

TOGETHER SHAPING
TOMORROW'S WORLD

JAARVERSLAG 2021

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt moet Aannemingsmaatschappij CFE haar jaarlijks financieel verslag ter beschikking stellen van haar aandeelhouders. Dit verslag bevat:

- het gecombineerd statutair en geconsolideerd jaarverslag van de Raad van Bestuur, opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 §1 laatste alinea van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen ('WVV'),
- een verkorte versie van de statutaire jaarrekening, opgesteld overeenkomstig artikel 3:17 WVV, en
- de integrale versie van de geconsolideerde jaarrekening.

De volledige statutaire jaarrekening en het jaarverslag van de Raad van Bestuur en het verslag van de commissaris zijn neergelegd bij de Nationale Bank van België overeenkomstig artikelen 3:10 en 3:12 WVV. De commissaris heeft een oordeel zonder voorbehoud geuit over de statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen.

Overeenkomstig artikel 12 §2, 3° van het koninklijk besluit van 14 november 2007 bevestigen de heren Piet Dejonghe, gedelegeerd bestuurder, en MSQ BV, vertegenwoordigd door de heer Fabien De Jonghe, financieel en administratief directeur, dat bij hun weten:

- de jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van Aannemingsmaatschappij CFE en in de consolidatie opgenomen vennootschappen,
- het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van Aannemingsmaatschappij CFE en van de in de consolidatie opgenomen vennootschappen, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

Het jaarverslag, de integrale versie van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening en het verslag van de commissaris over de jaarrekeningen zijn beschikbaar op de website (www.cfe.be) of kunnen gratis worden verkregen op eenvoudig verzoek aan het volgende adres:

Herrmann-Debrouxlaan 42 –
1160 Brussel (België) –
Tel. +32 2 661 18 15 – info@cfe.be.

BELANGRIJKSTE INFORMATIE VOOR DE AANDEELHOUDERS

VOORGESTELD DIVIDEND

De partiële splitsing van CFE zal automatisch leiden tot de overdracht van een aanzienlijk deel van het eigen vermogen en van de uitkeerbare reserves van CFE aan DEME Group. De Raad van Bestuur is dan ook van mening dat het eigen vermogen van CFE moet worden versterkt en stelt bijgevolg voor om geen dividend uit te keren voor het boekjaar 2021.

Vanaf 2023 zal CFE de uitkering van een dividend hernemen.

BELEGGERRELATIES

Bijkomende informatie is beschikbaar op onze website (www.cfe.be), waaronder:

- de jaarverslagen en halfjaarverslagen en de driemaandelijkse persberichten;
- de andere persberichten;
- de presentaties voor de analisten en investeerders;

- een online inschrijving om beleggersinformatie te ontvangen (aankondigingen van publicaties, persberichten ...).

FINANCIËLE KALENDER

5 mei 2022:	Gewone Algemene Aandeelhoudersvergadering
19 mei 2022:	Tussentijdse verklaring van 31 maart 2022
Zomer 2022:	Buitengewone algemene vergadering
31 augustus 2022:	Halfjaarresultaten 2022
23 november 2022:	Tussentijdse verklaring van 30 september 2022

VOORAFGAANDE OPMERKING: AANKONDIGING VAN DE PARTIËLE SPLITSING VAN CFE

Op 2 december 2021 heeft de Raad van Bestuur zijn intentie aangekondigd om de groep in twee onderscheiden beursgenoteerde vennootschappen te splitsen: CFE en DEME. Deze splitsing heeft tot doel twee toonaangevende spelers in hun respectieve domeinen te vormen. Aangezien DEME en CFE op verschillende segmenten en in verschillende geografische markten actief zijn, elk met onderscheiden strategische prioriteiten, meent de Raad van Bestuur dat het in het belang van alle betrokkenen is om de groep in twee delen te splitsen. De splitsing moet zowel de maritieme diensten als contracting en vastgoedontwikkeling in de toekomst in staat stellen om zich te ontwikkelen als twee onderscheiden, autonome en solide beursgenoteerde vennootschappen, elk met hun eigen governance. De splitsing zal bovendien onze aandeelhouders, medewerkers en andere belanghebbenden meer

duidelijkheid en transparantie verschaffen over het ondernemingsproject. Deze verduidelijking zal de strategische projecten een bijkomende dynamiek geven zodat elke onderneming een leider in haar sector blijft.

De geplande transactie is een partiële splitsing van CFE, met een overdracht van haar 100% participatie in DEME NV naar een Newco, die de naam DEME Group zal dragen. Op het ogenblik van de partiële splitsing zullen alle aandeelhouders van CFE een aandeel van DEME Group ontvangen voor elk aandeel van CFE dat zij bezitten. De voorbereiding van de transacties is gaande en zal verschillende maanden duren. Ze veronderstelt het verkrijgen van een fiscale ruling van de Belgische Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken, van het akkoord van de verschillende partners en van de buitengewone algemene vergadering

van CFE, waarin ten minste 75% van het vertegenwoordigde kapitaal zich voor de partiële splitsing zal moeten uitspreken. Het is de bedoeling dat de transactie in de zomer van 2022 wordt afgerond.

Ackermans & van Haaren, de meerderheidsaandeelhouder, en VINCI, die respectievelijk 62,1% en 12,1% van CFE houden, steunen de partiële splitsing. VINCI, dat reeds met CFE en DEME samenwerkt in verscheidene projecten, zoals de Fehmarnbelt-verbinding, wenst deze samenwerking in de komende jaren voort te zetten.

De aankondiging van de intentie om over te gaan tot een partiële splitsing impliceert dat de activiteiten van DEME zullen worden overgedragen aan DEME Group. Overeenkomstig de voorschriften van IFRS 5 moeten deze worden verwerkt als 'beëindigde bedrijfsactiviteiten'.

INHOUD

Wie wij zijn

Missie	006
Profiel van de groep CFE	008
Bericht van de CEO's	010
Kerncijfers en markante feiten van het jaar	016

Hoe wij de wereld vormgeven

Our value creation model	024
How we are building the future	026
How we are a great place to work	030
How we offer innovative solutions	034
How we move towards climate neutrality	038
How we are a partner for change	042

Jaarverslag

Jaarverslag van de Raad van Bestuur	046
I. Statutaire jaarrekening	050
II. Geconsolideerde jaarrekening	052
III. Verklaring inzake deugdelijk bestuur	071
IV. Remuneratieverslag	087

Niet-financiële verklaring

Korte beschrijving van de activiteiten van de groep	094
ESG-beleid	095
Belangrijkste risico's met betrekking tot ESG	099
Resultaten van dit beleid	110
Niet-financiële kritieke prestatie indicatoren (KPI)	120
Europese taxonomie	130

Financiële staten

I. Geconsolideerde financiële staten	138
II. Geconsolideerde financiële staten en toelichting	142
III. Statutaire financiële staten	212
Algemene informatie	214

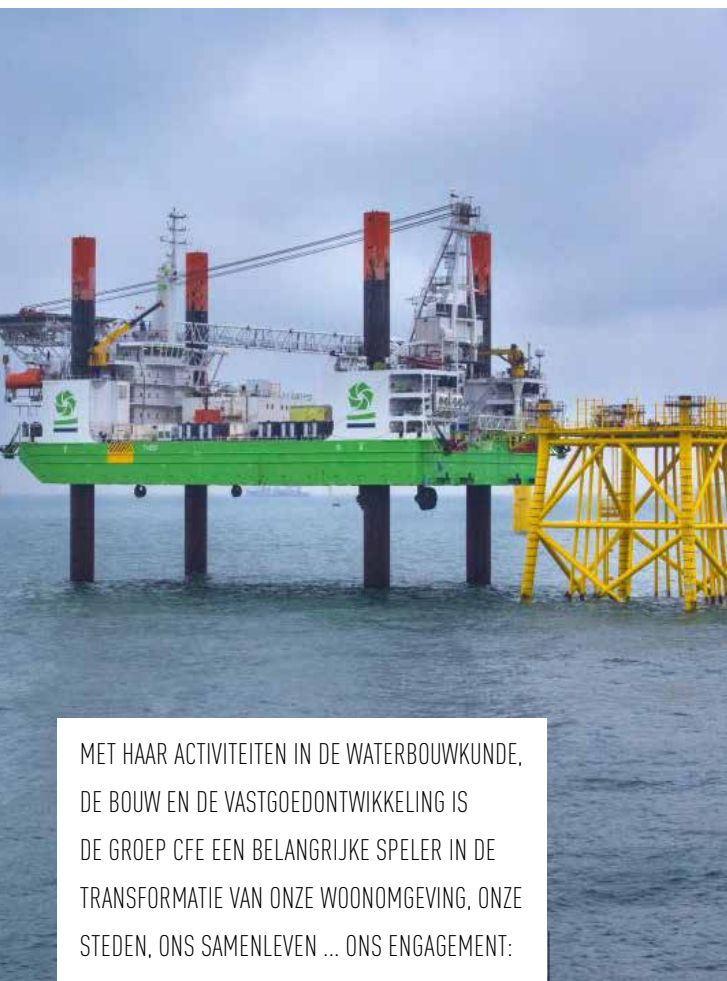

Dit rapport is ook online beschikbaar met downloadbare secties in pdf.

Raadpleeg: annualreport.cfe.be

WELCOME TO (Y)OUR WORLD

MET HAAR ACTIVITEITEN IN DE WATERBOUWKUNDE, DE BOUW EN DE VASTGOEDONTWIKKELING IS DE GROEP CFE EEN BELANGRIJKE SPELER IN DE TRANSFORMATIE VAN ONZE WOONOMGEVING, ONZE STEDEN, ONS SAMENLEVEN ... ONS ENGAGEMENT: DE TOEKOMST UITDENKEN TERWIJL WE ONZE MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID TEN VOLLE OPNEMEN EN ONZE POSITIEVE IMPACT MAXIMALISEREN. DIT JAARVERSLAG BELICHT DEZE VISIE, DIE WE VERWOORDEN MET DE SLAGZIN: 'TOGETHER SHAPING TOMORROW'S WORLD'.

DEME *(beëindigde activiteit wegens geplande partiële splitsing)*: met een wereldvloot van meer dan honderd vaartuigen is DEME een van de internationale leiders in de waterbouwkunde. Haar vier activiteitenlijnen – baggerwerken, offshore, milieu en infrastructuur – beantwoorden aan de essentiële behoeften van onze samenleving en onze planeet. Door steeds meer innoverende oplossingen aan te bieden, legt DEME de basis voor een duurzame toekomst.

CFE CONTRACTING *(voortgezette activiteit)*: in het hart van onze steden transformeert CFE Contracting ons levenskader en bouwt de onmisbare infrastructuur van ons dagelijks leven. Bouw, Multitechnieken en

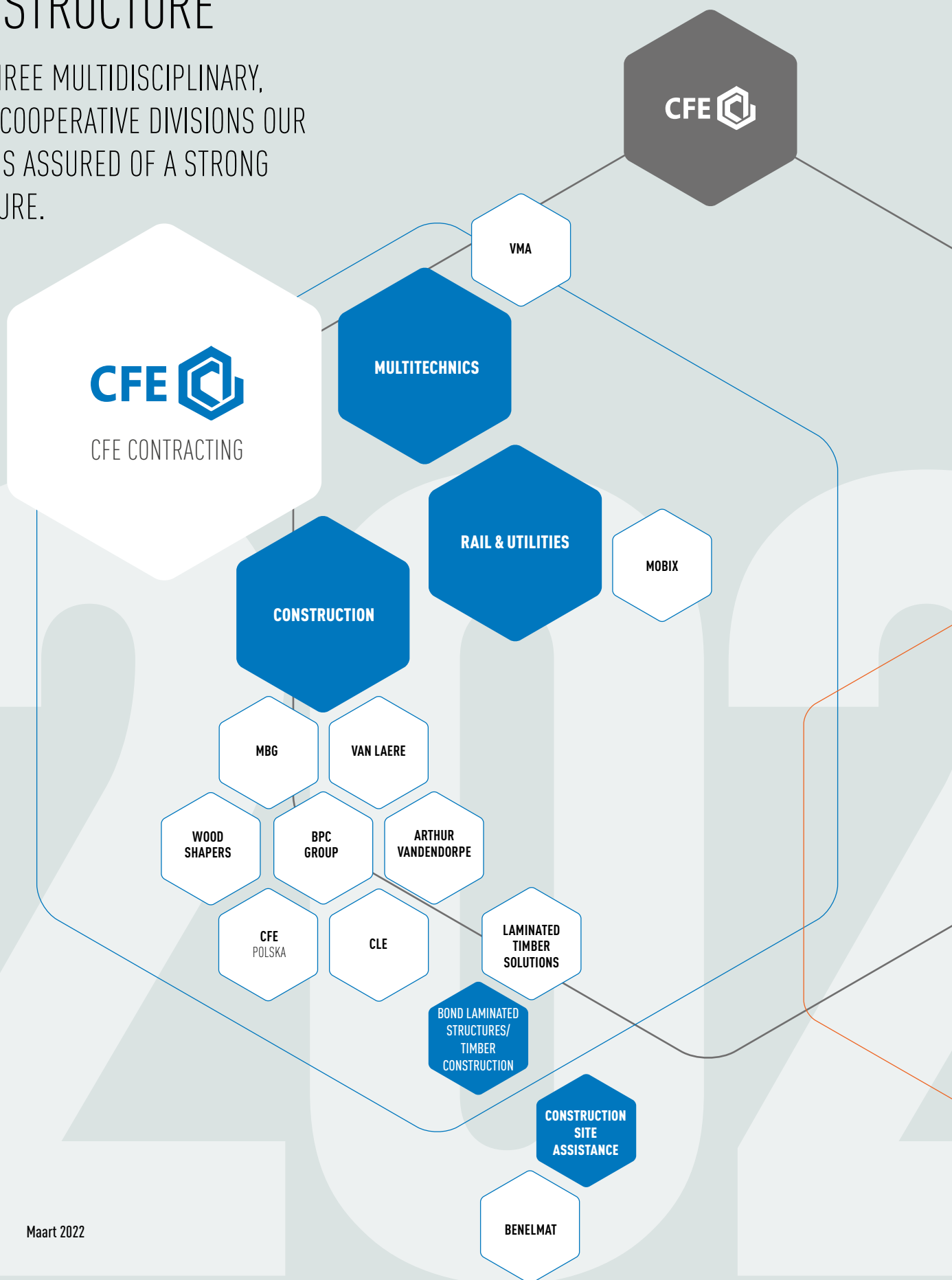

Rail & Utilities zijn de drie divisies van deze activiteit, die de uitdagingen van onze tijd aangaat in het dubbele teken van duurzaamheid en innovatie. Toekomstprojecten voor een wereld die onophoudelijk evolueert.

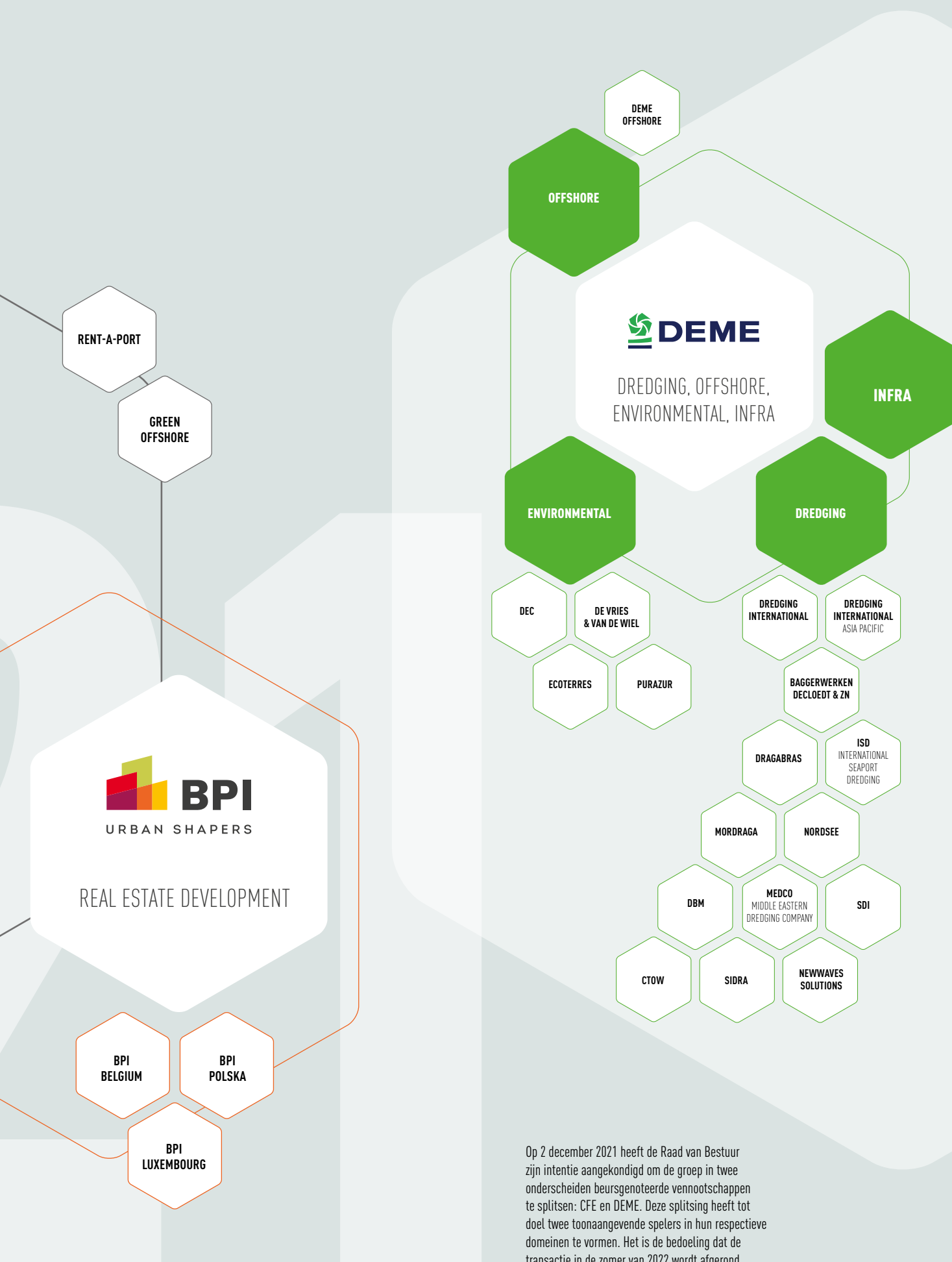
BPI Real Estate *(voortgezette activiteit)*: projecten ontwikkelen die de steden van morgen gestalte zullen geven, nieuwe samenlevingsvormen uitdenken, de ruimten voor het samenwonen van de toekomst bedenken ... Met haar vastgoedontwikkeling positioneert BPI Real Estate zich als een belangrijke actor van verandering en verdedigt zij fundamentele waarden: duurzaamheid, hoge architecturale kwaliteit, eerbied voor het milieu en maatschappelijk engagement.

OUR STRUCTURE

WITH THREE MULTIDISCIPLINARY, HIGHLY-COOPERATIVE DIVISIONS OUR GROUP IS ASSURED OF A STRONG STRUCTURE.

Maart 2022

Op 2 december 2021 heeft de Raad van Bestuur zijn intentie aangekondigd om de groep in twee onderscheiden beursgenoteerde vennootschappen te splitsen: CFE en DEME. Deze splitsing heeft tot doel twee toonaangevende spelers in hun respectieve domeinen te vormen. Het is de bedoeling dat de transactie in de zomer van 2022 wordt afgerond.

BERICHT VAN DE CEO'S

(Y)OUR FUTURE BEGINS WITH SUSTAINABLE THINKING

IN HAAR VERSCHILLENDE KERNACTIVITEITEN SPEELT DE GROEP CFE EEN ESSENTIËLE ROL IN DE EVOLUTIE VAN ONS MILIEU, IN DE BREDE BETEKENIS, EN VAN ONZE SAMENLEVING. DE DRIE POLEN – DEME, CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE – NEMEN HUN MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID TER HARTE, ZOALS BLIJKT UIT HUN INZET VOOR DUURZAAMHEID EN HUN STREVEN OM EEN BETERE TOEKOMST TE BOUWEN VOOR IEDEREEN. EEN TERUGBLIK OP 2021, EEN JAAR IN HET TEKEN VAN HERSTEL EN TRANSFORMATIE.

PIET DEJONGHE & LUC BERTRAND

GEDELEGEERD BESTUURDER VAN DE GROEP CFE
& VOORZITTER VAN DE RAAD VAN BESTUUR.

De duurzame en innoverende realisaties van de groep CFE passen in de lange-termijnvisie van onze onderneming. Alle polen bouwen aan de toekomst en combineren hun vakgebieden en knowhow in een steeds sterkere synergie. Luc Bertrand, Voorzitter van de Raad van Bestuur, Piet Dejonghe, Gedelegeerd Bestuurder, en de leiders van de drie polen, Jacques Lefèvre (BPI Real Estate), Raymund Trost (CFE Contracting) en Luc Vandenbulcke (DEME), maken de balans van het voorbije jaar op en belichten de nieuwe ambities van alle entiteiten.

“De overwegend positieve balans van de afgelopen twaalf maanden en de record-resultaten die we boekten, bevestigen de relevantie van ons beleid en laten ons de toekomst sereen tegemoet zien”, verklaart Luc Bertrand, Voorzitter van de Raad van Bestuur. “Ondanks de moeilijke context van de wereldwijde pandemie, die alle economische sectoren heeft getroffen, kon de groep CFE zich in haar geheel blijven ontwikkelen en bereikte ze haar doelstellingen. De herstructureringen die zes jaar geleden werden opgestart en de soms gedurfde beslissingen die we hebben genomen, hebben vruchten

afgeworpen. Onze strategische benadering van duurzaamheid heeft eveneens haar nut bewezen en is nog concreter geworden, in het bijzonder bij CFE Contracting en BPI Real Estate. Deze evoluties hebben ons in 2021 doen beslissen om onze groep in twee autonome vennootschappen te splitsen. In 2022 zal DEME zich losmaken van de twee andere polen.”

EEN NIEUW HOOFDSTUK

Een ingrijpende transformatie, zoals Piet Dejonghe, Gedelegeerd Bestuurder, benadrukt: “Deze partiële splitsing zal een

duidelijkere definitie mogelijk maken van de identiteit en de ondernemingsprojecten van DEME en het nieuwe ‘CFE 3.0’. De twee ondernemingen werken op onderscheiden markten en in onderscheiden sectoren. Ze zullen hun governance nu nog beter kunnen aanpassen aan hun eigenheid, om zich nog duidelijker te positioneren ten aanzien van hun klanten, partners en aandeelhouders, maar ook hun huidige en toekomstige medewerkers. In het voorjaar van 2022 stappen we in een nieuwe dynamiek, mogelijk gemaakt door de uitstekende resultaten van het geheel van de groep en in het bijzonder de schitterende ontwikkeling van BPI Real Estate en CFE Contracting

in de jongste jaren. Het nettoresultaat voor 2021 is verdrievoudigd tegenover 2016, wat ontegensprekelijk een buitengewoon succes is en ons beleid valideert”.

“DEME gaat verder op de ingeslagen weg en blijft uiteraard een onmisbare speler in de sectoren baggerwerken en offshore windparken. De verwerving van een tweede grootschalig contract in de Verenigde Staten, voor de plaatsing van de funderingen en kabels van het grootste Amerikaanse windpark tot op heden, is de beloning van 15 jaar investeringen en ontwikkeling van het marktaandeel van DEME in deze sector. Dit bewijst ook het sterke internationale

potentieel van deze markt. De windkracht in de VS wordt volwassen en wij werken mee aan haar succes, net zoals we dat doen in Europa en binnenkort ook in Azië. Dat is een uitstekend voorteken voor de toekomst. BPI Real Estate en CFE Contracting zullen van hun kant hun banden en synergie versterken, in lijn met de vooruitgang die met name in 2021 werd geboekt.”

NAAR EEN DUURZAME TOEKOMST

“Operationele uitmuntendheid staat meer dan ooit centraal in ons ondernemingsproject. Het initiatief Fit4Future is een onderdeel en een van de beste voorbeelden van die strategie. In Fit4Future analyseren we

Ondanks de moeilijke context van de wereldwijde pandemie, die alle economische sectoren heeft getroffen, kon de groep CFE zich in haar geheel blijven ontwikkelen en bereikte ze haar doelstellingen.

LUC BERTRAND

onze processen met het doel de resultaten structureel te verbeteren door ze stabiel en beter voorspelbaar te maken. Alle Belgische bouworganisaties van de groep nemen deel aan dit grootschalige project, met werkgroepen waarin teams van Van Laere, BPC Group en MBG vertegenwoordigd zijn. Dat heeft ons al in staat gesteld om nieuwe werkmethoden en een hele reeks gedeelde digitale tools te ontwikkelen. Hier leggen we de sterke funderingen van wat CFE 3.0 zal worden, met een efficiënt ontwikkelingsplatform dat ons in staat zal stellen om onze missies en projecten op een volledig geïntegreerde manier uit te voeren.”

Deze evoluties gaan ook samen met een in het DNA van de groep verankerd duurzaamheidsbeleid: “De centrale plaats van duurzaamheid in ons werk is geen opportunisme maar het resultaat van een diepgaande denkoefening. Onze strategie elimineert verspilling en minderwaardige kwaliteit, bevordert innovatie, schept nieuwe commerciële opportuniteiten, versterkt onze groei en stelt ons in staat om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid ten volle op te nemen. Door uit de 17 Duurzame

Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD) van de Verenigde Naties de prioriteiten te selecteren die het relevantst zijn voor onze activiteiten, konden we key performance indicators (KPI's) definiëren die ons in staat stellen om onze vooruitgang nauwkeurig te meten. In 2021 is in de verschillende entiteiten van CFE Contracting en bij BPI Real Estate een reeks maatregelen concreet gemaakt en hebben we nieuwe sustainability officers aangesteld. De versterkte integratie die in 2022 uit de partiële splitsing van de groep zal voortvloeien, zal een nog betere uitlijning tussen de verschillende duurzaamheidsinitiatieven mogelijk maken.”

EEN GLOBALE VISIE

In 2021 heeft BPI Real Estate haar drijvende rol in de bouw van de stedelijke ruimten van de toekomst bevestigd en haar visie op lange termijn bekrachtigd, zoals CEO Jacques Lefèvre uitlegt: “Wij lopen vooruit op de evoluties van de markt en focussen met name op innovatie. Dit betekent dat we onze projecten opvatten als vastgoedactiviteiten die echte diensten moeten bieden die ons in staat stellen om ons gaandeweg aan te passen aan de behoeften van onze klan-

ten en aan de stedelijke transformaties. De benadering in verband met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen is nu in onze procedures verankerd, zodat wij al in de conceptfase van elk project nauwkeurige en structurerende criteria kunnen analyseren en bepalen. Dit betreft met name twee essentiële aspecten, de koolstofvoetafdruk en het rationeel gebruik van hulpbronnen. De markt kent een extreem grote vraag naar gebouwen die in hun volledige levenscyclus rekening houden met deze problematiek. BPI Real Estate is op dat vlak een voorloper. Wij verkrijgen al sinds enkele jaren BREEAM-certificaten voor al onze ontwikkelingen en mikken nu systematisch op nog hogere niveaus.”

“Dankzij het vermogen van BPI Real Estate om met lange cyclussen te werken, kan de groep reële antwoorden bieden op de cruciale problemen van de huisvesting en de stedenbouw. Onze ervaring in het domein van renovatie – ik denk dan vooral aan het project Grand Poste in Luik – of in dat van de houtbouw – met de nieuwe zetel van CFE, BPI Real Estate, BPC Group en Wood Shapers in Brussel als paradepaardje – is een

LUC VANDENBULCKE
(DEME)

sterke troef op een markt met een toenemende vraag naar innovatie en duurzaamheid. De synergie met de andere entiteiten, die nog zal worden versterkt door de herstructurering na de partiële splitsing van de groep, is in dat opzicht essentieel. Het delen van ervaring, coördinatie bij de bron, een gedeelde methodologie en logica, zijn allemaal componenten van een altijd sterkere identiteit. Digitale tools zijn nu onmisbaar om op de uitdagingen van de vastgoedontwikkeling en de bouw van de toekomst te antwoorden. BPI Real Estate heeft een echte digitale metamorfose ingezet, met in 2021 als eerste stap een vernieuwing van het Customer Relation Management (CRM) voor commercialisering en marketing. Deze belangrijke stap voorwaarts zal in de komende jaren door andere transformaties worden gevolgd, altijd met onze interne synergie als drijvende kracht.”

DE MENS CENTRAAL

“Net als BPI Real Estate heeft CFE Contracting in 2021 een fenomenaal herstel van haar activiteit gekend dat onze verwachtingen ruim overtrof”, zegt Raymund Trost, CEO van CFE Contracting. “De ontwikkelingen in met name Polen zijn uitstekend en hebben veel bijgedragen aan dit succes. Maar toch is het in de eerste plaats aan de synergie tussen de entiteiten te danken. De uitmuntendheid van onze bouwplaatsen is het resultaat van de nauwe samenwerking

tussen onze verschillende vakgebieden. Door hand in hand te werken met BPI Real Estate en Wood Shapers konden wij het innoverende project Wooden in Luxemburg realiseren. En door hun competenties te combineren kunnen BPC Group, Van Laere en VMA bijdragen aan het duurzame project ZIN in Brussel.”

“Deze synergie gaat gepaard met een streven om onze vakgebieden te transformeren en te verbeteren. We werken daaraan met Fit4Future, een reeks programma's die het beheer van onze bouwactiviteiten zal herdefiniëren. Wij willen de grote vooruitgang op het vlak van duurzaamheid van de afgelopen twee jaar bestendigen door onze operationele uitmuntendheid verder te verbeteren en in te zetten op digitalisering en innovatie. We mikken daarbij ook op verscheidene

JACQUES LEFÈVRE
(BPI REAL ESTATE)

groeivectoren, in het bijzonder houtbouw en industriële automatisering.”

“Het concrete en proactieve aspect van ons duurzaamheidsbeleid moet worden benadrukt. De grote investeringen in duurzaamheid van de voorbije drie jaar bewijzen dat. Dit zijn niet zomaar mooie woorden. Het gaat wel degelijk om een diepgaande verandering die verband houdt met zowel de behoeften van onze samenleving als onze verantwoordelijkheid als onderneming en de vraag van de markt. CFE is een voorloper in deze domeinen, met name dankzij haar globale benadering met een visie op het gebouw in ruime zin, van zijn concept tot zijn impact op de omgeving. Daarnaast is er de menselijke factor, die centraal staat in onze beroepen en zonder welke wij niets kunnen bereiken. Het gaat hier in de eerste

RAYMUND TROST
(CFE CONTRACTING)

Net als BPI Real Estate heeft CFE Contracting in 2021 een fenomenaal herstel van haar activiteit gekend dat onze verwachtingen ruim overtrof.

RAYMUND TROST

plaats om onze teams, die essentieel zijn voor het succes van onze projecten, maar ook om onze partners. In al deze relaties is duurzaamheid ook een kwestie van mensen, van talent, van knowhow.”

ACTOREN VAN VERANDERING

Luc Vandenbulcke, CEO van DEME, is het daar roerend mee eens: “2021 heeft opnieuw de kracht en veerkracht van onze medewerkers aangetoond. Dankzij hen konden wij de continuïteit van onze projecten overall ter wereld verzekeren. De orderboeken hebben een recordniveau bereikt, wat in normale tijden al een enorm succes zou zijn maar in de context van de mondiale pandemie nog opmerkelijker is. De beslissing om de groep CFE in twee onderscheiden vennootschappen te splitsen, geeft DEME de kans om haar eigen governance te ontwikkelen en haar potentieel en ambities beter in de verf te zetten ten aanzien van de aandeelhouders, medewerkers en partners.”

“Duurzaamheid blijft een fundamenteel thema waarin DEME een overwegende rol speelt, met standpunten over dit onderwerp die perfect uitgelijnd zijn tussen de drie

polen van de groep. Onderliggende trends zoals de klimaatverwarming, de toenemende verontreiniging, de stijging van de zeespiegel en de demografische groei vragen om oplossingen. Na de wereld dreiging van de pandemie moeten we nog meer op deze problemen focussen. DEME is op al deze terreinen sterk aanwezig, met name dankzij onze gediversifieerde portfolio van oplossingen.”

“Innovatie is een cruciale factor voor verandering. Ons investeringsprogramma integreert de nieuwste technologieën aan boord van onze schepen. Daardoor kunnen wij nog duurzamere oplossingen aanbieden en de milieu-impact fors verminderen. Onze vier activiteiten – baggerwerken, offshore, milieu en infra – spelen elk een essentiële rol voor de gemeenschap en voor de toekomst van onze planeet. We dragen hier een maatschappelijke verantwoordelijkheid in de strikte zin van het woord en we nemen die ten volle op. Het bewijs: meer dan een miljard euro van de omzet van DEME houdt verband met hernieuwbare energie of met sanering.”

KERNCIJFERS

YEAR AT A GLANCE

ORDERBOEK

7.526,6 MLN.

DEME	CONTRACTING
5.906,0	1.567,0

* BPI en Holding 53,6

OMZET

3.636,0 MLN.

DEME	CONTRACTING	BPI REAL ESTATE
2.510,6	1.039,7	106,3

* Holding en eliminaties -20,6

NETTO FINANCIËLE SCHULD

505,7 MLN.

DEME	CONTRACTING	BPI REAL ESTATE	HOLDING
392,7	-85,9	86,0	112,9

EBIT

206,5 MLN.

DEME	CONTRACTING	BPI REAL ESTATE
148,5	25,3	30,1

* Holding 2,6

EBITDA

537,8 MLN.

DEME	CONTRACTING	BPI REAL ESTATE
469,3	43,9	25,6

* Holding -1,0

NETTORESULTAAT

150,0 MLN.

DEME	CONTRACTING	BPI REAL ESTATE
110,5	13,9	23,0

* Holding 2,6

2021, EEN ZEER DUIDELIJK HERSTEL

"In 2021 realiseerde CFE een zeer sterke stijging van haar omzet en haar resultaten, terwijl de gezondheids crisis zich nog niet heeft gestabiliseerd. Alle polen en divisies hebben bijgedragen aan deze opmerkelijke prestatie.

Het orderboek bereikte opnieuw een recordniveau van maar liefst 7,5 miljard euro, met name dankzij enkele uitzonderlijke opdrachten in offshore windenergie in de Verenigde Staten.

Een aanzienlijk lagere financiële schuld vervolledigt dit uiterst positieve beeld.

De voortgezette activiteiten na de partiële splitsing van CFE, te weten de activiteiten vastgoedontwikkeling, bouw, multitechnieken en spoor, realiseerden een operationele marge van 5,15% en een nettowinst van 39,5 miljoen euro, een niveau dat nooit eerder werd bereikt. Het eigen vermogen is aanzienlijk gestegen: +40% in één jaar."

Fabien De Jonge

Financieel en administratief directeur van de groep CFE

<i>In miljoen euro</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omzet	3.239,4	2.797,1	3.066,5	3.640,6	3.624,7	3.222,0	3.636,0
EBITDA	504,9	465,9	500,7	488,0	451,2	414,7	537,8
EBIT	265,7	226,8	249,4	227,2	177,7	119,5	206,5
Nettoresultaat - deel van de groep	175,0	168,4	180,4	171,5	133,4	64,0	150,0
Eigen vermogen - deel van de groep	1.423,3	1.521,6	1.641,9	1.720,9	1.748,7	1.787,1	1.936,3
Netto financiële schuld	322,7	213,1	351,9	648,3	798,1	601,4	505,7

DE MENS, EEN CENTRALE WAARDE

“Na een moeilijk jaar 2020, dat gekenmerkt werd door de gezondheidscrisis, konden we in 2021 onze strategische doelstellingen op het gebied van human resources weer op de rails krijgen. Wij hebben hard gewerkt om onze procedures te herdefiniëren door ons te richten op de behoeften van onze werknemers. Digitalisering was een sleutel-element, met een reeks nieuwe toepassingen om verlofaanvragen of aanwervingen te vergemakkelijken. Er is meer geïnvesteerd in opleiding, met name rond leiderschap en duurzaamheid. We willen onze talenten helpen om de uitdagingen van vandaag aan te gaan en daarom hebben we de basis gelegd voor de toekomstige CFE Academy, die in de loop van 2022 van start zal gaan. Het menselijke aspect blijft centraal staan en daarom hebben wij ook een kader voor telewerken ontwikkeld dat ons in staat stelt aan de huidige verwachtingen van onze collega's te voldoen. Ons streven naar eco-verantwoordelijkheid wordt meer dan ooit bevestigd met de vernieuwing van ons wagenpark. Het aantal orders voor hybride en elektrische voertuigen werd al aanzienlijk verhoogd en we streven naar 50% groene voertuigen op korte termijn.”

Valérie Van Brabant
Chief Human Resources Officer

MEDERWERKERS PER POOL	CFE	DEME	TOTAAL
2019	3.276	5.134	8.410
2020	3.250	4.976	8.226
2021	3.137	5.090	8.227

OPLEIDING

In aantal uren	Totaal 2020	Totaal 2021	Mannen	Vrouwen
Technieken	38.020	59.315	57.738	1.577
Hygiëne en veiligheid	44.919	63.446	61.620	1.826
Milieu	1.022	526	502	24
Management	6.953	12.967	12.194	773
Informatica	12.445	84.578	84.137	441
Adm/Boekh./Beh./Jur.	12.001	23.401	22.000	1.401
Talen	6.498	8.570	7.730	840
Diversiteit	8.128	244	117	127
Andere	14.342	7.392	7.041	351
Totaal	144.328	260.439	253.079	7.360

PRIORITAIRE DUURZAME DOELEN

“Sinds 2019 werkt de groep CFE aan het verduidelijken van haar eigen doelstellingen voor duurzame ontwikkeling op basis van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN (DOD). De groep heeft een duidelijke wens om duurzame aspecten zowel in het bouwproces als in de projecten zelf te benadrukken. Dit heeft het mogelijk gemaakt om een beleid te definiëren dat is gestructureerd rond ESG en dat al in 2020 zijn eerste concrete vormen heeft gevonden met onder meer de oprichting van een dashboard van niet-financiële indicatoren en, voor CFE Contracting, een veel regelmatigere rapportering (4x/ jaar in plaats van 1x/jaar). Verschillende pilootprojecten laten toe om de meest complexe thema's zoals het transport van materialen, circulariteit of de bescherming van het milieu te monitoren. Elke indicator zorgt voor een regelmatige monitoring van de vooropgestelde prioritaire doelstellingen. De coronacrisis heeft de relevantie daar van bevestigd, met name de versnelling van de digitalisering en de focus op operationele uitmuntendheid, die essentieel zijn gebleken voor de voortzetting van de activiteiten op de bouwplaatsen, in de kantoren of bij het thuiswerken.”

Isabelle De Bruyne
Chief Sustainability Officer

Verschillende
pilootprojecten laten
toe om de meest
complexe thema's
zoals het transport
van materialen,
circulariteit of de
bescherming van het
milieu te monitoren.

Climate Neutral
operations by 2050

Maintain LTIFR_{WW} < 0,2

-40% GHG (scope 1 -2)
by 2030 relative to 2008

0 pumped
water rejected
in the sewer by
2030

-40% GHG (scope 1 -2)
by 2030 relative
to 2020

By 2030
LTISR Constr < 0,4
LTISR Multitech < 0,5
LTISR Rail&utilities < 0,9

35.580 tons of
reused materials
in our projects in
2021

83.200m²
constructions
« Fossil Free*»
in 2021

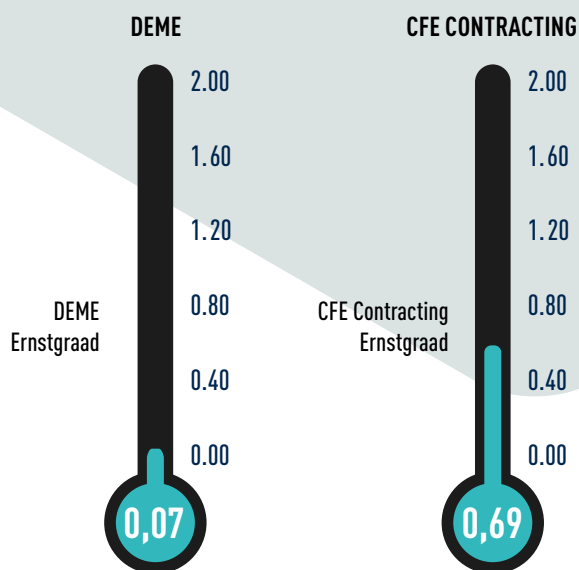
LTIFR: lost time injury frequency rate
LTISR: lost time injury severity rate

GHG: Greenhouse Gas
* no gas, fuel or coal for heating

DIGITALISERING EN INNOVATIE HAND IN HAND

“Digitalisering speelt een steeds belangrijkere rol in onze sector in het algemeen en voor onze groep in het bijzonder. Dankzij digitalisering zijn we in staat correct en efficiënt te reageren op de huidige en toekomstige uitdagingen voor al onze activiteiten. In 2021 konden we alvast een belangrijke vooruitgang boeken met een aantal initiatieven. In de eerste plaats hebben het ‘Search’ It-platform gelanceerd voor de constructiebedrijven. Search It draagt sterk bij tot de samenwerking in onze groep omdat het een overkoepelende kennisdatabase is waarmee we onze procedures en expertise op een eenvoudige manier met elkaar kunnen delen. Daarnaast hebben we in 2021 vol ingezet op de analyse en voorbereiding van onze toekomstige ERP-oplossing binnen het Future-programma. Hiermee bouwen aan de fundamenteën van onze organisatie en kunnen we nu met een duidelijk beeld op zoek gaan naar een ‘future proof’ geïntegreerd managementsoftwarepakket, waarvoor de implementatie eind 2022 zal starten. Ook de evolutie van onze digitale tools voor de human resources-afdelingen in de groep is ingezet. Er is, na een gezamenlijke analyse, een keuze gemaakt voor de rekruteringsapplicatie die in 2022 voor de hele groep geïmplementeerd zal worden. Tegelijkertijd zullen we op zoek gaan naar een gezamenlijk platform waarmee e-learning en ontwikkeling op een efficiënte manier over de groep heen kan aangeboden worden. Naast al deze digitalisatie zit ook innovatie in de kern van onze filosofie. We hebben alle voorbereidingen getroffen om in 2022 het ‘Innovate’ It-platform te lanceren, waarmee we iedereen kunnen betrekken in onze innovatie ideeën terwijl we ook een overzicht houden van wat er allemaal gaande is.”

Hans Van Dromme
Chief Information Officer

VEILIG WERKEN

“De doelstelling van nul ongevallen/nul incidenten blijft de centrale doelstelling van CFE waar ook de HSEQ board (Health, Safety, Environment, Quality) zijn schouders onder zet. Dit met de nadruk op alle elementen van welzijn en preventie die onlosmakelijk verbonden zijn met echte veiligheid voor iedereen op elk moment op de werkplek. Daartoe hebben wij duidelijke prioriteiten gesteld die in concrete acties worden vertaald. Na de vaststelling van een gemeenschappelijke visie en een gemeenschappelijk beleid voor alle entiteiten en de invoering van een eengemaakte rapportering van HSEQ-statistieken, konden wij in 2021 een viervoudige aanpak ontwikkelen: ontwikkeling en uitvoering van een alcohol- en drugsstrategie, verhoging van het aantal meldingen van risicovolle handelingen of situaties, lancering van een campagne over levensreddende regels (Life Saving Rules) met de nadruk op werken op hoogte, en het opzetten van een opleidingsprogramma over Safety Awareness voor het management. Preventie en bewustmaking blijven van essentieel belang. De stijging met 24% van het aantal proactieve meldingen van handelingen of risicovolle situaties ten opzichte van 2019 getuigt van een goed collectief bewustzijn dat de basis vormt van ons veiligheidsbeleid.”

OUR TIMELINE

JANUARI 2021

DEME en Van Laere bouwen mee aan de realisatie van het deelproject Rechteroever van de Oosterweelverbinding in Antwerpen.

Een studie gepubliceerd door de waterstofimportcoalitie – een samenwerking van DEME, ENGIE, Exmar, Fluxys, Port of Antwerp, Port of Zeebrugge en WaterstofNet – bevestigt het potentieel van waterstofimport.

MAART 2021

De kiellegging is een belangrijke stap voor het eerste Taiwanese offshore installatieschip van de nieuwe generatie, de 'Green Jade'.

MBG en haar partner pompen het water van de bouwplaatsen Vivid en Lucid in Leuven via ondergrondse leidingen naar de naburige brouwerij Stella Artois. Het water wordt in de technische verwerkingsprocessen gebruikt.

MEI 2021

DEME organiseert de doopplechtigheid van de 'Spartacus', de krachtigste snijkopzuiger ter wereld.

JULI 2021

BPC Group, Wood Shapers en VMA starten de bouw van het hoogste houten gebouw van het Brussels Gewest. Het kantoorproject 'Monteco', in het hart van de Europawijk, wordt met zijn acht verdiepingen hoge houtstructuur als het hoogste gebouw beschouwd. Het gebruikte hout is PEFC-gecertificeerd en komt uit een perimeter van maximaal 500 kilometer rond de bouwplaats.

FEBRUARI 2021

Start van de bouw van het Fehmarn-project, de langste onderzeese tunnel ter wereld, die Denemarken met Duitsland zal verbinden.

DEME Offshore sleept een belangrijk EPCI-contract (engineering, levering, bouw en installatie) in de wacht voor de funderingen van het offshore windpark Arcadis Ost 1 van Parkwind. De XXL monopiles van de volgende generatie, die elk bijna 2.000 ton wegen, worden de grootste van Europa.

APRIL 2021

Vineyard Wind selecteert DEME Offshore US LLC voor het offshore transport en de installatie van de windturbinegeneratoren voor het Vineyard Wind 1-project, de eerste grootschalige offshore windinstallatie in de Verenigde Staten.

JUNI 2021

BPI Real Estate en AG Real Estate selecteren samen met de Brusselse bouwmeester een architectenteam voor de transformatie van 'Aarlen-Trier', een emblematisch gebouw uit de jaren 1970 in de Europawijk, tot een innoverend en op het welzijn van de gebruikers gericht kantoorgebouw, waarbij de bestaande kenmerkende architectuur bewaard blijft.

De Belgische federale minister van Energie, Tinne Van der Straeten, doopt de 'Groenewind', het eerste DP2 Service Operation Vessel met dubbele romp, het begin van een nieuw tijdperk voor het onderhoud van offshore windparken.

SEPTEMBER 2021

Na werken die meer dan vier jaar hebben geduurd, opent La Grand Poste officieel voor het publiek. La Grand Poste verzamelt en bundelt de energie van de stad in vijf aansluitende ruimten: een (co-) workingruimte met verschillende formules; een voor iedereen toegankelijke food market, bar en rooftop; een ambachtelijke brouwerij (Brasseries de Liège); een plaats voor de begeleiding van startups en een mediacampus voor de studenten van de masteropleiding journalistiek van de universiteit van Luik.

NOVEMBER 2021

DEME Offshore US LCC, een wereldleider in projecten voor offshore windparken, verkrijgt in een consortium met Prysmian een Balance of Plant-project (BoP) van +1,1 miljard USD van de groep Dominion Energy voor de bouw van het windpark Coastal Virginia Offshore Wind Farm (CVOW). Het grootse offshore windpark van de Verenigde Staten, met een totale waarde van +1,9 miljard USD, zal 660.000 huishoudens energie leveren.

DEME Offshore bevestigt dat de installatie van het offshore windpark van Saint-Nazaire voor de helft voltooid is. Na het begin van de bouw in het voorjaar van 2021 zijn 40 van de in totaal 80 XL funderingen in een recordtijd geïnstalleerd.

De groep DEME tekent een samenwerkingsakkoord met CIP en sluit zich aan bij de groep NJORD voor de bouw van een energie-eiland in de Deense Noordzee. Het akkoord is een belangrijke stap op weg naar de realisatie van het eerste energie-eiland ter wereld.

AUGUSTUS 2021

DEME Offshore bereidt zich met een ingrijpende upgrade van het DP2-hefvaartuig 'Sea Installer' voor op de turbines van de nieuwe generatie. De capaciteit van de kraan wordt opgevoerd van 900 naar 1.600 ton.

OKTOBER 2021

Op de site ZIN, in de Brusselse Noordwijk, zet CFE Contracting een belangrijke stap met de symbolische eerstesteenlegging van het nieuwe kantoorgebouw van de Vlaamse Overheid, het Marie-Elisabeth Belpaire-gebouw. Het betreft de plaatsing van de eerste schuine kolom, 100% van circulaire beton gemaakt, van de hoofdingang van het circulaire gebouw.

DEME Offshore installeert de 165ste en laatste monopile van het offshore windpark Hornsea Two, het grootste ter wereld.

DECEMBER 2021

DEME Offshore sleept een belangrijk contract in de wacht voor de verbindingkabels van het windpark Dogger Bank in het Verenigd Koninkrijk. Met een vermogen van 3,6 GW is dit momenteel het grootste offshore windpark in ontwikkeling ter wereld.

De Raad van Bestuur van de Aannemingsmaatschappij CFE NV kondigt haar intentie aan om de groep in twee onderscheiden vennootschappen te splitsen: CFE en DEME. Deze partiële splitsing heeft tot doel twee toonaangevende spelers in hun respectieve activiteitensectoren te vormen.

HOE WIJ DE WERELD VORMGEVEN

021

HOW WE CREATE VALUE

WAARDEN EN MAATSCHAPPELIJKE BIJDRAGE

Vastgoedontwikkeling, baggerwerken en waterbouwkunde, bouw, technische installaties en rail & utilities. De groep CFE is actief in meerdere domeinen, met een sterke impact op de samenleving als gemeenschappelijk kenmerk. De kracht van de groep ligt in haar diversiteit en complementariteit om vandaag de wereld van morgen te bouwen.

De analyse van de 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling die werden opgesteld door de Verenigde Naties, maakte het mogelijk om voor zowel DME als CFE Contracting en BPI Real Estate hun eigen prioritaire doelstellingen te identificeren. CFE is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en staat klaar om de cruciale uitdagingen aan te gaan van klimaatverandering, circulaire economie, verantwoorde productie en consumptie van groene energie, mobiliteit, veiligheid en het welzijn van onze medewerkers en van alle belanghebbenden bij onze projecten of zelfs toegang tot betaalbare woningen. De groep heeft een duidelijke wens om deze duurzame aspecten zowel in het bouwproces als in de projecten zelf te benadrukken. En CFE aarzelt niet om te innoveren om een maximale duurzame impact te creëren.

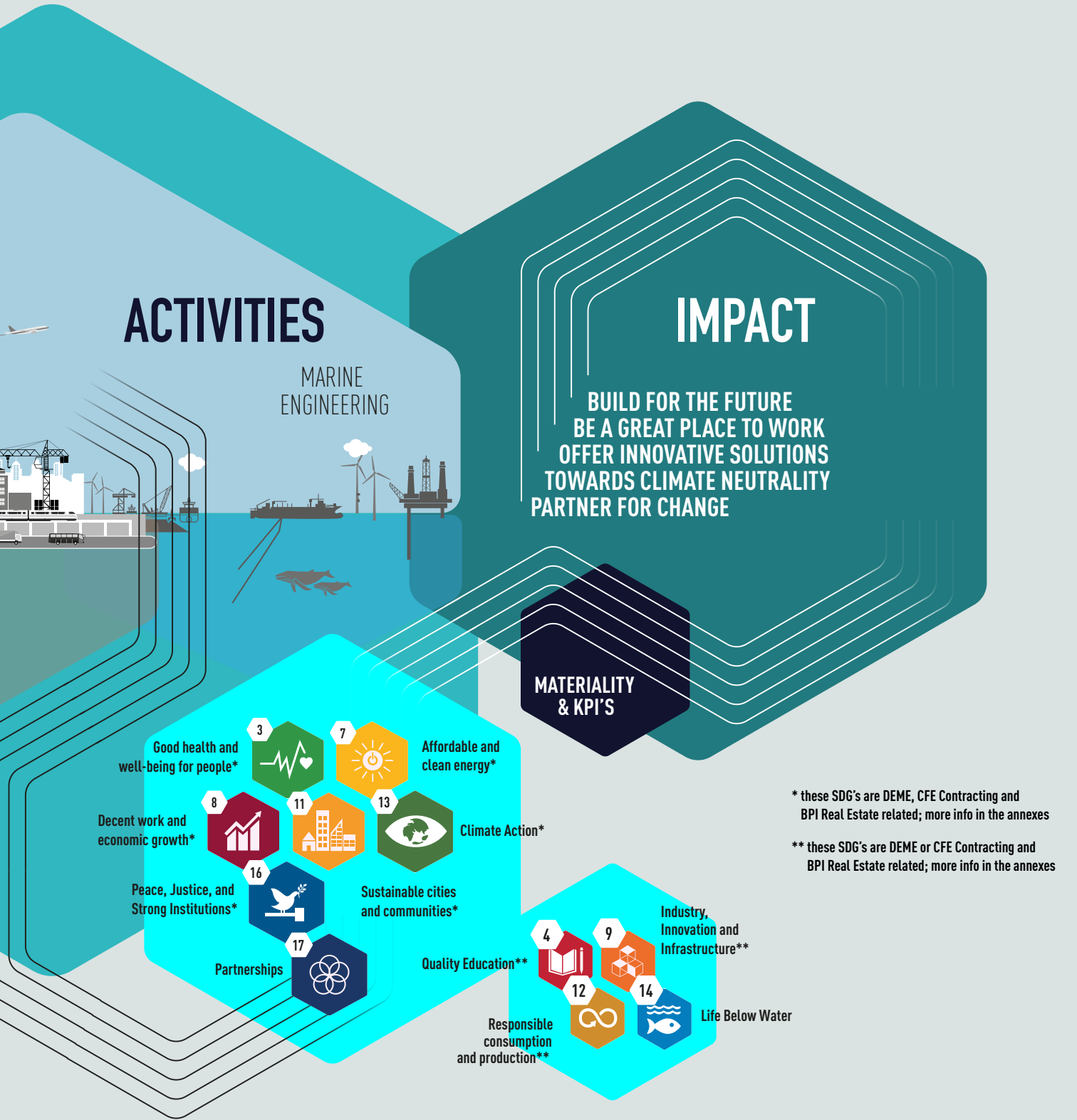
Deze duurzame impact kan dus worden verwoord rond vijf complementaire ambities, namelijk: 'Build for the future', 'Great place to work', 'Offer innovative solutions', 'Drive the energy transition towards climate neutrality' en 'Create sustainable shareholder value'. Deze 5 pijlers stemmen overeen met alle ESG-thema's: Milieu, Mens (sociaal) en Governance. Daarbij staat duurzaamheid centraal in de strategie van de groep CFE. De constante dialoog met alle belanghebbenden en de ontwikkeling van solide partnerschappen ondersteunen deze duurzame aanpak en vormen de basis die nodig is om onze ambities te realiseren.

EMPLOYEES
MATERIALS & SUPPLIERS
KNOWLEDGE & EXPERTISE
DIGITAL TECHNOLOGIES
EQUIPMENT & CAPITAL

INPUT

CONTRACTING
URBAN SHAPERS

HOW WE
CREATE
VALUE

* these SDG's are DEME, CFE Contracting and BPI Real Estate related; more info in the annexes

** these SDG's are DEME or CFE Contracting and BPI Real Estate related; more info in the annexes

BUILD FOR THE FUTURE

Project ZIN - Brussel

DE STRIJD TEGEN DE KLIMAATOPWARMING IS VANDAAG MEER DAN OOIT EEN BELANGRIJKE UITDAGING. DE GROEP CFE IS ZICH SCHERP BEWUST VAN DE HUIDIGE PROBLEMEN EN VAN HAAR ROL ALS BOUWER VAN EEN VERANTWOORDELIJKE TOEKOMST VOOR IEDEREEN. MET DE ONTWIKKELING VAN BAANBREKENDE PROJECTEN, HET GEBRUIK VAN DUURZAME MATERIALEN EN HET ONTWERP VAN ECOLOGISCH VERANTWOORDE GEBOUWEN WERKT ZE AAN EEN TOEKOMSTGERICHTE DYNAMIEK. DE VERMINDERING, HET RECYCLEREN EN HET HERGEBRUIK VAN AFVAL, DE BEHEERSING VAN HET ENERGIEVERBRUIK, HET WATERBEHEER: STUK VOOR STUK CONCRETE ACTIEDOMEINEN DIE HAAR VISIE OP LANGE TERMIJN ONDERBOUWEN.

Gelet op de aard van haar activiteiten, die rechtstreeks met hernieuwbare energie verband houden, houdt DEME al sedert verscheidene jaren in al haar processen rekening met ecologische, sociale en governancecriteria (ESG). CFE Contracting en BPI Real Estate voeren sinds 2019 een nieuw proactief beleid in dit domein. Het kwam in 2020 op snelheid met de invoering van duidelijke en relevante key performance indicators (KPI's). 2021 werd gekenmerkt door een algemene bewustmaking in alle entiteiten en op alle verantwoordelijkheidsniveaus, ook met de aanstelling van verscheidene sustainability officers in de verschillende structuren van de groep. Synergieën en werkgroepen, via regelmatige bijeenkomsten, hebben geleid tot het ontstaan van talrijke initiatieven. Elke business-unit krijgt een grote vrijheid van denken, om de collectieve intelligentie te stimuleren zonder de eigenheid van elke kernactiviteit in het gedrang te brengen. De basis voor een nog meer coherente gemeenschappelijke lijn is al gelegd en zal de groep CFE in staat stellen om in 2022 nog ambitieuzere doelstellingen te bepalen.

Deze visie begint al vruchten af te werpen, zoals blijkt uit de opmerkelijke resultaten van de analyse door het ratingagentschap

Sustainalytics. Met een score van 27,8 (Medium Risk) is de groep CFE een van de beste ondernemingen in haar sector op het vlak van het beheer van de ESG-risico's. Dat betreft niet alleen de toepassing van de principes van de circulaire economie in de processen op de bouwplaatsen, maar ook een verlichte governance en resolute investeringen in innoverende duurzame bouwmethoden. Zo hebben CFE Contracting en BPI Real Estate hun knowhow gebundeld om Wood Shapers op te richten. Na het emblematische project Wooden in Luxemburg, werkt Wood Shapers samen met BPC Group aan het project Monteco, het hoogste houten gebouw van het Brussels Gewest.

DE NATUURLIJKE MILIEUS BESCHERMEN

DEME, een pionier van de ESG-benadering, verbetert eveneens de analyse van haar energiegegevens, met de ontwikkeling in alle businessunits van dashboards voor de uitstoot van broeikasgassen en het energieverbruik. Gelet op de aard van de activiteiten van haar maritieme pool, zijn de bescherming van de biodiversiteit en de eerbied voor het evenwicht van het zeemilieu centrale aandachtspunten voor de groep CFE. Om die principes globaal en doorlopend te garanderen, wordt op alle sites en voor alle werken een QHSE (Quality Health Safety

Environment) systeem voor risicobeheer gebruikt. Aan het risicomangementsysteem is een KPI gekoppeld. De score van die indicator lokt reacties uit, 'green initiatives', namelijk één of meer aanpassingen van de processen, uitrustingen of installaties om de milieu-impact van het project te beperken, in de eerste plaats door afval en onnodige uitstoot te vermijden. Dankzij de KPI worden de leden van de betrokken teams heel concreet gesensibiliseerd. Ze kunnen de ecologische impact beter identificeren en creatieve oplossingen vinden om die te beperken. In een recent initiatief van dit type werden de in de hydraulische systemen en voor de smering van het drijvend materieel gebruikte oliën en vetten door biologisch afbreekbare equivalenten vervangen.

VOORUITLOPEN OP DE TOEKOMST

BPI Real Estate denkt na over de gebouwen en de leefomgeving van de toekomst. Los van de bouwprocessen schetsen samenlevingsconcepten in relatie met de vorm van de gebouwen nu al de contouren van onze toekomst. Een visie op lange termijn die op de behoeften van morgen vooruitloopt en vandaag al resultaten oplevert. In 2021 vertegenwoordigden de projecten in ontwerp of in aanbouw van BPI Real Estate 83.200 m² 'fossil free' constructies, 50.360 m² hout-

GRAND POSTE EEN TWEEDE JEUGD VOOR LUIK

Realisatie: BPI Real Estate en
BPC Group

Een grootschalig project voor de opwaardering van een geklasseerd pand in het centrum van de stad, met co-working-ruimten, startups, bedrijvenincubators, handelszaken (overdekte markt voor de korte kring), horeca, een microbrouwerij ... Zo ontstaat een digitale, creatieve buurt in het oude gebouw van de Grand Poste, gelinkt aan de Luikse universiteit.

constructies en 206.870 m² 'eco friendly' constructies. Met projecten zoals **Grand Poste in Luik** of BrouckR in Brussel, een multifunctioneel project dat voor het woon- en kantoordeelte volledig wordt verwarmd en gekoeld door middel van open geothermische energie, zonder fossiele brandstoffen, en dat wooneenheden, een hotel, kantoren en winkels zal huisvesten in het centrum van de Belgische hoofdstad, legt BPI Real Estate de basis voor een nieuwe manier van leven in de stad.

RECYCLEN, VERBEELDEN, INNOVEREN

In het project **ZIN in Brussel** hebben BPC Group en Van Laere voor het eerst met circulair beton gewerkt. Deze voorlopig experimentele aanpak moet in de volgende jaren nog worden gestandaardiseerd, maar belooft een echte vooruitgang. Het principe: een deel van de sloopmaterialen wordt tot granulaten vermalen en vervolgens aan het nieuwe beton toegevoegd. Een wenselijke ontwikkeling met een buitengewoon positieve impact op de vermindering van de CO₂-uitstoot op alle

niveaus. Meer algemeen zit de noodzaak van recycling nu in het DNA van de groep CFE.

Het beheer van de energiebronnen staat centraal in alle overwegingen over de toekomst van onze planeet. VMA heeft een tool ontwikkeld die SMART en duurzaamheid hand in hand laat gaan: VMANAGER. Deze oplossing voor intelligent energiebeheer van gebouwen is een belangrijke technologische doorbraak. Ze verbindt de zelfstandige systemen van diver-

Gecombineerd met een optimalisatie van het verbruik op basis van gegarandeerde resultaten is VMANAGER een volledige tool voor het energiebeheer van gebouwen.

se leveranciers en fabrikanten met elkaar – in alle technische domeinen: verlichting, verwarming, koeling, ventilatie, branddetectie, toegangscontrole, geothermie, beheer van oplaadpalen enz. – en geeft een nauwkeurig beeld van de werking van het gebouw, terwijl ze ook tools voor een efficiënt onderhoud levert. Gecombineerd met een optimalisatie van het verbruik op basis van gegarandeerde resultaten is VMANAGER een volledige tool voor het energiebeheer van gebouwen. VMANAGER is bedoeld voor nieuwbouw en renovaties, maar wordt nu ook intern gebruikt op verschillende bouwplaatsen van de groep CFE. Met zeer concrete successen. Dankzij de 24/24 monitoring kan men niet alleen het elektriciteitsverbruik van de werfinstallaties optimaliseren, maar ook problemen opsporen. Zo werd midden in een weekend een waterlek in een sanitaire uit-

rusting van een bouwplaats gedetecteerd en stopgezet, goed voor de besparing van 12.000 liter water op één dag.

Ook de mobiliteit, die centraal staat in de oplossing van de milieuproblematiek, krijgt de nodige aandacht. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de deelname van MOBIX aan LuWa, het consortium dat de openbare verlichting van het Waalse wegennet moderniseert en de basis legt voor de eerste geconnecteerde autowegen. Het project van de Oosterweelverbinding in Antwerpen, die de ring rond de grote havenstad zal sluiten en het internationale verkeer zal omleiden, is daar een ander voorbeeld van. DEME en Van Laere werken er samen aan en demonstreren eens te meer de complementariteit tussen de entiteiten van de groep en hun vermogen om echte oplossingen voor de toekomst voor te stellen.

ZIN CIRCULARITEIT OP GROTE SCHAAL

Realisatie: BPC Group, Van Laere en VMA

Een multifunctioneel innoverend project voor de herontwikkeling van de huidige torens WTC 1 en 2 in de Brusselse Noordwijk. De bovengrondse oppervlakte van 110.000 m² zal 75.000 m² kantoren en co-workingruimten omvatten, 14.000 m² woningen en 16.000 m² voor een hotel, naast ruimten voor sport, recreatie, horeca en handelszaken. Van Laere en BPC Group belasten zich met de bouw en Van Laere verzorgt de multitechnieken.

ZIN is een gedurfd project, zowel door zijn architectuur als door zijn concept en zijn milieu-impact. Het wordt namelijk een vrijwel energieneutraal complex. Ook voor de circulariteit is een belangrijke plaats ingeruimd. 65% van de bestaande torens wordt behouden en 95% van de materialen wordt bewaard, hergebruikt of gerecycled, terwijl 95% van de nieuwe materialen cradle-to-cradle-gecertificeerd moet zijn.

BE A GREAT PLACE TO WORK

EEN VEILIG WERKKADER AANBIEDEN WAARIN MENSEN ZICH KUNNEN ONTPLOOIEN. IEDEREEN DE KANS GEVEN OM ZIJN OF HAAR TALENTEN TE ONTWIKKELLEN EN CARRIÈRE TE MAKEN. IEDEREEN IN EEN POSITIEVE OMGEVING PASSENDE OPLEIDINGSKANSEN AANBIEDEN. DIE WAARDEN ZIJN ESSENTIEEL VOOR DE GROEP CFE, DIE MET HET CONCEPT 'TOGETHERNESS' DE COLLEGIALITEIT VAN HAAR TEAMS IN DE VERF ZET. HET WELZIJN OP HET WERK, DE GEZONDHEID EN DE VEILIGHEID ZIJN UITERAARD FUNDAMENTEEL, ZEKER IN DE CONTEXT VAN DE GEZONDHEIDSCRISIS DIE HAAR STEMPEL OP HET AFGELOPEN JAAR GEDRUKT HEEFT. DE GROEP CFE GAAT ECHTER NOG VERDER IN HAAR STREVEN NAAR INCLUSIE EN VERANTWOORDELIJKHEID IN AL HAAR ENTITEITEN.

Op alle bouwplaatsen van CFE is de veiligheid op elk moment zowel een recht als een plicht. De garantie van een veilige werkomgeving voor de medewerkers is een fundamentele eis, op alle niveaus, in alle entiteiten en voor elke activiteit. In dat perspectief heeft Benelmat de risicoanalyses van de arbeidsplaatsen en -taken volledig vernieuwd, met een nieuwe matrix en kwantitatieve evaluaties. Het heeft een globaal preventieplan over 5 jaar en een jaarlijks actieplan met concrete doelstellingen gestart, samen met een bijzonder veiligheids- en gezondheidsplan dat rekening houdt met alle mogelijke interventies op de

bouwplaats en met de specifieke risico's of situaties. De synergie met BPC Group rond de normen voor Kwaliteit-Veiligheid-Milieu is versterkt en verbeterd.

VMA heeft verder gewerkt aan haar project 'VMA VCA', waarin alle preventieadviseurs hun krachten bundelen om begin 2022 in alle entiteiten van VMA een VCA-systeem in te voeren, samen met een veiligheidsstrategie op maat van elke sector. MBG heeft haar certificeringen ISO-9001, VCA en VCA-P bevestigd en ook haar bewustmakingsbeleid versterkt, door op alle bouwplaatsen een opleidingsfilm over de

veiligheid te tonen, waarna de personen die toegang tot de bouwplaats wensen een reeks vragen moeten beantwoorden voor ze de toelating krijgen. Bij MOBIX hebben alle directieleden en managers een Safety Awareness-opleiding gevolgd. De functies van de safety-app werden uitgebreid met de inspecties van de bouwplaatsen en de signalering van incidenten en arbeidsongevallen.

VEILIGHEID IN DE PRAKTIJK

De volledige herziening in 2021 van de opleiding Safety Awareness, nu aangepast aan de anciënniteit en functie van elke deelnemer, gaat gepaard met een reeks concrete actieplannen die op zeer korte termijn het aantal incidenten moeten verminderen. Een bijzondere aandacht gaat uit naar het werk op hoogte en naar de Life Saving Rules voor alle entiteiten van CFE Contracting.

Om het welzijn, de motivatie en de prestaties van de teams te meten en te verbeteren, hebben MBG en VMA in het project Tweewaters in Leuven samen een werfbarometer ingevoerd. Op deze tabel met een reeks punten in verband met het werk op de bouwplaats kunnen de medewerkers hun perceptie van elk onderwerp aangeven met een kleurcode: groen, oranje of rood. Door iedereen de kans te geven om zich uit te drukken en door de menselijke factor centraal te plaatsen, kan men de arbeidsomstandigheden concreet verbeteren, wat iedereen ten goede komt.

De teams van DEME, pioniers in veel domeinen, werken vaak in complexe omstandigheden of omgevingen. Op de schepen, op de bouwplaatsen en in de kantoren zijn veiligheid en welzijn dan ook essentieel.

MAJALAND

Realisatie: CFE Polska

Het tweede themapark gewijd aan Maja de Bij, uitgevoerd door CFE Polska. Na dat van Kownaty, ten oosten van Poznań, zal Majaland in Warschau een van de grootste pretparken in zijn soort zijn in de hoofdstedelijke regio. Een grondpositie van 50.000 m² grond voor een gebouwde oppervlakte van bijna 10.000 m², waaronder onder andere alle ontvangstruimten voor de vele attracties en een parkeerplaats met meer dan 700 plaatsen. Het project is ook sterk verbonden met het sociale weefsel en met lokale gemeenschappen, waaronder de sponsoring van een kleuterschool, een donatie van 20.000 euro aan de gemeente Wiazowna om de renovatie van haar school te ondersteunen en een partnerschap met de ambassade van België voor het opzetten van bijenkorven om zo de productie van honing te bevorderen.

In 2021 kreeg de ontwikkeling van de competenties bijzondere aandacht in verscheidene entiteiten van de groep CFE

Naast een constante monitoring met strenge KPI's heeft DEME in 2021 verscheidene acties ontwikkeld, in het bijzonder de Safety Stand Down en de Safety Moment Day, met informatie over 214 successen in het domein van de veiligheid. Daarnaast was het preventieprogramma 'Resilience and well-being at DEME' het belangrijkste hulpmiddel dat de teams in staat stelde om ondanks de pandemie veilig te blijven werken en de projecten voort te zetten.

OPLEIDINGEN IN EEN RUIM PERSPECTIEF

In 2021 kreeg de ontwikkeling van de competenties bijzondere aandacht in verscheidene entiteiten van de groep CFE. Zo introduceerde Van Laere de Van Laere Academy, die een waaier van voor iedereen toegankelijke globale opleidingen aanbiedt, aangevuld met meer specifieke opleidingen voor bepaalde technische activiteiten. Voor die laatste wordt ook een beroep gedaan op de meest ervaren medewerkers, die hun knowhow en kennis doorgeven. Dezelfde aanpak zien we bij MBG, met opleidings-trajecten met mentoring, of bij MOBIX, waar de projectleiders een aan hun functie aangepast opleidingstraject van negen maanden volgen. In 2021 heeft CFE bovendien haar programma Traineeship for Young Project Leaders gelanceerd. Dit is

een uitgebreide opleiding in niet alleen projectbeheer en de planning van bouwplaat- sen, maar ook duurzaamheid en financiën, met door experts geleide interactieve modules, aangevuld met bezoeken op het terrein.

TALENTEN AANTREKKEN

Op groepsniveau zijn de fundamenteen gelegd voor de toekomstige CFE Academy, die in 2022 van start zal gaan. Hij zal de loopbaanontwikkeling van alle werknemers ondersteunen en het ook mogelijk maken nog beter extern talent aan te trekken. De aanwerving van nieuwe gekwalificeerde medewerkers blijft één van de grote uitdagingen voor de groep CFE, zoals voor alle spelers in de bouwwereld. De digitalisering van talrijke personeelsdiensten verbetert ook het werkcomfort van iedereen en versterkt de teamgeest die in alle entiteiten aanwezig is. Een gemeenschap met sterke banden die haar waarden van solidariteit tot uitdrukking heeft gebracht op alle niveaus, zowel in Polen met de sociale acties rond het **Majaland**-project als in België door de slachtoffers van de overstromingen van 2021 te helpen. Een inzameling ten gunste van het **Rode Kruis** bracht bijna 15.000 euro op, een bedrag dat door CFE werd verdubbeld, waardoor de NGO niet minder dan 30.000 euro kon ontvangen.

RODE KRUIS CFE IS SOLIDAIR

Na de vreselijke overstromingen die in 2021 het oosten van België troffen, werd een inzamelingsactie bij de medewerkers gehouden om een schenking aan het Rode Kruis te doen. Vervolgens verdubbelde CFE het opgehaalde bedrag – 14.890 euro – en ontving de ngo die de slachtoffers helpt in totaal 30.000 euro. Bovendien zijn veel collega's in hun vrije tijd als vrijwilligers op het terrein gaan helpen.

TOWARDS CLIMATE NEUTRALITY

Hornsea Two

CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE ENGAGEERDEN ZICH TWEE JAAR GELEDEN – AANSLUITEND OP DE REEDS LANGERE INZET VAN DEME – VOOR EEN NIEUW DUURZAAMHEIDSBELID OP BASIS VAN DE 17 DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN VAN DE VERENIGDE NATIES. KOOLSTOFNEUTRALITEIT IS EEN VAN DE HOOFDPUNTEN VAN DEZE STRATEGIE. NA EEN ANALYSE EN DE SELECTIE VAN RELEVANTE KPI'S STOND 2021 IN HET TEKEN VAN DE CONCRETE UITVOERING, MET ACTIEPLANNEN IN ALLE ENTITEITEN EN EEN DUIDELIJKE AMBITIE OM DE DIRECTE KOOLSTOFUITSTOOT TEGEN 2030 MET 40% TE VERMINDEREN. DE GROEP CFE TOONT HAAR ENGAGEMENT DOOR ALLES IN HET WERK TE STELLEN OM DE IMPACT AL VAN BIJ HET ONTWERP VAN DE PROJECTEN TE BEPERKEN.

DEME is binnen de groep CFE zowel de voorloper als de motor inzake koolstof-neutraliteit. Haar activiteiten in offshore windenergie hebben een belangrijke lokale en internationale impact. Met de start van het project Coastal Virginia Offshore Wind (CVOW) – met een capaciteit van 2,6 gigawatt het grootste offshore windpark van de Verenigde Staten – demonstreert DEME de waarde van haar inzet van meer dan 15 jaar voor dit type hernieuwbare energie. Daarnaast noteren we de installatie van 40 van de 80 funderingen van het windpark van **Saint-Nazaire** in Frankrijk, de plaatsing van de laatste van de 165 monopijlers van **Hornsea Two**, voor de Britse kust – dit wordt het grootste offshore windpark ter wereld – en de funderingen van het project Parkwind Arcadis Ost1 in Duitsland.

DEME draagt ook bij aan de koolstofneutraliteit door nieuwe technologieën toe te passen. Ze wil tegen 2040 haar uitstoot van broeikasgassen met 40% verminderen tegenover 2008 en zal tegen 2050 volledig koolstofneutraal worden. Dat impliceert in de eerste plaats de upgrade van haar Fleet of the Future, die haar uitstoot van broeikasgassen doorlopend verlaagt, maar ook de inplanting van een netwerk met zero uitstoot – het Emission Free Infrastructure

Network – dat de energietransitie van de infrastructuursector zal versnellen. Door in het kader van de European Clean Hydrogen Alliance deel te nemen aan twee HYPORP-projecten voor de productie van groene waterstof, in het sultanaat Oman en in Oostende, bevestigt DEME eens te meer haar streven om bij te dragen aan het door de Europese Raad vastgelegde doel van koolstofneutraliteit tegen 2050. Alleen al de Belgische site zal 500.000 tot 1.000.000 ton CO₂ per jaar uitsparen.

Koolstofneutraal worden is een doel dat tot nederigheid stemt. De leden van het Sustainability Board – ofwel alle sustainability officers van de verschillende entiteiten van CFE Contracting en BPI Real Estate – hebben dat goed begrepen en focussen vooral op bewustmaking van de milieu-uitdagingen én op praktische en concrete benaderingen. Heel de groep CFE is zich van de problematiek bewust en neemt een reeks initiatieven om met name de CO₂-uitstoot te verminderen. De verschillende entiteiten krijgen een grote vrijheid in de uitvoering van deze initiatieven, zodat de duurzaamheidsprincipes in de eigenheid van elke kernactiviteit worden verankerd. De volgende etappe in 2022: een nog beter gecoördineerd en eenvormig beleid, vertrekkend

van een solide basis en met duidelijke doelstellingen voor iedereen. De mobiliteit van het personeel, het materiaaltransport en de optimalisatie van het energieverbruik op de bouwplaatsen en in de ontwikkeling van de projecten, zijn stuk voor stuk hefboomen om te benutten.

ANTICIPEREN OM TE VERMINDEREN

MBG heeft in 2021 een begin gemaakt met haar certificering voor niveau 3 op de CO₂-prestatieschaal, een niveau dat Van Laere al heeft bereikt. Deze ambitie wordt waargemaakt door de overstap naar groene energie, die nu 95% van de energiemix van de bouwplaatsen vertegenwoordigt, en door een intelligente follow-up van het verbruik. Ook de samenwerking met Benelmat heeft een grote rol gespeeld, met onderzoek naar de milieu-impact van het gebruikte materiaal en de keuze van zuinigere uitrusting, synoniem met de vermindering van de koolstofuitstoot. Projecten voor het hergebruik van afvalwater, de plaatsing van fotovoltaïsche panelen en nog efficiëntere ventilatie worden bestudeerd en zullen in de loop van het jaar het licht zien.

Ook voor BPC Group was de monitoring van het verbruik op de bouwplaatsen de hoeksteen van de beperking van de uitstoot.

De specifieke technische competenties van de groep CFE kunnen een beduidend verschil maken in cruciale aspecten van de globale milieubalans van België en Luxemburg

Een netwerk van sensoren en alarmen in de kantoren, in de arbeiderslokalen en op de kranen maakt een analyse van het verbruik mogelijk om de energieprestaties te verbeteren, en waarschuwt de teams onmiddellijk in het geval van een incident, zoals een waterlek. De proef met het Construction Consolidation Centre (CCC) – een innovatief logistiek systeem dat de leveringen afstemt op de behoeften van de bouwplaats, geïnspireerd door een initiatief van CLE op de werf van Aurea – heeft veel bijgedragen aan de beperking van de milieu-impact van de leveringen en de aanvoer van de materialen, en heeft de opslag in zijn geheel vereenvoudigd.

Het CCC wordt meer bepaald gebruikt in het project ZIN, een al even voorbeeldige bouwplaats waar BPC Group, Van Laere

en VMA samen de voordelen van de circulaire bouw demonstreren. De renovatie van de torens WTC 1 en 2 in Brussel, die een vrijwel volledige energieneutraliteit nastreeft, hergebruikt of recyclet 95% van het gewicht van de bestaande gebouwen. 95 % van de gebruikte nieuwe materialen is Cradle to Cradle (C2C) gecertificeerd. Deze benadering levert een spectaculaire verlaging op van de koolstofvoetafdruk van de werken en van de gebouwen over hun volledige levensduur.

LOKALE ACTIES VOOR DE TOEKOMST

De specifieke technische competenties van de groep CFE kunnen een beduidend verschil maken in cruciale aspecten van de globale milieubalans van België en Luxemburg. Een van de vele voorbeelden is Procool, een specialist in industriële koeling en klimaat-

HORNSEA TWO HERNIEUWBARE ENERGIE IN OPMARS

Realisatie: DEME

De 'Innovation', het hefschip uit de DEME-vloot, werkt mee aan de bouw van wat weldra het grootste windpark ter wereld zal zijn. Hornsea Two, voor de kust van Yorkshire, zal vanaf 2022 met een productie van 1,4 GW schone energie zijn voorganger, Hornsea One, overtreffen. DEME heeft niet minder dan 165 monopile funderingen en transitiestukken geïnstalleerd voor de turbines die met wieken van 82 meter elk 8,4 MW zullen opwekken. Een nieuwe stap in de transitie naar hernieuwbare energie, waarmee DEME eens te meer haar visie op lange termijn en haar pioniersrol illustreert.

regeling van de multitechnische cluster van VMA. Procool vervangt de schadelijke koelgassen van vroeger door duurzame gassen als ammoniak en koolstofdioxide. Het bedrijf is een voorloper in dit domein en biedt niet alleen haar klanten – onder wie veel spelers in de voedseldistributie – oplossingen aan, maar draagt ook in samenwerking met scholen bij aan de opleiding van technici.

Voor BPI Real Estate begint de klimaatambitie bij de bron, dus bij het concept van de projecten. Ze houdt systematisch rekening met de ecologische impact van elk gebouw en overweegt in elke stap van de ontwikkeling de mogelijke duurzame oplossingen. Deze benadering heeft tot projecten geleid die dankzij geothermie minder of helemaal geen fossiele energie nodig hebben – BrouckR

GRAVITY

HET SAMENLEVEN VAN DE TOEKOMST

Realisatie: BPI Real Estate en CLE

Het project Gravity, aan de rand van Differdange, belichaamt alle waarden van de visie op lange termijn van BPI Real Estate. Al in de ontwerpfase van het project werd rekening gehouden met de specifieke behoeften van de stedelijke omgeving en de impact van het samenleven. Het omvat in totaal 80 gezinswoningen en 125 co-living studio's, op een commerciële sokkel van 3.500 m² met kantoren en diensten. Een globaal concept dat de manier van leven in de derde grootste stad van het Groothertogdom Luxemburg moderniseert.

SAINT-NAZAIRE

WINDKRACHT, ATLANTISCHE ENERGIE

Realisatie: DEME

Het offshore windpark Saint-Nazaire is met 80 windturbines, die 20% van het elektriciteitsverbruik van het departement Loire-Atlantique leveren, een belangrijke stap voorwaarts voor de Franse hernieuwbare energie. In 2021 vervoerde en installeerde DEME het eerste elektrische onderstation, een constructie van 1.200 ton die de geproduceerde elektriciteit verzamelt en via twee ondergrondse kabels naar het vasteland brengt.

en Serenity in Brussel – of die biomassa en pellets gebruiken, zoals **Gravity** in Luxemburg. Dit vermogen van de vastgoedontwikkeling om op lange termijn te denken en rekening te houden met de globale problematiek is een van de troeven van de groep CFE. Of het nu is door hergebruik - 35.580 ton hergebruikte materialen in de afgelopen 12 maanden -,

door de integratie van mobiliteitsaspecten, door de keuze voor revalorisatie - 60.160 m² te renoveren of projecten in renovatie in het afgelopen jaar - of door het gebruik van duurzame technologieën - resulterend in 206.870 m² 'CO₂-vriendelijk' bouwen in 2021: BPI Real Estate baant de weg naar een koolstofneutrale toekomst.

OFFER INNOVATIVE SOLUTIONS

INNOVEREN OM VOORUIT TE GAAN EN NOG BETER TE ANTWOORDEN OP DE BEHOEFTE VAN EEN WERELD IN CONSTANTE EVOLUTIE. MAAR OOK OM BIJ TE DRAGEN AAN DUURZAAM SAMENLEVEN. DOOR IN HAAR PROJECTEN NIEUWE PROCESSEN IN TE VOEREN, DE HABITAT VAN DE TOEKOMST TE BEDENKEN EN TECHNOLOGISCHE OPLOSSINGEN VOOR DE UITDAGINGEN VAN HET MILIEU TE ONTWIKKELEN, BEVESTIGT DE GROEP CFE HAAR STREVEN OM EEN GEWETENSVOLLE, VERANTWOORDELIJKE ROL TE SPELEN IN DE BOUW VAN DE TOEKOMST VAN ONS ALLEN. DAT IMPLICEEFT OOK EEN BEREDENEERDE GOVERNANCE EN EEN DOORGEDREVEN DIGITALISERING VAN DE MANIER VAN WERKEN.

De inzet van DEME voor nieuwe technologieën voor een duurzamere toekomst komt in verschillende sectoren heel concreet tot uiting. Global Sea Mineral Resources (GSR), de divisie van DEME voor de verkenning van de diepzeebodem, blijft onderzoek doen naar het verzamelen van metaalrijke knollen op de oceaanbodem. Het prototype Patania II werd op 4.500 meter diepte ingezet, gemonitord door een panel van onafhankelijke wetenschappers, om de potentiële milieu-impact na te gaan en deze methode voor de winning van schaarse essentiële metalen te perfectioneren. Een belangrijke stap voorwaarts.

DEME draagt in de European Clean Hydrogen Alliance actief bij aan de ontwikkeling van groene waterstof. Ze werkt mee aan de bouw van twee fabrieken voor de productie van groene waterstof, als partner

van de Haven van Oostende en PMV voor HYPOR® Oostende en met OQ Alternative Energie voor de HYPOR® Duqm Green Energy in het sultanaat Oman. Met hernieuwbare energiebronnen geproduceerde 'groene' waterstof is een innovatie met op lange termijn een groot potentieel in het kader van de energietransitie. Ze kan immers worden gebruikt als energiebron voor de productie van elektriciteit, in de mobiliteit, voor verwarming en verbranding of als grondstof in de industriële reconversie.

DEME blijft op innovatie en alternatieve brandstoffen zoals vloeibaar aardgas (LNG), biodiesel en groene waterstof en methanol mikken om haar uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Dankzij technologische doorbraken verbetert de onderneming de energie-efficiëntie van

Serenity - Brussel

RENT-A-PORT GREEN ENERGY

ELEKTRISCHE OPSLAG: NIEUWE VOORUITGANG

Realisatie: Rent-A-Port Green Energy

De ontwikkeling van een grootschalige opslagcapaciteit voor elektriciteit is cruciaal voor het succes van de energietransitie. Ze maakt het mogelijk om enerzijds een duurzame en CO₂-neutrale bevoorrading te verzekeren en anderzijds de stabiliteit van het net te vergroten, in het bijzonder wanneer veel hernieuwbare energie wordt geproduceerd.

Het consortium ESTOR-LUX, waarvan Rent-A-Port Green Energy deel uitmaakt, heeft het eerste op het Belgische hoogspanningsnet aangesloten batterijenpark voor elektrische opslag in bedrijf gesteld. Het bevindt zich in Bastenaken en heeft met 480 lithium-ionmodules een geïnstalleerd vermogen van 20 MWh en een opslagcapaciteit van 10 MW. Het is ook een van de eerste Europese batterijenparken die langdurig stroom kunnen leveren (120 minuten, dus 2 tot 4 keer meer dan de bestaande systemen). Een beslissend voordeel om het evenwicht op het net te verzekeren.

heel haar vloot, met systemen voor de omzetting van de warmte van restgassen in elektriciteit en de implementatie van tools voor de follow-up en monitoring van de energiegegevens. Het mooiste voorbeeld hiervan was de ingebruikneming in 2021 van de grootste en krachtigste zelfvarende snijkopzuiger, **Spartacus** die op LNG en biobrandstof vaart.

COLLECTIEVE INTELLIGENTIE

Het delen van 'best practices' en technologische oplossingen tussen de verschillende entiteiten van de groep CFE draagt veel bij aan de correcte toepassing van innovaties op het terrein. Zo konden BPC Group en Benelmat dankzij overleg over duurzame ontwikkeling de elektrische uitrusting op de bouwplaatsen optimaliseren, door middel van batterijen die verbruikspieken opvangen en het mogelijk maken om het vermogen – en dus ook de koolstofvoetafdruk – van de klassieke stroomaggregaten te verlagen. De samenwerking tussen Benelmat, VMA, BPC Group en MBG voor de installatie van smart meters en de

invoering van een continue, nauwkeurige en beheerbare monitoring op afstand van het energieverbruik is een ander mooi voorbeeld.

Op de bouwplaatsen is de ontwikkeling van Building Information Modeling (BIM) nu een prioriteit. Deze digitale modelvorming van de bouw-informatie verandert het werk van de teams ingrijpend, zowel in de voorbereiding als tijdens de operaties op het terrein. Ze verduidelijkt alle processen, van de vastgoedontwikkeling tot en met de definitieve oplevering, en vermindert in elke fase het risico van fouten. Het project Arlon-Trèves in Brussel, een ambitieuze renovatie van 18.000 m² verouderde kantoren bestemd voor afbraak en omgebouwd tot kantoren die aan hogere ESG-criteria voldoen, is een perfect voorbeeld hiervan.

Digitalisering wordt de algemene regel voor meer en meer administratieve formaliteiten, met name dankzij de elektronische handtekening die in 2021 werd ingevoerd. De ontwikkeling van de IT-tools maakt een

SPARTACUS

EEN ECOLOGISCHE REUS VAN DE ZEEËN

Realisatie: DEME

De 'Spartacus', het nieuwe schip dat DEME in mei 2021 in de vaart nam, is een echt wonder van innovatie en duurzaamheid. De 164 meter lange snijkopzuiger ontwikkelt een totaal vermogen van 44.180 kW en kan tot op 45 meter diepte baggeren. Ze is ook de eerste ter wereld die op vloeibaar aardgas werkt. Haar twee hulpmotoren gebruiken een technologie met biobrandstof. De Spartacus beschikt over een systeem voor de recuperatie van restwarmte dat de hitte van de uitlaatgassen van de motoren in elektriciteit omzet. Met dit revolutionaire en ecologische ontwerp is de Spartacus de nieuwe referentie op de wereldmarkt van baggerwerken.

vermindering of zelfs bijna volledige verdwijning van de archieven op papier mogelijk. Onder meer BPC Group zet de stap naar een 'paperless' werking die het milieu ten goede komt. In alle entiteiten leggen de vereenvoudiging en de digitalisering van documenten, rapporten of technische fiches de basis voor de geconnecteerde bouw van de toekomst, met een meer rationele werking en meer efficiëntie.

NAAR DE WERELD VAN MORGEN

Tegelijkertijd versterkt BPI Real Estate haar competenties in het domein van de smart buildings. De appartementen van het project PURE, in Oudergem, zijn met het Internet of Things (IoT) verbonden, zodat verscheidene aspecten op afstand kunnen worden

bestuurd: de regeling van de verwarming, de verlichting enzovoort. Deze manier van wonen voorspelt ons leven van de toekomst, net als de keuze om meer en meer in geothermie te investeren, een duurzame en efficiënte technologie die het comfort van de gebruikers verbetert en de koolstofuitstoot vermindert. In Brussel zal Serenity, een voorbeeldig gemengd project met woningen en kantoren, worden verwarmd en gekoeld met geothermie en warmtekrachtkoppeling, zonder fossiele energie voor het kantoorgebied. Op het einde van zijn levenscyclus zal het gebouw bovendien demonteerbaar zijn. Door zijn ligging aan een metrostation, zal het ook Smart Office- en Smart Parking-systemen aanbieden. De innovatie in de groep CFE wordt in

grote mate gedragen door de principes van duurzaamheid, zoals geïllustreerd door het **Rent-A-Port**-project voor elektrische opslag - en van circulaire economie. Wooden, de recentste realisatie van Wood Shapers, de entiteit voor houtbouw van de groep, bewijst dat. Een andere illustratie is de Aurea-toren in Luxemburg, een project van CLE. Dankzij Hydro Circal 75R, een innoverend systeem voor de fabricage van het aluminium van de buitenramen, kon de koolstofvoetafdruk met een factor acht worden verminderd. Een derde knap voorbeeld is het project ZIN in Brussel, een ambitieuze renovatie van de gebouwen WTC 1 en 2.

ETCS2

PARTNER FOR CHANGE

DE GROEP CFE STELT ZICH SYSTEMATISCH TEN DIENSTE VAN DE GEMEENSCHAP EN GEBRUIKT DE KNOWHOW EN DE COMPETENTIES VAN HAAR TEAMS OM DE SAMENLEVING BETER TE MAKEN. DE VERSTERKING VAN DE SOCIALE BANDEN, DE AANPAK VAN DE MILIEU-UITDAGINGEN EN DE INTEGRATIE VAN NIEUWE TECHNOLOGIEËN SPELEN MEE IN ELK PROJECT, MET DE POSITIEVE TRANSFORMATIE VAN ONS LEEFKADER ALS DOEL. DE DOOR ONZE VERSCHILLENDE ENTITEITEN GEREALISEERDE INFRASTRUCTUUR GEEFT LETTERLIJK VORM AAN ONS DAGELIJKS LEVEN. DE GROEP CFE POSITIONEERT ZICH ALS EEN PARTNER VOOR VERANDERING OP KORTE EN LANGE TERMIJN.

De positieve impact van de groep CFE op onze maatschappij is in het bijzonder zichtbaar in de bijdrage van DEME aan infrastructuurprojecten zoals de Oosterscheldeverbinding in Antwerpen. Ze zal de grote havenstad een ringweg geven die het verkeer vlot doet verlopen en de levenskwaliteit van alle inwoners van de regio zal verbeteren. In dezelfde geest luidt de aanvang van de werken aan de Fehmarnbelt-verbinding een nieuw mobiliteitsstijlperk voor Noord-Europa in. DEME draagt al haar technische knowhow bij aan deze onderzeese tunnel tussen Denemarken en Duitsland, de langste ter wereld. De spoorwegmobiliteit blijft uiteraard niet achter, met de deelname van MOBIX aan de implementatie van het nieuwe veiligheidssysteem **ETCS2** als hoogtepunt.

Ook het belang van de vele vormen van samenwerking en synergie tussen de entiteiten moet worden onderstreept. Ze zijn een voorbode van de consolidatie van de groep CFE – de hergroepering van Contracting, Vastgoedontwikkeling – los van DEME. In 2022 zal die transformatie effectief zijn. De uitwisseling van knowhow en de gemeenschappelijke projecten van MBG, BPC Group, VMA en natuurlijk Benelmat, onder meer voor de vermindering van de CO₂-uitstoot, illustreren haar voordelen.

INTERNE EN EXTERNE BANDEN

In dezelfde geest van samenwerking en benutting van de technische vooruitgang hebben CFE Contracting en BPI Real Estate hun knowhow gebundeld om Wood Shapers op te richten. Deze entiteit, die zich

volledig toelegt op de houtbouw, is de perfecte illustratie van de filosofie van de groep op het vlak van materiaalgebruik en optimalisatie van de bouwtechnieken. De duurzame aanpak van Wood Shapers en haar geïntegreerde visie op de projecten worden reeds op tal van bouwplaatsen in België en Luxemburg in de praktijk gebracht. Een voorbeeld uit 2021 is **Monteco**, een project dat met acht verdiepingen het hoogste houten gebouw in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal worden.

Na een peiling bij 80 leveranciers kon MBG de – zeer overwegend positieve – respons en de verwachtingen van haar partners analyseren en verbeteringspunten identificeren om de betrekkingen nog duurzamer te maken. Ze heeft maatregelen genomen om

ENVES – ETCS2 BELGIË OP HET GOEDE SPOOR

Realisatie: MOBIX

Tegen 2025 zullen de conventionele spoorlijnen van België uitgerust zijn met niveau twee van het Europese systeem voor treincontrole (European Train Control System of ETCS). MOBIX werkt intensief mee aan dit grootschalige project van INFRABEL, de beheerder van het spoorwegnet. 2.000 kilometer sporen worden op niveau ETCS 2 gebracht en 1.500 kilometer wordt gestart. Dankzij dit nieuwe systeem worden de signalisatiegegevens continu verzonden via het GSM-R- of het GPRS-netwerk. Een belangrijke verbetering van de veiligheid die bovendien het verkeer vlotter zal doen verlopen en het openbaar vervoeraanbod zal verbeteren.

VMANAGER ENERGIE ONDER CONTROLE

VMANAGER is een door VMA ontwikkelde geïntegreerde oplossing van de nieuwe generatie die zelfstandige systemen van diverse leveranciers en fabrikanten met elkaar verbindt, ongeacht het technische domein. De oplossing maakt een gecentraliseerd beheer mogelijk van de verlichting, de verwarming, de koeling, de ventilatie, de branddetectie, de toegangscontrole, de geothermie, de laadpalen ... De benutting van de gegevens uit al deze technische installaties geeft een nauwkeurig beeld van de werking van het gebouw, zodat men het energieverbruik op basis van gegarandeerde resultaten in kaart kan brengen en verbeteren. De bijbehorende tools faciliteren ook het onderhoud en optimaliseren de efficiëntie. Deze op de meest innoverende technologische oplossingen gebaseerde monitoring is een essentieel hulpmiddel voor de energieprestaties en de duurzaamheid van gebouwen, maar ook voor hun comfort en bewoonbaarheid.

bepaalde processen te verfijnen, de vertrouwensbanden te versterken en de werking op meer dan één vlak te verbeteren. Deze aanpak toont de noodzaak om de partnerships volledig in de globale visie van de groep CFE op te nemen en echte ecosystemen op basis van uitwisselingen en wederzijds respect tot stand te brengen.

EEN BESEF VAN DE GLOBALE UITDAGINGEN

Als lid van het consortium HYVE, geleid door het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum (Imec) en het Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO), neemt DEME actief deel aan de ontwikkeling van echte oplossingen voor de productie door elektrolyse van groene waterstof in volumes op gigawattniveau. Het concept HYPOR is een van de hefboomen van dit initiatief: het zal de import van goedkope groene waterstof mogelijk maken om de Europese productie aan te vullen. Een echte mijlpaal op de weg naar koolstofneutraliteit. CFE blijft met VITO samenwerken aan **VMANAGER**. Het steunt VITO, een on-

afhankelijk onderzoeksorganisme dat zich tot doel stelt om duurzaamheid de norm te maken in onze maatschappij, door globale projecten te ontwikkelen die de ecologische transitie met behulp van technologische innovaties bevorderen. Deze benadering reikt concrete antwoorden aan, maar legt ook de nadruk op het delen van kennis en op de synergie tussen de privésector en de onderzoekswereld.

Als symbool van haar wil om actief mee te werken aan de bouw van een duurzame toekomst, heeft de groep CFE een partnerschap gesloten met de Belgian Alliance for Climate Action. Deze door The Shift en WWF Belgium opgerichte ngo brengt ondernemingen uit de privésector, non-profit organisaties en academische instellingen samen rond een reeks gemeenschappelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Met de uitwisseling van kennis, networking en workshops bevordert de Belgian Alliance for Climate Action de interactie tussen haar leden en versterkt ze hun acties voor het

Als symbool van haar wil om actief mee te werken aan de bouw van een duurzame toekomst, heeft de groep CFE een partnerschap gesloten met de Belgian Alliance for Climate Action.

klimaat, waarbij ze zich op rationele wetenschappelijke gegevens baseert.

CONCRETE SOCIALE VERBINTENISSEN

De groep CFE is op verschillende terreinen sociaal betrokken om de lokale gemeenschappen te steunen. In afwachting van de afbraak van de Key West-site te Brussel, stelde BPI Real Estate de gebouwen ter beschikking aan de vzw Biesterbroeck, die er het co-creatie- en coworkingproject 'le Hangar du Canal' kon opzetten. Daarnaast verleende BPI Real Estate ook financiële steun aan het 'Pool is Cool'-initiatief, dat tot doel heeft het openluchtwemmen in Brussel opnieuw in te voeren. De werknemers van de groep CFE blijven niet achter en zijn

ook betrokken bij solidariteitsacties. Twee duidelijke voorbeelden zijn de operatie Shoebox - voedseldonaties verpakt in versierde schoenendozen, georganiseerd door de non-profitorganisatie Samaritans, waaraan verscheidene collega's hebben deelgenomen - en de hulp aan slachtoffers van de overstromingen, opgezet door een medewerker van BPI Real Estate, die voor het logistieke deel door Benelmat werd gesteund. Deze laatste actie heeft het mogelijk gemaakt talrijke schenkingen van meubilair, huishoudapparaten, matrassen, kinderverzorgingsmateriaal enz. in te zamelen voor de door de overstromingen van de zomer van 2021 getroffen personen.

MONTECO

HET GROOTSTE HOUTEN GEBOUW

Realisatie: Wood Shapers en BPC Group

Het project Monteco, tot op heden het grootste houten gebouw in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is een volmaakt voorbeeld van de innoverende technologie van Wood Shapers. 3.674 m² kantoren op acht verdiepingen, met een groot terras, in het hart van de Europawijk. Afgezien van de kern van geprefabriceerd beton is de volledige structuur uit hout opgetrokken. Al het hout is niet alleen PEFC-gecertificeerd, maar ook uitsluitend afkomstig van leveranciers in een straal van 500 kilometer rond de bouwplaats. Een voorbeeld van innovatie en technologie.

20

2021 JAARVERSLAG

INHOUD

I. STATUTAIRE JAARREKENING

50

1. KAPITAAL EN AANDEELHOUDERSCHAP

50

2. TOELICHTINGEN BIJ DE STATUTAIRE JAARREKENING

50

2.1.	Financiële toestand per 31/12/2021	50
2.2.	Bestemming van het resultaat	51
2.3.	Vooruitzichten 2022	51
2.4.	Voornaamste risico's en onzekerheden	51
2.5.	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	51
2.6.	Financiële instrumenten	51
2.7.	Informatie	51

II. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

52

1. TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

52

1.1.	Financiële positie op 31/12/2021	52
1.2.	Belangrijkste risico's	64
1.3.	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	70
1.4.	Onderzoek en ontwikkeling	70
1.5.	Financiële instrumenten	70
1.6.	Vooruitzichten 2022 voor de voortgezette activiteiten	70
1.7.	Vooruitzichten 2022 voor de beëindigde activiteiten	71

III. VERKLARING INZAKE DEUGDELIJK BESTUUR

71

1. REFERENTIECODE

71

2. RAAD VAN BESTUUR

71

2.1.	Samenstelling	72
2.2.	Onafhankelijk bestuurders	77
2.3.	Overige bestuurders	77
2.4.	Werking	78
2.5.	Gedragregels inzake belangenconflicten	78
2.6.	Financiële transacties ⁷⁸	

3. AUDIT- EN RISICOBEEHERCOMITÉ

79

3.1.	Samenstelling	79
3.2.	Werking en activiteitenverslag	79

4. BENOEMINGS- EN REMUNERATIECOMITÉ

80

4.1.	Samenstelling	80
4.2.	Werking en activiteitenverslag	80

5. DIVERSITEITSBELEID

81

6. SYSTEMEN VOOR INTERNE EN EXTERNE CONTROLE EN VOOR RISICOBEEHER

81

6.1.	Externe controle	81
6.2.	Interne controle en risicobeheer	81
6.3.	Systemen voor interne controle en risicobeheer binnen de polen	83

7. STRUCTUUR VAN HET AANDEELHOUDERSCHAP

86

8. AFWIJKING VAN DE CODE 2020

87

IV. REMUNERATIEVERSLAG

1. REMUNERATIEBELEID

- 1.1. Governance – Procedure
- 1.2. Remuneratiebeleid voor de niet-uitvoerend bestuurders
- 1.3. Remuneratiebeleid voor de gedelegeerd bestuurder
- 1.4. Mandaten in de dochterondernemingen
- 1.5. Wijzigingen sinds het vorige remuneratiebeleid
- 1.6. Mogelijkheid tot afwijking van het remuneratiebeleid

2. REMUNERATIEVERSLAG

- 2.1. Remuneratie van de niet-uitvoerend bestuurders
- 2.2. Remuneratie van de gedelegeerd bestuurder
- 2.3. Jaarlijkse evolutie van de verhouding tussen de remuneratie en het loon

V. NIET-FINANCIËLE VERKLARING

1. INLEIDING

2. KORTE BESCHRIJVING VAN DE ACTIVITEITEN VAN DE GROEP

- 2.1. Baggerwerken, Milieu, Offshore en Infra
- 2.2. Contracting
- 2.3. Vastgoedontwikkeling

3. ESG-BELEID

- 3.1. Voor de drie polen gemeenschappelijke regels
- 3.2. ESG-beleid van DEME
- 3.3. ESG-beleid van CFE Contracting en BPI Real Estate

4. BELANGRIJKSTE ESG-RISICO'S

- 4.1. Inleiding
- 4.2. Belangrijkste ESG-risico's en -opportuniteiten bij DEME
- 4.3. Belangrijkste ESG-risico's en -opportuniteiten bij CFE Contracting en BPI Real Estate

5. RESULTATEN VAN DIT BELEID

- 5.1. Resultaten van dit beleid bij DEME
- 5.2. Resultaten van dit beleid bij CFE Contracting en BPI Real Estate

6. NIET-FINANCIËLE KRITISCHE PRESTATIE-INDICATOREN (KPI'S)

- 6.1. Belangrijkste cijfers en duurzaamheidsambitie
- 6.2. HR-indicatoren van de groep CFE
- 6.3. Kritische prestatie-indicatoren voor DEME
- 6.4. Kritische prestatie-indicatoren voor CFE Contracting en BPI Real Estate

7. EUROPESE TAXONOMIE

- 7.1. Inleiding
- 7.2. Geconsolideerde resultaten: in aanmerking komende
- 7.3. Methodologie

87

87

87

87

88

88

88

88

89

89

90

94

94

94

94

95

95

95

96

97

97

99

99

99

103

110

110

115

120

120

121

122

126

130

130

131

131

Geachte aandeelhouders,

Wij hebben de eer u verslag uit te brengen over de activiteit van onze vennootschap in het voorbije boekjaar en u de op 31 december 2021 afgesloten statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen ter goedkeuring voor te leggen. Overeenkomstig artikel 3:32 §1 laatste alinea WVV zijn de jaarverslagen over de statutaire en de geconsolideerde jaarrekeningen gecombineerd tot één enkel verslag.

I. STATUTAIRE JAARREKENING

1. KAPITAAL EN AANDEELHOUDERSCHAP

Het kapitaal van de vennootschap is in het afgelopen boekjaar niet veranderd. Bij de sluiting van het boekjaar bedroeg het maatschappelijk kapitaal 41.329.482,42 euro, vertegenwoordigd door 25.314.482 aandelen zonder vermelding van nominale waarde. Alle aandelen zijn volledig volgestort. Elk aandeel geeft recht op één stem. Er zijn geen houders van effecten met bijzondere zeggenschap of stemrechten.

Bij het afsluiten van het boekjaar 2020 zijn de aandeelhouders die 3% of meer bezitten van de stemrechten van de effecten die zij aanhouden:

Ackermans & van Haaren SA Begijnenvest 113, B-2000 Antwerpen	-	15.720.684 effecten (62,10%)
VINCI Construction SAS 1973 Boulevard de la Défense F-92000 Nanterre	-	3.066.460 effecten (12,11%)

De vennootschap heeft in het boekjaar 2021 geen transparantiemelding ontvangen.

Op 24 december 2013 heeft de vennootschap in het kader van de overgangsregeling van de wet van 2 mei 2007 een transparantiemelding ontvangen waarin Ackermans & van Haaren NV en VINCI Construction SAS te kennen hebben gegeven dat zij een participatie van respectievelijk 60,39% en 12,11% in de vennootschap aanhielden. De integrale tekst van deze melding is beschikbaar op de website van de CFE (www.cfe.be).

Op 7 maart 2014 heeft de vennootschap een transparantiemelding ontvangen waaruit blijkt dat VINCI SA, VINCI Construction SAS en Ackermans & van Haaren NV hun akkoord van onderling overleg in de betekenis van de wet van 2 mei 2007, beëindigd hebben na de afsluiting van de aanvaardingsperiode van het door Ackermans & van Haaren NV op de vennootschap gelanceerde verplicht openbaar overnamebod.

2. TOELICHTINGEN BIJ DE STATUTAIRE JAARREKENING

2.1. FINANCIËLE TOESTAND PER 31/12/2021

Resultaatrekening van CFE NV (volgens Belgische normen)

In miljoen euro	2021	2020
Omzet	10.192	19.065
Bedrijfsresultaat	(4.570)	(5.071)
Netto financieel resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening	35.993	15.890
Niet-recurrente financiële opbrengsten	268	2.178
Niet-recurrente financiële kosten	(2.692)	(6.999)
Resultaat vóór belastingen	28.999	5.998
Belastingen op het resultaat	0	(77)
Resultaat van het boekjaar	28.999	5.921

De werf van het waterzuiveringsstation Brussel-Zuid, die in oktober 2021 werd opgeleverd, vertegenwoordigt een belangrijk deel van de omzet voor het boekjaar.

Het financiële resultaat is in 2021 sterk gestegen, dankzij de ontvangst van dividenden van de filialen DEME (20,4 miljoen euro), CFE Contracting (8 miljoen euro) en BPI (4 miljoen euro).

Balans van CFE NV na winstverdeling (volgens Belgische normen)

<i>in miljoen euro</i>	2021	2020
Activa		
Vaste activa	1.326.014	1.335.220
Vlottende activa	105.267	97.005
Totaal der activa	1.431.281	1.432.225
Passiva		
Eigen vermogen	1.197.943	1.168.944
Voorzieningen voor risico's en kosten	10.340	12.197
Schulden op meer dan één jaar	248	115.248
Schulden op ten hoogste één jaar	222.750	135.836
Totaal van de passiva	1.431.281	1.432.225

De vaste activa bestaan zeer overwegend uit de participaties in DEME (1,1 miljard euro), CFE Contracting en BPI.

De schulden op ten hoogste één jaar omvatten leningen van 60 miljoen euro die op de bevestigde kredietlijnen werden opgenomen en 50 miljoen euro handelspapier.

2.2. BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Winst van het boekjaar 2020	28.999.392 euro
Overgedragen winst	38.909.528 euro
Te bestemmen winst	67.908.920 euro
Uit te keren winst	0 euro
Over te dragen winst	67.908.920 euro

2.3. VOORUITZICHTEN 2022

Het resultaat van het boekjaar 2022 zal in grote mate afhangen van de door de drie belangrijkste dochtervennootschappen van CFE, namelijk DEME, CFE Contracting en BPI Real Estate Belgium, uitgekeerde dividenden. Op het ogenblik van de partiële splitsing en de overdracht van de activiteiten van DEME naar een nieuwe entiteit, zullen de vaste activa en het eigen vermogen van CFE met 1,1 miljard euro afnemen.

2.4. VOORNAAMSTE RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Wij verwijzen naar hoofdstuk II.1.2 van de geconsolideerde jaarrekening.

2.5. BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Wij verwijzen naar punt II.1.3 van de geconsolideerde jaarrekening.

2.6. FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De vennootschap maakt gebruik van financiële instrumenten voor risicobeheersing. Het betreft meer bepaald financiële instrumenten die uitsluitend bedoeld zijn om de risico's van de schommelingen van de rentevoeten te beheersen. De tegenpartijen in de overeenkomstige transacties zijn uitsluitend Europese eersterangsbanken.

2.7. INFORMATIE

- **Onderzoek en ontwikkeling**
CFE NV heeft geen onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteit.
- **Bijkantoren**
Bij het afsluiten van het boekjaar 2021 heeft de vennootschap de hierna volgende bijkantoren ('vestigingseenheden'): CFE Algérie en CFE Tunisie. Deze bijkantoren hebben geen beduidende operationele activiteit meer.
- **Toepassing van het artikel 7:96 §1 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen**
In 2021 diende geen toepassing gemaakt te worden van de belangenconflictenregeling voorgeschreven door artikel 7:96 §1 WVV.
- **Verrichtingen tussen CFE en verbonden vennootschappen (artikel 7:97 §4/1 al. 4 WVV)**
In het boekjaar 2021 vonden geen verrichtingen tussen de vennootschap en een verbonden vennootschap plaats die de toepassing zouden hebben vereist van artikel 7:97 §4/1 al. 4 WVV.

- **Bezoldiging voor de wettelijke controle van de jaarrekeningen en bijkomende bezoldiging van de commissaris**
De bezoldiging van EY Bedrijfsrevisoren BV voor de wettelijke controle van de jaarrekeningen bedraagt 121.700 euro.
In toepassing van artikel 3:65, §3 WVV delen wij u mee dat een toeslag van 14.000 euro voor diverse opdrachten aan EY Bedrijfsrevisoren BV werd betaald.
- **Inkoop of vervreemding van eigen aandelen**
De vennootschap heeft in het boekjaar 2021 geen eigen aandelen ingekocht of vervreemd. De vennootschap heeft in 2021 geen premies voor prestaties in aandelen toegekend, noch opties of andere rechten verleend om aandelen van de vennootschap te verwerven.
- **Mededeling op grond van artikel 74 §7 van de wet van 1 april 2007 op de openbare overnamebiedingen**
Op 24 december 2013 heeft Ackermans & van Haaren een mededeling verstuurd overeenkomstig artikel 74 §7 van de wet van 1 april 2007 op de openbare overnamebiedingen. Uit deze mededeling blijkt dat Ackermans & van Haaren 60,39% van de aandelen met stemrecht bezit van de vennootschap en dat Stichting Administratiekantoor 'Het Torentje' de uiteindelijke controle heeft over Ackermans & van Haaren.
- **Beschermingsmechanismen in geval van openbaar overnamebod**
Op 2 mei 2019 heeft de buitengewone algemene vergadering de machtiging aan de Raad van Bestuur hernieuwd om in geval van openbaar overnamebod op de effecten van de vennootschap, over te gaan tot kapitaalverhoging van maximaal 5 miljoen euro, die zal worden uitgevoerd binnen de grenzen en onder de voorwaarden van artikel 7:202 WVV. De Raad van Bestuur kan deze machtiging uitoefenen indien de kennisgeving van een openbaar overnamebod door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) aan de vennootschap uiterlijk drie jaar na de datum van de voornoemde buitengewone algemene vergadering plaatsvindt (d.i. 2 mei 2022). De Raad van Bestuur is eveneens gemachtigd om gedurende een periode van drie jaar vanaf de publicatie in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad (d.i. tot 22 mei 2022) maximaal 20% eigen aandelen te vervreemden of verkrijgen wanneer zulks noodzakelijk zou zijn om te voorkomen dat de vennootschap een ernstig en dreigend nadeel zou lijden.

II. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1. FINANCIËLE POSITIE OP 31/12/2021

VOORAFGAANDE OPMERKING

De aankondiging van de intentie om over te gaan tot een partiële splitsing impliceert dat de activiteiten van DEME zullen worden overgedragen aan DEME Group. Overeenkomstig de voorschriften van IFRS 5 moeten deze worden verwerkt als 'beëindigde bedrijfsactiviteiten'. Concreet betekent dit dat de activa en passiva van DEME op het actief en het passief van de geconsolideerde balans per 31 december 2021 op één regel worden voorgesteld als activa en passiva aangehouden voor verkoop. Hetzelfde geldt voor de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht, waar de posten met betrekking tot DEME voor zowel het boekjaar 2021 als het boekjaar 2020 worden gehergroepeerd. Om de lezing van de kerncijfers voor 2021 en 2020 te vereenvoudigen, werden twee kolommen met pro-formacijfers toegevoegd. De pro-formakolommen geven de kerncijfers weer zoals ze gepubliceerd zouden zijn indien CFE de activiteiten van DEME als voortgezette activiteiten zou blijven beschouwen.

A. KERNCIJFERS 2021

In miljoen euro	Pro forma (*)			Financiële rekeningen IFRS (**)		
	2021	2020	Variatie	2021	2020	Variatie
Omzet	3.636,0	3.222,0	+12,8%	1.125,3	1.026,6	+9,6%
EBITDA (***)	537,8	414,7	+29,7%	68,5	45,3	+51,2%
In % van de omzet	14,79%	12,87%		6,09%	4,41%	
Bedrijfsresultaat (EBIT) (***)	206,5	119,5	+72,8%	58,0	38,1	+52,2%
In % van de omzet	5,68%	3,71%		5,15%	3,71%	
Resultaat - deel van de groep	150,0	64,0	+134,4%	150,0	64,0	+134,4%
In % van de omzet	4,13%	1,99%		n.s.	n.s.	
Resultaat per aandeel (deel van de groep) (in euro)	5,93	2,53	+134,4%	5,93	2,53	+134,4%
Dividend per aandeel (in euro)	0,00	1,00	n.s.	0,00	1,00	n.s.
In miljoen euro	2021	2020	Variatie	2021	2020	Variatie
Eigen vermogen - deel groep	1.936,3	1.787,1	+8,3%	1.936,3	1.787,1	+8,3%
Netto financiële schuld (***)	505,7	601,4	-15,9%	113,0	601,4	n.s.
Orderboek (***)	7.526,6	6.049,1	+24,4%	1.620,6	6.049,1	n.s.

(*) Pro-formakerncijfers zoals deze zouden zijn gepubliceerd indien de activiteiten van DEME nog als voortgezette activiteiten werden beschouwd.

(**) In de financiële rekeningen IFRS worden de activiteiten van DEME voorgesteld als 'beëindigd' in overeenstemming met IFRS 5.

(***) De definities worden gegeven in de rubriek 'Geconsolideerde jaarrekening' van het financieel verslag.

B. KERNCIJFERS – VOORTGEZETTE ACTIVEITEN

Boekjaar afgesloten op 31 december			
(in miljoen euro)	2021	2020	Variatie
Omzet	1.125,3	1.026,6	+9,6%
EBITDA ^(*)	68,5	45,3	+51,2%
In % van de omzet	6,09%	4,41%	
Bedrijfsresultaat (EBIT) ^(*)	58,0	38,1	+52,2%
In % van de omzet	5,15%	3,71%	
Resultaat - deel van de groep	39,5	17,7	+123,2%
In % van de omzet	3,51%	1,72%	
Resultaat per aandeel (deel van de groep) (in euro)	1,56	0,70	+122,9%
Eigen vermogen	133,8	95,3	+40,4%
Netto financiële schuld ^(*)	113,0	112,4	+0,5%
Orderboek ^(*)	1.620,6	1.549,1	+4,6%

(*) De definities worden gegeven in de rubriek 'Geconsolideerde jaarrekening' van het financieel verslag.

ALGEMENE UITEENZETTING

De voortgezette activiteiten omvatten de activiteiten van de polen Contracting, Vastgoedontwikkeling en Holding. De rekeningen van 2021 tonen sterke stijgingen van de resultaten tegenover zowel 2020 als 2019. Het nettoresultaat, aandeel van de groep, bedraagt 39,5 miljoen euro, een niveau dat nooit eerder werd bereikt. De resultaten van alle divisies van de Groep zijn sterk gestegen. Het eigen vermogen neemt beduidend toe en de financiële schuld blijft stabiel.

POOL CONTRACTING

Kerncijfers

In miljoen euro	2021	2020	Variatie
Omzet	1.039,7	911,9	+14,0%
Bedrijfsresultaat (EBIT) ^(*)	25,3	14,9	+69,8%
Resultaat - deel van de groep	13,9	5,5	+152,7%
Netto financiële positie ^(*)	85,9	123,4	-30,4%
Orderboek ^(*)	1.567,0	1.492,6	+5,0%

(*) De definities worden gegeven in de rubriek 'Geconsolideerde jaarrekening' van het financieel verslag.

Omzet

De omzet van CFE Contracting bedraagt 1.039,7 miljoen euro, een stijging met 14% tegenover 2020 en met 4,1% tegenover 2019.

In de divisie Bouw is de activiteit zeer sterk toegenomen in Polen, waar CFE erin geslaagd is zich met succes te positioneren op de markt van de bouw van logistieke centra en industriële gebouwen. In België stijgt de omzet langzaam maar blijft hij onder het niveau van 2019. De nadruk ligt meer dan ooit op selectiviteit en operationele uitmuntendheid.

De divisie multitechnieken (VMA) noteerde eveneens een sterke omzetsijging (+19%). Deze groei werd gestimuleerd door enkele grote projecten waarin VMA haar verschillende kernactiviteiten combineerde om haar klanten een globale technologische oplossing aan te bieden.

Ook de activiteit van de divisie Rail & Utilities (MOBIX) nam in 2021 toe, dankzij verschillende grote spoorprojecten en de versnelling van het Luwa-project (vervanging van de openbare verlichting langs de hoofdassen in Wallonië).

In miljoen euro	2021	2020	Variatie
Bouw	718,3	634,8	+13,2%
België	482,4	459,0	+5,1%
Internationaal (Luxemburg, Polen)	235,9	175,8	+34,2%
Multitechnieken (VMA)	196,4	164,9	+19,1%
Rail & Utilities (MOBIX)	125,0	112,2	+11,4%
Totaal Contracting	1.039,7	911,9	+14,0%

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat bedraagt 25,3 miljoen euro, een stijging met 69,8% tegenover het vorige boekjaar. De bedrijfsmarge bedraagt 2,4%. De directe gevolgen van de pandemie waren in 2021 veel minder uitgesproken, maar de indirecte effecten, vooral de sterke stijging van de materiaalprijzen en de verstoring van de toeleveringsketens, wogen op de resultaten.

De evolutie van de bedrijfsresultaten van de divisie Bouw is gecontrasteerd:

In Polen en Luxemburg blijven de resultaten verbeteren. CFE Polska realiseerde in 2021 haar beste resultaat ooit. In Brussel en Wallonië werd BPC na twee moeilijke jaren weer winstgevend. Anderzijds blijft de activiteit in Vlaanderen verlieslatend als gevolg van operationele moeilijkheden op verscheidene bouwplaatsen, waarvan de meeste bijna voltooid zijn.

Globaal verbetert de bedrijfsmarge van Bouw van 0,3% in 2020 naar 1,3% in 2021.

VMA noteert een stabiel bedrijfsresultaat tegenover 2020, terwijl het bedrijfsresultaat van MOBIX gestegen is dankzij verscheidene grote spoorprojecten die tot tevredenheid van de klant werden uitgevoerd, zoals de uitrol van een automatisch stopsysteem wanneer een rood signaal wordt genegeerd.

De gecombineerde operationele marge van VMA en MOBIX bedraagt 5,8% in 2021.

Netoresultaat

Het nettoresultaat bedraagt 13,9 miljoen euro in 2021, een stijging met 152,7% tegenover 2020. Ook tegenover 2019 was er een significante stijging met 46,3%.

Orderboek

Het orderboek bedraagt 1,57 miljard per 31 december 2021, een stijging met 5% tegenover 31 december 2020.

De belangrijkste commerciële successen van CFE Contracting zijn:

- de ingrijpende renovatie van een semi-industrieel gebouw waarin de collecties van museum KANAL - Centre Pompidou in Brussel zullen worden ondergebracht;
- de bouw van een fabriek voor batterijsystemen en -modules in Polen;
- de bouw van een hogeschool in West-Vlaanderen;
- de installatie van de technische loten van het Grand Hôpital in Charleroi;
- verschillende raamcontracten voor de vervanging van bovenleidingen in Vlaanderen.

In miljoen euro	2021	2020	Variatie
Bouw	1.166,0	1.058,7	+10,1%
België	918,1	839,8	+9,3%
Internationaal (Luxemburg, Polen)	247,9	218,9	+13,3%
Multitechnieken (VMA)	236,4	251,1	-5,9%
Rail & Utilities (MOBIX)	164,6	182,8	-10,0%
Totaal Contracting	1.567,0	1.492,6	+5,0%

Netto financiële positie

De netto financiële positie van de pool bedraagt 85,9 miljoen euro, een daling met 37,5 miljoen euro tegenover 31 december 2020. Dit wordt verklaard door de investeringen die in 2021 werden gerealiseerd (13,4 miljoen euro, exclusief toepassing van IFRS 16, waaronder de renovatie en uitbreiding van de maatschappelijke zetel van VMA in Sint-Martens-Latem) en de verhoging van de behoefte aan werkkapitaal.

Overname

In december 2021 versterkte VMA haar divisie Industrial Automation met de overname van de Poolse bedrijven van de Rolling Robotics Groep. Deze overname is een aanzienlijke versterking van de engineeringcapaciteit op het vlak van robotprogrammering, in het bijzonder voor het ontwerp en de offline programmering van geautomatiseerde productieketens. Rolling Robotics telt ongeveer 50 medewerkers en zal vanaf 1 januari 2022 bijdragen aan de resultaten van de pool.

POOL VASTGOEDONTWIKKELING

Kerncijfers

In miljoen euro	2021	2020	Variatie
Omzet	106,3	131,1	-18,9%
Bedrijfsresultaat (EBIT) ^(*)	30,1	22,9	+31,4%
Resultaat - deel van de groep	23,0	13,2	+74,2%
Netto financiële schuld ^(*)	86,0	106,2	-19,0%

(*) De definities worden gegeven in de rubriek 'Geconsolideerde jaarrekening' van het financieel verslag.

Evolutie van het uitstaand vastgoedbestand (*)

Spreiding volgens het ontwikkelingsstadium van het project

In miljoen euro	2021	2020
Commercialiseringsbestand	0	0
Bouwbestand	6	36
Ontwikkelingsbestand	184	156
Totaal	190	192

Spreiding per land

In miljoen euro	2021	2020
België	101	104
Groothertogdom Luxemburg	36	54
Polen	53	34
Totaal	190	192

(*) De definities worden gegeven in de rubriek 'Geconsolideerde jaarrekening' van het financieel verslag.

Het vastgoedbestand bedraagt 190 miljoen euro op 31 december 2021, stabiel tegenover 31 december 2020.

Een veertigtal projecten is momenteel in ontwikkeling, goed voor 477.000 m² (deel van de groep), waarvan 68.000 m² in aanbouw is. Nadat er in 2020 veel nieuwe projecten werden verworven, werd 2021 gekenmerkt door de consolidatie van het bestand en de rotatie van de portfolio.

In het Brussels Gewest werden in het eerste semester van 2021 verschillende belangrijke residentiële projecten opgeleverd: Ernest The Park (Elsene), de laatste fase van Les Hauts Prés (Ukkel) en de residentie Park West (Europese wijk). Meer dan 95% van de appartementen van deze projecten is verkocht. De bouw en de commercialisering van Patio (Erasmus Gardens, Anderlecht) schieten goed op. Verschillende projecten verkregen in het tweede semester hun bouwvergunning: PURE en Serenity Valley in Oudergem (Brussels Gewest) en Brouck'R (Brussel-Stad). De commercialisering en de sloop- en grondwerken werden intussen opgestart.

Eind december verkocht BPI 50% van het project Samaya aan AG Real Estate. Het betreft een industriële site van ongeveer 11 hectare nabij het station van Ottignies dat zal worden getransformeerd tot een duurzaam gemengd project met nieuwe appartementen, commerciële ruimten en andere diensten die inspelen op de evoluerende noden van de buurt. De sloopwerken werden voltooid en op een deel van de site werden de sanerings- en wegenwerken opgestart.

In Luik hebben BPI en haar partner in juli de verkoop afgerond van de vennootschap Ernst 11, de eigenaar van een kantoorgebouw van 5.000 m² dat op lange termijn wordt gehuurd door het FOREM (project Renaissance).

Daarnaast verkreeg BPI de bouwvergunning voor de John Martin's-site in Antwerpen. De gedeeltelijke verkoop van een blok aan de stad is afgerond.

In Luxemburg worden momenteel vier projecten gebouwd en gecommmercialiseerd. Bijna 100% van de residentiële eenheden is verkocht. In juni 2021 hebben BPI Luxemburg en haar partner en copromotor een openbare aanbesteding gewonnen voor de aankoop van een grondpositie op de site Belval, in het zuiden van de stad Luxemburg. Hier zal een gemengd project worden ontwikkeld met 2.100 m² handelszaken, 7.000 m² kantoren, 10.500 m² wooneenheden en 260 parkeerplaatsen. De bouw en de commercialisering zouden in 2023 van start moeten gaan, nadat de bouwvergunningen verkregen zijn. De bouw van de kantoorpanden (3.700 m²) van het project ORIGIN werd eind 2021 voltooid. De oplevering wordt in het eerste kwartaal van 2022 voorzien.

In Polen heeft BPI een grondpositie in Gdansk (project Sadowa) verkocht, evenals alle commerciële oppervlakten (5.000 m²) van het project Bulwary Ksiazece (Wroclaw), dat eind 2020 werd opgeleverd. In de loop van het jaar werden bovendien drie nieuwe sites aangekocht:

- een grondpositie waarop ongeveer 240 wooneenheden (17.000 m²) zullen worden gebouwd. Dit project is ideaal gelegen, vlakbij het centraal station van Warschau;
- een grondpositie in de wijk Mokotow, in het hart van een van de belangrijkste zakencentra van Warschau. Deze site beschikt reeds over een stedenbouwkundige vergunning. BPI zal er een concept van micro-living met verhuring ontwikkelen. Het programma zal ongeveer 600 wooneenheden tellen;
- een grondpositie aan de rand van het hart van Wroclaw, waar 10.000 m² residentiële oppervlakte kan worden ontwikkeld, wat overeenkomt met ongeveer 185 wooneenheden. De stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van een duurzaam project met een hoge architecturale kwaliteit werd in het tweede semester van 2021 aangevraagd.

Netto financiële schuld

De netto financiële schuld bedraagt 86 miljoen euro, een daling met 19% tegenover 2020.

Nettoresultaat

Het nettoresultaat van BPI bedraagt 23 miljoen euro, een stijging met 74,2% tegenover 2020. Deze voortreffelijke prestatie is vooral te danken aan de goede kwaliteit van de residentiële programma's die momenteel op de markt worden gebracht en aan het resultaat op de verkoop van de projecten Samaya (50%), Renaissance en Sadowa.

HOLDING EN ELIMINATIES TUSSEN POLEN

Kerncijfers

In miljoen euro	2021	2020	Variatie
Omzet exclusief eliminaties tussen polen	9,8	21,9	-55,3%
Eliminaties tussen polen	-30,4	-38,3	n.s.
Omzet inclusief eliminaties tussen polen	-20,6	-16,4	n.s.
Bedrijfsresultaat (EBIT) (*)	2,6	0,3	n.s.
Resultaat - deel van de groep	2,6	-1,0	n.s.
Netto financiële schuld (*)	112,8	129,6	-13,0%

(*) De definities worden gegeven in de rubriek 'Geconsolideerde jaarrekening' van het financieel verslag.

Omzet

De omzet zonder eliminaties tussen de polen bedraagt 9,8 miljoen euro in 2021.

De activiteit is voornamelijk gericht op de bouw van het waterzuiveringsstation Brussel-Zuid, dat eind oktober 2021 werd opgeleverd.

Bedrijfsresultaat

Voor het eerst sinds vele jaren draagt de pool Holding positief bij aan de resultaten van CFE. Twee factoren verklaren deze evolutie: enerzijds werden de laatste operationele activiteiten, een belangrijke bron van verliezen, in 2021 voltooid, en anderzijds leverden de gezamenlijk gecontroleerde filialen, Rent-A-Port en Green Offshore, respectievelijk 1,8 miljoen en 2,5 miljoen euro winst op (aandeel van CFE).

Rent-A-Port (aandeel van CFE: 50%)

Rent-A-Port blijft met haar 61,4% dochteronderneming Infra Asia Investment vijf havenconcessies ontwikkelen in het noorden van Vietnam, in de provincies Haiphong en Quang Ninh. De Covid-19-pandemie, die Vietnam tot begin 2021 relatief had gespaard, kende vervolgens een opstoot die de autoriteiten dwong om radicale maatregelen te nemen in termen van lockdowns, de sluiting van de grenzen en de strenge beperking van reizen tussen de provincies. Deze maatregelen beletten de potentiële investeerders en klanten om Haiphong te bezoeken, wat vertragingen heeft veroorzaakt in de afronding van de verkoopcontracten van de industrieterreinen. In het eerste semester van 2021 bleven ze beperkt tot 64 hectare, tegenover 89 hectare in 2020. De verkoop van industriële terreinen die in 2021 niet kon doorgaan, werd in hoofdzaak uitgesteld tot 2022. De dienstenactiviteiten voor industriële klanten maakten in 2021 een sterke vooruitgang door en zouden in de komende jaren moeten blijven groeien.

In december 2022 sloot Rent-A-Port een overeenkomst om een bijkomend belang van 32,6% in IAI te verwerven, waardoor haar totale participatie op 94% komt. De afronding van de transactie is gepland voor het eerste kwartaal van 2022.

Green Offshore (aandeel van CFE: 50%)

Green Offshore houdt minderheidsbelangen in de Belgische offshore windparken Rentel (12,5%) en SeaMade (8,75%) voor de Belgische kust. De twee parken hebben in 2021 samen ongeveer 2.500 GWh groene elektriciteit geproduceerd.

In 2020 werd het resultaat van Green Offshore positief beïnvloed door eenmalige uitgestelde belastinginkomsten en betere weersomstandigheden.

Netto financiële schuld

Op 31 december 2021 bedraagt de netto financiële schuld van de Holding 112,8 miljoen euro, een daling met 13% tegenover 31 december 2020. De daling van de schuld wordt vooral verklaard door de inning van 11,3 miljoen euro kredietverzekering van Credendo met betrekking tot de vorderingen voor het meubilair van het Grand Hôtel van N'Djamena (Tsjaad).

C. ANALYSE VAN DE ACTIVITEITEN VAN DEME

Kerncijfers

In miljoen euro	Pro forma 2021 ^(*)			Pro forma 2020 ^(*)			Variatie
	DEME	Herwerkingen DEME ^(**)	Totaal	DEME	Herwerkingen DEME ^(**)	Totaal	
Omzet	2.510,6	0,0	2.510,6	2.195,8	0,0	2.195,8	+14,3%
EBITDA ^(***)	469,3	0,0	469,3	369,5	0,0	369,5	+27,0%
In % van de omzet	18,69%		18,69%	16,83%		16,83%	
Bedrijfsresultaat (EBIT) ^(***)	153,8	-5,3	148,5	86,7	-5,3	81,4	+82,4%
In % van de omzet	6,13%		5,91%	3,95%		3,71%	
Resultaat - deel van de groep	114,6	-4,1	110,5	50,4	-4,1	46,3	+138,7%
In % van de omzet	4,56%		4,40%	2,30%		2,11%	
Eigen vermogen	1.599,2	223,0	1.822,2	1.481,8	227,8	1.709,6	+6,6%
Netto financiële schuld ^(***)	392,7	0,0	392,7	489,0	0,0	489,0	-19,7%
Orderboek ^(***)	5.906,0	0,0	5.906,0	4.500,0	0,0	4.500,0	+31,2%

(*) Pro-formakerncijfers zoals deze zouden zijn gepubliceerd indien de activiteiten van DEME nog als voortgezette activiteiten werden beschouwd.

(**) Herwerkingen na de boeking van de identificeerbare activa en passiva van DEME in reële waarde na de verwerving van de bijkomende 50% van de aandelen van DEME op 24 december 2013.

(***) De definities worden gegeven in de rubriek 'Geconsolideerde rekeningen' van het financieel verslag.

Omzet

DEME heeft zich in 2021 goed hersteld van de terugval in het coronajaar 2020. De omzet groeide terug met 14,3% tot 2.510,6 miljoen euro, al blijft die nog net onder de 2.622,0 miljoen euro van het jaar 2019. Daarbij dient opgemerkt dat deze omzet in 2019 een hoger bedrag aan levering van aangekochte materialen (procurement) bevatte dan in 2021. Indien enkel de omzet uit eigen werken wordt vergeleken met het jaar 2019, kwam de omzet over 2021 meer dan 10% hoger uit dan in het precoronajaar 2019.

Dit herstel was het krachtigst in de baggeractiviteit van DEME: de omzet steeg met 29% tot 1.132,9 miljoen euro. In Egypte werden meerdere DEME-schepen ingezet voor de omvangrijke werken van de uitbreiding van de haven van Abu Qir, een project dat overigens nog doorloopt in 2022. De verdiepingswerken op de Elbe werden succesvol afgerond en ook de werken aan het Szczecin-project (Polen) zijn reeds ver gevorderd. Onderhoudsbaggerwerken vonden vooral plaats in België, Duitsland, Papoea-Nieuw-Guinea en op diverse plaatsen in Afrika. De intense activiteit blijkt ook uit de hoge bezettingsgraad van de vloot: 41,4 weken voor de hoppers tegenover 38,4 weken in 2020 en 25,3 weken voor de cutters tegenover 11,1 weken in 2020. In 2021 werd DEME's baggervloot aangevuld met de Spartacus, 's werelds krachtigste snijkopzuiger (cutter), die onmiddellijk na oplevering werd ingezet in Egypte en aan de hoge verwachtingen voldoet.

DEME Offshore heeft in 2021 een omzet gerealiseerd van 899,6 miljoen euro. Dat is 35 miljoen euro minder dan in 2020, al speelt ook daarin de eerder vermelde daling van 'procurement' mee. De omzet van eigen werken kende daarentegen wel een lichte stijging en de bezetting van de DEME Offshore-vloot bedroeg 42,2 weken. Zoals bekend, kon DEME Offshore in 2021 nog niet beschikken over haar nieuwe installatieschip Orion en moesten daarom voor de uitvoering van een aantal complexe werven andere tuigen, ook van buiten de DEME-vloot, worden ingezet. Hoewel dat logistiek en technisch een hele uitdaging was, is dit uiteindelijk bevredigend verlopen. De grootste projecten waarop DEME Offshore in 2021 actief was, waren Hornsea II in het Verenigd Koninkrijk (1,4 GW, het grootste offshore windmolenpark ter wereld met 165 turbines en een capaciteit van 8 MW) en Saint-Nazaire in Frankrijk (480 MW, het eerste commerciële offshore windmolenpark dat in Franse wateren wordt geïnstalleerd). Ook in kabelwerken, steenstortingen en installaties van windturbines zorgden verschillende projecten voor een goede activiteitsgraad.

Hoewel DEME Offshore reeds begonnen is met de planning en voorbereidingen van de grote projecten in de Verenigde Staten en in Azië (Japan, Taiwan), zijn de jaren 2021 en 2022 overgangsjaren in afwachting van de effectieve opstart van deze werven in 2023.

DEME Infra realiseerde een flinke omzetsstijging tot 263,0 miljoen euro tegenover 208,8 miljoen euro in 2020, vooral door de voortgang van de werken op drie grote infrastructuurprojecten in Nederland, aangevuld met de opstartende werken aan de Fehmarnbelt (tunnelverbinding tussen Denemarken en Duitsland) en aan de Oosterweelverbinding rond Antwerpen.

Evolutie van de activiteit volgens specialisatie

In %	2021	2020
Capital dredging	34%	29%
Maintenance dredging	11%	11%
Offshore	36%	43%
Infra	10%	9%
Milieu	6%	5%
Overige	3%	3%

Evolutie van de activiteit per geografisch gebied

In %	2021	2020
Europa (EU)	50%	77%
Europa (niet-EU)	24%	6%
Afrika	19%	6%
Overige geografische gebieden	7%	2%

EBITDA en bedrijfsresultaat (zonder herwerkingen)

DEME realiseerde in 2021 een EBITDA van 469,3 miljoen euro, ofwel 18,7% van de omzet, wat niet alleen een mooie stijging betekent ten opzichte van 369,5 miljoen euro in 2020, maar ook duidelijk hoger uitvalt dan de 437,0 miljoen euro in 2019.

Netto resultaat (zonder herwerkingen)

Het nettoresultaat over 2021 bedroeg 114,6 miljoen euro, wat meer dan een verdubbeling is ten opzichte van het coronajaar 2020, maar nog lichtjes onder het niveau van het jaar 2019 blijft.

Orderboek

Het orderboek van DEME steeg in 2021 aldus tot 5,9 miljard euro, tegenover 4,5 miljard euro eind 2020. In dit bedrag zijn werken die zich nog niet hebben vertaald in een definitief contract (zoals de werken in Taiwan, waarvoor DEME preferred bidder is, of die aan de Rechteroever van de Oosterweelverbinding) niet inbegrepen.

DEME Offshore heeft in de loop van 2021 belangrijke contracten binnengehaald, zowel in Europa als in de Verenigde Staten:

- Coastal Virginia Offshore Wind Farm (VS, 2,6 GW): BoP-contract voor het transport en de installatie van 176 monopijlerfunderingen met transitiestukken, drie offshore substations, erosiebescherming en de levering en installatie van onderzeese export- en infield-kabelsystemen (1,1 miljard USD);
- Vineyard Wind 1 (VS, 800 MW): installatie van offshore windturbines voor de eerste grootschalige offshore windinstallatie in de VS (orde van grootte: 50-150 miljoen euro), transport en installatie van de monopijlerfunderingen, transitiestukken en erosiebescherming voor de windturbinefunderingen, evenals de fundering en het platform voor het offshore elektrische substation (orde van grootte: tussen 150-300 miljoen euro);
- Arcadis Ost 1 (Duitsland, 257 MW): EPCI van 28 XXL-monopijlerfunderingen, de grootste ooit in Europa (orde van grootte: 150-300 miljoen euro);
- de installatie van de watertoevoer van de toekomstige kerncentrale van Hinckley Point (VK). Het betreft een contract van meer dan 200 miljoen euro;
- Dogger Bank C (VK, 3,6 GW): engineering, aankoop, bouw en installatie van inter-array kabels (orde van grootte: 50-150 miljoen euro);
- Leucate (30 MW): eerste EPCI-contract voor drijvend offshore windpark in Frankrijk.

Boekjaar afgesloten op 31 december			
(In miljoen euro)	2021	2020	Variatie
Baggeren	1.740	2.187	-20,4%
Offshore	2.807	1.131	+148,2%
Infra	875	896	-2,3%
Milieu	256	190	+34,7%
Overige	228	96	+137,5%
Totaal	5.906	4.500	+31,2%

Investeringsen

DEME investeerde in 2021 voor 282,0 miljoen euro in de vernieuwing en uitbreiding van haar vloot (exclusief toepassing van IFRS 16). Begin augustus heeft DEME Spartacus, de krachtigste en meest innovatieve snijkopzuiger ter wereld, in ontvangst genomen. Eind juni werd Groenewind (een 'service operation vessel' voor het onderhoud van Belgische windparken) gedoopt. Dit schip wordt ingezet voor de offshore windmolenparken Rentel en SeaMade. Orion en Green Jade zijn nog in aanbouw en worden verwacht in resp. 2022 en 2023.

Bovendien zullen Sea Installer en Sea Challenger, DP2 jack-up installatieschepen van DEME Offshore, een belangrijke kraanupgrade krijgen. De capaciteit zal verhoogd worden van 900 ton naar 1.600 ton, waardoor de schepen windturbines van de volgende generatie zullen kunnen installeren en DEME Offshore haar leiderspositie kan behouden op het vlak van installatie van turbines.

Netto financiële schuld

Niettegenstaande de duidelijk hogere activiteitsgraad bij DEME en de volgehouden investeringen, is DEME er toch in geslaagd om haar netto financiële schuld met 96,3 miljoen euro te verminderen tot 392,7 miljoen euro op jaareinde 2021.

DEME Concessions

In juli heeft Hyport Coordination Company LLC, een 50% dochteronderneming van DEME Concessions gevestigd in Oman, een samenwerkingsovereenkomst getekend met de Duitse energiereus Uniper. Ze zal daar in de eerste fase een groene waterstoffaciliteit van 500 MW (Hyport Duqm) ontwikkelen. De groene waterstof die wordt geproduceerd uit de elektriciteit van zonnepanelen en windturbines op het land, zal vervolgens worden omgezet in groene ammoniak en naar Europa worden vervoerd.

DEME Concessions blijft investeren in de winning van diepzeemineralen via Global Sea Mineral Resources (GSR). In april heeft Patania II, de diepwaterrobot van GSR, met succes aangetoond dat hij op de zeebodem kan rijden en polymetaalknollen kan verzamelen op een diepte van 4.500 m. Net zoals in voorgaande periodes werden alle kosten m.b.t. GSR in het resultaat genomen, wat voor DEME een negatieve impact op het resultaat (voor belastingen) betekent van 16 miljoen euro in 2021.

D. SAMENVATTING VAN DE FINANCIËLE REKENINGEN

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING EN GECONSOLIDEERDE STAAT VAN HET GLOBAAL RESULTAAT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Omzet	1.125.346	1.026.600
Overige exploitatiebaten	50.749	64.616
Aankopen	(793.536)	(745.686)
Bezoldigingen en sociale lasten	(202.665)	(189.074)
Overige exploitatielasten	(111.356)	(109.221)
Afschrijvingen	(20.217)	(19.674)
Afschrijving van goodwill	0	0
Resultaat van de operationele activiteiten	48.321	27.561
Aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode is toegepast	9.655	10.574
Bedrijfsresultaat	57.976	38.135
Financieringslasten	(3.448)	(3.706)
Overige financiële lasten en opbrengsten	(2.591)	(4.991)
Financieel resultaat	(6.039)	(8.697)
Resultaat vóór belastingen	51.937	29.438
Winstbelastingen	(12.431)	(11.749)
Resultaat van de periode uit voortgezette activiteiten	39.506	17.689
Resultaat van de periode uit beëindigde activiteiten	113.260	47.134
Resultaat van de periode	152.766	64.823
Minderheidsbelangen - voortgezette activiteiten	0	0
Minderheidsbelangen - beëindigde activiteiten	(2.758)	(803)
Resultaat - deel van de groep	150.008	64.020
Resultaat uit voortgezette activiteiten - deel van de groep	39.506	17.689
Resultaat uit beëindigde activiteiten - deel van de groep	110.502	46.331
Resultaat per aandeel (deel van de groep) (EUR) (basis en verwaterd)	5,93	2,53
Resultaat per aandeel (deel van de groep) uit voortgezette activiteiten (EUR) (basis en verwaterd)	1,56	0,70
Resultaat per aandeel (deel van de groep) uit beëindigde activiteiten (EUR) (basis en verwaterd)	4,37	1,83

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Resultaat - deel van de groep	150.008	64.020
Resultaat van de periode	152.766	64.823
Financiële instrumenten – veranderingen in de reële waarde	21.373	(9.033)
Wisselkoersverschillen uit de omrekening	6.393	(11.592)
Uitgestelde belastingen	(3.000)	446
Overige elementen van het globaal resultaat die later overgebracht zullen worden naar het nettoresultaat	24.766	(20.179)
Herwaardering van de nettoverplichtingen m.b.t. toegezegde prestatie- en premieregelingen	(248)	(6.239)
Uitgestelde belastingen	98	1.472
Overige elementen van het globaal resultaat die later niet overgebracht zullen worden naar het nettoresultaat	(150)	(4.767)
Totaal overige elementen van het globaal resultaat die rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen worden	24.616	(24.946)
Globaal resultaat	177.382	39.877
- Deel van de groep	174.536	38.810
- Deel van de minderheidsbelangen	2.846	1.067
Globaal resultaat (deel van de groep) per aandeel (EUR) (basis en verwaterd)	6,89	1,53

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN DE FINANCIËLE POSITIE

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Immateriële vaste activa	1.943	111.259
Goodwill	23.763	172.127
Materiële vaste activa	82.283	2.515.052
Deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode is toegepast	103.418	204.095
Overige financiële vaste activa	79.313	89.196
Langlopende afgeleide financiële instrumenten	0	1.433
Overige vaste activa	13.861	15.052
Uitgestelde belastingvorderingen	8.257	127.332
Vaste activa	312.838	3.235.546
Vorraden	160.381	184.565
Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	281.256	867.761
Overige vlottende activa uit operationele activiteiten	85.555	57.454
Overige vlottende activa uit niet-operationele activiteiten	2.416	21.731
Kortlopende afgeleide financiële instrumenten	874	7.831
Vlottende financiële activa	15.691	2.900
Geldmiddelen en kasequivalenten	143.587	759.695
Vlottende activa	689.760	1.901.937
Activa aangehouden voor verkoop	4.297.401	0
Totaal der activa	5.299.999	5.137.483
Kapitaal	41.330	41.330
Uitgiftepremie	800.008	800.008
Ingehouden winsten	1.184.100	1.059.406
Pensioenplannen met vaste bijdragen en vaste prestaties	(41.976)	(41.783)
Reserves met betrekking tot afdekkingsverrichtingen	(31.160)	(49.715)
Wisselkoersverschillen uit de omrekening	(15.967)	(22.133)
Eigen vermogen – deel groep	1.936.335	1.787.113
Minderheidsbelangen	19.691	17.835
Eigen vermogen	1.956.026	1.804.948
Pensioenverplichtingen en personeelsbeloningen	11.916	76.686
Langlopende voorzieningen	12.279	13.239
Overige langlopende schulden	38.267	32.287
Langlopende obligatieleningen	0	29.794
Langlopende financiële schulden	77.599	918.681
Langlopende afgeleide financiële instrumenten	0	10.095
Uitgestelde belastingverplichtingen	2.129	96.961
Langlopende verplichtingen	142.190	1.177.743
Kortlopende voorzieningen	40.744	44.163
Handelsschulden en overige schulden	277.009	1.178.012
Fiscale schulden	8.300	75.283
Kortlopende obligatieleningen	29.899	0
Kortlopende financiële schulden	149.084	412.649
Kortlopende afgeleide financiële instrumenten	1.442	7.750
Overige kortlopende verplichtingen uit operationele activiteiten	141.723	192.424
Overige kortlopende verplichtingen uit niet-operationele activiteiten	78.376	244.511
Kortlopende verplichtingen	726.577	2.154.792
Verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop	2.475.206	0
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	5.299.999	5.137.483

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Bedrijfsopbrengsten uit voortgezette activiteiten	48.321	27.561
Bedrijfsopbrengsten uit beëindigde activiteiten	138.692	59.692
Resultaat van de operationele activiteiten	187.013	87.253
Afschrijving op immateriële en materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	20.217	19.674
(Afname)/toename van voorzieningen	(5.118)	(1.874)
Waardeverminderingen op activa en overige niet-kaselementen	8.098	(104)
Verlies/(winst) bij vervreemding van materiële en financiële vaste activa	(2.099)	(1.341)
Dividenden uit deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode is toegepast	7.937	14.047
Beëindigde activiteiten: kasstroom uit operationele activiteiten	335.880	250.229
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten vóór wijzigingen van het werkkapitaal	551.928	367.884
Afname/toename van handels- en overige kortlopende en langlopende vorderingen	(22.873)	1.514
Afname/toename van voorraden	(12.989)	(30.388)
Toename/(afname) van handelsschulden en overige kortlopende en langlopende schulden	5.816	(5.370)
Betaalde/ontvangen winstbelastingen	(13.220)	(7.204)
Beëindigde activiteiten: wijziging van het werkkapitaal	(52.125)	91.898
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten	456.537	418.334
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Opbrengsten uit de verkoop van immateriële en materiële vaste activa	3.371	3.778
Aankoop van immateriële en materiële vaste activa	(14.557)	(12.324)
Overname van dochterondernemingen met aftrek van verworven geldmiddelen	(2.240)	0
Wijziging van deelneming in deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode is toegepast	0	0
Kapitaalsvermindering/(kapitaalsverhoging) van deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode is toegepast	(5.750)	0
Opbrengsten uit de verkoop van dochterondernemingen	0	60
Terugbetaling van (nieuwe) verstrekte leningen aan deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode is toegepast	1.366	(3.763)
Beëindigde activiteiten: kasstroom uit investeringsactiviteiten	(266.412)	(147.139)
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) investeringsactiviteiten	(284.222)	(159.388)
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Betaalde intresten	(6.765)	(6.463)
Ontvangen intresten	3.317	2.757
Overige financiële lasten en opbrengsten	(1.885)	(1.987)
Opbrengsten uit nieuwe leningen	33.483	40.976
Terugbetaling van leningen	(33.511)	(36.312)
Uitgekeerde dividenden	(4.893)	0
Beëindigde activiteiten: kasstroom uit financieringsactiviteiten	(250.827)	(103.821)
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) financieringsactiviteiten	(261.081)	(104.850)
Netto toename/(afname) van de geldmiddelen uit voortgezette activiteiten	6.026	3.237
Netto toename/(afname) van de geldmiddelen uit beëindigde activiteiten	(94.792)	150.859
Geldmiddelen en kasequivalenten, openingsbalans	759.695	612.206
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen voor geldmiddelen en kasequivalenten	(195)	(2.550)
Beëindigde activiteiten: effecten van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	1.485	(4.057)
Overdracht naar activa aangehouden voor verkoop	(528.632)	0
Geldmiddelen en kasequivalenten, slotbalans	143.587	759.695

TOELICHTINGEN BIJ HET GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE

Voorafgaande opmerking

Zoals in de inleiding uiteengezet, impliceert de aankondiging van een partiële splitsing dat de activiteiten van DEME moeten worden geboekt als beëindigde activiteiten volgens de voorschriften van IFRS 5 – Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde activiteiten’.

Dit heeft de volgende impact op de voorstelling van de financiële overzichten:

Op het niveau van de geconsolideerde winst- en verliesrekening worden de bedragen voor DEME gehergroepeerd en op drie onderscheiden regels voorgesteld: resultaat voor het boekjaar van de beëindigde activiteiten, minderheidsbelangen – beëindigde activiteiten en resultaat van de beëindigde activiteiten, aandeel van de groep. Deze presentatie geldt voor zowel 2021 als 2020, wat een herwerking van de geconsolideerde winst- en verliesrekening van 2020 impliceert.

Op het niveau van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie, en alleen voor 2021, worden de activaposten met betrekking tot DEME op één regel gehergroepeerd (activa aangehouden voor verkoop) en worden de schuld- en voorzieningsposten eveneens op één regel gehergroepeerd (passiva met betrekking tot activa aangehouden voor verkoop). Het dient benadrukt dat i) het eigen vermogen van DEME deel blijft uitmaken van het geconsolideerd eigen vermogen van CFE tot op de dag van inwerkingtreding van de partiële splitsing en ii) het geconsolideerd overzicht van de financiële positie van 2020 niet wordt herwerkt.

Op het niveau van het geconsolideerd kasstroomoverzicht worden de bedragen met betrekking tot DEME gehergroepeerd en op acht onderscheiden regels voorgesteld: bedrijfsresultaat van de beëindigde activiteiten, beëindigde activiteiten: kasstroom van de operationele activiteiten, beëindigde activiteiten: variatie van het werkkapitaal, beëindigde activiteiten: kasstroom van de investeringsactiviteiten, beëindigde activiteiten: kasstroom van de financieringsactiviteiten, netto stijging (daling) van de geldmiddelen van de beëindigde activiteiten, beëindigde activiteiten: impact van wisselkoersvariaties op de geldmiddelen en kasequivalenten en overdracht naar activa aangehouden voor verkoop. Deze presentatie geldt voor zowel 2021 als 2020, wat een herwerking van het geconsolideerd kasstroomoverzicht van 2020 impliceert.

Toelichting bij het geconsolideerd overzicht van de financiële positie per 31 december 2021

De activa aangehouden voor verkoop buiten beschouwing gelaten, bedraagt het balanstotaal 1 miljard euro.

De vaste activa bestaan voornamelijk uit de nettoboekwaarde van de maatschappelijke zetels van verscheidene Belgische filialen, het materieel en het wagonpark.

De volgens de vermogensmutatiemethode geconsolideerde participaties en de overige financiële activa omvatten voornamelijk de participaties en aandeelhoudersleningen met betrekking tot Rent-A-Port, Green Offshore en de gezamenlijk gecontroleerde projectvennootschappen van de vastgoedontwikkeling.

De voorraden bestaan in essentie uit vastgoedprojecten die worden ontwikkeld door BPI en haar volgens de globale methode geconsolideerde filialen.

De geldmiddelen omvatten 72,8 miljoen euro waarover CFE NV beschikt. Het saldo wordt uitgesplitst tussen tijdelijke vennootschappen en de niet in de cash pooling opgenomen buitenlandse entiteiten.

Het eigen vermogen is verdeeld in 1.822,2 miljoen euro voor de beëindigde activiteiten (DEME) en 133,8 miljoen euro voor de voortgezette activiteiten (CFE exclusief DEME). Minderheidsbelangen van 19,7 miljoen euro hebben uitsluitend betrekking op beëindigde activiteiten.

De financiële schulden en obligatieleningen bedragen in totaal 256,6 miljoen euro.

De financiële convenanten van de moedermaatschappij en haar filialen worden volledig nageleefd.

Per 31 december 2021 beschikt CFE NV over 174 miljoen euro niet-gebruikte bevestigde kredietlijnen.

1.2. BELANGRIJKSTE RISICO'S

De gedelegeerd bestuurder van CFE is belast met het uitwerken van een kader van interne controle en risicobeheer, dat ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur wordt voorgelegd. De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de beoordeling van de implementatie van dit kader, rekening houdend met de aanbevelingen van het Auditcomité. Ten minste eenmaal per jaar evalueert het Auditcomité de door de gedelegeerd bestuurder uitgewerkte systemen van interne controle, om zich ervan te vergewissen dat de belangrijkste risico's behoorlijk werden geïdentificeerd, gemeld en beheerd. De dochtervennootschappen van CFE zijn verantwoordelijk voor het beheer van hun eigen operationele en financiële risico's. Deze risico's, die van sector tot sector variëren, worden niet centraal beheerd op het niveau van CFE. De managementteams van de dochtervennootschappen rapporteren aan hun raad van bestuur over risicobeheer.

Dit hoofdstuk beschrijft in algemene termen enerzijds de risico's waaraan CFE als holdingvennootschap blootgesteld is en anderzijds de operationele en financiële risico's van de verschillende polen waarin ze via haar participaties (direct of indirect) actief is.

1.2.1. RISICO'S OP HET NIVEAU VAN CFE

Liquiditeitsrisico

CFE waakt erover steeds over voldoende financiële middelen te beschikken om haar verplichtingen tegenover haar schuldeisers na te leven. Haar bevestigde kredietlijnen bedragen 234 miljoen euro, waarvan 60 miljoen op 31 december 2021 gebruikt is. Daarnaast beschikt CFE over 72,8 miljoen beschikbare geldmiddelen.

CFE heeft op 31 december 2020 alle financiële ratio's (convenants) nageleefd.

De bevestigde kredietlijnen zullen ofwel worden aangepast, ofwel vervangen door nieuwe kredietlijnen en in voorkomend geval door andere financieringsvormen die zullen worden ingevoerd voorafgaand aan de in de zomer van 2022 geplande partiële splitsing.

Rentevoetrisico

CFE is blootgesteld aan de impact van een variatie van de rentevoeten op haar financiële schuld met variabele rente.

Dit risico wordt gedeeltelijk gecompenseerd door het gebruik van rentevoetdekkingen van het type 'Interest Rate Swap' (IRS). Het notionele bedrag van de IRS bedroeg 50 miljoen euro op 31 december 2021.

Wisselkoersrisico

Afgezien van een niet-significante residuele blootstelling aan de Tunesische dinar is CFE niet langer blootgesteld aan een wisselkoersrisico.

Tegenpartijrisico

CFE heeft geen significante blootstelling aan het tegenpartijrisico.

Voor wat de andere dan hierboven vermelde operationele risico's van de niet aan CFE overgedragen activiteiten betreft, verwijzen we naar punt 1.2.2 hierna.

1.2.2. RISICO'S OP HET NIVEAU VAN DE DOCHTERVENNOOTSCHAPPEN

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de gemeenschappelijke risico's en de eigen risico's van de drie polen.

VOOR DE DRIE POLEN GEMEENSCHAPPELIJKE RISICO'S

Voorafgaande opmerking

Vanaf de dag van de partiële splitsing zullen alle risico's met betrekking tot de activiteiten van DEME niet langer van invloed zijn op CFE.

Risico's met betrekking tot de uitvoering van projecten

Het belangrijkste kenmerk van de vakgebieden van de groep CFE is de verbintenis bij het indienen van een offerte (of bij de verkoop van een vastgoed) om een object te realiseren dat uniek van aard is, voor een prijs waarvan de modaliteiten vooraf bepaald zijn, binnen een overeengekomen termijn.

De risicofactoren hebben bijgevolg betrekking op:

- het bepalen van de prijs van het te realiseren object en eventueel de afwijking tussen de voorziene prijs en de reële kostprijs na variaties van de eenheidsprijzen en/of de hoeveelheden die bij de inschrijving waren voorzien;
- de mogelijkheid (of onmogelijkheid) om de gedane meerkosten en prijstoeslagen te dekken;
- het ontwerp, indien de onderneming er verantwoordelijk voor is;
- de eigenlijke realisatie;
- de beheersing van de bestanddelen van de kostprijs;
- de vertragingen, diverse interne en externe factoren die de leveringsdatum kunnen beïnvloeden;
- de prestatieverplichtingen (kwaliteit, termijn) en hun directe en indirecte gevolgen;
- de garantieverplichtingen (tienjarige garantie, onderhoud);
- de naleving van het sociaal recht, uitgebreid tot de dienstverleners en in termen van de veiligheid.

De procedures voor het beheer van de voornoemde risico's zijn:

- Vooraf, tijdens de studiefase:
 - voorafgaande analyse.
 - behandeling in het Risicocomité voor de indiening van offertes die een bepaalde drempel overstijgen.
 - beoordeling van de correcte dimensionering van de verantwoordelijke teams.
 - inachtneming van de feedback in de studiefase.
- Achteraf, tijdens de uitvoeringsfase:
 - organisatie van de voorbereiding van de bouwplaatsen.
 - invoering van specifieke, aan het vakgebied aangepaste beheersystemen.
 - toepassing van formules voor prijssherziening.
 - overdracht van het risico op onderaannemers en leveranciers.
 - voorafgaande keuze van de technische oplossingen of uitrustingen.
 - dialoog met de klant en de opdrachtgever.
 - opstellen van contractuele clausules met wederzijdse verbintenissen.
 - toepassing van betalingsgaranties.
 - gebruik van verzekeringspolissen.

Conjunctuurrisico's

De verschillende polen van CFE zijn door hun aard onderhevig aan sterke cyclische schommelingen. Deze vaststelling moet echter worden genuanceerd per pool of divisie, aangezien de sleutelfactoren van geval tot geval kunnen verschillen.

Bijvoorbeeld:

- de activiteiten baggerwerken en waterbouwkunde zijn gevoelig voor de internationale conjunctuur, de evolutie van de wereldhandel en het investeringsbeleid van de staten op het vlak van grote infrastructuurwerken en duurzame ontwikkeling. Een vertraging van de groei op een of meer markten waar DEME actief is, kan een negatieve invloed hebben op haar activiteitsniveau en haar resultaten;
- de activiteiten bouw en vastgoedontwikkeling volgen voor hun kantorencomponent de klassieke conjunctuurencyclus, terwijl de activiteit privéwoningen meer direct afhankelijk is van de conjunctuur, het vertrouwen van de huishoudens en de rentevoeten.

Risico's met betrekking tot het kaderpersoneel en de arbeiders

CFE Contracting lijdt aan een chronisch gebrek aan kaderpersoneel en geschoolde arbeiders. De goede realisatie van de projecten in de fase van de studie, van de voorbereiding en van de uitvoering is afhankelijk van het kwalificatie- en competentieniveau van het personeel en zijn beschikbaarheid op de arbeidsmarkt.

Ook op de markt van de talenten moet DEME erin slagen uiterst gekwalificeerde medewerkers die in staat zijn om buitenlandse projecten te leiden, aan te trekken, te motiveren en te behouden.

Marktrisico's

Rentevoeten

DEME en BPI doen belangrijke en over lange periodes gespreide investeringen. In deze context en in het kader van de terbeschikkingstelling van kredieten op lange termijn, de financiering van grote projecten en investeringen, passen deze entiteiten in voorkomend geval een beleid voor de dekking van de rentevoeten toe. Het renterisico kan echter nooit volledig worden uitgesloten.

Wisselkoers

Gelet op het internationale karakter van de activiteiten en de uitvoering van opdrachten in vreemde valuta, zijn de verschillende polen van de groep blootgesteld aan een wisselkoersrisico. Voor de polen Contracting en vastgoedontwikkeling is dit beperkt tot de Poolse Zloty (PLN). Om dit risico te beperken, passen ze dekkingen van het wisselkoersrisico toe of gaan ze over tot de termijnverkoop van valuta. Het wisselkoersrisico kan echter nooit volledig worden uitgesloten.

Krediet

Om het courante solvabiliteitsrisico te beperken, controleren DEME en CFE Contracting bij de overmaking van offertes de solvabiliteit van hun klanten. Daarna volgen zij geregeld de uitstaande bedragen van hun klanten en passen zij indien nodig hun houding tegenover hen aan. Voor klanten met een niet te verwaarlozen kredietrisico worden voorschotten en/of bankgaranties van de betaling geëist vooraleer de werken beginnen. Bij grote contracten voor het buitenland, indien het land in kwestie ervoor in aanmerking komt en het risico door een kredietverzekering kan worden gedekt, dekt DEME zich in bij in dit domein competente organismen, zoals Credendo Group. Toch kan het kredietrisico nooit volledig worden uitgesloten.

Liquiditeit

Om het liquiditeitsrisico te beperken, hebben de vennootschappen van de groep CFE hun financieringsbronnen gediversificeerd in vier categorieën:

- een obligatielening van 30 miljoen euro, uitgegeven door BPI (vervalt in 2022),
- bevestigde bilaterale kredietlijnen op middellange termijn bij DEME en BPI,
- leningen of leasingcontracten van het type 'project finance', die DEME gebruikt voor de financiering van sommige van haar schepen en die BPI toepast voor de financiering van haar vastgoedprojecten,
- bankleningen of handelspapier voor de dekking van de kasbehoeften op korte en middellange termijn.

DEME, CFE Contracting en BPI hebben op 31 december 2021 al hun financiële convenanten nageleefd.

Risico's met betrekking tot de prijzen van grondstoffen, materialen en onderaannemers

DEME en CFE Contracting zijn potentieel blootgesteld aan de prijsstijging van bepaalde grondstoffen, mineralen en prestaties van onderaannemers. Dergelijke stijgingen kunnen een nadelige invloed hebben op de rentabiliteit van de projecten. Er wordt ook aan herinnerd dat DEME specifieke dekkingen toepast voor de dieselprijzen, voor contracten die geen prijsherzieningsmechanisme voorzien.

Risico's met betrekking tot de afhankelijkheid van klanten of leveranciers

Gelet op de aard van haar activiteiten en haar organisatietype, dat voortvloeit uit het lokale karakter van haar markten, meent CFE dat het niet volledig afhankelijk is van een klein aantal klanten, leveranciers of onderaannemers.

Milieurisico's

Zoals elke onderneming die actief is in het domein van de baggerwerken en de waterbouwkunde hecht DEME een bijzondere aandacht aan de milieurisico's, die van tweeërlei aard zijn:

- een verstoring van de flora en/of fauna of een toevallige verontreiniging kan nooit volledig worden uitgesloten, ondanks de zeer strenge preventiemaatregelen die de vennootschap in de uitvoering van baggerwerken toepast;
- de dochtervennootschappen van DEME die in het milieudomein actief zijn, worden door hun aard geconfronteerd met de sanering van zeer verontreinigde bodems, waarbij de omvang en de precieze samenstelling van de verontreiniging niet altijd gemakkelijk vast te stellen zijn voor de start van het contract. Bovendien houden de innoverende technologieën die DEME voor de bodemsanering toepast, door hun aard een mate van risico in.

Vanwege de aard van de werken die zij uitvoert, is het mogelijk dat CFE Contracting gevaarlijke materialen moet behandelen.

CFE Contracting neemt alle voorzorgen op het vlak van de veiligheid en de hygiëne van de werknemers en besteedt er veel aandacht aan, maar toch kan dit risico niet volledig worden uitgesloten.

De eerbied voor het milieu is een fundamentele waarde van de verschillende polen van CFE, die alles in het werk stellen om de negatieve impact van hun activiteiten op het milieu te beperken.

Juridische risico's

Gelet op de diversiteit van hun activiteiten en hun geografische inplanting, krijgen DEME, CFE Contracting en BPI te maken met een complexe regelgevende omgeving in verband met de uitvoering van prestaties en de betrokken activiteitendomeinen. Ze zijn meer bepaald onderworpen aan regelgeving met betrekking tot administratieve contracten, overheids- en particuliere opdrachten, burgerlijke aansprakelijkheid, de reglementering van het sociaal recht en van het arbeidsrecht.

Politieke risico's

DEME is blootgesteld aan politieke risico's die verschillende vormen kunnen aannemen: politieke instabiliteit, oorlogen, burgeroorlogen, gewapende conflicten, terrorisme, gijzelneming, afpersing of sabotage.

Deze risico's zijn potentieel bedreigend voor de veiligheid van de werknemers en het materieel. Daarom worden ze van nabij gevolgd en kan een project indien nodig worden stopgezet indien de minimale veiligheid niet langer verzekerd is: het personeel en het materieel worden dan naar een veiligere plaats overgebracht.

DEME heeft een *Enterprise Security Officer* aangeworven met het oog op:

- de regelmatige update van potentiële dreigingen voor de veiligheid van het personeel en materieel,
- bijstand bij het invoeren van veiligheidsprocedures,
- de controle van deze procedures,
- de coördinatie, in voorkomend geval, van noodsituaties.

Risico's met betrekking tot de bescherming van intellectueel eigendom en knowhow

DEME heeft een specifieke knowhow en innoverende technologieën in verschillende domeinen ontwikkeld.

Om haar industriële geheimen en de intellectuele eigendom van haar innovaties te beschermen, heeft DEME talrijke patenten aangevraagd voor meer dan honderd specifieke toepassingen.

Risico's met betrekking tot de projectvennootschappen

Om sommige van hun vastgoedoperaties te realiseren, in het kader van publiek-private samenwerking of concessies, participeren en blijven DEME en BPI participeren in *Special Purpose Vehicles* die zekerheden verstrekken ter ondersteuning van hun kredieten. Het risico bestaat dat, bij falen van dit type van vennootschappen en afroeping van de zekerheden, de opbrengsten onvoldoende zijn om het eigen vermogen dat ter beschikking werd gesteld voor het verkrijgen van de kredieten, geheel of gedeeltelijk terug te betalen.

Risico's met betrekking tot COVID-19

Om ieders gezondheid te beschermen, heeft het management van de verschillende polen en divisies de nodige maatregelen genomen naar aanleiding van de COVID-19 pandemie, meer bepaald reisbeperkingen, telewerken, strikte naleving van sociale afstandsregels en het houden van vergaderingen op afstand. De groep CFE zet zich in om de nadelige gevolgen van de pandemie te beperken. Ze hebben echter in 2021 nog een negatieve impact gehad op de resultaten van de groep, maar in veel mindere mate dan in 2020. De pandemie heeft geleid tot:

- productiviteitsverliezen en vertragingen op sommige bouwplaatsen als gevolg van isolatie- en quarantainemaatregelen en ernstige verstoringen van de toeleveringsketen;

- het in quarantaine plaatsen van bepaalde schepen na de detectie van positieve gevallen van COVID-19;
- op het moment dat dit rapport wordt geschreven, lijken de gevolgen van COVID-19 voor de activiteiten van de entiteiten van de groep in Europa te vervagen. Het kan echter niet worden uitgesloten dat er een nieuwe variant van het virus opduikt.

Risico's met betrekking tot de informaticaveiligheid

In een tijdperk van digitalisatie en telewerk dreigen de informaticarisico's meer en meer de activiteiten van de vennootschappen van CFE te vertragen, of hun waardevolste middelen en gegevens in gevaar te brengen.

De belangrijkste informaticarisico's zijn: virussen en malware, phishing, hacking (cyberaanvallen), verlies van vertrouwelijke informatie, verwerkingsfouten, het fysieke risico van verlies of diefstal, en verduistering.

Naarmate het wordt geïdentificeerd, is elk type risico het voorwerp van een reeks specifieke maatregelen om de risico's en in voorkomend geval hun gevolgen maximaal te beperken.

Bijvoorbeeld:

- de installatie en regelmatige update van professionele antivirussoftware op elke werkpost.
- met regelmatige intervallen worden voor het volledige personeel opleidingen en sessies voor de bewustmaking rond social engineering georganiseerd, met een focus op de menselijke en technische opsporingsmiddelen.
- aan Outlook is een professionele service toegevoegd voor de rapportage en analyse van 'phishing' mails.
- er is een strategie met complexe wachtwoorden en een goed geconfigureerde en geüpdatete multifactor-authenticatie uitgerold.
- de groep doet een beroep op externe dienstverleners om een intrusietest uit te voeren.
- de groep doet een beroep op externe dienstverleners om de systemen te analyseren en haar te waarschuwen voor incidenten met een mogelijke negatieve impact.
- de groep doet een beroep op de chief information security officers om audits uit te voeren van de implementatie van ons veiligheidsbeleid.
- de toegang tot vertrouwelijke en gevoelige mappen wordt beperkt volgens de gebruikersprofielen. De mappen en resources zijn per dienst gepartitioneerd, met authenticatie.
- er is een krachtig back-upstelsel ingevoerd.
- de werknemers worden systematisch opgeleid in het gebruik van de toepassingen en de software.

Het boekjaar 2021 werd gekenmerkt door een groot aantal interventies van de gespecialiseerde informaticateams, zonder beduidende gevolgen voor de betrokken dochterondernemingen.

OPERATIONELE RISICO'S EIGEN AAN DE POLEN BAGGERWERKEN, MILIEU, OFFSHORE EN INFRA

Risico's met betrekking tot baggerwerken en offshore

In de uitvoering van haar projecten voor baggerwerken, de plaatsing van windturbines, het leggen van onderzeese kabels en waterbouwkunde wordt DEME geconfronteerd met diverse specifieke operationele risico's in verband met:

- het bepalen van de aard en de samenstelling van de bodem;
- de klimaat- en weersomstandigheden, met inbegrip van extreme klimaatgebeurtenissen (stormen, tsunami's, aardbevingen enz.);
- de slijtage van het materieel;
- technische incidenten en storingen die de prestaties van de schepen kunnen beïnvloeden;
- de faling van onderaannemers of leveranciers, in het bijzonder in het kader van EPCI-contracten;
- het ontwerp en de engineering van het project;
- de evolutie van het reglementaire kader in de loop van het contract;
- de betrekkingen met de onderaannemers, leveranciers en partners.

Risico's met betrekking tot de ontwikkeling van concessies

DEME heeft sedert verscheidene jaren een activiteit van concessies en publiek-private samenwerkingen ontwikkeld. DEME wordt in dit kader geconfronteerd met specifieke risico's in verband met:

- de evolutie van de elektriciteitsprijs (concessies voor offshore windparken);
- de evolutie van het scheepvaartverkeer (havenconcessies);
- de onderhoudsactiviteiten;
- het vermogen om deze grootschalige projecten te financieren.

Risico's met betrekking tot de investeringen in de vloot

De activiteiten van DEME zijn voornamelijk maritiem en worden gekenmerkt door hun kapitaalintensieve karakter, met de noodzaak om regelmatig in nieuwe schepen te investeren om de vloot in de voorhoede van de technologie te houden. DEME wordt bijgevolg geconfronteerd met complexe investeringsbeslissingen en specifieke operationele risico's in verband met:

- het technische ontwerp van de investering (type vaartuig, capaciteit, vermogen ...) en de beheersing van nieuwe technologieën;
- het interval tussen de investeringsbeslissing en de ingebruikneming van het schip en het vatten van de toekomstige markt;
- het beheer van de uitvoering van de investering door de scheepswerf (kosten, prestatie, conformiteit ...);
- de benutting van de vloot en de planning van de activiteiten;
- de financiering.

DEME beschikt over bevoegd personeel dat in staat is om nieuwe schepen te ontwerpen en grootschalige projecten te bestuderen en uit te voeren. Gelet op de aard zelf van de activiteit en het geheel van externe elementen die erin meespelen, kan het inherente risico van de activiteit echter niet volledig worden uitgesloten.

Fraude- en integriteitsrisico's

DEME ziet zorgvuldig toe op haar procedures voor het vermijden van fraude- en integriteitsrisico's. Ze ontwikkelt op de zetel een centralisatie van de wereldwijde financiële betalingen binnen de groep DEME. Tot slot is het kader van de interne auditfunctie gecentraliseerd en is een nieuwe verantwoordelijke voor de interne audit aangesteld.

Gerechtelijk onderzoek – dossier Sabetta

Zoals bekend, is het Parket in 2016 een gerechtelijk onderzoek gestart naar de omstandigheden waarin een contract onderhands werd gegund aan Mordraga, een Russische joint venture vennootschap van de DEME-groep, voor de uitvoering van baggerwerken in de haven van Sabetta (Rusland). De werken werden uitgevoerd in de zomermaanden van 2014 en 2015. Het contract werd in 2016 beëindigd.

Het onderzoek werd gestart na indiening van een klacht door een concurrent, aan wie het betrokken contract niet werd toegekend in het kader van een onderhandse gunning, en steunt uitsluitend op selectieve informatie aangereikt door deze concurrent.

Eind december 2020 heeft het Parket enkele vennootschappen en (ex-)personeelsleden van de DEME-groep opgeroepen om voor de raadmaterie te verschijnen. De raadkamer heeft op 21 februari 2022 beslist de zaak door te verwijzen naar de bodemrechter. Tegen de beslissing van de raadkamer zal beroep worden aangetekend.

Er moet worden benadrukt dat de raadkamer zelf geen uitspraak doet over de grond van de zaak, doch enkel oordeelt over de vraag of er al dan niet voldoende bezwaren zijn om een zaak ten gronde te laten beoordelen door de bevoegde rechter.

DEME behoudt het volste vertrouwen in het verdere verloop van de procedure.

In de huidige omstandigheden en in het licht van het bovenstaande kan DEME de eventuele financiële gevolgen van de lopende procedures niet betrouwbaar inschatten. Daarom werd er geen voorziening opgenomen per 31 december 2021, in overeenstemming met de vereisten van IAS 37.

OPERATIONELE RISICO'S EIGEN AAN DE POOL CONTRACTING

Contractuele risico's van publiek-private samenwerkingscontracten

De juridische en contractuele risico's waarmee de pool Contracting wordt geconfronteerd, zijn groter in een publiek-privaat samenwerkingscontract (bv. een Design, Build, Finance and Maintain (DBFM) contract, een concessiecontract), waarvan de duur van enkele jaren tot verscheidene decennia kan variëren. De risico's worden voor de indiening van de offerte beoordeeld in de studiefase, die meestal veel langer duurt dan bij een klassiek bouwcontract. De belangrijkste risico's van de exploitatie van werken in concessie hebben betrekking op de levensduur van het werk in het licht van de in het concessiecontract vastgelegde doelstellingen voor het onderhoud en de herstellingen. Voor elke in het kader van een publiek-privaat samenwerkingscontract geëxploiteerde infrastructuur moeten op basis van een raming van het grote onderhoud voorzieningen worden genomen voor de kosten van de vernieuwing van de uitrusting en het onderhoud van de werken.

De maatregelen voor het beheer van de risico's van samenwerkingscontracten zijn:

- de behandeling in het Risicocomité vooraleer de offerte wordt ingediend.
- de montage van de operatie in een projectvennootschap, met een financiering die grotendeels wordt verzekerd door een schuld zonder of met beperkt verhaal op de aandeelhouders.
- het betrekken van kredietverstrekkers in de aanloop naar de projecten.
- het beroep op externe consultants.

Juridische risico's van het sociaal recht en het arbeidsrecht

Sociale risico's

De sociale risico's waarmee CFE Contracting wordt geconfronteerd, liggen in de context van de grensoverschrijdende toeleveringsketen, voornamelijk in de bouwsector.

De belangrijkste geïdentificeerde risico's voor de werven in België zijn: de herkwalificatie van onderaannemingscontracten van eerste rang, het gebruik en het ontbreken van de checkin@work-aangifte. Elke inbreuk op de sociale wetgeving kan zowel een juridisch als een reputatierisico inhouden.

Maatregelen voor risicobeheer

Om te voorkomen dat dergelijke risico's zich voordoen, heeft CFE Contracting een beleid voor onderaanneming en verzorgt het opleidingen in alle entiteiten. Het management van de dochtervennootschappen verzekert de toepassing van het beleid in de divisies van Contracting.

Als aanvulling op deze structurerende maatregelen voor de versterking van de effectiviteit van de preventie, worden sinds 2018 sociale audits van de onderaannemingen op de bouwplaatsen uitgevoerd. In deze audits gaat een bijzondere aandacht naar het respecteren van de sociale verplichtingen.

De sociale risico's worden elk semester geanalyseerd en actieplannen worden opgesteld.

Geschillen

BPC NV, een dochtervennootschap van CFE Contracting NV, werd op 19 mei 2020 veroordeeld wegens vermeende schendingen van het arbeidsrecht die naar verluidt zijn begaan door een van haar onderaannemers in 2017. BPC NV weerlegt met klem de aantijgingen die tegen haar zijn gemaakt in de beslissing in eerste aanleg en ging in beroep tegen deze beslissing.

OPERATIONELE RISICO'S EIGEN AAN DE POOL VASTGOEDONTWIKKELING

Risico's met betrekking tot de economische omgeving

De pool is blootgesteld aan lokale, regionale, nationale en internationale economische omstandigheden en andere gebeurtenissen met een impact op de markten waar BPI werkzaam is. Momenteel bevinden de projecten van de pool zich uitsluitend in België, het Groothertogdom Luxemburg en Polen.

Een wijziging van de belangrijkste macro-economische indicatoren, van de geopolitieke omgeving of van de economische cyclus in het algemeen kan een invloed hebben op het vertrouwen van de huishoudens, de beleggers en de private en publieke en entiteiten. Ze kan leiden tot (i) een daling van de vraag naar woningen, handelsruimten en andere categorieën van vastgoedactiva, (ii) een daling van de verkoopprijzen en een lager rendement waarop de verkoopprijs kan worden berekend en (iii) een hoger risico van falen van dienstverleners, aannemers in de bouw en andere betrokkenen.

Een variatie van de hypotheekrente kan een invloed hebben op het vermogen van de huishoudens en de privébeleggers om residentiële vastgoedactiva te kopen, zodat de vraag naar deze activaklasse daalt.

Op de kantoormarkt kan een variatie van de rentevoeten op lange termijn eveneens een invloed hebben op het rendement dat wordt gebruikt om de prijs van kantoorvastgoed te berekenen. Een dergelijke variatie kan dus een significante impact hebben op het vermogen van de pool om residentiële of kantoorgebouwen te verkopen.

Risico's met betrekking tot de verwerving van vastgoed

Vooraleer zij een grondpositie koopt, bestudeert BPI de financiële, technische en stedenbouwkundige haalbaarheid van het vastgoedproject. Deze haalbaarheidsstudies, waarbij externe experts of consultants worden betrokken, vertrekken van hypothesen over de economische, markt- en andere omstandigheden (met inbegrip van ramingen van de potentiële verkoopprijzen). Ondanks de behoedzame aanpak van BPI is het mogelijk dat zij geen rekening houdt met of geen kennis heeft van alle relevante factoren om een weloverwogen beslissing te nemen. De systematische beoordeling van alle vastgoedaankopen door het Investeringscomité van de vennootschap beperkt dit risico.

Risico's met betrekking tot de ontwikkeling van vastgoed

Alle projecten zijn afhankelijk van de toekenning van een stedenbouwkundige vergunning, een bouwvergunning en een milieuvergunning. De realisatie van elk project kan bijgevolg worden beïnvloed door (i) het onvermogen van de pool om de vereiste vergunningen te verkrijgen, te behouden of te vernieuwen of (ii) elke vertraging in het verkrijgen, behouden of vernieuwen van de vergunningen en (iii) het onvermogen van BPI om de voorwaarden van de vergunningen na te leven.

Bovendien kunnen de wijzigingen die de bevoegde overheden aanbrengen aan de juridische context en de administratieve procedures met betrekking tot de indiening, de afgifte of de geldigheid van dergelijke vergunningen een negatieve weerslag hebben op het financiële resultaat van een project.

De oplevering van de projecten kan worden vertraagd of in het gedrang worden gebracht door diverse factoren, zoals de weersomstandigheden, ongevallen op de bouwplaats, natuurrampen, arbeidsconflicten, een gebrek aan uitrustingen of bouwmaterialen, ongevallen of andere onvoorziene moeilijkheden. BPI kan bovendien bijkomende kosten oplopen in verband met de bouw of de ontwikkeling van haar projecten die de oorspronkelijke ramingen overschrijden.

Wanneer een project niet binnen de vereiste termijn of volgens de overeengekomen voorwaarden kan worden ontwikkeld, kan dat tot bijkomende kosten en penaliteiten leiden.

Dit risico wordt beperkt door het feit dat BPI de bouw van haar projecten vrijwel systematisch toevertrouwt aan een van de dochtervennootschappen van CFE Contracting (forfaitaire contracten) en passende verzekeringsdekkingen neemt.

Liquiditeits- en financieringsrisico's

De ontwikkeling van projecten vereist grote investeringen, die voornamelijk met eigen middelen en externe financieringsbronnen worden gefinancierd.

BPI zou mogelijk niet in staat kunnen zijn de bestaande financieringsovereenkomsten te vernieuwen of nieuwe financieringen tegen commercieel wenselijke voorwaarden aan te trekken.

Daarentegen en gelet op de groei van het uitstaand vastgoedbestand in de afgelopen jaren, heeft BPI haar beleid voor de diversificatie van haar financieringsbronnen voortgezet door haar bevestigde kredietlijnen uit te breiden, gebruik te maken van haar programma voor waardepapier en orderbriefjes op middellange termijn, en door verscheidene nieuwe financieringen van projecten te verzekeren, in België en Luxemburg, tegen vrijwel dezelfde voorwaarden als vóór de gezondheidscrisis. Per 31 december 2021 beschikt BPI over 50 miljoen euro niet-gebruikte bevestigde bilaterale kredietlijnen.

Risico's met betrekking tot de capaciteit om de projecten te verkopen

De activiteit, de financiële positie, de resultaten en de vooruitzichten van BPI hangen bijna uitsluitend af van de verkoop van haar projecten. De investeringen in vastgoed waarvoor nog geen bouwvergunningen zijn verkregen, zijn relatief weinig liquide. Het is mogelijk dat BPI geen passende koper vindt voor dit type actief wanneer ze liquiditeiten nodig heeft. De marktomstandigheden kunnen BPI bovendien verplichten om haar projecten te verkopen voor lagere prijzen dan voorzien. Het onvermogen van de pool om een positieve kasstroom uit de verkoop van projecten te genereren, kan een negatieve invloed hebben op zijn vermogen om zijn schulden af te lossen. Dit risico wordt evenwel beperkt door een zorgvuldige marktstudie voorafgaand aan elke investering en tijdens haar ontwikkeling, en door de elasticiteit van de vraag op de residentiële markt. Het verkoopritme van de lopende vastgoedprogramma's blijft in 2021 op een zeer bevredigend niveau.

Risico met betrekking tot de concentratie van de portfolio

De pool streeft naar een gediversifieerde projectportfolio. Toch bevindt meer dan 50% van zijn projecten zich in België en op de residentiële markt. Bijgevolg zou elke vertraging of elke wijziging van de reglementering in België of elke wijziging van de markt met een weerslag op de residentiële markt een beduidende schadelijke impact kunnen hebben op de resultaten en de operaties van de pool. BPI voert evenwel een beleid voor de diversificatie van haar portfolio.

Risico's met betrekking tot belanghebbenden

De pool onderhoudt contractuele betrekkingen met verscheidene partijen, zoals partners, investeerders, huurders, aannemers, financiële instellingen en architecten. Deze belanghebbenden kunnen storingen in hun werking ondervinden of worden blootgesteld aan financiële moeilijkheden die tot vertragingen kunnen leiden of tot een volledige onmogelijkheid om hun contractuele verplichtingen na te leven. Hoewel de contractuele akkoorden meestal garanties bevatten, kan een falen of een faillissement van een belanghebbende de garanties geheel of gedeeltelijk onuitvoerbaar maken.

Zoals reeds vermeld, wordt het risico in grote mate getemperd door het feit dat BPI de bouw van haar projecten vrijwel systematisch aan dochtervennootschappen van CFE Contracting toevertrouwt.

Risico's met betrekking tot de concurrentie

De pool wordt geconfronteerd met de concurrentie van andere vastgoedontwikkelaars op de verschillende markten waar hij actief is. Een dergelijke concurrentie kan een weerslag hebben op het vermogen van de pool om de projecten tegen aantrekkelijke tarieven en prijzen te verkopen en te verhuren, en dus een schadelijk gevolg voor de activiteit, de financiële positie, de resultaten en de vooruitzichten van de pool.

Deze activiteit wordt ook gekenmerkt door de lange duur van de cyclussen van de operaties, wat de noodzaak impliceert om op de beslissingen vooruit te lopen en verbintenissen op lange termijn aan te gaan.

1.3. BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM**1.3.1. VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN**

De Oekraïense crisis heeft geen directe gevolgen voor de voortzetting van de activiteiten van CFE aangezien CFE niet aanwezig is in deze twee landen. Dit conflict heeft echter belangrijke indirecte gevolgen: de sterke stijging van de meeste materiaalprijzen en de verstoring van de toeleveringsketens zullen de voortzetting van de activiteiten van CFE in 2022 beïnvloeden. Daar er geen zicht is op de duur en de omvang van de crisis is het echter niet mogelijk in dit stadium om de impact ervan te kwantificeren.

1.3.2. BEËINDIGDE ACTIVITEITEN

Gelet op de crisis in Oekraïne en Rusland, waardoor beide landen en de mondiale financiële markten werden gedestabiliseerd, zal onze wereldeconomie, die al verzwakt is door inflatie, stijgende energieprijzen, de aanhoudende pandemie en een beperkte bevoorradingsketen, verder onder druk komen te staan. Op datum van dit verslag schatten we in dat deze crisis en de beperkende maatregelen van Europa en de VS tegen Rusland geen wezenlijke directe gevolgen hebben voor de activiteiten van DEME. De indirecte impact is op dit moment moeilijk te voorspellen.

1.4. ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

DEME verricht doorlopend onderzoek om de efficiëntie van haar vloot te verbeteren. In samenwerking met de universiteiten en met het Vlaams Gewest voert zij studies uit voor de ontwikkeling van duurzame energieproductie in zee. In samenwerking met privéondernemingen voert ze ook studies uit naar technieken voor de exploitatie van polymetaalmodules.

1.5. FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De groep CFE heeft een systeem met beleggingslimieten ingevoerd om haar tegenpartijrisico te beheren. Dit systeem bepaalt maximale risicobereiken voor de tegenpartijen, gedefinieerd volgens hun door Standard & Poor's en Moody's gepubliceerde kredietnoteringen. Deze limieten worden regelmatig gevolgd en bijgewerkt.

1.6. VOORUITZICHTEN 2022 VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

Behoudens uitzonderlijke gebeurtenissen verwacht CFE voor haar voortgezette activiteiten een gematigde groei van haar omzet en een blijvend hoog niveau van haar nettoresultaat.

Met een goed gevuld orderboek zou CFE Contracting een verdere groei van haar activiteit moeten realiseren en haar operationeel resultaat verder blijven verbeteren.

Het nettoresultaat van BPI zal naar verwachting op een hoog niveau blijven, zonder evenwel dat van 2021 te evenaren.

De pool Holding zou, indien de gezondheidssituatie niet opnieuw verergert, baat moeten hebben bij het herstel van de activiteit in Vietnam en zou zijn bijdrage aan het nettoresultaat van de groep moeten verhogen.

1.7. VOORUITZICHTEN 2022 VOOR DE BEÏNDIGDE ACTIVITEITEN

Op basis van haar orderboek en de huidige marktomstandigheden, voorziet DEME in 2022 een verdere stijging van zowel omzet, EBITDA als nettoresultaat. Als gevolg van de oplevering van het langverwachte en baanbrekende installatieschip Orion in de eerste jaarhelft, de aankoop van de kabellegger Viking Neptun tegen jaareinde 2022 en de geplande onderhoudswerkzaamheden aan verschillende schepen, gaat DEME voor het jaar 2022 uit van een investeringsbudget van ongeveer 500 miljoen euro.

III. VERKLARING INZAKE DEUGDELIJK BESTUUR

1. REFERENTIECODE

De vennootschap neemt de Belgische Corporate Governance Code 2020 ('Code 2020') als referentiecode aan. De Code 2020 kan worden geraadpleegd op de website van de Commissie Corporate Governance (www.corporategovernancecommittec.be).

De Raad van Bestuur van Aannemingsmaatschappij CFE heeft op 9 december 2005 de eerste versie van het Corporate Governance Charter (het 'Charter') goedgekeurd.

Het Charter wordt regelmatig aangepast aan de bepalingen van de nieuwe Belgische Corporate Governance Code en aan de overige toepasselijke regelgeving.

De belangrijke wijzigingen van het Charter worden toegelicht in de verklaring van deugdelijk bestuur, die een specifiek hoofdstuk uitmaakt van het jaarverslag overeenkomstig artikel 3:6 §2 WVV (de 'Verklaring').

Sinds 9 december 2005 heeft de Raad van Bestuur de volgende wijzigingen van het Charter goedgekeurd:

- 7 mei 2009: aanpassing van het Charter na de herziening van de Belgische Corporate Governance Code;
- 8 december 2011: aanpassing van het Charter om het in overeenstemming te brengen met de wet van 6 april 2010 tot versterking van het deugdelijk bestuur bij de genoteerde vennootschappen en de wet van 20 december 2010 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders van genoteerde vennootschappen;
- 24 december 2013: aanpassing van het Charter na de verandering van controle over de vennootschap in 2013;
- 26 februari 2015: aanpassing van het Charter om het in overeenstemming te brengen met de Europese Verordening (EU) 596/2014 van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik;
- 24 februari 2016: invoering in het Charter van de leeftijdslimiet voor bestuurders;
- 25 februari 2017: aanpassing van het Charter met betrekking tot het dagelijks bestuur van de vennootschap;
- 26 maart 2019: aanpassing van het Charter om het in overeenstemming te brengen met de wet tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, en versoepeling van de regel inzake de leeftijdslimiet voor bestuurders;
- 26 maart 2020: aanpassing van het Charter om het in overeenstemming te brengen met de Belgische Corporate Governance Code 2020, ingevoerd door het koninklijk besluit van 12 mei 2019 houdende aanduiding van de na te leven code inzake deugdelijk bestuur door genoteerde vennootschappen.

Het Charter is in beide talen (Nederlands en Frans) beschikbaar op de website van de vennootschap (www.cfe.be). Dit hoofdstuk ('Verklaring inzake deugdelijk bestuur') bevat de informatie bedoeld in artikelen 3:6 §2 en 3:32 §1, tweede alinea, 7° WVV. Dit hoofdstuk behandelt in het bijzonder de feitelijke informatie met betrekking tot het deugdelijk bestuur en geeft uitleg over bepaalde afwijkingen van de Code 2020 in het afgelopen boekjaar, volgens het beginsel 'pas toe of leg uit' ('*comply or explain*').

2. RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur bepaalt de oriëntaties en de waarden, de strategie en het kernbeleid van de vennootschap. Hij onderzoekt de significante operaties die er betrekking op hebben en keurt ze goed, ziet toe op hun uitvoering en bepaalt elke maatregel die nodig is voor de implementatie van zijn beleid. Hij beslist over het risiconiveau dat de vennootschap bereid is te aanvaarden.

De Raad van Bestuur:

- keurt het algemene kader van de interne controle en het risicobeheer goed en ziet toe op zijn toepassing;
- neemt alle nodige maatregelen om de integriteit van de jaarrekeningen te verzekeren;

- houdt toezicht op de prestaties van de commissaris;
- onderzoekt de prestaties van de gedelegeerd bestuurder;
- ziet toe op de goede werking en de efficiëntie van de gespecialiseerde comités van de Raad van Bestuur.

2.1. SAMENSTELLING

De samenstelling van de Raad van Bestuur mikt op een evenwicht tussen ervaring, competentie en onafhankelijkheid, met eerbied voor de diversiteit en meer bepaald de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De Raad van Bestuur ziet meer bepaald toe op het behoud van het evenwicht van zijn samenstelling inzake leeftijd en professionele en internationale ervaring. Hij vindt het ook belangrijk om te beschikken over personen met ervaring in het domein van de technologische en digitale transformatie. Deze evenwichten worden jaarlijks door het Benoemings- en Remuneratiecomité opnieuw beoordeeld.

Op 31 december 2021 bestaat de Raad van Bestuur uit elf leden, die op de onderstaande datums in functie zijn getreden en van wie het mandaat onmiddellijk afloopt na de gewone algemene vergadering in de onderstaande jaren:

	Infunctietreding	Einde van het mandaat
Luc Bertrand	24.12.2013	2025
Piet Dejonghe (*)	24.12.2013	2025
John-Eric Bertrand	24.12.2013	2025
Jan Suykens	24.12.2013	2025
Koen Janssen	24.12.2013	2025
Philippe Delusinne	07.05.2009	2024
Christian Labeyrie	06.03.2002	2024
Ciska Servais BV, vertegenwoordigd door Ciska Servais	03.05.2007	2023
Pas de Mots BV, vertegenwoordigd door Leen Geirnaerd	07.10.2016	2024
Hélène Bostoen	06.05.2021	2025
MucH BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer	03.05.2018	2022

(*) Gedelegeerd bestuurder

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de mandaten en functies van de elf bestuurders op datum van 31 december 2021.

Luc Bertrand	Voorzitter van de Raad van Bestuur
Ackermans & van Haaren Begijnenvest 113 B- 2000 Antwerpen	Luc Bertrand werd in 1951 geboren en behaalde in 1974 het diploma van handelsingenieur (KU Leuven). Luc Bertrand begon zijn loopbaan bij Bankers Trust, waar hij de functie van Vice President en Regional Sales Manager, Northern Europe, bekleedde. Hij werd in 1985 benoemd tot bestuurder van Ackermans & van Haaren en is sinds 2016 voorzitter van het Executief Comité van Ackermans & van Haaren.
Voorzitter van het Benoemings- en Remuneratiecomité	Uitgeoefende mandaten a. beursgenoteerde ondernemingen: - Voorzitter van de Raad van Bestuur van Ackermans & van Haaren - Voorzitter van de Raad van Bestuur van SIPEF b. niet-beursgenoteerde ondernemingen: - Voorzitter van de Raad van Bestuur van DEME - Voorzitter van de Raad van Bestuur van FinAx - Bestuurder van Baarbeek - Bestuurder van Bank J.Van Breda & C° - Voorzitter van Belfimas - Bestuurder van Delen Private Bank - Bestuurder van JM Finn & Co (UK) - Bestuurder van Verdant Bioscience - Voorzitter van Scaldis Invest c. verenigingen: - Voorzitter van de Board of Trustees van het Belgisch Instituut voor Bestuurders – Guberna - Bestuurder van het Belgisch Instituut voor Bestuurders – Guberna - Voorzitter van de Raad van Bestuur van het Institut de Duve - Voorzitter van Middelheim Promotors - Bestuurder van Europalia - Lid van de algemene raad van het Instituut voor Tropische Geneeskunde - Regent van het Museum Mayer van den Bergh - Lid van de algemene raad van Vlerick Leuven Gent School - Lid Advisory Board Deloitte

Piet Dejonghe

Gedelegeerd bestuurder

Ackermans & van Haaren
Begijnvest 113
B- 2000 Antwerpen

Piet Dejonghe, geboren in 1966, behaalde na zijn studies als licentiaat in de rechten (KU Leuven, 1989), een postgraduaat bedrijfskunde (KU Leuven, 1990) en een MBA (INSEAD, 1993). Voor hij in 1995 naar Ackermans & van Haaren kwam, was hij als advocaat verbonden aan het kantoor Loeff Claeyss Verbeke en actief als consultant bij Boston Consulting Group.

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- Lid van het Executief Comité van Ackermans & van Haaren
- Bestuurder van Nextensa

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Bestuurder van Baloise Belgium
- Bestuurder van Bank J.Van Breda & C°
- Bestuurder van Delen Private Bank
- Bestuurder van Delen Private Bank Luxembourg
- Bestuurder van DEME
- Bestuurder van FinAx
- Bestuurder van Profimolux
- Bestuurder van AvH Growth Capital
- Bestuurder van BPI Real Estate Belgium
- Bestuurder van BPI Real Estate Luxembourg
- Bestuurder van MBG
- Bestuurder van BPC
- Bestuurder van BPC Wallonie
- Bestuurder van CFE Contracting
- Bestuurder van Mobix Engema
- Bestuurder van Mobix Stevens
- Bestuurder van CLE
- Bestuurder van Extensa Group
- Bestuurder van Green Offshore
- Bestuurder van Van Laere
- Bestuurder van Bio Cap Invest
- Bestuurder van HDP Charleroi

c. verenigingen:

- Lid van de Raad van Bestuur van SOS Kinderdorpen België

John-Eric Bertrand

Bestuurder

Ackermans & van Haaren
Begijnenvest 113
B- 2000 Antwerpen

John-Eric Bertrand, geboren in 1977, behaalde na zijn studies als handelsingenieur (UCL, 2001, magna cum laude), een master in International Management (CEMS, 2002) en een MBA (INSEAD, 2006). Voor hij in 2008 als Investment Manager naar Ackermans & van Haaren kwam, werkte hij bij Deloitte als senior auditor en bij Roland Berger als senior consultant. Hij maakt sinds 1 juli 2015 deel uit van het Executief Comité.

Voorzitter van het Auditcomité

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- Lid van het Executief Comité van Ackermans & van Haaren
- Bestuurder van Sagar Cements

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Voorzitter van de Raad van Bestuur van Agidens
- Voorzitter van de Raad van Bestuur van Telemond Holding
- Voorzitter van de Raad van Bestuur van Baarbeek Immo
- Bestuurder van DEME
- Bestuurder van AvH Growth Capital
- Bestuurder van Manuchar
- Bestuurder van Axe Investments
- Bestuurder van VMA
- Bestuurder van VMA Druart
- Bestuurder van VMA Nizet
- Bestuurder van Profimolux
- Bestuurder van Finasucre
- Bestuurder van AvH Resources India
- Bestuurder van AvH Singapore
- Bestuurder van Venturi Partners
- Lid van het Investeringscomité van Venturi
- Lid van het Investeringscomité van Healthquad

c. verenigingen:

- Bestuurder van de Belgian Finance Club

Jan Suykens

Bestuurder

Ackermans & van Haaren
Begijnenvest 113
B- 2000 Antwerpen

Jan Suykens, geboren in 1960, is licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen (UFSIA, 1982) en behaalde een MBA (Columbia University, 1984). Hij werkte een aantal jaren bij de Generale Bank in Corporate & Investment Banking voor hij in 1990 naar Ackermans & van Haaren kwam.

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- Voorzitter van het Executief Comité van Ackermans & van Haaren
- Voorzitter van de Raad van Bestuur van Nextensa

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Voorzitter van de Raad van Bestuur van Anima
- Voorzitter van de Raad van Bestuur van de Bank J.Van Breda & C°
- Voorzitter van de Raad van Bestuur van Delen Private Bank
- Bestuurder van Anfima
- Bestuurder van BPI Real Estate Belgium
- Bestuurder van Delen Private Bank Luxembourg
- Bestuurder van DEME
- Bestuurder van Extensa Group
- Bestuurder van FinAx
- Bestuurder van Grossfeld PAP
- Bestuurder van JM Finn & Co (UK)
- Bestuurder van Mediacore
- Bestuurder van Mediahuis
- Bestuurder van Mediahuis Partners
- Bestuurder van Oyens & Van Eeghen
- Bestuurder van Profimolux
- Bestuurder van Rent-A-Port
- Bestuurder van AvH Growth Capital

c. verenigingen:

- Bestuurder van Antwerp Management School
- Bestuurder van De Vrienden van het Rubenshuis
- Lid van het Raadgevend Comité van ING Antwerp Branch
- Voorzitter van het Uitvoerend Comité Steunraad Antwerpen van de Koning Boudewijnsstichting

Koen Janssen

Bestuurder

Ackermans & van Haaren
Begijnenvest 113
B- 2000 Antwerpen

Koen Janssen, geboren in 1970, behaalde, na zijn studies burgerlijk ingenieur elektromechanica (KU Leuven, 1993), een MBA in IEFSI (Frankrijk, 1994). Hij werkte voor Recticel, ING Investment Banking en ING Private Equity, vooraleer in 2001 in dienst te treden bij Ackermans & van Haaren.

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- Lid van het Executief Comité van Ackermans & van Haaren

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Bestuurder van Bedrijvencentrum Regio Mechelen
- Bestuurder van DEME
- Bestuurder van NMC International
- Bestuurder van Rent-A-Port
- Bestuurder van Infra Asia Investment
- Bestuurder van RAP Green Energy
- Bestuurder van Bioelectric Group
- Bestuurder van Green Offshore
- Bestuurder van Sofinim Lux
- Bestuurder van AvH Growth Capital
- Bestuurder van LTS
- Bestuurder van Otary RS
- Bestuurder van Otary Bis
- Bestuurder van Rentel
- Bestuurder van Seamade
- Bestuurder van North Sea Wave
- Bestuurder van Estor-Lux
- Bestuurder van Stichting Continuïteit IHC
- Bestuurder van Finance Continuïteit IHC
- Onafhankelijk bestuurder van NMC International

c. verenigingen:

- Bestuurder van Belgian Offshore Platform (BOP) vzw, vast vertegenwoordiger van Green Offshore

Philippe Delusinne

Bestuurder

RTL Belgium
Jacques Georginlaan 2
B-1030 Brussel

Philippe Delusinne, geboren in 1957, behaalde een diploma Marketing & Distribution aan het ISEC in Brussel en een Short MBA aan het Sterling Institute van Harvard. Hij begon zijn loopbaan bij Ted Bates als account executive, werd vervolgens account manager bij Publicis, client service director bij Impact FCB, deputy general manager bij McCann Erikson en chief executive officer van Young & Rubicam in 1993. Sinds maart 2002 is hij chief executive officer van RTL Belgium.

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- Lid van de Raad van Toezicht van Métropole Télévision - M6

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Gedelegeerd bestuurder van RTL Belgium en van Radio H
- Vast vertegenwoordiger van CLT-UFA, gedelegeerd bestuurder van Cobelfra en Inadi
- CEO van RTL Belux & Cie SECS en gedelegeerd bestuurder van RTL Belux
- Gedelegeerd bestuurder en voorzitter van de Raad van Bestuur van IP Belgium
- Vast vertegenwoordiger van CLT-UFA, gedelegeerd bestuurder en voorzitter van New Contact
- Bestuurder van CLT-UFA
- Bestuurder van Agence Télégraphique Belge de Presse
- Vertegenwoordiger van INADI SA, bestuurder van MaRadio.be
- Bestuurder van de Association pour l'Autorégulation de la Déontologie Journalistique
- Vast vertegenwoordiger van RTL BELGIUM, bestuurder van AISBL Business Club Belgium Luxembourg
- Voorzitter van het Koninklijk Munttheater
- Voorzitter van De Vrienden van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België
- Vicevoorzitter van de B19 Business Club

Christian Labeyrie

Bestuurder

VINCI**1973 Boulevard de la Défense
F-92000 Nanterre****Lid van het Auditcomité**

Christian Labeyrie, geboren in 1956, is adjunct-directeur-generaal, financieel directeur en lid van het Executief Comité van de groep VINCI. Voor hij in 1990 naar de groep VINCI kwam, bekleedde hij diverse functies in de groepen Rhône-Poulenc en Schlumberger. Hij begon zijn loopbaan bij de bank. Christian Labeyrie behaalde diploma's aan de HEC, de Escuela Superior de Administración de Empresas (Barcelona) en Mc Gill University (Canada) en is houder van een Diplôme d'études comptables supérieures. Hij is Chevalier de la Légion d'honneur en Chevalier de l'ordre national du Mérite.

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- Lid van het Executief Comité van de groep VINCI

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Bestuurder van VINCI Deutschland
- Bestuurder van Arcour
- Bestuurder van het consortium Stade de France
- Bestuurder van VFI
- Bestuurder van SMABTP
- Lid van de Raad van Bestuur van Lima Expesa (Limex)
- Zaakvoerder van SCCV CESAIRE-LES GROUES
- Zaakvoerder van SCCV HEBERT-LES GROUES
- Vast vertegenwoordiger van VINCI Innovation in de Raad van Bestuur van ASF
- Voorzitter van VINCI Re

**Ciska Servais BV,
vertegenwoordigd door Ciska Servais**

Bestuurder

**Boerenlegerstraat 204
B-2650 Edegem**

Ciska Servais is vennoot van het advocatenkabinet Astrea. Ze is actief in het domein van het administratief recht en in het bijzonder het milieurecht, het ruimtelijk ordeningsrecht, het vastgoedrecht en het bouwrecht. Ze bezit een rijke ervaring in advies, gerechtelijke procedures en onderhandelingen; ze geeft les en spreekt regelmatig op seminars.

Ze behaalde een licentiaat rechten aan de Universiteit van Antwerpen (1989) en een aanvullende Master (LL.M) International Legal Cooperation aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB). (1990). Ze behaalde ook een bijzonder licentiaat ecologie aan de Universiteit van Antwerpen (1991).

Ze begon haar stages in 1990 bij het advocatenkabinet Van Passel & Greeve. In 1994 werd ze vennoot bij Lexeco en in 2004 bij Lawfort. In 2006 was ze medeoprichter van het advocatenkabinet Astrea.

Ciska Servais publiceert voornamelijk in het domein van het milieurecht, onder meer over het saneringsdecreet, de milieuverantwoordelijkheid en de reglementering over grondverplaatsing. Ze is ingeschreven aan de Antwerpse Balie.

Uitgeoefende mandaten

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Astrea CVBA
- SYMBIOSIS SON

**Pas de Mots BV,
vertegenwoordigd door Leen Geirnaerd**

Onafhankelijk bestuurder

**Anne Frankstraat 1
B-9150 Kruibeke****Lid van het Auditcomité**

Na haar studie toegepaste economische wetenschappen aan de Universiteit van Antwerpen begon Leen Geirnaerd haar beroepsloopbaan bij Price-waterhouseCoopers (PwC), waar ze zes jaar in de auditafdeling werkte. Vervolgens stapte ze over naar Solvus Resource Group, een beursgenoteerde Belgische onderneming, waar ze de functie van corporate controller bekleedde. Na de overname van Solvus Resource Group door de Nederlandse beursgenoteerde onderneming USG People NV werd Leen Geirnaerd directeur van het Belgische Shared Services Center en in 2010 chief financial officer in Nederland. Na de overname door de Japanse groep Recruit werd ze in 2016 CFO op wereldniveau van Recruit Global Staffing. Van mei 2019 tot oktober 2021 was Leen Geirnaerd CFO van bpost.

Uitgeoefende mandaten

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Bestuurder en voorzitter van het Auditcomité van H. Essers

MucH BV,
vertegenwoordigd door
Muriel De Lathouwer

Jacques Pasturlaan 128
B-1180 Ukkel

Lid van het Auditcomité
Lid van het Benoemings- en
Remuneratiecomité

Onafhankelijk bestuurder

Muriel De Lathouwer is burgerlijk ingenieur in kernfysica (ULB, Brussel) en heeft een MBA van INSEAD, Parijs.

Ze begon haar loopbaan als IT-consulente bij Accenture en was vervolgens 7 jaar actief bij McKinsey in Brussel, waar ze als associate principal toonaangevende tv- en telecomoperatoren en media en hightechbedrijven wereldwijd adviseerde. Vervolgens was ze directeur Marketing en lid van het Executief Comité van de mobiele telefoonoperator BASE. Van 2014 tot 2018 was ze CEO van EVS, waar ze de digitale transformatie van de onderneming leidde. Muriel De Lathouwer is bestuurder van verscheidene internationale ondernemingen en is actief in het fonds W.I.N.G (Digital Wallonia) als lid van het operating team en het investeringscomité Deep Tech.

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- lid van de Raad van Bestuur, het Remuneratiecomité en het Auditcomité van Shurgard

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- lid van de Raad van Bestuur en van het Benoemings- en Remuneratiecomité van Etex
- lid van de Raad van Bestuur, voorzitter van het Benoemings- en Remuneratiecomité en lid van de Governance- en Investeringscomités van het beleggingsfonds Olympia
- lid van de Raad van Bestuur van de bank CPH

c. verenigingen:

- Vicevoorzitter Coderdojo Belgium
- Voorzitter van de Raad van Bestuur van ULB dev

Hélène Bostoën

Burgemeestersstraat 22
B-1050 Elsene

Lid van het Auditcomité
Lid van het Benoemings- en
Remuneratiecomité

Onafhankelijk bestuurder

Hélène Bostoën is handelsingenieur (Solvay Business School, ULB, Brussel) en heeft een MBA van INSEAD, Singapore en Fontainebleau.

Ze begon haar loopbaan bij Merrill Lynch in New York, waar ze diensten en analysetools ontwikkelde voor internationale UHNW-clënten, meer bepaald in nauwe samenwerking met Riskmetrics. Na haar MBA richtte ze It'za Foods op (nu Mexma Food), een producent van tarwetortilla's voor de Europese markt. In 2007 nam ze de leiding van het familiebedrijf over en lanceerde ze met name residentiële ontwikkelingsactiviteiten in België en Polen.

Uitgeoefende mandaten

a. beursgenoteerde ondernemingen:

- Lid van de raad van bestuur van Home Invest Belgium, lid van het investeringscomité en van het projectcomité

b. niet-beursgenoteerde ondernemingen:

- Lid van de raad van bestuur en gedelegeerd bestuurder van Flanders-Immo JB SA
- Lid van de raad van bestuur en gedelegeerd bestuurder van Fenixco SA
- Lid van de raad van bestuur en zaakvoerder van FBC SPRL
- Lid van de raad van bestuur van District I SPRL
- Lid van de raad van bestuur van Eko Development sp.z o.o.
- Lid van de raad van bestuur van Abattoir NV

c. verenigingen:

- Co-voorzitter van de Commissie ontwikkelaars residentieel vastgoed van UPSI-BVS, Beroepsvereniging van de vastgoedsector

2.2. ONAFHANKELIJK BESTUURDERS

Op 31 december 2021 zijn de bestuurders die aan de in artikel 3.5 van de Code 2020 bepaalde onafhankelijkheidscriteria voldoen:

- Pas de Mots BV, vertegenwoordigd door Leen Geirnaerd
- Hélène Bostoën
- MucH BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer

2.3. OVERIGE BESTUURDERS

- Luc Bertrand
- Piet Dejonghe
- Jan Suykens
- Koen Janssen
- John-Eric Bertrand
- Christian Labeyrie
- Ciska Servais BV, vertegenwoordigd door Ciska Servais
- Philippe Delusinne

2.4. WERKING

De Raad van Bestuur is georganiseerd om te verzekeren dat de beslissingen in het belang van de vennootschap worden genomen en zodanig van aard zijn dat de taken efficiënt kunnen worden uitgevoerd.

Vergaderingen van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur vergadert regelmatig, voldoende vaak om zijn taken effectief uit te voeren en telkens als het belang van de vennootschap het eist.

In 2021 beraadslaagde de Raad van Bestuur over alle voor CFE belangrijke vraagstukken. Hij vergaderde zesmaal.

De Raad van Bestuur heeft onder meer:

- de jaarrekening van het boekjaar 2020 en de halfjaarlijkse financiële staten van 2021 afgesloten;
- het budget 2021 en zijn aanpassingen onderzocht;
- het budget 2022 onderzocht;
- de in het Risicocomité voorgestelde dossiers en de evolutie van de veiligheidsindicatoren behandeld;
- de financiële positie van CFE, de evolutie van haar schuld en haar behoefte aan werkkapitaal onderzocht;
- de strategische analyse van de divisies Bouw in België en Multitechnieken (VMA) onderzocht;
- de door het Auditcomité voorgedragen nieuwe commissaris voor de groep weerhouden;
- de evolutie van het uitstaand vastgoedbestand onderzocht en de aankoop en verkoop goedgekeurd van verscheidene vastgoedprojecten met een waarde van meer dan tien miljoen euro;
- op voorstel van het Benoemings- en Remuneratiecomité beslist over de bezoldigingsmodaliteiten en premies van de gedelegeerd bestuurder en de directeuren;
- beslist om de partiële splitsing van CFE voor te bereiden, die in de zomer van 2022 aan de goedkeuring van de buitengewone algemene vergadering zal worden voorgelegd.

Wat de actieve deelname van de bestuurders aan de vergaderingen van de raad betreft, toont de onderstaande tabel de individuele aanwezigheid van de bestuurders op de raden van bestuur in het boekjaar 2021.

Bestuurders	Aanwezigheid/aantal vergaderingen
Luc Bertrand	6/6
Piet Dejonghe	6/6
Jan Suykens	6/6
Koen Janssen	6/6
John-Eric Bertrand	6/6
Christian Labeyrie	6/6
Philippe Delusinne	6/6
Ciska Servais BV, vertegenwoordigd door Ciska Servais	6/6
Pas de Mots BV, vertegenwoordigd door Leen Geirnaert	6/6
Much BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer	6/6
Hélène Bostoën	4/4
Euro-Investment Management NV, vertegenwoordigd door Martine Van den Poel	2/2

Overeenkomstig artikel 2.7 van het Charter worden binnen de Raad van Bestuur periodieke evaluatieprocedures georganiseerd. Deze vinden plaats op initiatief en onder leiding van de voorzitter. De jaarlijkse beoordeling van de relatie tussen de Raad van Bestuur en de gedelegeerd bestuurder vond plaats op 23 februari 2020. De niet-uitvoerende bestuurders spraken hun algemene tevredenheid uit betreffende de goede samenwerking tussen de Raad van Bestuur en de gedelegeerd bestuurder en deden hiertoe enkele suggesties. De volgende driejaarlijkse evaluatie vindt plaats in 2022.

2.5. GEDRAGSREGELS INZAKE BELANGENCONFLICTEN

De Raad van Bestuur heeft in het Charter (artikel II.6.3) zijn beleid gepubliceerd inzake transacties tussen enerzijds de vennootschap of een verbonden vennootschap en anderzijds de leden van de Raad van Bestuur (of hun verwanten) die aanleiding kunnen geven tot een belangenconflict (in de betekenis van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen) en in bepaalde gevallen tot de toepassing van een daartoe voorziene procedure.

Bij weten van de vennootschap werd in 2021 geen enkele beslissing genomen die aanleiding gaf tot de toepassing van deze procedure.

2.6. FINANCIËLE TRANSACTIES

De Raad van Bestuur heeft zijn beleid voor de preventie van marktmisbruik in het Charter gepubliceerd (hoofdstuk V.3). Tijdens de vergadering van 26 februari 2015 werd het Charter aangepast om het in overeenstemming te brengen met de Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik.

3. AUDIT- EN RISICOBEEHEERCOMITÉ

Dit comité volgt het opstellen en de controle van de boekhoudkundige en financiële informatie en de effectiviteit van de systemen voor interne controle, voor toezichtmaatregelen en voor risicobeheersing.

3.1. SAMENSTELLING

Op 31 december 2021 bestond dit comité uit:

- John-Eric Bertrand, voorzitter
- Hélène Bostoën (*)
- Pas de Mots BV, vertegenwoordigd door Leen Geirnaerd (*)
- Christian Labeyrie
- Much BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer (*)

(*) onafhankelijk bestuurders

De Raad van Bestuur heeft bijzondere aandacht gewijd aan de aanwezigheid in het Auditcomité van in financiële of boekhoudkundige aangelegenheden of in risicobeheer gespecialiseerde bestuurders:

John-Eric Bertrand studeerde in een economische en financiële richting. Hij heeft beroepsactiviteiten uitgeoefend in een revisorenkabinet en in een kabinet voor strategisch advies. Sinds 2008 is hij als investment manager bij Ackermans & van Haaren werkzaam.

Christian Labeyrie is adjunct-directeur-generaal, financieel directeur en lid van het Executief Comité van de groep VINCI. Hij behaalde diploma's aan de HEC, de Escuela Superior de Administración de Empresas (Barcelona) en Mc Gill University (Canada) en is houder van een hoger onderwijsdiploma boekhouding.

Leen Geirnaerd heeft een diploma toegepaste economische wetenschappen van de Universiteit van Antwerpen. Ze heeft zes jaar in de auditafdeling van PricewaterhouseCoopers (PwC) gewerkt. Vervolgens stapte ze over naar Solvus Resource Group als corporate controller en werd ze in 2010 benoemd tot chief financial officer in Nederland. In 2016 werd ze benoemd tot CFO op wereldniveau van Recruit Global Staffing. Van mei 2019 tot oktober 2021 was ze CFO van bpost.

Muriel De Lathouwer is burgerlijk ingenieur in kernfysica (ULB, Brussel) en heeft een MBA van INSEAD, Parijs. Muriel De Lathouwer is bestuurder van verscheidene internationale ondernemingen en is actief in het fonds W.I.N.G (Digital Wallonia) als lid van het operating team en het investeringscomité Deep Tech.

Hélène Bostoën behaalde een diploma Handelsingenieur aan de Université Libre de Bruxelles (1995-2000) en een MBA aan Insead (2005). Ze is momenteel gedelegeerd bestuurder van Fenixco en bestuurder van vennootschappen.

3.2. WERKING EN ACTIVITEITENVERSLAG

De commissaris neemt deel aan de werkzaamheden van het Auditcomité op uitdrukkelijk verzoek van het comité.

Het comité heeft in het boekjaar 2021 viermaal vergaderd.

Het comité heeft het volgende onderzocht:

- de jaarrekening 2020 en de halfjaarlijkse financiële staten 2021;
- de kwartaalrekeningen eind maart en eind september 2021;
- het ontwerp van het budget 2022 voor zijn voorstelling aan de Raad van Bestuur;
- de verslagen van de interne auditeur;
- de resultaten van de belangrijkste werven;
- de evolutie van de geldmiddelen en van de behoefte aan werkkapitaal van de groep;
- de verbintenissen buiten balans van de groep en in het bijzonder de bankgaranties;
- de impact van de partiële splitsing op de voorstelling van de financiële staten 2021;
- de verslagen van de commissaris..

Het Auditcomité heeft bijzondere aandacht gewijd aan de interne controle van de groep en heeft de door CFE ondernomen maatregelen om ze te verbeteren gevolgd.

De onderstaande tabel toont de individuele aanwezigheden van de leden van het Auditcomité in het boekjaar 2021.

Leden	Aanwezigheid/aantal vergaderingen
John-Eric Bertrand	4/4
Philippe Delusinne	1/1
Pas de Mots BV, vertegenwoordigd door Leen Geirnaerd	4/4
Much BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer	4/4
Christian Labeyrie	4/4
Hélène Bostoën	3/3

4. BENOEMINGS- EN REMUNERATIECOMITÉ

Dit comité verzekert een billijke remuneratie, rekening houdend met de reglementaire normen, de gekozen doelstellingen, de risico's en de in het Charter vastgelegde gedragsregels.

Het selecteert de beste competenties voor het toezicht op en het beheer van de vennootschap.

4.1. SAMENSTELLING

Op 31 december 2021 bestaat dit comité uit:

- Luc Bertrand, voorzitter
- Hélène Bostoën (*)
- Much BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer (*)

(*) onafhankelijk bestuurders

4.2. WERKING EN ACTIVITEITENVERSLAG

Het comité heeft in het boekjaar 2021 tweemaal vergaderd.

In de loop van het boekjaar heeft dit comité het volgende onderzocht:

- de vaste en variabele remuneratie van de gedelegeerd bestuurder
- de vaste en variabele remuneratie van de directeurs
- het jaarlijks remuneratieverslag
- de remuneratie van de bestuurders
- de evolutie van het beheer van human resources en het succession plan bij CFE, CFE Contracting en BPI
- het long term incentive plan bij BPI en CFE Contracting
- het bepalen van de principes van het remuneratiebeleid

De onderstaande tabel toont de individuele aanwezigheden van de leden van het Benoemings- en Remuneratiecomité in het boekjaar 2021:

Leden	Aanwezigheid/aantal vergaderingen
Euro-Investment Management NV, vertegenwoordigd door Martine Van den Poel	1/1
Luc Bertrand	2/2
Philippe Delusinne	1/1
Hélène Bostoën	1/1
Much BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer	1/1

De belangrijkste kenmerken van het beoordelingsproces van het Benoemings- en Remuneratiecomité zijn uiteengezet in het huishoudelijk reglement, dat in het Charter gepubliceerd is.

5. DIVERSITEITSBELEID

De vennootschap meent dat een gediversifieerd team de kwaliteit van het besluitvormingsproces en uiteindelijk de globale prestaties verbetert. Diversiteit en inclusie zijn globale prioriteiten voor CFE, want het zijn belangrijke factoren voor het succes van de vennootschap en haar individuen. De vennootschap meent dat haar grootste kracht schuilt in de diversiteit van haar team en dat haar werknemers het verdienen zich elke dag op het werk goed te voelen en authentiek zichzelf te zijn, ongeacht hun gender, hun etnische afkomst, hun seksuele geaardheid of andere kenmerken. De vennootschap blijft werken aan alle aspecten van de diversiteit binnen haar team van hogere kaderleden. Ze concentreert zich op de samenstelling van een pool van diverse talenten, rekening houdend met de respectieve competenties, opleidingen, ervaringen en loopbaantrajecten.

De procedure voor de selectie en benoeming van de leden van de Raad van Bestuur wordt in het Charter beschreven. Zijn samenstelling mikt op een evenwicht tussen ervaring, competentie en onafhankelijkheid, met eerbied voor de diversiteit en meer bepaald de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Momenteel zijn 4 van de 11 leden van de Raad van Bestuur vrouwen. De expertisedomeinen van de bestuurders vullen elkaar aan en bestrijken alle activiteiten van de groep en de bijbehorende risico's en opportuniteiten.

Sectie 2.1 van deze Verklaring van deugdelijk bestuur geeft een korte biografie van de leden van de Raad van Bestuur met hun kwalificaties en loopbaantraject.

6. SYSTEMEN VOOR INTERNE EN EXTERNE CONTROLE EN VOOR RISICOBEBEER

6.1. EXTERNE CONTROLE

De commissaris van de vennootschap is EY Bedrijfsrevisoren BV, vertegenwoordigd door Patrick Rottiers en Marnix Van Dooren. De commissaris bezorgt op jaarbasis een opinieverslag over de geconsolideerde halfjaarlijkse financiële staten in juni en een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening van CFE in december. De commissaris werd tijdens de gewone algemene vergadering van 6 mei 2021 benoemd voor een mandaat van drie jaar.

De bezoldiging die de commissaris in 2021 ontving voor het geheel van de groep, met inbegrip van de vennootschap, bedraagt:

(in duizend euro)	EY		Overige	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Audit				
Commissariaat der rekeningen, certificatie, onderzoek van de individuele en geconsolideerde rekeningen	989,3	64,30%	1.750,8	21,87%
Andere toebehorende opdrachten en andere auditopdrachten	124,2	8,07%	205,7	2,57%
Subtotaal audit	1.113,5	72,38%	1.956,5	24,44%
Andere prestaties				
Juridisch, fiscaal, sociaal	362,0	23,53%	1.225,4	15,31%
Overige	63,0	4,09%	4.824,4	60,26%
Subtotaal overige	425,0	27,62%	6.049,8	75,56%
Totaal honoraria commissarissen der rekeningen	1.538,5	100%	8.006,3	100%
- Toe te rekenen aan voortgezette activiteiten	751,5	48,8%	674,0	8,4%
- Toe te rekenen aan niet voortgezette activiteiten - DEME	787,0	51,2%	7.332,3	91,6%

6.2. INTERNE CONTROLE EN RISICOBEBEER

6.2.1. BELANGRIJKSTE KENMERKEN

De Raad van Bestuur is een collegiale instantie die belast is met het bepalen van de strategische oriëntaties van de groep CFE, het toezicht op hun toepassing en de goede werking van de vennootschap. Hij voert de controles en verificaties uit die hij opportuun acht. Hij beraadslaagt over alle belangrijke vraagstukken van de groep. De Raad legt elk jaar in zijn jaarverslag verantwoording af over de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de groep wordt geconfronteerd. De Raad van Bestuur heeft een huishoudelijk reglement en twee gespecialiseerde comités: een Auditcomité en een Benoemings- en Remuneratiecomité.

Met de huidige voorziening wil de Raad van Bestuur zich ervan vergewissen dat de doelstellingen worden bereikt op het niveau van de groep, en wil hij op het niveau van de dochtervennootschappen de invoering volgen van voorzieningen die aangepast zijn aan elk type onderneming (omvang, type activiteiten enz.).

De Raad van Bestuur waakt er ook over om te gelegener tijd alle interne en externe belanghebbenden volledige, betrouwbare en relevante informatie te verstrekken, in overeenstemming met de evaluatieregels van de groep, de internationale normen voor financiële informatie (IFRS) en de Belgische reportingverplichtingen. Om zo goed mogelijk aan deze eisen te voldoen, zijn systemen ingevoerd voor de interne controle en het beheer van de financiële informatie.

Het Auditcomité controleert de financiële reporting, het systeem voor interne controle en risicobeheer en de werking van de interne en externe audits. Het Auditcomité doet hiertoe ook aanbevelingen aan de Raad van Bestuur.

6.2.2. PERIMETER VAN DE INTERNE CONTROLE MET BETREKKING TOT HET OPSTELLEN VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Naast de invoering van een eigen systeem voor de holding ziet de groep toe op de toepassing van aangepaste systemen voor risicobeheer en interne controle in elk van haar dochtervennootschappen.

De organisatie van de financiële en controlediensten omvat drie niveaus:

- (i) De financiële en controledepartementen in de verschillende juridische entiteiten, divisies of polen, die belast zijn met het opstellen en de reporting van de financiële informatie;
- (ii) De Interne Audit van respectievelijk DEME en CFE Contracting, die een op de risico's gebaseerd programma heeft ingevoerd voor de validatie van de effectiviteit van de interne controle in de verschillende processen binnen de dochtervennootschappen, en die een controleomgeving heeft ontwikkeld die het opstellen van een kwaliteitsvolle financiële reporting bevordert;
- (iii) De financiële directie van CFE, die belast is met de uiteindelijke beoordeling van de financiële informatie van de verschillende juridische entiteiten en met het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

6.2.3. RISICOBEBEER

Het risicobeheer inzake de financiële informatie kan als volgt worden samengevat.

Risico's op het niveau van de dochtervennootschappen

Ze zijn meestal zeer divers en worden gedekt door (i) een bestuursmandaat van een of meer bestuurders of directeurs van CFE in de raden van bestuur en de consultatieve comités (waaronder de Risicocomités) van de belangrijkste dochtervennootschappen van CFE, (ii) duidelijke instructies inzake de reporting voor de dochtervennootschappen, met termijnen en regels voor het opstellen en de beoordeling, en (iii) een halfjaarlijkse en jaarlijkse externe audit van de financiële staten, die ook rekening houdt met de elementen van de interne controle en het risicobeheer op het niveau van de betrokken entiteit.

Risico's met betrekking tot de informatie

Ze worden gedekt door een periodieke audit van de informatica, een proactieve benadering met updates, back-ups en wanneer nodig tests van de informatica-infrastructuur. Er zijn ook plannen voor bedrijfscontinuïteit en noodherstel opgesteld.

Risico's met betrekking tot de evolutie van de reglementering

Ze worden gedekt door een monitoring van de juridische normen voor de financiële reporting. De evoluties van het wettelijke kader van de financiële reporting worden van nabij gevolgd en hun impact op de reporting van de groep wordt proactief besproken met de financiële directie en de commissaris.

6.2.4. CONTROLEACTIVITEITEN

In de administratieve cyclussen op het niveau van de groep is een aantal basiscontroles voorzien, zoals de scheiding van de taken en de delegatie van bevoegdheden.

De vennootschap heeft in de meeste ondernemingen van de groep een ERP-systeem ingevoerd dat de directie transparante, betrouwbare informatie levert voor het beheer, de controle en de leiding van de operationele activiteiten. De levering van informaticadiensten voor het beheer, het onderhoud en de ontwikkeling van deze systemen wordt grotendeels uitbesteed aan professionele verleners van informaticadiensten, die worden geleid en gesuperviseerd door passende structuren voor de controle van de informatica en waarvan de kwaliteit wordt gecontroleerd aan de hand van volledige dienstverleningscontracten. In samenwerking met haar informaticaleveranciers heeft CFE toereikende processen ingevoerd die erop toezien dat in de dagelijkse praktijk passende maatregelen worden genomen om de prestaties, de beschikbaarheid en de integriteit van haar informaticasystemen te verzekeren. De toereikendheid van deze procedures wordt met regelmatige intervallen geverifieerd en geauditeerd en indien nodig worden ze geoptimaliseerd. Een passende verdeling van de verantwoordelijkheden en een coördinatie tussen de bevoegde diensten garanderen een effectieve en stipte communicatie van de periodieke financiële informatie aan de markt.

6.2.5. BEOORDELING

Tijdens de driemaandelijks Auditcomités worden de driemaandelijks financiële resultaten en de vaststellingen van de interne audit voorgesteld aan de bestuurders die lid zijn van het comité en aan de commissaris.

Elke significante wijziging van de interne controleomgeving of van de IFRS-boekhoudnormen die de groep toepast, wordt onderworpen aan het onderzoek door het Auditcomité en de goedkeuring van de Raad van Bestuur.

De leden van de Raad van Bestuur worden periodiek geïnformeerd over de evolutie en de significante wijzigingen van de onderliggende IFRS-normen. Alle relevante financiële informatie wordt meegedeeld aan het Auditcomité en aan de Raad van Bestuur, zodat zij de rekeningen kunnen analyseren.

6.3. SYSTEMEN VOOR INTERNE CONTROLE EN RISICOBEEHEER BINNEN DE POLEN

Om elke verantwoordelijke van een entiteit in staat te stellen om snel toereikende operationele beslissingen te nemen, is een gedecentraliseerde organisatie ingevoerd in de polen Baggerwerken, Milieu, Offshore en Infra, Contracting en Vastgoedontwikkeling.

De polen beschikken over hun eigen systemen voor de controle van de operaties, aangepast aan de eigenheid van hun activiteit.

CFE oefent echter een regelmatige controle uit, met de aanwezigheid van bestuurders en/of vertegenwoordigers van CFE in de raden van bestuur en de consultatieve comités van haar dochtervennootschappen.

6.3.1. DEME

CFE controleert haar dochtervennootschap DEME op vijf verschillende niveaus:

- De Raad van Bestuur. Deze is samengesteld uit zeven bestuurders, onder wie vijf bestuurders van CFE en de administratief en financieel directeur van CFE. De Raad van Bestuur controleert het beheer door het management, sluit de halfjaarlijkse staten en jaarrekeningen af en keurt onder meer de strategie en het investeringsbeleid van DEME goed. In 2021 heeft de Raad van Bestuur achtmaal vergaderd;
- Het Technisch Comité. Dit is samengesteld uit een bestuurder van CFE, naast de leden van het Executief Comité. Dit comité houdt toezicht op de belangrijkste bouwplaatsen en op de lopende geschillen. Het bereidt ook de investeringsdossiers voor;
- Het Risicocomité. Dit bestaat uit een bestuurder van CFE, de CEO, de SOD, de CFO en de vertegenwoordigers van de betrokken pool in het Executief Comité. Het Risicocomité analyseert en geeft zijn goedkeuring voor alle bindende offertes voor EPCI- en Design & Build-contracten en alle contracten voor een bedrag van meer dan 100 miljoen euro (baggerwerken) of 25 miljoen euro (niet-baggerwerken);
- Het Auditcomité. Dit telt drie vertegenwoordigers van CFE (een bestuurder, de financieel en administratief directeur en de directeur Finance & Controlling). Het Auditcomité inspecteert, bij elke kwartaalafsluiting, de financiële staten van DEME, de evolutie van de resultaten van de verschillende projecten en de bijwerking van de budgetten. Het kan ook worden bijeengeroepen om specifieke financiële punten te behandelen. Het heeft in 2021 achtmaal vergaderd;
- Het in 2018 door de Raad van Bestuur opgerichte Steering Committee. Het volgt de toepassing van de interne controleprocedures en ziet toe op hun strikte naleving in de groep. Dit comité bestaat uit vier leden, onder wie twee bestuurders van CFE en een vertegenwoordiger van CFE.
- Het interne controlesysteem van DEME wordt uitgevoerd door haar Executief Comité en door de SOD van DEME, met de steun van het Management Team en onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur.

DEME heeft in dit kader meerdere initiatieven genomen om de interne controle van haar activiteiten te versterken. In het bijzonder:

- De meeste filialen van DEME gebruiken hetzelfde transactionele systeem, namelijk Microsoft Dynamics. Dit systeem wordt centraal gestuurd en is ontworpen voor alle basisgegevens en alle ingebouwde controles, zodat de gegevens binnen de groep uniform worden verwerkt. In het domein van de digitalisatie werkt DEME verder aan de automatische gegevensherkenning en de elektronische facturering (e-invoicing).
- Het reportingsysteem, een op maat ontwikkelde multidimensionale database, is volledig met de transactionele systemen geïntegreerd en ontvangt informatie in reële tijd. De geconsolideerde jaarrekeningen en de managementverslagen zijn er eveneens automatisch aan gekoppeld, wat een volledige coherentie tussen de verschillende reportings mogelijk maakt. De uniforme reporting is een prioriteit voor DEME.
- De kredietovereenkomsten voor de bankgaranties en kredieten zijn geharmoniseerd.
- Het 'Opportunity and Risk Management' (ORM) voorziet voor alle projecten die DEME uitvoert drie stappen:
 - een proactieve detectie van de opportuniteiten en de risico's;
 - een focus op het beheer van de opportuniteiten en de uit te voeren acties;
 - een transparant en gericht delen – via een gemeenschappelijke en voor het personeel toegankelijke database – van de ervaring en de kennis van het ORM met alle betrokken departementen, in de fase van de indiening en van de uitvoering.
- Gedetailleerde en interactieve ORM-dashboards maken een doorlopende monitoring van alle opportuniteiten en alle risico's mogelijk, zodat men de nodige beslissingen en acties kan (onder)nemen.
- Met de hulp van een externe consultant zijn nieuwe systemen voor het kasbeheer geselecteerd. De ingebruikname sinds eind 2019 van een systeem voor kasbeheer werd voltooid en vanaf 2020 algemeen in gebruik genomen. Met het oog op een verdere verbetering van de efficiëntie van de betaalstromen in alle landen waar DEME actief is, werd in 2020 gewerkt aan de invoering van een betaalcentrum ('payment factory'), dat in 2021 en het eerste kwartaal van 2022 verder in de groep werd geïmplementeerd.
- DEME heeft een duidelijk beleid uitgewerkt dat haar in staat stelt om al haar activiteiten op een integere wijze uit te voeren en geen enkele vorm van corruptie te aanvaarden. Naast de Ethische en integriteitscode heeft DEME een volledig programma voor *corporate compliance* ingevoerd met onder meer een volwaardig anticorruptiebeleid. Dit anticorruptiebeleid is een integraal onderdeel van het jaarlijkse programma voor de bewustmaking van alle werknemers. In 2020 werden de procedures voor de uitvoering van dit beleid verder geoptimaliseerd. Meer bepaald het proces van de selectie van derden werd op basis van een nieuwe risicoanalyse verfijnd. In 2021 werd het proces gedigitaliseerd. Dankzij het betaalcentrum dat de thesaurie heeft ingevoerd en dat de uitvoering van de betalings-

gen van de verschillende entiteiten – indien het technisch / juridisch kan – via één enkel kanaal (SWIFT) mogelijk maakt, worden nu bijkomende controles uitgeoefend op de uitgaande betalingen. Nog voor de betalingen via SWIFT naar de verschillende banken worden verzonden, worden ze door een tool gefilterd op basis van een lijst van sancties ('sanctions screening'), zodat betalingen aan door sancties getroffen begunstigden worden vermeden.

- In 2019 heeft DEME een departement Interne Audit opgericht. Deze derdelijnsverdediging zal de tweedelijnsverdediging controleren. Indien geen tweedelijnsverdediging beschikbaar is, zal ze de eerstelijnsverdediging auditeren. Het departement Interne Audit is een onafhankelijke functie die verantwoording aflegt aan het Auditcomité. Deze dienst heeft tot doel het risicobeheer en de interne controle van DEME te analyseren en de directie te adviseren met het oog op de versterking van de globale controleperimeter.
- Het jaarlijkse auditplan wordt aangevuld met bijkomende opdrachten op verzoek van het Auditcomité en/of het Executief Comité van DEME. De belangrijkste resultaten worden jaarlijks voorgesteld aan de leden van het Auditcomité en aan de leden van het Executief Comité en de directie van DEME. De Interne Audit staat eveneens in voor de vordering van de actieplannen.

6.3.2. CFE CONTRACTING

CFE controleert haar dochtervennootschap CFE Contracting op vier verschillende niveaus:

- De Raad van Bestuur. Deze is samengesteld uit vier bestuurders, onder wie de gedelegeerd bestuurder van CFE, de CEO van CFE Contracting, de financieel en administratief directeur van CFE en een vertegenwoordiger van de meerderheidsaandeelhouder van CFE. De Raad van Bestuur controleert het Executief Comité, sluit de halfjaarlijkse financiële staten en jaarrekeningen af en bepaalt de strategie van de pool.
- Het Executief Comité. Dit wordt voorgezeten door de CEO van CFE Contracting en is samengesteld uit de gedelegeerd bestuurder van CFE, de financieel en administratief directeur van CFE, de directeur human resources van CFE Contracting, de algemeen directeur van de divisies multitechnieken (VMA) en rail & utilities (MOBIX), de gedelegeerd bestuurder van BPC en BPC Wallonie en de CEO van Van Laere, die ook executief voorzitter is van MBG.
Het Executief Comité is belast met het dagelijks bestuur van de pool en de uitvoering van de door de Raad van Bestuur bepaalde strategie.
- Het Risicocomité. Dit is samengesteld uit de gedelegeerd bestuurder van CFE, de financieel en administratief directeur van CFE en een vertegenwoordiger van de meerderheidsaandeelhouder van CFE, naast de CEO van CFE Contracting, de voorzitter van het Risicocomité van CFE Contracting, een lid van het Executief Comité van de dochtervennootschap en de operationele of functionele vertegenwoordigers van de entiteit.
De projecten met een hoog risicoprofiel en de projecten voor een bedrag van meer dan 50 miljoen euro in bouw of meer dan 10 miljoen euro in multitechnieken of rail & utilities moeten door het Risicocomité worden goedgekeurd voor de offerte wordt ingediend. Het comité onderzoekt de technische, commerciële, contractuele en financiële risico's van de projecten die het voorgelegd krijgt.
- De driemaandelijkse vergaderingen voor de herziening van het budget. Aan deze vergaderingen nemen deel de gedelegeerd bestuurder, de financieel en administratief directeur en de directeur Finance & Controlling van CFE, de voorzitter van het Executief Comité, de financieel directeur van CFE Contracting, de CEO van de betrokken divisie, de gedelegeerd bestuurder of de algemeen directeur van de betrokken dochtervennootschappen, haar operationeel directeur en haar financieel en administratief directeur.
- De volgende onderwerpen worden behandeld:
 - de budgetten (en hun driemaandelijkse aanpassing);
 - de transactievolumes van het lopende boekjaar, de staat van het orderboek;
 - de laatste meegedeelde jaarrekening (balans en resultaatrekening);
 - het voorlopige resultaat van het profit center en het detail van de marges per project;
 - de analyse van de balans van de dochtervennootschap;
 - de analyse van de lopende risico's en meer bepaald een presentatie van de hangende geschillen;
 - de staat van de gegeven garanties;
 - de investeringsbehoeften of de desinvesteringen;
 - de geldmiddelen en hun toekomstige evolutie over twaalf maanden.

In 2014 heeft CFE Contracting een departement Interne audit opgericht dat de opdracht heeft de interne controles en de procedures binnen haar dochtervennootschappen te beoordelen. De onafhankelijkheid van de Interne Audit is gegarandeerd en hij rapporteert rechtstreeks aan het Auditcomité.

Het departement Interne Audit vervult de volgende taken:

- Interne controle: de interne controle omvat de follow-up van de algemene regels van de pool Contracting zoals bepaald in het Charter, het Handboek van interne procedures en de Anti-corruptiecode.

Deze algemene gedragsregels, die op het intranet beschikbaar zijn, hebben voornamelijk betrekking op:

- het beleid voor de aanvaarding van zaken;
- het beleid voor de follow-up van de projecten;
- het beleid voor het nemen van participaties in tijdelijke vennootschappen en in het kapitaal van vennootschappen;
- het beleid voor aankopen en onderaanneming;
- het investeringsbeleid;
- het boekhoudkundig en financieel beleid;
- het beleid voor human resources;

- het juridisch en fiscaal beleid en het beleid voor de verzekeringen
- het beleid voor interne en externe communicatie
- het integriteitsbeleid
- het beleid voor de informatieveiligheid
- het beleid voor de verwerking van persoonsgegevens.
- Het updaten van het in kaart brengen van de risico's opgesteld voor de belangrijkste filialen van de pool Contracting. Dit in kaart brengen wordt elke twee jaar herzien. Het betreft:
 - het inventariseren van de belangrijkste bronnen van identificeerbare interne of externe risico's die hindernissen vormen voor het bereiken van de doelstellingen van de pool; ze kunnen financieel of menselijk zijn of betrekking hebben op zijn reputatie;
 - het beoordelen, op een kwalitatieve schaal, van het kritieke karakter van de risico's, door rekening te houden met hun potentiële impact, de waarschijnlijkheid dat ze zich zullen voordoen en de mate waarin ze kunnen worden beheerst;
 - het invoeren van een passende aanpak van deze risico's. Op basis van de cartografieën van de belangrijkste entiteiten worden voor elk vakgebied risicomatrices opgesteld die een voorstelling en een homogene evaluatie mogelijk maken van de gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de projecten die door de bevoegde organen van de entiteiten onderzocht zijn.

In de loop van het boekjaar 2021 werden 8 auditopdrachten uitgevoerd. Ze hebben geen dysfuncties aan het licht gebracht die een significant invloed zouden kunnen hebben op de activiteit en de financiële overzichten van de groep. Deze audits hadden met name betrekking op:

- de toepassing van de principes van het goede projectbeheer zoals bepaald door het Executief Comité;
- de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming ('AVG');
- de werking van het Risicocomité en het Selectiecomité;
- de toepassing van het IT-beveiligingsbeleid;
- risicobeheer van onderaannemers;
- het beheer van de rekeningen;
- Checkin@Work;
- simulatie van cyberaanvallen.

Het resultaat van de audits wordt voorgelegd aan de leden van het Auditcomité van CFE en aan het Executief Comité van CFE Contracting teneinde verbeteringsmaatregelen overeen te komen.

In de loop van het boekjaar 2021 werden verschillende acties ondernomen om de interne controle van CFE Contracting te versterken, waaronder de lancering van het programma Fit4Future dat de prestaties in de 3 bouwteiteiten in België moet verbeteren. Dit programma omvat 9 onderdelen, waarvan de doelstellingen hieronder worden uiteengezet.

- *Selective Bidding*: verbetering van de governance en het selectieproces voor aanbestedingen om de rentabiliteit van projecten te verhogen
- *Lean Organization*: optimalisering van de algemene onkosten
- *Lean site*: maximaliseren van operationele uitmuntendheid op de bouwplaatsen
- *Procurement excellence*: benutten van schaalvoordelen op het gebied van aankopen
- *Risk management*: verbetering van bestaande systemen voor opportuniteiten- en risicobeheer (ORM)
- *Change order management*: betere benutting van contractuele wijzigingen
- *Futureproof workforce*: optimalisering van de arbeidskrachten op de bouwplaats
- *Transparency and performance management*: betere rapportage van relevante informatie op de bouwplaats
- *Capability and culture*: ontwikkeling van de cultuur en de competenties van de organisatie met het oog op continue verbetering.

De eerste resultaten zullen in 2022 zichtbaar zijn.

In 2021 heeft CFE Contracting een project gelanceerd voor de implementatie van een nieuw ERP-systeem voor de bouwteiteiten in een eerste fase, en voor de multitechnische activiteiten in een tweede fase.

De doelstellingen zijn (i) de digitalisering en de operationele efficiëntie van de activiteiten te bevorderen, (ii) de controle van de activiteiten te vergroten en (iii) te zorgen voor een transparante rapportering die geïntegreerd is in de transactiesystemen.

De eerste fase van de analyse van de huidige situatie in elke entiteit is in 2021 voltooid. De keuze van een nieuw ERP voor de bouw zal in 2022 worden bepaald.

6.3.3. BPI

CFE controleert haar dochtervennootschap BPI op twee verschillende niveaus:

- **De Raad van Bestuur**. Deze is samengesteld uit zes bestuurders, onder wie twee bestuurders van CFE (onder wie de gedelegeerd bestuurder) en de financieel en administratief directeur van CFE, de gedelegeerd bestuurder van BPI en een externe bestuurder. De Raad van Bestuur controleert het beheer door het management, sluit de halfjaarlijkse financiële staten en jaarrekeningen af en keurt onder meer de strategie en het investeringsbeleid van BPI goed. De Raad van Bestuur is als enige bevoegd voor de goedkeuring, na gunstig advies van de Raad van Bestuur van CFE, van (i) de investeringen met een waarde van meer dan 10 miljoen euro voor het aandeel van BPI, en (ii) de vorming van elke samenwerking voor een project met een waarde van meer dan 10 miljoen euro voor het aandeel van BPI.

- Het Strategisch en investeringscomité. Dit is samengesteld uit de bestuurders van BPI en de Head of Legal, de Head(s) of Development en de betrokken Country Manager(s) van BPI. De Finance Director van BPI en de auteur van het investeringsdossier worden op de vergaderingen uitgenodigd.
De missie van het Strategisch- en investeringscomité is het analyseren en goedkeuren van alle vastgoedinvesteringen van BPI. Voor investeringen met een waarde groter dan 10 miljoen euro is ook de goedkeuring van de Raad van Bestuur van BPI en CFE vereist. De bevoegdheid van het Strategisch en investeringscomité strekt zich niet uit tot de vertegenwoordiging van de vennootschap en sluit die van de Raad van Bestuur niet uit. De Raad van Bestuur kan op elk ogenblik elk investerings- of desinvesteringsproject, ongeacht het bedrag, naar zich toe trekken en in voorkomend geval in plaats van het Strategisch en investeringscomité beslissen.

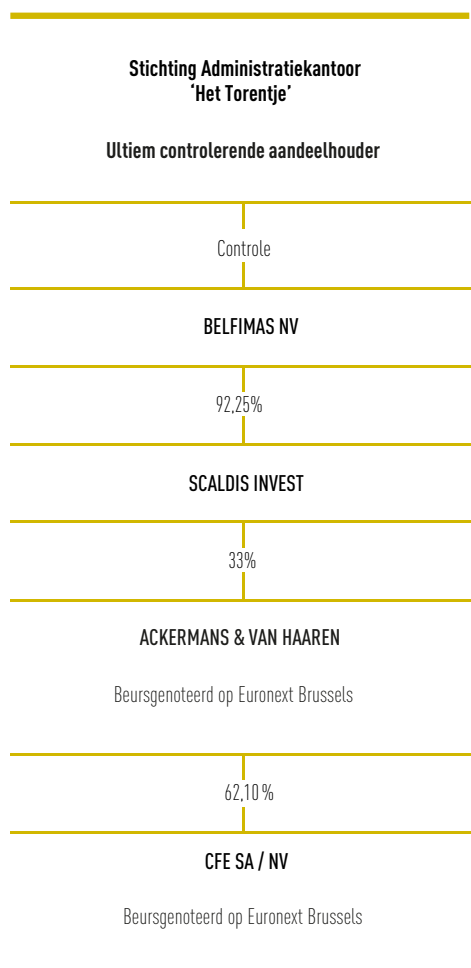
De gedelegeerd bestuurder van BPI is belast met de toepassing van het door de Raad van Bestuur gekozen systeem voor interne controle. De gedelegeerd bestuurder laat zich in zijn taak bijstaan door een operationeel Comité.

Het operationeel Comité identificeert de risico's op progressieve wijze en analyseert ze op adequate wijze. Het stelt passende maatregelen voor om de geïdentificeerde risico's te aanvaarden, te matigen, over te dragen of te vermijden.

7. STRUCTUUR VAN HET AANDEELHOUDERSCHAP

De meerderheidsaandeelhouder van de vennootschap is Ackermans & van Haaren, dat 15.720.684 aandelen (62,10%) van de vennootschap aanhoudt.

Ackermans & van Haaren wordt gecontroleerd door Scaldis Invest, dat 33% aanhoudt. Belfimas bezit 92,25% van het kapitaal van Scaldis Invest. De uiteindelijke controle over Scaldis Invest wordt uitgeoefend door Stichting Administratiekantoor 'Het Torentje'.

8. AFWIJKING VAN DE CODE 2020

De afwijkingen van de Code 2020 hebben uitsluitend betrekking op de vergoeding van niet-uitvoerende bestuurders en de gedelegeerd bestuurder, en in het bijzonder op principes 7.6 tot 7.9 van de Code 2020. De gerechtvaardigde redenen voor deze vrijstelling worden uiteengezet in het remuneratiebeleid in punt IV.1 hieronder.

IV. REMUNERATIEVERSLAG

1. REMUNERATIEBELEID

Het remuneratiebeleid van de vennootschap is opgesteld in het kader van artikel 7:89/1 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en de Belgische Corporate Governance Code 2020.

Het remuneratiebeleid geldt voor de niet-uitvoerende bestuurders en de gedelegeerd bestuurder. De vennootschap heeft geen executief of soortgelijk comité.

Het remuneratiebeleid is van toepassing sinds 1 januari 2021, goedgekeurd door de gewone algemene vergadering van 6 mei 2021. Het remuneratiebeleid blijft van toepassing tot 2025, tenzij er een belangrijke wijziging plaatsvindt.

Het remuneratiebeleid is ontworpen om de prestatiecultuur en de waardecreatie op lange termijn van de vennootschap te ondersteunen. Het heeft tot doel bestuurders aan te trekken en te behouden die over een grote variëteit van competenties beschikken in de verschillende domeinen die nodig zijn voor de groei van de activiteiten van de vennootschap.

1.1. GOVERNANCE – PROCEDURE

Het remuneratiebeleid wordt opgesteld door de Raad van Bestuur op aanbeveling van het Benoemings- en Remuneratiecomité. Zoals reeds vermeld, wordt het vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de algemene vergadering.

De individuele remuneratie van de niet-uitvoerende bestuurders wordt goedgekeurd door de algemene vergadering en in voorkomend geval wordt de individuele remuneratie van de gedelegeerd bestuurder goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de vennootschap. Deze remuneratie wordt in alle gevallen bepaald op basis van het remuneratiebeleid, op advies van het Benoemings- en Remuneratiecomité.

Om de schijn van belangenconflicten te vermijden, wordt de gedelegeerd bestuurder niet uitgenodigd om deel te nemen aan de besprekingen van het Benoemings- en Remuneratiecomité en van de Raad van Bestuur over zijn eigen remuneratie. Bovendien worden de regels van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen gevolgd telkens als ze van toepassing zijn.

1.2. REMUNERATIEBELEID VOOR DE NIET-UITVOEREND BESTUURDERS

De remuneratie bestaat uit:

- een vast jaarlijks bedrag; en
- zitpenningen: deze worden aan de niet-uitvoerende bestuurders toegekend voor hun aanwezigheid op de vergaderingen van de Raad van Bestuur en in voorkomend geval hun aanwezigheid op de vergaderingen van het Auditcomité en het Benoemings- en Remuneratiecomité. De bestuurders die door de Raad van Bestuur met bijzondere opdrachten worden belast, ontvangen eveneens zitpenningen.

In voorkomend geval hebben de niet-uitvoerende bestuurders ook recht op een bijkomende vaste vergoeding door de levering van specifieke diensten, zoals het voorzitterschap van de Raad van Bestuur of van een comité.

Bovendien worden de niet-uitvoerende bestuurders vergoed voor de kosten die de uitoefening van hun mandaat met zich kan brengen, volgens de door de Raad van Bestuur bepaalde voorwaarden.

De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen variabele remuneratie zoals bonussen of aandelenopties. Zij ontvangen evenmin voordelen in natura of voordelen in verband met pensioenplannen.

Bestuurders worden uitgenodigd, maar zijn niet verplicht om aandelen in het bedrijf te bezitten. Deze afwijking van het principe 7.6 van de Belgische Corporate Governance Code 2020 wordt gerechtvaardigd door het feit dat het beleid van de vennootschap op toereikende wijze een perspectief op lange termijn bevordert. Daarnaast worden verscheidene bestuurders in het kader van de functies die zij in Ackermans & van Haaren ('AvH') uitoefenen reeds blootgesteld aan de evolutie van de waarde van de vennootschap, gelet op het aantal aandelen in AvH dat zij houden en waarvan de waarde gedeeltelijk afhangt van die van de vennootschap.

De niet-uitvoerende bestuurders kunnen een bestuurdersmandaat uitoefenen in dochterondernemingen van de vennootschap. De eventuele bezoldigingen die zij voor de uitoefening van deze mandaten ontvangen, worden opgenomen in het remuneratieverslag van de vennootschap.

De niet-uitvoerende bestuurders oefenen hun functies uit in de hoedanigheid van zelfstandige en kunnen *ad nutum* worden ontslagen, zonder schadeloosstelling.

1.3. REMUNERATIEBELEID VOOR DE GEDELEGEERD BESTUURDER

1.3.1. STRUCTUUR VAN DE REMUNERATIE

De remuneratie van de gedelegeerd bestuurder omvat uitsluitend de volgende elementen:

- een jaarlijkse vaste remuneratie van hetzelfde niveau als die van de niet-uitvoerend bestuurders; en
- bezoldigingen die worden toegekend in het kader van de uitoefening van bestuurdersmandaten in bepaalde dochterondernemingen van de groep CFE, waarbij deze bedragen verband houden met de actieve deelname van de gedelegeerd bestuurder in deze dochterondernemingen.

De gedelegeerd bestuurder ontvangt geen variabele remuneratie en geen optieplan. Hij dient evenmin een minimumaantal aandelen in de vennootschap te houden.

Deze afwijkingen van de principes 7.7 tot 7.9 van de Belgische Governance Code 2020 worden gerechtvaardigd door het feit dat de gedelegeerd bestuurder reeds een remuneratie ontvangt op het niveau van AvH in zijn hoedanigheid als lid van het Executief Comité van deze vennootschap. Als zodanig is de remuneratie van de gedelegeerd bestuurder in het kader van de functies die hij in AvH uitoefent gedeeltelijk gekoppeld aan zijn prestatie in het kader van zijn functies als gedelegeerd bestuurder in de vennootschap. Dit maakt het mogelijk de belangen van de gedelegeerd bestuurder van de vennootschap af te stemmen op de waardecreatie in de groep AvH waarvan de vennootschap deel uitmaakt. Bovendien worden alle bezoldigingen die de gedelegeerd bestuurder ontvangt (namelijk zijn vaste remuneratie) door hem aan AvH afgestaan krachtens een overeenkomst die hen bindt.

De Raad van Bestuur en het benoemings- en remuneratiecomité menen bijgevolg dat het niet nodig is een variabele remuneratie in de vennootschap te voorzien en de gedelegeerd bestuurder te verplichten aandelen van de vennootschap te houden, vanwege zijn positie in de groep AvH en de structuur van de remuneratie die hij in deze groep ontvangt.

De gedelegeerd bestuurder ontvangt geen andere voordelen in natura zoals pensioenplannen, verzekeringen of een bedrijfswagen.

1.3.2. CONTRACTUELE VOORWAARDEN VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER

De gedelegeerd bestuurder is niet met een specifiek contract met de vennootschap verbonden. Er is geen ontslagvergoeding voorzien op het eind van zijn mandaat, ongeacht of hij vrijwillig of gedwongen, vroegtijdig of op het normale einde van de termijn vertrekt.

1.4. MANDATEN IN DE DOCHTERONDERNEMINGEN

De gedelegeerd bestuurder kan een mandaat als uitvoerend of niet-uitvoerend bestuurder uitoefenen in dochterondernemingen van de vennootschap. De bezoldigingen die hij voor de uitoefening van deze mandaten ontvangt, worden opgenomen in het remuneratieverslag van de vennootschap. Er wordt evenwel aan herinnerd dat deze bezoldigingen eveneens vast zijn en aan AvH worden afgestaan krachtens een overeenkomst die de gedelegeerd bestuurder en AvH bindt.

Aangezien de dochterondernemingen van de vennootschap niet beursgenoteerd zijn, vallen zij niet in het toepassingsdomein van de regels van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen met betrekking tot het remuneratiebeleid en het remuneratieverslag.

De vennootschap ziet er evenwel op toe dat haar verschillende dochterondernemingen een gezond en toereikend remuneratiebeleid toepassen. In dit kader en om de nadruk te leggen op de waardecreatie op korte en op lange termijn, ziet de vennootschap erop toe dat in haar dochterondernemingen een op de individuele prestaties en de prestaties van de onderneming gebaseerde remuneratie wordt gehanteerd. Bovendien moet worden benadrukt dat de contracten van de uitvoerend directeuren in de dochteronderneming (met uitzondering van de functie van gedelegeerd bestuurder van de vennootschap) de terugvordering voorzien van de variabele remuneratie die zou zijn toegekend op basis van foutieve financiële informatie.

Tenzij anders tussen de partijen overeengekomen, leidt het einde van de relatie tussen de vennootschap en de gedelegeerd bestuurder tot het einde van de in de dochteronderneming uitgeoefende mandaten.

1.5. WIJZIGINGEN SINDS HET VORIGE REMUNERATIEBELEID

Er is geen significante wijziging tussen wat in dit remuneratiebeleid wordt uiteengezet en wat werd uiteengezet in het in 2021 gepubliceerde remuneratieverslag (met betrekking tot het remuneratiebeleid).

1.6. MOGELIJKHEID TOT AFWIJKING VAN HET REMUNERATIEBELEID

In het geval van uitzonderlijke omstandigheden die een afwijking van het remuneratiebeleid noodzakelijk maken om de belangen van de vennootschap in haar geheel op lange termijn te dienen of haar leefbaarheid te verzekeren, is de Raad van Bestuur gemachtigd om op aanbeveling van het Benoemings- en Remuneratiecomité de remuneratie van de niet-uitvoerend bestuurders of de gedelegeerd bestuurder tijdelijk te wijzigen. Deze wijziging kan betrekking hebben op om het even welk element van de remuneratie, met inachtneming van de respectieve bevoegdheden van de Raad van Bestuur en de algemene vergadering.

2. REMUNERATIEVERSLAG

De remuneratie van de niet-uitvoerend bestuurders en van de gedelegeerd bestuurder voor 2021 wordt in dit verslag gedetailleerd beschreven. Per 31 december 2021 zijn er geen andere leden van het directiecomité van de vennootschap die in het toepassingsdomein van de regels voor het remuneratiebeleid en het remuneratieverslag vallen.

Deze remuneratie stemt overeen met het remuneratiebeleid in het in 2021 gepubliceerde remuneratieverslag, dat met een meerderheid van 98,9% van de uitgebrachte stemmen en zonder bijzonder commentaar van de aandeelhouders werd goedgekeurd.

2.1. REMUNERATIE VAN DE NIET-UITVOEREND BESTUURDERS

In 2021 werd een totaal bedrag van 420.000 euro uitgekeerd aan de niet-uitvoerend bestuurders, verdeeld zoals aangegeven in de onderstaande tabel. De vennootschap heeft hen geen andere bezoldigingen, voordelen, leningen of waarborgen toegekend.

2021 (EUR)	Vaste remuneratie	Presentiegeld	Auditcomité	Remuneratiecomité	Totaal Remuneratie
Luc Bertrand	100.000	-	-	3.000	103.000
Philippe Delusinne	20.000	12.000	1.000	1.000	34.000
Christian Labeyrie	20.000	12.000	4.000	-	36.000
Ciska Servais BV, vertegenwoordigd door Ciska Servais	20.000	12.000	4.000	-	32.000
Koen Janssen	20.000	12.000	-	-	32.000
Pas de Mots BV, vertegenwoordigd door Leen Geirnaert	20.000	12.000	4.000	-	36.000
Jan Suykens	20.000	12.000	-	-	32.000
John-Eric Bertrand	20.000	12.000	8.000	-	40.000
Euro-Invest Management NV, vertegenwoordigd door Martine Van den Poel	6.900	4.000	-	2.000	12.900
Much BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer	20.000	12.000	4.000	1.000	37.000
Hélène Bostoën	13.100	8.000	3.000	1.000	25.100
Totaal	280.000	108.000	24.000	8.000	420.000

- John-Eric Bertrand ontving, naast zijn mandaat als bestuurder (32.000 euro) en naast zijn mandaat als voorzitter van het Auditcomité (8.000 euro), een bedrag van 115.000 euro voor de uitoefening van activiteiten binnen verschillende vennootschappen van de groep CFE, meer bepaald binnen Druart, VMA en VMA Nizet. Al deze vergoedingen worden aan Ackermans & van Haaren terugbetaald op grond van een overeenkomst die hen bindt.
- Koen Janssen ontving, naast zijn mandaat als bestuurder (32.000 euro), een bedrag van 15.000 euro voor de uitoefening van activiteiten binnen verschillende dochtervennootschappen van de groep CFE, binnen de groep Terryn. Al deze vergoedingen worden aan Ackermans & van Haaren terugbetaald op grond van een overeenkomst die hen bindt.
- Euro-Invest Management, vertegenwoordigd door Martine Van den Poel, ontving, naast haar mandaat als bestuurder tot 6 mei 2021 (12.900 euro), een bedrag van 19.100 euro voor haar diensten voorafgaand aan haar mandaat als bestuurder.

2.2. REMUNERATIE VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER

De gedelegeerd bestuurder van de vennootschap is lid van het Executief Comité van AvH. Bijgevolg bestaat zijn remuneratie in de vennootschap uitsluitend uit de volgende elementen, in overeenstemming met sectie 1.3 van het remuneratiebeleid:

- een jaarlijkse vaste remuneratie van hetzelfde niveau als die van de niet-uitvoerend bestuurders;
- bezoldigingen toegekend in het kader van de uitoefening van mandaten als niet-uitvoerend bestuurder in bepaalde dochterondernemingen van de groep CFE.
 - De in 2021 aan de gedelegeerd bestuurder uitgekeerde remuneratie was dus als volgt: vaste remuneratie toegekend wegens zijn hoedanigheid als lid van de Raad van Bestuur van de vennootschap: 20.000 euro;
 - Zitpenningen voor zijn deelname aan de vergaderingen van de Raad van Bestuur van de vennootschap: 12.000 euro;

Daarnaast was de jaarlijkse remuneratie van de gedelegeerd bestuurder voor verschillende mandaten als niet-uitvoerend bestuurder in dochterondernemingen van de groep CFE als volgt:

- CFE Contracting: 75.000 euro;
- BPC: 75.000 euro;
- MBG: 75.000 euro;
- VAN LAERE: 75.000 euro;
- Mobix ENGEMA: 45.000 euro.

In overeenstemming met wat het remuneratiebeleid voorziet, ontvangt de gedelegeerd bestuurder geen variabele remuneratie en geen voordelen in natura zoals pensioenplannen, verzekeringen of een bedrijfswagen.

Alle in deze sectie vermelde bezoldigingen worden door de gedelegeerd bestuurder afgestaan aan AvH krachtens een overeenkomst die hen bindt.

2.3. JAARLIJKSE EVOLUTIE VAN DE VERHOUDING TUSSEN DE REMUNERATIE EN HET LOON

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de jaarlijkse evolutie van de remuneratie van elke niet-uitvoerend bestuurder, de gedelegeerd bestuurder en de werknemers (gemiddelde op basis van een voltijds equivalent). Hij geeft ook een overzicht van de jaarlijkse evolutie van de prestaties van de vennootschap.

Jaarlijkse evolutie %	2017 vs 2016 (%)	2018 vs 2017 (%)	2019 vs 2018 (%)	2020 vs 2019 (%)	2021 vs 2020 (%)
1. Remuneratie van bestuurders (niet-uitvoerend) (totaal)					
Naam					
Luc Bertrand	102.000 (+32,64%)	102.000 (+0%)	102.000 (+0%)	102.000 (+0%)	103.000 (+1%)
Philippe Delusinne	40.000 (+18,00%)	31.000 (-22,00%)	35.000 (+12,29%)	38.000 (+12,50%)	34.000 (-11,77%)
Christian Labeyrie	38.000 (18,75%)	32.000 (-15,79%)	32.000 (+0%)	36.000 (+12,50%)	36.000 (+0%)
Ciska Servais BV, vertegenwoordigd door Ciska Servais	41.000 (+7,89%)	40.000 (-2,44%)	33.000 (-17,5%)	32.000 (-3,04%)	32.000 (+0%)
Koen Janssen	34.000 (+13,33%)	30.000 (-11,76%)	30.000 (+0%)	32.000 (+6,67%)	32.000 (+0%)
Pas de Mots BV, vertegenwoordigd door Leen Geirnaert	35.000 (+262,88%) ³	36.000 (+2,86%)	31.000 (-13,89%)	33.000 (+6,45%)	36.000 (+9%)
Jan Suykens	34.000 (+6,25%)	30.000 (-11,76%)	30.000 (+0%)	32.000 (+6,66%)	32.000 (+0%)
John-Eric Bertrand	42.000 (+7,69%)	40.000 (-5,26%)	38.000 (-5,26%)	40.000 (-5,26%)	40.000 (+0%)
Euro-Invest Management NV, vertegenwoordigd door Martine Van den Poel		19.260	35.000 (+81,72%) ³	36.000 (+2,87%)	12.900 (-81,72%)
Much BV, vertegenwoordigd door Muriel De Lathouwer		21.260	33.000 (+55,22%) ³	36.000 (+9%)	37.000 (+2,78%)
Hélène Bostoën	/	/	/	/	25.100
Piet Dejonghe	34.000 (+6,25%)	32.000 (-6,25%)	30.000 (-6,25%)	32.000 (+6,25%)	32.000 (+0%)

2. Remuneratie van de gedelegeerd bestuurder (in euro)					
Naam					
Piet Dejonghe ¹	-	345.000	345.000	345.000	345.000

3. Bedrijfsprestaties					
(in duizend euro)	2017	2018	2019	2020	2021
Criterium 1: Geconsolideerd nettoresultaat van de groep CFE	180.442	171.530	133.424	64.020	150.008
Criterium 2: EBITDA voor DEME	455.500	458.901	437.011	369.457	469.308
Criterium 3: resultaat vóór belastingen voor CFE Contracting	27.077	20.652	17.973	12.374	23.224
Criterium 4: rendement op eigen vermogen voor BPI (segment CFE)	52,1%	14,5%	17,0%	17,3%	26,9%

4. Gemiddelde remuneratie van voltijds equivalente werknemers (in duizend euro) ²					
(in duizend euro)	2017	2018	2019	2020	2021
Medewerkers	87.086,15 (+4,59%)	81.236,35 (-6,72%)	85.012,02 (+4,65%)	86.061,31 (+1,23%)	80.180,10 (-7,33%)

5. Toelichtingen					
¹ Deze bezoldigingen worden door de gedelegeerd bestuurder volledig afgestaan aan AvH krachtens een overeenkomst die hen bindt.					
² Gemiddelde van de bruto maandelijkse vergoeding van de 100% werknemers van de maand december voor de op 31/12 aanwezige personen.					
³ De omvang van de variatie resulteert uit het in aanmerking nemen van de tijdens een onvolledig boekjaar uitgekeerde remuneratie vanwege het in functie treden of het ontslag uit de functie in de loop van het jaar.					

De remuneratieverhouding tussen de persoon met de hoogste en de persoon met de laagste remuneratie in de vennootschap bedraagt 3,35 in 2021.

2022

NIET-FINANCIËLE VERKLARING

V. NIET-FINANCIËLE VERKLARING

Overeenkomstig artikel 3:32 §2 WVV moet het jaarverslag een niet-financiële verklaring bevatten. Deze verklaring is opgenomen in het volgende hoofdstuk van dit jaarverslag, waarvan het integraal deel uitmaakt.

In naam van de Raad van Bestuur, 25 maart 2022.

Luc BERTRAND

Voorzitter van de Raad van Bestuur

Deze verklaring van niet-financiële informatie (de ‘Verklaring’) is opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van Vennotschappen en Verenigingen en heeft betrekking op het boekjaar dat op 31 december 2021 werd afgesloten.

1. INLEIDING

Aangezien CFE samen met haar filialen opgenomen is in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening van Ackermans & van Haaren, is zij in principe vrijgesteld van de verplichting om een niet-financiële verklaring op te stellen.

Desondanks en rekening houdend met het belang dat CFE en haar filialen aan de duurzaamheid hechten, hebben wij beslist om geen gebruik te maken van deze wettelijke vrijstelling en bijgevolg een niet-financiële verklaring op te stellen als aanvulling van de niet-financiële verklaring van AvH, en om de aandeelhouders van CFE meer gedetailleerd te informeren over het beleid inzake ESG (‘Environmental, Social, Governance’) in de groep CFE, de in dit kader gevoerde acties en hun resultaat. Voor wat DEME betreft, verwijzen wij naar het ESG-verslag in het jaarverslag van DEME.

Het klimaat, de energie, het hergebruik van materialen en de beperking van de afvalproductie zijn stuk voor stuk mondiale vraagstukken waarvoor DEME, CFE Contracting en BPI Real Estate duurzame oplossingen kunnen bieden. Een relevante materialiteitsanalyse stelde de drie divisies in staat om de ESG-thema's te definiëren waarop ze een reële impact kunnen hebben. Deze analyse, gekoppeld aan duidelijke beleidslijnen en ambities, stelt de verschillende dochterondernemingen van de groep in staat om de echte actoren van duurzame verandering te zijn.

2. KORTE BESCHRIJVING VAN DE ACTIVITEITEN VAN DE GROEP

2.1. BAGGERWERKEN, MILIEU, OFFSHORE EN INFRA

De groep DEME is in vier verschillende segmenten actief.

BAGGERWERKEN

DEME is betrokken bij enorme, complexe baggerprojecten overal ter wereld en biedt haar klanten geavanceerde oplossingen aan. De groep DEME voert grootschalige infrastructuurwerken in de waterbouwkunde uit, zoals de ontwikkeling van nieuwe havens, vaargeulen, luchthavens, kunstmatige eilanden, residentiële en recreatiezones, industriezones enz., op alle continenten. DEME beschikt over een filiaal dat gespecialiseerd is in de winning, het transport, de behandeling (wassen, vermalen, kalibreren) en de levering van mariene aggregaten voor de Europese bouwsector. De granulaten zijn afkomstig uit verschillende mariene concessies voor zand en grind van de groep DEME en licenties van derden.

OFFSHORE

Voor de klanten die actief zijn in hernieuwbare energie levert de groep DEME flexibele oplossingen voor het transport en de installatie van funderingen en turbines, de installatie van kabels, operationele en onderhoudsactiviteiten, tot en met volledige EPCI-contracten (Engineering, Procurement, Construction and Installation). Voor de olie- en gasmaatschappijen en andere offshore klanten omvatten de diensten offshore civieltechnische werken, steenbestorting, zwaar transport, onderzeese bouw, het leggen van voedingskabels en de installatie en ontmanteling van offshore platformen.

MILIEU

De groep DEME omvat gespecialiseerde milieubedrijven met meer dan 20 jaar ervaring in de sanering van verontreinigde terreinen. Deze ondernemingen hanteren een proactieve aanpak voor de sanering van verlaten industrieterreinen, met vastgoedontwikkelaars als partners. Hun activiteiten omvatten de sanering van bodems, de behandeling van vervuilde bodems en baggerslib en de behandeling van verontreinigd grondwater en verontreinigde bodems met behulp van innoverende technieken. De pool voert zijn activiteiten uit via DEC en haar filialen.

MARINE ENGINEERING

De groep DEME is ook actief in de bouw van maritieme infrastructuur en realiseert civieltechnische werken die de activiteiten van de groep aanvullen en versterken. Dit omvat het ontwerp en de bouw van hydraulische en maritieme werken voor steigers en haventerminals, sluisen, overstorten, geboorde, onderwater- of ‘cut & cover’-tunnels, funderingen en maritieme werken voor bruggen en offshore constructies, civieltechnische werken voor de bouw van haveninfrastructuur, dammen, kanalen, kademuren en werken voor de bescherming van havens en kusten.

2.2. CONTRACTING

De pool Contracting omvat de activiteiten Bouw, Multitechnieken en Rail & Utilities.

De divisie Bouw is actief in België, het Groothertogdom Luxemburg en Polen. Ze is gespecialiseerd in de bouw en renovatie van kantoor-gebouwen, woningen, hotels, scholen en universiteiten, parkings, winkel- en vrijetijdscentra, ziekenhuizen en industriegebouwen.

De multitechnische activiteiten zijn voornamelijk in België geconcentreerd, met de divisie VMA voor tertiaire elektriciteit, HVAC (Heating, Ventilation & Air Conditioning), elektrotechnische installaties, telecommunicatienetten, automatisering in de autonijverheid, de farmacie en de agrovoeding, geautomatiseerd beheer van technische gebouwinstallaties, elektromechanica van weg- en spoorweginfrastructuur (tunnels ...) en onderhoud op lange termijn van technische installaties.

De activiteiten Rail & Utilities worden uitgevoerd door de divisie MOBIX. Ze omvatten spoorwerken (plaatsen van sporen en bovenleidingen), signalisatie, transport van energie en openbare verlichting in België.

2.3. VASTGOEDONTWIKKELING

BPI Real Estate, de hoofdenootschap van de pool Vastgoedontwikkeling, ontwikkelt vastgoedprojecten in België, het Groothertogdom Luxemburg en Polen.

3. ESG-BELEID

3.1. VOOR DE DRIE POLEN GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS

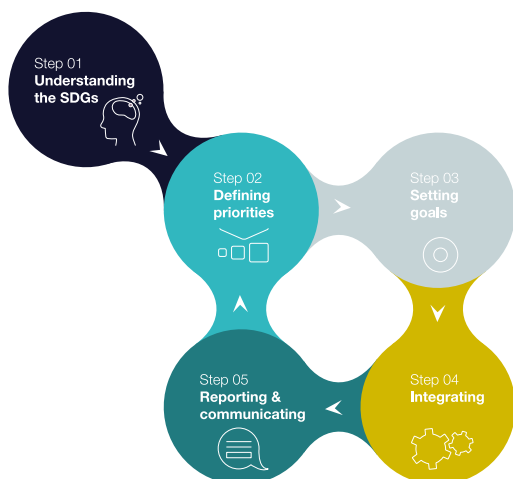
Aangezien CFE op een gedecentraliseerd besluitvormingsmodel gebaseerd is, voert elke pool zijn ESG-beleid. Als aandeelhouder ziet CFE evenwel toe op de convergentie van deze verschillende beleidsmodellen in een vergelijkbare globale aanpak, die op zijn beurt in het ESG-beleid van de groep Ackermans & van Haaren (AvH) past.

EEN VOLLEDIG PROCES

In 2019 is AvH in haar belangrijkste dochterondernemingen, waaronder CFE, begonnen met een proces voor de uitlijning van het ESG-beleid en de bijbehorende rapportage van de dochterondernemingen met het ESG-beleid van de groep AvH. CFE werd dus verzocht een materialiteitsanalyse uit te voeren. Ze heeft haar belangrijkste risico's en opportuniteiten op het vlak van ESG geïdentificeerd en gekoppeld aan een strategische visie, key performance indicators (KPI's), doelstellingen en concrete acties om ze te bereiken. Eind 2019 werden deze doelstellingen door de Raad van Bestuur van CFE goedgekeurd.

Voor meer details over dit proces verwijzen we naar de Niet-financiële verklaring van de vennootschap in het Jaarverslag 2019 (bijlagen 1 tot 4).

In een streven naar doorlopende verbetering wordt dit proces jaarlijks herzien, zonder de nagestreefde ambities te wijzigen.

IMPACT EN MATERIALITEIT

Aangezien ze geen beslissende impact kan hebben op alle ESG-uitdagingen van de wereld, focust CFE op materiële onderwerpen die het verschil kunnen maken in de sectoren waarin de groep actief is. Er gaat ook bijzondere aandacht uit naar de ESG-aspecten die een beduidend risico of een beduidende opportuniteit voor de groep kunnen inhouden. Via haar vertegenwoordigers in de bestuursorganen verzekert CFE zich ervan dat deze analyses opgenomen zijn in de strategische en beleidsplannen van haar polen en dat de plannen regelmatig worden geëvalueerd. De dochterondernemingen voeren dan het door hun Raad van Bestuur goedgekeurde beleid uit en brengen verslag uit over zijn significante aspecten. De polen laten zich onder meer inspireren door de methodologieën die de Verenigde Naties aanbevelen. Daarnaast baseren ze hun rapporten en de keuze van de relevante indicatoren op gemeenschappelijke definities en prioriteiten van de sectoren waarin ze werken.

BIJDRAGE AAN DE 17 DOD'S

De drie polen koppelen hun duurzaamheidsbenadering aan de zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's) van de Verenigde Naties. Het geheel van de groep CFE is ervan overtuigd dat elk individu en elke onderneming moet bijdragen aan de aanpak van de grote uitdagingen van onze wereld. De groep CFE staat achter de Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de methodologie van de DOD's, die ze als internationaal kader voor haar beleid gebruikt.

Dankzij de keuze van de DOD's kan men bovendien de GRI-methodologie (Global Reporting Initiative) als inspiratiebron gebruiken, gezien de bestaande concordantietabellen.

DOORLOPENDE VERBETERING EN OPPORTUNITeiten

De duurzame aanpak wil de activiteiten doorlopend verbeteren en hun negatieve impact zoveel mogelijk beperken. Hij schept ook opportuniteiten voor een doorlopende creatie van nieuwe duurzame waarde en voor de verkenning en ontwikkeling van nieuwe markten.

EUROPESE TAXONOMIE

De Europese Taxonomie heeft tot doel een classificatiesysteem te scheppen voor wat uit ecologisch en sociaal oogpunt als 'duurzaam' wordt beschouwd. Ze schept een kader en biedt principes voor de evaluatie van de economische activiteiten, met inachtneming van zes milieudoelstellingen: 'climate change mitigation', 'climate change adaptation', 'the sustainable use and protection of water and marine resources', 'the transition to a circular economy', 'pollution prevention and control' en 'the protection and restoration of biodiversity and ecosystems'.

Ze werkt als volgt: een activiteit kan als 'duurzaam' worden beschouwd als ze wezenlijk bijdraagt aan een van de zes milieudoelstellingen, zonder de vijf andere doelstellingen ernstig in het gedrang te brengen. Een activiteit moet ook sociale basiscriteria respecteren om als 'duurzaam' te worden beschouwd.

De activiteiten van CFE worden geanalyseerd in hoofdstuk 7.

PARTNERS VOOR VERANDERING

Last but not least is de groep CFE ervan overtuigd dat deze benadering alleen succes kan hebben met de medewerking van de verschillende actoren die bij onze activiteiten betrokken zijn: medewerkers, leveranciers, onderaannemers, overheden, opdrachtgevers ... Samen aan verandering werken, is de sleutel van het succes van een duurzame strategie. De 17 DOD's wijzen ons de te volgen weg. In deze geest heeft de Groep CFE van bij het begin verschillende (interne en externe) stakeholders bij haar denkoefening rond duurzaamheid betrokken.

3.2. ESG-BELEID VAN DEME

DEME, dat de DOD's sinds 2017 implementeert, heeft in haar duurzaamheidsbenadering een reeks thema's en acties ontwikkeld waarmee het aan de zeventien DOD's kan bijdragen. Al deze thema's en acties worden gedetailleerd beschreven in het Duurzaamheidsverslag 2021 van DEME.

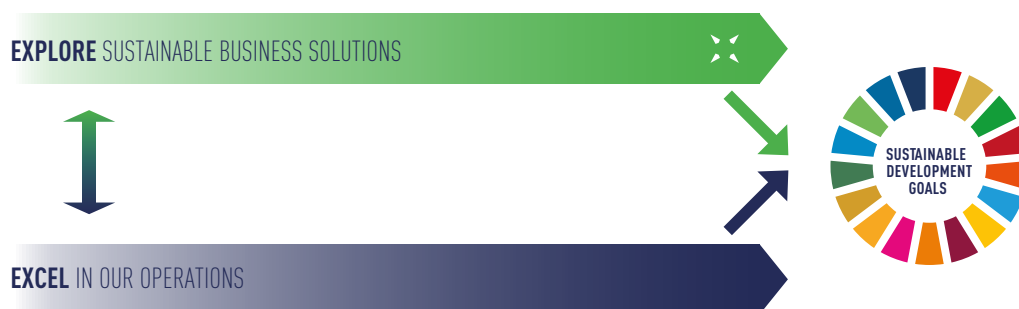
DEME heeft de ambitie om fundamenteel bij te dragen aan het onderzoek naar duurzame oplossingen voor de ecologische, sociale en economische uitdagingen die de wereld vandaag confronteren. Wij dragen elke dag bij aan een brede waaier van complexe en grootschalige projecten overal ter wereld, van baggerwerken en landwinning tot mariene infrastructuur en milieu en energiewerken op zee. Al deze projecten hebben een potentiële – positieve of negatieve, kleine of grote – impact op de gemeenschappen, de lokale economie en het algemene klimaat. Wij zullen ons altijd inspannen om de duurzaamheid van onze eigen werking te verbeteren.

In al onze activiteiten voltrekt zich een intern samenwerkingsproces dat uitmondt in een tweedimensionale strategie voor duurzame prestaties.

01 DUURZAME COMMERCIEËLE OPLOSSINGEN VERKENNEN door onze portfolio van duurzame activiteiten voortdurend uit te breiden en onze zakelijke beslissingen uit te lijnen op de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen waarop DEME de grootste impact kan hebben.

02 UITBLINKEN IN ONZE ACTIVITEITEN door in onze dagelijkse operaties een duurzame prestatie in stand te houden en te versterken. Het programma EXCEL vindt dankzij een innoverende aanpak de best mogelijke toepassingen van het wetenschappelijk onderzoek en de bestaande technologieën. De dimensie EXCEL moet dus verzekeren dat de uitvoering van de projecten niet alleen efficiënt en rendabel maar ook duurzaam is.

Deze strategie zal ons helpen om duurzame waarde te scheppen voor onze klanten, voor DEME en voor de samenleving.

Bij DEME was de implicatie en de steun van alle medewerkers een drijvende factor bij het bepalen van de duurzame doelstellingen. Het resultaat van deze uitgebreide en systematische raadpleging van de interne en externe stakeholders, die al in 2017 begon, is een reeks van acht kernthema's voor DEME, de drijfkrachten van onze duurzaamheidsprestatie. Dankzij de definitie van deze acht thema's kan de onderneming haar beslissingen afstemmen op de DOD's waarop DEME de grootste impact heeft.

De acht thema's zijn: 'Climate & Energy', 'Nature Capital', 'Sustainable Innovation', 'Waste and Resource Management', 'Health, Safety & Well-being', 'Diversity and Opportunity', 'Ethical Business' en 'Local Communities'.

Al deze thema's worden gedetailleerd beschreven in hoofdstuk 4.2.1 en in het Duurzaamheidsverslag van DEME (www.deme-group.com/sustainability).

Tegelijkertijd is het essentieel dat DEME – een wereldbedrijf dat op tal van plaatsen en sites werkt – goede betrekkingen met alle stakeholders onderhoudt maar ook alle actoren sensibiliseert voor de duurzaamheidsaanpak van de onderneming.

In 2020 hebben wij deze tweedimensionale duurzaamheidsstrategie en onze acht duurzaamheidsthema's verder verfijnd, met een focus op de domeinen die het relevantst zijn voor onze activiteit en voor onze externe stakeholders. We hebben bijgevolg een operationeel kader van duidelijk gedefinieerde duurzaamheidsprogramma's ingevoerd die onze ambities op een coherente, gestructureerde manier koppelen aan doelstellingen, actieplannen en duidelijke KPI's. Deze duurzame programma's leggen de link tussen de duurzame strategische visie van DEME (visie op lange termijn) en de concrete jaarlijkse actieplannen.

Concreet heeft DEME voor elk van de acht thema's (Excel en Explore) minstens één programma gedefinieerd. Elk programma, geldig voor een periode van 3 tot 5 jaar, heeft zijn eigen indicatoren en ambities en een link met jaarlijkse actieplannen.

Tot slot heeft DEME in 2021 haar materialiteitsmatrix geüpdatet door middel van een grootschalige peiling bij haar belangrijkste stakeholders (klanten, belangrijkste leveranciers, financiële instellingen, onderzoekscentra, ngo's ...). Dit was in de eerste plaats bedoeld om beter rekening te houden met de standpunten van de externe stakeholders over de relevantie van de ecologische, sociale en governancethema's (ESG) voor DEME. Dankzij deze oefening heeft DEME haar thema's met hoge materialiteit kunnen bevestigen.

3.3. ESG-BELEID VAN CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE

Net als DEME hebben CFE Contracting en BPI Real Estate een gestructureerd ESG-beleid rond de DOD's gedefinieerd. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's) 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 16 en 17 werden als richtsnoeren voor dit beleid gekozen.

CFE Contracting en BPI Real Estate zijn zich bewust van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en zijn klaar om de cruciale uitdagingen aan te gaan, met name de klimaatverandering, de circulaire economie, de mobiliteit en de toegang tot betaalbaar wonen, dit alles om nu al de wereld van morgen vorm te geven.

CFE Contracting en BPI Real Estate hebben drie hefboomen om hun duurzame ambities waar te maken:

DUURZAAM ZIJN IN ONZE WERKING (HOW WE BUILD):

CFE Contracting en BPI Real Estate streven naar operationele uitmuntendheid. Verbetering van de bouwprocessen, digitalisering, optimalisering van de middelen en de energie die we op onze bouwplaatsen gebruiken ... allemaal mogelijkheden om de koolstofvoetafdruk van onze werken te verlagen en de kwaliteit en rentabiliteit te verbeteren.

DUURZAME PROJECTEN REALISEREN (WHAT WE BUILD):

De gebouwen die BPI Real Estate ontwikkelt of die de dochterondernemingen van CFE Contracting bouwen, maar ook de spoorwegen die de teams van MOBIX aanleggen of de installaties van de teams van multitechnieken, zijn stuk voor stuk mogelijkheden om een reële positieve impact op de maatschappij te hebben.

INNOVERENDE EN DUURZAME OPLOSSINGEN ONTWIKKELEN (OUR TOTAL SOLUTIONS & INNOVATIONS):

CFE Contracting en BPI Real Estate ontwikkelen bovendien innoverende oplossingen voor het globale energiebeheer van nieuwe projecten of renovaties.

Rekening houdend met hun cruciale maatschappelijke uitdagingen en hun actiemiddelen hebben CFE en BPI Real Estate een duurzame strategie geformaliseerd via een eenvoudige visie:

Om deze duurzame ambities waar te maken, wordt een monitoring met KPI's gerealiseerd en zijn doelstellingen op tien jaar bepaald.

People - Health, safety & wellbeing	Severity rate	Go for 0 SR Construction < 0,4 SR Multitech < 0,5 SR Rail&Utilities < 0,9
Mobility - Green fleet - Logistic on & to the site	CO₂ Fleet Intensity	-40% in 2030* (-90% for company cars -25% for the vans -15% for the trucks)
Energy - Energy on site optimisation - Green machines	CO₂ Energy Intensity	-40% in 2030* (100% green energy by 2025)
Materials - Waste reduction - Reuse of materials	Tons of waste % re-use materials NO pumped water to the sewer	-x% in 2030* +x% in 2030* 100% in 2030

(*) De te behalen doelstelling wordt in de loop van 2022 bepaald.

Vervolgens vertaalt elke dochteronderneming dit strategische kader naar haar eigen vakgebied en specifieke realiteit. Zo heeft elke dochteronderneming zich de duurzaamheidsconcepten eigen kunnen maken, om ze in haar dagelijkse werking op te nemen aan de hand van specifieke jaarlijkse actieplannen en eigen SMART-indicatoren.

4. BELANGRIJKSTE ESG-RISICO'S

4.1. INLEIDING

De analyse van de opportuniteiten is voor de drie polen even belangrijk als de analyse van de risico's van onze beroepen. De duurzaamheidsstrategieën – en de materialiteitsoefening die de thema's met de grootste impact op elk van de drie polen bepaalt – zijn in die zin ontwikkeld.

4.2. BELANGRIJKSTE ESG-RISICO'S EN -OPPORTUNITEITEN BIJ DEME

4.2.1. ESG-THEMA'S EN VERBAND MET DE DOD'S

Het valt niet te ontkennen dat de wereld wordt geconfronteerd met een groot aantal uitdagingen die, als we niet meteen optreden, ernstige gevolgen kunnen hebben voor de samenleving en het milieu. De VN hebben met hun 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's) hun prioriteiten bepaald om tegen 2030 een betere wereld te bouwen.

De doelstellingen hebben betrekking op verschillende thema's en aspecten van duurzaamheid, maar zijn allemaal met elkaar verbonden. Samen zullen ze ons helpen om de armoede in de wereld te overwinnen, de klimaatverandering tegen te houden en de ongelijkheid te bestrijden, opdat we allemaal in een betere wereld zouden leven.

Wij bij DEME engageren ons ten volle om bij te dragen aan de realisatie van de DOD's. Deze doelstellingen helpen ons om de economische, ecologische en sociale impact van onze activiteiten te begrijpen, terwijl wij op weg zijn naar een portfolio van sterk op duurzame ontwikkeling gerichte projecten.

Aangezien alle doelstellingen van de Verenigde Naties onderling verbonden zijn, engageert DEME zich om op de 17 DOD's te antwoorden. DEME draagt evenwel niet op dezelfde manier aan alle doelstellingen bij. We hebben de 17 DOD's in 8 cruciale duurzaamheidsthema's ingedeeld: 'Climate & Energy', 'Nature capital', 'Sustainable innovation', 'Waste and resource management', 'Health and well-being', 'Diversity and opportunity', 'Ethical business' en 'Local communities'.

CLIMATE & ENERGY	NATURAL CAPITAL	SUSTAINABLE INNOVATION	WASTE AND RESOURCE MANAGEMENT	HEALTH, SAFETY & WELL BEING	DIVERSITY AND OPPORTUNITY	ETHICAL BUSINESS	LOCAL COMMUNITIES
 	 	 			 		

In lijn met zowel de operationele als de strategische benadering die in hoofdstuk 3.2 worden beschreven, zijn de acht thema's systematisch in deze twee richtingen uitgewerkt (Excel en Explore). Met deze doelstellingen kan DEME een reële duurzame waarde scheppen.

Alle thema's worden hieronder voorgesteld. Raadpleeg voor meer details het duurzaamheidsverslag van DEME

(www.deme-group.com/sustainability).

CLIMATE & ENERGY

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: onze benadering 'Explore' voor de realisatie van onze klimaat- en energievisie focust op de infrastructuur. Wij bouwen aan een infrastructuur die klaar is voor de klimaatverandering en beter aangepast is aan de onzekerheden van het klimaat. Bovendien bevorderen we de energietransitie door onze oplossingen voor hernieuwbare energie te ontwikkelen. Wij blijven nieuwe maritieme oplossingen voor energieproductie verkennen. Samen verbeteren deze projecten de toegang tot betaalbare energie, versterken ze het aandeel van de hernieuwbare bronnen en verhogen ze de energie-efficiëntie.

Operationele uitmuntendheid: onze benadering 'Explore' om klimaatneutraal te worden, is al begonnen, met een evolutie naar klimaat-neutrale schepen en programma's die de uitstoot van broeikasgassen in de waardeketen van onze projecten verlagen.

NATURAL CAPITAL

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: onze benadering 'Explore' mikt op de preventie en beperking van de vervuiling van de zee, terwijl we zones in zee, aan de kust en in het binnenland, bevaarbare waterwegen en ecosystemen op het land op duurzame wijze weer tot leven brengen en herstellen.

Operationele uitmuntendheid: onze benadering 'Excel' focust op een benadering van de natuur die de milieu-impact van onze activiteiten tot het minimum beperkt en in de mate van het mogelijke een positieve netto-impact heeft op de biodiversiteit en de ecosystemen.

SUSTAINABLE INNOVATION

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: onze benadering 'Explore' streeft naar partnerschappen met meerdere partijen en naar inter- en intra-industriële samenwerking voor de transitie naar een duurzame ontwikkeling en holistische oplossingen.

Onze benadering 'Excel' verbetert het wetenschappelijke onderzoek, moderniseert de technologische capaciteiten en moedigt duurzame ontwikkeling en innovatie in onze projecten aan.

WASTE AND RESOURCE MANAGEMENT

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: onze benadering 'Explore' werkt aan een transitie in de keuze van hulpbronnen, met het oog op de uitbreiding van een duurzaam aanbod van hulpbronnen.

Operationele uitmuntendheid: onze benadering 'Excel' van afval en hulpbronnen levert duurzame alternatieven voor bouwmaterialen en mineralen. Onze technologie hergebruikt het afval van materialen na hun verwerking, om een efficiënt en circulair materiaalgebruik in het geheel van de projecten te maximaliseren.

HEALTH, SAFETY & WELL BEING

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: onze benadering 'Explore' van de gezondheid, de veiligheid en het welzijn ontwikkelt duurzame infrastructuren die de welvaart en het welzijn ten goede komen en een veilige omgeving verzekeren.

Operationele uitmuntendheid: onze benadering 'Excel' schept een veilige en gezonde werkomgeving voor iedereen die bij onze activiteiten betrokken is.

DIVERSITY AND OPPORTUNITY

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: onze benadering 'Explore' van de diversiteit steunt op de opportuniteit van het scheppen van fatsoenlijke banen en op de mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling binnen de groep, afhankelijk van de kwalificaties, de ervaring en de juiste opleidingen.

Operationele uitmuntendheid: onze benadering 'Excel' garandeert een inclusieve werkplek waar iedereen gelijk, met waardigheid en met respect wordt behandeld. Bovendien versterken wij de competenties van de medewerkers door de ontwikkeling van talenten te bevorderen en duurzame ontwikkeling in de hand te werken.

ETHICAL BUSINESS

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: in onze benadering 'Explore' verbinden we ons tot integer zakendoen, om elke vorm van corruptie of fraude actief en proactief te bestrijden. Ons ethisch engagement maakt deel uit van onze STRIVE-waarden.

Operationele uitmuntendheid: onze benadering 'Excel' houdt in dat wij een ethische mentaliteit in onze organisatie integreren en alleen samenwerken met derden die dezelfde normen toepassen. Dit omvat maar beperkt zich niet tot het respect van de rechten van de mens zoals de Universele Verklaring van de Verenigde Naties ze heeft vastgelegd.

LOCAL COMMUNITIES

Duurzame commerciële oplossingen verkennen: onze benadering 'Explore' wil de weerbaarheid van de gemeenschappen tegenover de economische, ecologische en maatschappelijke uitdagingen versterken.

Operationele uitmuntendheid: onze benadering 'Excel' schept samenwerkingsrelaties met de plaatselijke gemeenschappen door middel van raadpleging, engagement en participatie.

4.2.2. MATERIALITEITSMATRIX

MATERIALITEITSPRINCIP

De materialiteitsanalyse die DEME heeft uitgevoerd, heeft tot doel de thema's te bepalen die voor DEME het belangrijkste zijn. Dit zijn thema's waar DEME een sterke reële impact kan hebben, zowel commercieel als in termen van het belang voor de verschillende stakeholders. Deze analyse moet regelmatig worden herzien om te verzekeren dat ze de realiteit van een voortdurend veranderende buitenwereld volgt. De materialiteitsoefening bestrijkt zowel de ecologische als de sociale en governance-uitdagingen (ESG).

De beoordeling van de materialiteit heeft DEME in staat gesteld om haar strategie voor duurzame ontwikkeling te definiëren, resulterend in acht prioritaire thema's voor duurzame ontwikkeling als drivers van onze duurzaamheidsprestatie.

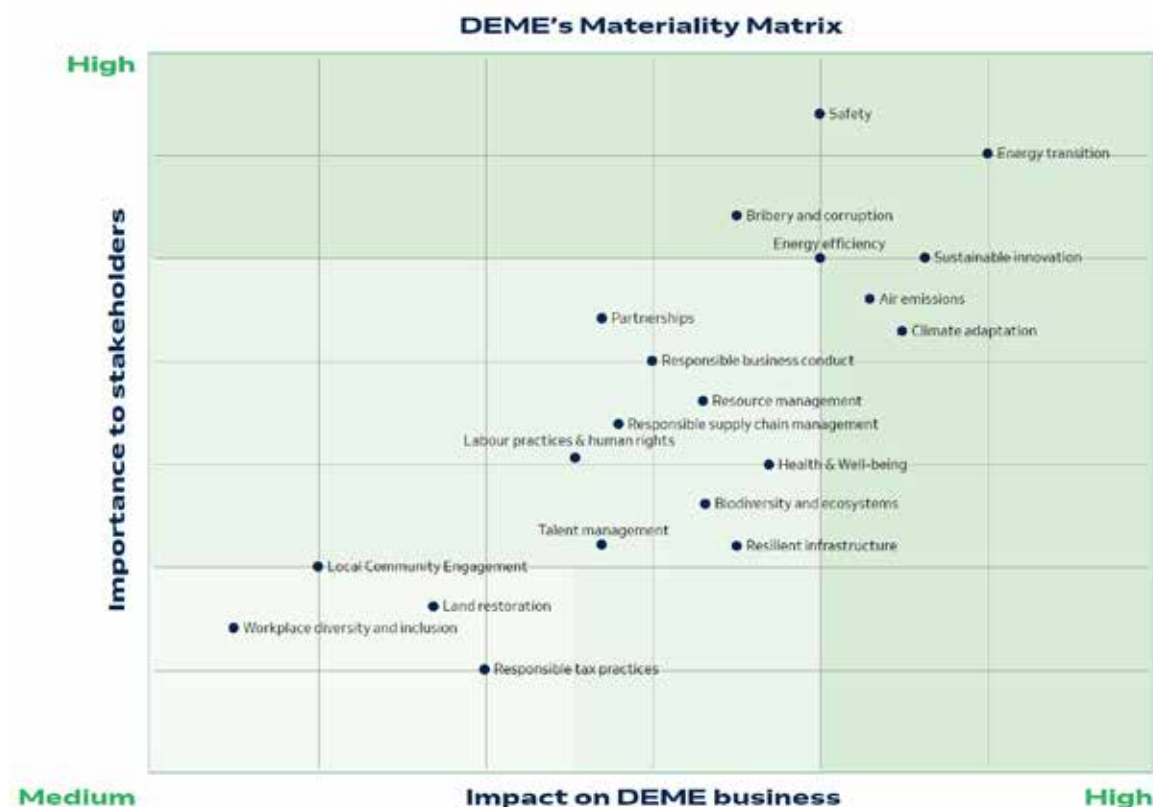
METHODOLOGIE

Om de belangrijkste duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en thema's te begrijpen waarop DEME de grootste impact heeft, werden in 2017 en 2018 de (interne en externe) stakeholders uitgebreid geraadpleegd. DEME heeft op basis van 8 kernthema's (beschreven in hoofdstuk 4.2.1) een reeks ESG-onderwerpen bepaald. De evaluatie van de impact van DEME op deze ESG-onderwerpen leverde een eerste materialiteitsmatrix op, die als referentie voor de uitlijning van de duurzaamheidsambities van DEME heeft gediend.

In de loop van 2021 heeft DEME deze materialiteitsmatrix geüpdatet. Dit was in de eerste plaats bedoeld om beter rekening te houden met de standpunten van de externe stakeholders over de relevantie van de ecologische, sociale en governancethema's (ESG) voor DEME. Daartoe hebben wij:

- De ESG- en duurzaamheidsdoelstellingen in de bestaande materialiteitsmatrix 2018 van DEME onderzocht en in onze sector vergeleken met sommige van onze collega's en met de relevante ESG-onderwerpen die door de ratingagentschappen worden gebruikt;
- Een anonieme online peiling verzonden naar meer dan 200 van onze belangrijkste externe stakeholders (klanten, leveranciers, financiële instellingen, onderzoekspartners, ngo's en aandeelhouders), om hen te vragen de relevantie van de in de vorige stap gekozen ESG- en duurzaamheidsonderwerpen te beoordelen volgens hun verwachtingen ten aanzien van DEME en haar activiteitensector;
- De resultaten van het onderzoek en de online peiling gecompileerd in de in 2021 vernieuwde materialiteitsmatrix, en ze gevalideerd aan de hand van ons governance-model.

De vernieuwde materialiteitsmatrix 2021 van DEME helpt ons dus om het relatieve belang van specifieke ESG- en duurzaamheidsonderwerpen voor de externe stakeholders beter te identificeren en te begrijpen, en stelt ons in staat om onze commerciële beslissingen uit te lijnen op de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen waarop DEME de grootste impact kan hebben.

De onderwerpen met hoge materialiteit hebben betrekking op zowel ecologische als sociale en governanceaspecten.

SOCIALE EN PERSONEELSASPECTEN

Iedereen heeft het recht om in een veilige, zekere en gezonde omgeving te werken. Vanwege de aard van onze activiteiten vinden veel projecten in uiterst moeilijke werkomgevingen plaats. De gezondheid, het welzijn en de veiligheid op de werkplek – van ons eigen personeel en van de onderaannemers, leveranciers, partners en andere stakeholders – zijn onze absolute prioriteiten.

Wij willen iedereen een veilige, zekere en gezonde werkomgeving bieden. De veiligheid is altijd de allereerste prioriteit van DEME geweest. In de loop der jaren hebben wij de nodige beheersystemen, actieplannen en dashboards ingevoerd. Dit is uiteraard een continu proces en wij blijven altijd inspanningen voor de veiligheid leveren.

Terwijl wij onophoudelijk werken om het aantal verwondingen en milieu-incidenten te verlagen, moedigen wij de werknemers ook krachtig aan om elk incident of bijna-ongeval en elke gevaarlijke situatie te melden. DEME is ervan overtuigd, en beschikt over bewijzen, dat hoe meer incidenten worden gemeld, hoe meer ernstige ongevallen in de toekomst kunnen worden vermeden. Wanneer we deze incidenten beter begrijpen, kunnen we de veiligheidsprocedures verbeteren en voorkomen dat hetzelfde probleem zich herhaalt. In feite ontwikkelen we een beleid en procedures op basis van incidenten in het verleden en ongevallen in de organisatie die op het laatste ogenblik werden vermeden.

RELEVANT ESG-ONDERWERP MET HOGE MATERIALITEIT: 'SAFETY'

MILIEUASPECTEN

De klimaatverandering is een van de grootste dreigingen voor onze planeet en onze samenleving. De toename van de wereldtemperaturen als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen leidt tot de stijging van de zeespiegel, de verwarming van de oppervlakte van de oceanen en meer volatiele weersfenomenen die droogten, branden en overstromingen veroorzaken. Tegelijkertijd bestaat er een groeiende behoefte aan betaalbare, betrouwbare en duurzame energie. DEME stelt oplossingen voor om de weerbaarheid van de samenleving tegen de impact van de klimaatverandering te vergroten en de lang verhoopte energietransitie te versnellen.

In lijn met onze ambitie om tegen 2050 klimaatneutraal te werken, nemen wij onze verantwoordelijkheid in de voorhoede van de duurzame ontwikkeling op. Wij nemen onze verantwoordelijkheid op om tegen 2050 een leider in de sector te zijn op het vlak van de integratie van technologieën die het klimaat eerbiedigen en van de energie-uitmuntendheid van onze activiteiten.

RELEVANT ESG-ONDERWERP MET HOGE MATERIALITEIT: 'ENERGY TRANSITION', 'ENERGY EFFICIENCY', 'AIR EMISSIONS' EN 'CLIMATE ADAPTATION'

CORPORATE GOVERNANCE

In het kader van onze dagelijkse activiteiten werken wij nauw samen met ambtenaren en met derden zoals partners (joint venture), onderaannemers en rekruteringsagentschappen. Bovendien zijn wij vaak actief in landen met een hoger risico van onethische praktijken (bijvoorbeeld met een lage score op de Corruption Perceptions Index van Transparency International). Vanwege deze factoren moeten wij een grote waakzaamheid aan de dag leggen en erop toezien dat onze ethische normen te allen tijde worden nageleefd.

In lijn met onze ambities om een op lange termijn duurzame onderneming te zijn, streven wij naar een integere werking en naar de actieve en proactieve preventie van alle vormen van corruptie of omkoping. Wij eerbiedigen en beschermen de rechten van de werknemers in het kader van onze activiteiten. En vooral is een ethische mentaliteit in onze organisatie verankerd en hechten wij veel belang aan een transparante communicatie over onze ethische prestaties.

RELEVANT ESG-ONDERWERP MET HOGE MATERIALITEIT: 'BRIBERY & CORRUPTION'

INNOVATIE

Innovatie is de hoeksteen van onze realisaties. Wij blijven onze grenzen verleggen met de ontwikkeling van nieuwe diensten en oplossingen met toegevoegde waarde.

RELEVANT ESG-ONDERWERP MET HOGE MATERIALITEIT: 'SUSTAINABLE INNOVATION'

ESG-ONDERWERPEN MET HOGE MATERIALITEIT EN DUURZAAMHEIDSTRATEGIE

De onderwerpen met hoge materialiteit worden in de strategie van DEME als prioriteiten beschouwd en zijn verzameld in vier thema's met hoge materialiteit voor DEME:

- Climate & Energy
- Sustainable innovation
- Ethical business
- Health, safety & wellbeing

De vier andere thema's:

- Natural capital
- Waste & resource management
- Diversity & opportunity
- Local communities

worden als thema's met gemiddelde materialiteit beschouwd.

De materialiteitsoefening van 2021 bevestigt de hoge materialiteit van de in het verleden gekozen prioritaire thema's.

4.3. BELANGRIJKSTE ESG-RISICO'S EN -OPPORTUNITeiten BIJ CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE

4.3.1. ESG-THEMA'S EN VERBAND MET DE DOD'S

De huidige grote risicotrends voor de bouwsector en het vastgoed zijn:

- **'Veiligheid'**: de risico's op een bouwplaats zijn talrijk. Ze bedreigen zowel de medewerkers als derden. Arbeidsongevallen kunnen ernstig zijn en zware gevolgen hebben. Daarom is de toepassing van de veiligheidsregels op de bouwplaats van primordiaal belang.
- **'De oorlog om het talent'**: de menselijke factor staat meer dan ooit centraal in onze activiteiten. Toch blijft het moeilijk om bekwame mensen te rekruteren en te behouden voor banen in de bouwsector, wat met name verband houdt met imago-problemen en met arbeidsomstandigheden die minder aantrekkelijk kunnen lijken (nacht- en weekendwerk, interventies en bouwplaatsen in de open lucht). Bovendien hebben de jonge nieuwkomers vaak een gebrek aan kwalificaties en moeten ze een aanvullende opleiding krijgen.
- **'Complexe samenwerkingsvormen'**: de bouwsector is even boeiend als complex, in het bijzonder op het vlak van het aantal actoren (architecten, studiebureaus, instellingen, klanten, leveranciers ...) en hun onderlinge betrekkingen in heel het proces van het ontwerp en de realisatie.
- **'Gebrek aan visie op lange termijn'**: het blijft nog altijd erg moeilijk om de actoren te overhalen tot de globale langetermijnvisie van de 'life cycle costs'. De soms te kortzichtige visie van sommige projectontwerpers zet een rem op de innovatie, de technologische optimalisatie of het gebruik van meer ecologische materialen. Gelukkig heeft BPI Real Estate duurzaamheid tot haar prioriteit gemaakt bij de ontwikkeling van haar projecten, wat de gezamenlijke innovatieve aanpak tussen de twee polen enorm vergemakkelijkt.
- **'Schaarsheid van hulpbronnen en afvalbeheer'**: het beheer van de hulpbronnen maar ook van het afval – door het te beperken, te hergebruiken of te recyclen – is een cruciale uitdaging. Circulariteit is meer dan ooit een grote uitdaging voor onze beroepen.
- **'Complexe wetgeving'**: de verschillende strenge Europese, nationale of gewestelijke reglementeringen maken ons werk soms buitensporig complex en beperken de innovatiemogelijkheden.

- **‘Mobiliteit’**: vooral in België en Luxemburg is het transport van mensen en materialen een handicap in ons werk. De medewerkers, de onderaannemers en de leveranciers verliezen veel tijd in het transport. Aangezien jaar na jaar meer auto's en vrachtwagens op de weg komen, wordt het probleem alleen maar groter. Het leidt tot demotiverende en lange reizen voor het personeel en problemen met een efficiënt beheer van de leveringen.
- **‘Cyberveiligheid’**: in het tijdperk van digitalisatie en telewerk dreigen de informaticarisico's meer en meer de activiteiten van de bedrijven van de groep te vertragen, of de integriteit van hun waardevolste middelen en gegevens in gevaar te brengen. De belangrijkste informaticarisico's zijn: virussen en malware, phishing, hacking (cyberaanvallen), verlies van vertrouwelijke informatie, verwerkingsfouten, het fysieke risico van verlies of diefstal en verduistering. Dit bijzondere risico wordt meer gedetailleerd behandeld in het hoofdstuk over de IT-risico's, hoofdstuk II.1.2 van de geconsolideerde jaarrekening.

Toch zijn er ook veel ESG-opportunities: innovatie en digitalisatie, fabricage van bouwelementen buiten de bouwplaats, hergebruik van materialen, gebruik van innoverende of biologische materialen ...

In deze ‘outside-in’ analyse van de risico's moet ook bijzondere aandacht worden gewijd aan de risico's en de positieve of negatieve impact van onze werken: productie van CO₂ en andere broeikasgassen, productie van afval, verbruik van energie en grondstoffen, ontwikkeling van tools voor energie-optimalisatie, verbetering van het aanbod van mobiliteit over het spoor ... Met het oog op een globale analyse moet dus een bidirectionele en holistische benadering worden gehanteerd. Deze volledige oefening werd in overleg met alle dochterondernemingen van CFE Contracting en BPI Real Estate gevoerd en heeft een dertigtal concrete duurzaamheidsdoelstellingen opgeleverd.

Deze doelstellingen werden in vier duidelijke thema's verzameld die samen de visie van CFE Contracting en BPI Real Estate op duurzame ontwikkeling definiëren: ‘Build for the future’, ‘Be a great place to work’, ‘Offer innovative solutions’, ‘Towards climate neutrality’. Al deze thema's steunen altijd op het idee van partnerschap.

Het verband met de DOD's blijft altijd bewaard, om te verzekeren dat de doelstelling in de logica van de zeventien DOD's past.

BUILD FOR THE FUTURE

Als ontwerpers en bouwers zijn wij de cruciale actoren om de stad van morgen te bedenken en aan haar transformatie mee te werken. Een andere visie op de manier van werken, in een streven naar duurzaamheid, schept ook tal van nieuwe kansen. Door de gebruikte materialen op duurzaamheid te selecteren, de productie van afval te beperken, te recyclen of circulair te denken, kunnen we de bouwmethoden duurzaam aanpassen. Modulariteit en prefabricage beperken niet alleen het afval maar verbeteren ook de arbeidsomstandigheden van de medewerkers en beperken de hinder voor de buurt. Tot slot is het van fundamenteel belang dat we vanaf de ontwerpfase nieuwe energieoplossingen voorstellen en actief bijdragen aan de evolutie van het vastgoedpark en van onze steden.

OUR MAIN OBJECTIVES TO BUILD FOR THE FUTURE

WASTE AND PACKAGING REDUCTION				•	•
MODULAR & CIRCULAR PRINCIPLES IN OUR PROJECTS	•		•	•	•
WATER MANAGEMENT	•				•
EASE OF MAINTENANCE	•		•		•
RE-USE OR RECYCLING OF CONSTRUCTION WASTE				•	•
ECOFRIENDLY CONSTRUCTION MATERIALS USE				•	•
ANTICIPATION OF CLIMATE RISKS IN OUR PROJECTS			•		•
PARTNERSHIPS WITH NGO OR LOCAL ASSOCIATIONS		•	•		•
SUSTAINABLE INFRASTRUCTURE UPGRADE			•		•
PUBLIC PRIVATE INVESTMENTS			•		•
RELATIONSHIPS WITH AFFECTED NEIGHBORHOODS			•		•

BE A GREAT PLACE TO WORK

De menselijke factor is meer dan ooit een centraal aandachtspunt voor CFE Contracting en BPI Real Estate. Het welzijn en de lichamelijke en geestelijke gezondheid van alle medewerkers en alle actoren in onze projecten zijn absolute prioriteiten.

Het is essentieel dat elke medewerker zijn talenten kan ontwikkelen en naargelang van zijn of haar competenties in onze organisatie kan groeien. CFE stelt alles in het werk om een klimaat van vertrouwen te ontwikkelen dat elke medewerker de kans geeft om zijn of haar competenties ten volle te verruimen en zo bij te dragen aan een gezonde bedrijfscultuur. Natuurlijk moet ook iedereen de fundamentele waarden van respect, transparantie en integriteit waarmaken en uitdragen.

OUR MAIN OBJECTIVES TO BE A GREAT PLACE TO WORK

HEALTH & SAFETY	•					•
DECENT WORKING CONDITIONS FOR ALL			•	•		•
TALENT ATTRACTION, TRAINING & RETENTION	•	•				•
STRONG CORPORATE GOVERNANCE			•		•	•
CAREER DEVELOPMENT FOR ALL EMPLOYEES	•	•				•
CLEAR SUSTAINABILITY REPORTING					•	•
DIVERSITY & INCLUSION		•		•		•

OFFER INNOVATIVE SOLUTIONS

De digitalisatie, de doorlopende verbetering van onze processen, het zoeken naar innoverende oplossingen in onze werken en in het geheel van de productieketen zijn stuk voor stuk benaderingen om onze activiteiten in een geest van duurzaamheid te herzien.

OUR MAIN OBJECTIVES TO OFFER INNOVATIVE SOLUTIONS

INNOVATION (ACROSS OUR BUSINESSES & SUPPLY CHAINS)	•	•	•
"PRODUCT AS A SERVICE" IN OUR BUSINESS OFFERINGS	•		•
IMPLEMENTATION OF THE LEAN PHILOSOPHY IN EACH ACTIVITY	•		•
ADMINISTRATIVE PROCEDURES SIMPLIFICATION	•		•

GO TOWARDS CLIMATE NEUTRALITY

CFE Contracting en BPI Real Estate zijn alert voor de impact van hun werk op de samenleving en het milieu. Het domein van het transport wordt een belangrijke uitdaging voor de toekomst, vandaar dat wij nu al een innoverende mobiliteitsstrategie voor de medewerkers, voor de bouwplaatsen en voor onze klanten ontwikkelen. De beperking van de CO₂-productie impliceert ook een reductie van de uitstoot van onze zetels, kantoren en werfmachines, samen met een geoptimaliseerd gebruik van hernieuwbare energie op onze bouwplaatsen en in de vastgoedprojecten. Daarnaast werken we aan de optimalisatie van het transport van de materialen en van het afval.

OUR MAIN OBJECTIVES TO GO TOWARDS CLIMATE NEUTRALITY			
	CLIMATE	ENVIRONMENT	SOCIETY
MATERIAL AND WASTE TRANSPORT OPTIMISATION	•		•
GHG EMISSIONS REDUCTION (FLEET)	•		•
ALTERNATIVE TRANSPORT MODES PROMOTION	•		•
100% RENEWABLE ELECTRICITY PROCUREMENT	•	•	•
GHG EMISSIONS REDUCTION (OFFICES & SITES)	•		•
RENEWABLE ENERGY PRODUCTION	•	•	•
GHG EMISSIONS REDUCTION (EQUIPMENT)	•		•
BIODIVERSITY			•
ENERGY STORAGE	•		•
SOIL POLLUTION		•	•

4.3.2. MATERIALITEITSMATRIX VAN CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE

De materialiteitsoefening werd in parallel uitgevoerd bij CFE Contracting en BPI Real Estate. Ze heeft uiteraard evidente vormen van synergie en complementariteit opgeleverd.

MATERIALITEITSPRINCIPLE

De jaarlijkse evaluatie van de materialiteit stelt ons in staat om de impact van de verschillende doelstellingen regelmatig opnieuw te evalueren en zo op de meest strategische onderwerpen te focussen, altijd in een geest van doorlopende verbetering. Deze evaluatie vereist niet alleen een interne analyse, maar ook een bewustzijn van de reële behoeften van de buitenwereld en van haar evolutie.

METHODOLOGIE

Elke doelstelling (zoals vermeld in punt 4.3) is opgenomen in een materialiteitsmatrix, rekening houdend met haar belang voor de verschillende stakeholders en haar impact op de business. Aan de ene kant wordt dus het belang van een doelstelling voor de verschillende stakeholders beoordeeld. Er zijn drie niveaus van belangrijkheid: laag, gemiddeld en hoog. Als aanvulling van de interne raadpleging van de medewerkers werden de huidige trends in de sector in aanmerking genomen.

De medewerkers werden in heel het proces bij het initiatief betrokken, ook bij het bepalen van de materialiteit.

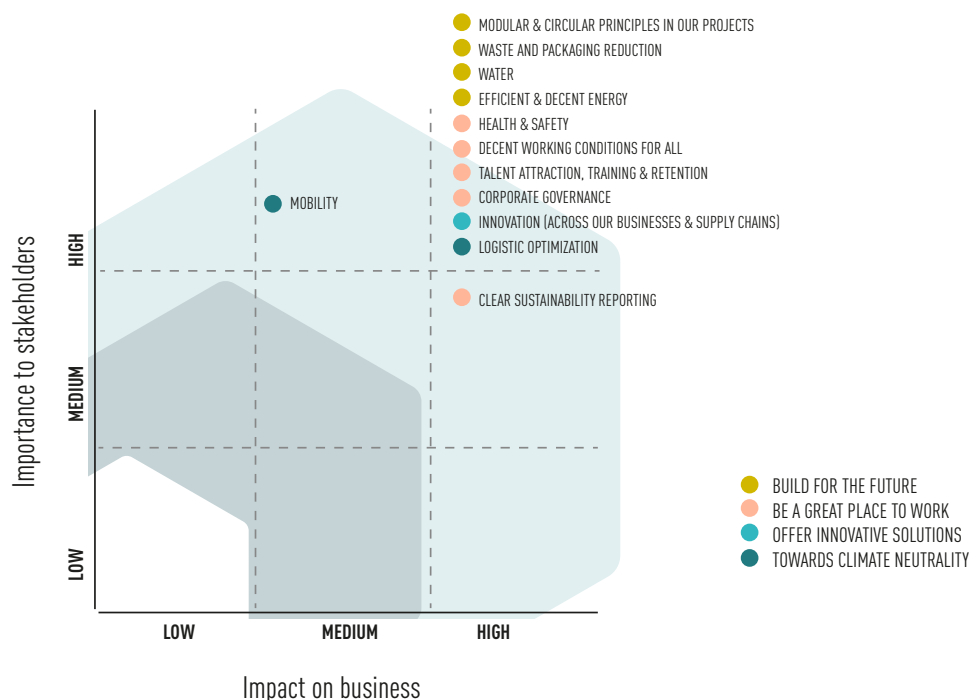
Daarnaast werd het belang van de doelstelling in termen van haar impact op de business geëvalueerd. De analyse gebeurde in overleg met de uitvoerend comités van CFE Contracting. Op basis van hun grondige kennis van hun vakgebied werd de impact van elke doelstelling als laag, gemiddeld of sterk beoordeeld.

Alle 'doelstellingen met hoge materialiteit' (prioritaire doelstellingen), die dus een grote impact hebben op de business van CFE Contracting en BPI Real Estate en zeer belangrijk zijn voor de stakeholders, zullen het voorwerp van een bijzondere follow-up vormen. Voor elk van deze doelstellingen zijn maatregelen op korte, middellange en lange termijn bepaald. Met behulp van specifieke KPI's zal de impact van die maatregelen worden gevolgd, wat een heldere communicatie mogelijk zal maken, zowel intern als met alle stakeholders.

Bepaalde doelstellingen met gemiddelde materialiteit zullen op dezelfde manier als de doelstellingen met hoge materialiteit worden behandeld. De andere doelstellingen met gemiddelde materialiteit, en die met lage materialiteit, zullen in eerste instantie geen bijzondere follow-up krijgen.

4.3.2.1 MATERIALITEIT VOOR CFE CONTRACTING

De 12 prioritaire doelstellingen die werden gekozen, hebben betrekking op alle ESG-domeinen.

SOCIALE EN PERSONEELSASPECTEN

De menselijke factor is een centraal aandachtspunt voor de Groep CFE. De aandacht voor de veiligheid zit in het DNA van de groep, want iedereen wil na het werk veilig weer naar huis! Ook het welzijn en de gezondheid in de ruime betekenis van alle medewerkers zijn prioriteiten. Preventie, bewustmaking en opleiding zijn in deze context de beste tools. In dezelfde geest moet de mentale en fysieke gezondheid van alle medewerkers worden beschermd.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Health & safety'

De verschillende deelnemers aan onze projecten en in het bijzonder de onderaannemers verdienen dezelfde aandacht. Het corporate governance charter en de procedures beschrijven de minimale maatregelen inzake ethiek, non-discriminatie en eerbiediging van de mensenrechten. Daarnaast is het onze verantwoordelijkheid als onderneming om te verzekeren dat iedereen die bij onze projecten betrokken is, fatsoenlijk wordt behandeld.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Guarantee respectful and decent working conditions for all'.

MILIEUASPECTEN

CFE Contracting is ook gevoelig voor de impact van haar werk op de samenleving en het milieu. Het domein van het transport wordt een belangrijke uitdaging voor de toekomst, vandaar dat wij nu al een innoverende mobiliteitsstrategie voor materialen en afval maar ook voor de medewerkers ontwikkelen.

De prioritaire doelstellingen zijn: 'Logistic optimisation en 'Mobility'.

Op onze bouwplaatsen en in onze kantoren verdient een rationeel beheer van grondstoffen, water en energie bijzondere aandacht. Hun onderlinge synergie stelt de twee polen in staat om van bij het begin gebouwen te ontwerpen met een innovatieve aanpak van de architectuur of de stabiliteit en de speciale technieken. De introductie van nieuwe materialen, de modulariteit of de circulariteit is daarbij een doel op zich.

De prioritaire doelstellingen zijn: 'Waste & packaging reduction', 'Modular & circular principles in our projects', 'Efficient and decent energy' en 'Water'.

GOVERNANCE

CFE Contracting verzekert een krachtige governance met behulp van een charter en concrete procedures.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Corporate governance'.

Om een totale transparantie en een heldere rapportage over de duurzaamheid te verzekeren, zullen we een regelmatige interne communicatie met alle medewerkers invoeren. De implementatie van specifieke KPI's voor elke doelstelling maakt een echte transparantie mogelijk, samen met een recurrente evaluatie van de geboekte vooruitgang en de impact van de genomen maatregelen.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Clear sustainability reporting'.

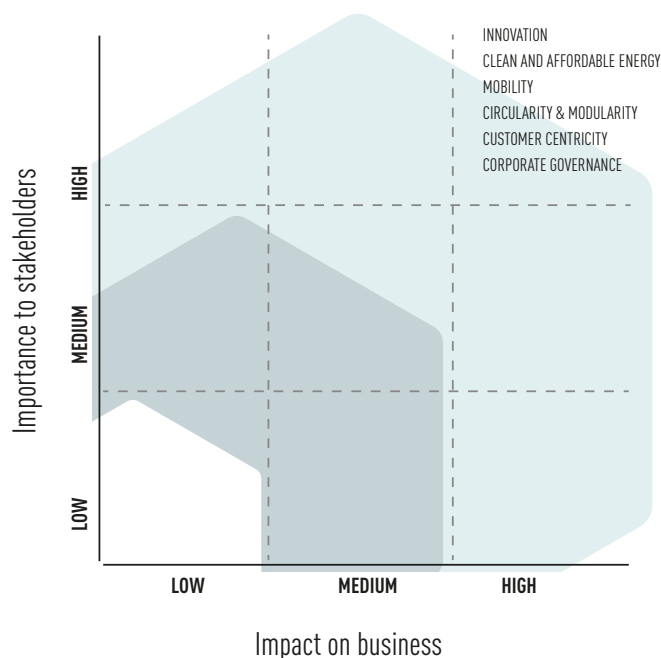
INNOVATIE

Al deze doelstellingen vereisen een nauwe samenwerking tussen de entiteiten, maar ook met alle andere partners. Bovendien moeten we innovatie niet alleen in onze verschillende activiteiten aanmoedigen, maar ook in het geheel van de waardeketen. De openheid voor de buitenwereld en voor andere partners mag niet worden verwaarloosd.

De prioritaire doelstelling voor dit thema is: 'Develop systemic innovative solutions across our divisions and throughout our supply chains'.

4.3.2.2 MATERIALITEIT VOOR BPI REAL ESTATE

Omdat hun activiteitendomeinen nauw met elkaar verbonden zijn, hebben CFE Contracting en BPI Real Estate van bij het begin samen- gewerkt aan de ontwikkeling van hun duurzaamheidsstrategieën.

Als ontwikkelaar van vastgoedprojecten ziet BPI Real Estate haar duurzame impact al bij het concept van een nieuw project beginnen. BPI Real Estate heeft de volgende thema's als prioritair voor haar strategie gedefinieerd:

MILIEUASPECTEN

- **Circulariteit:** de materiaalkeuze is een cruciale uitdaging voor de koolstofbalans van een gebouw.
- De integratie van circulaire materialen kan slechts efficiënt gebeuren als die aanpak al in de conceptfase wordt gehanteerd. Daarom werkt BPI Real Estate in haar projecten met veel duurzame materialen, waaronder de houten structuren van Wood Shapers.
- BPI Real Estate engageert zich ook voor renovatie, om afval en het gebruik van grondstoffen te beperken.
- **Betaalbare en schone energie:** energiezuinige gebouwen leveren, de beste energieoplossingen aanbieden en een wereld bouwen die minder of geen fossiele energie nodig heeft: dat is een van de eerste missies van BPI Real Estate als ontwerper van vastgoedprojecten en speler in de stad van morgen.
- **Mobiliteit:** als 'Urban Shapers' wil BPI Real Estate de mobiliteit in haar stadsprojecten integreren. Het aanbod van actieve mobiliteitsoplossingen en multimodale keuzes voor met name de burgers van de stad van morgen is een essentieel kenmerk van de vastgoedprojecten van BPI Real Estate.

SOCIALE EN PERSONEELASPECTEN

De menselijke factor is voor BPI Real Estate een fundamentele waarde.

- Teamwerk, professionaliteit, engagement en verantwoordelijkheidsbesef zijn waarden die door het hele team van BPI Real Estate worden gedeeld. BPI Real Estate telt meer dan 90 ervaren medewerkers: architecten, ingenieurs, stedenbouwkundigen, commerciële, financiële en juridische adviseurs. **Hun gedeelde enthousiasme en hun creativiteit** berusten op een lange ervaring en stellen hen in staat om te antwoorden op de ambities en de wensen van de kopers.
- BPI Real Estate luistert altijd naar de **behoeften van haar klanten en toekomstige bewoners**. Een geest van openheid en luisterbereidheid voedt haar kracht en passie. BPI Real Estate stimuleert uitwisselingen en dialoog met haar kopers. Dit streven naar transparantie stelt de kopers in staat om de bouw van wat vaak een levensproject is op de voet te volgen.
- De kwaliteit van onze partners (banken, architecten, studiebureaus, co-promotors ...) is eveneens een **positieve kracht** en een garantie van hoge kwaliteit.

INNOVATIE

Om in al deze domeinen optimaal te presteren, mikt BPI Real Estate op innovatie en anticipeert ze op de wereld van morgen. Alle elementen van een project – van Smart Office tot Smart Parking, nieuwe materialen of nieuwe servicegerichte juridische vormen – worden samen met de partners onderzocht om op nieuwe tendensen vooruit te lopen en ‘Futureproof’ projecten te creëren.

4.3.2.3 SYNERGIE EN COMPLEMENTARITEIT VAN DEZE BENADERINGEN

Alle prioritaire doelstellingen van CFE Contracting en BPI Real Estate focussen op 4 kernthema's: people, mobility, energy & materials. Deze thema's worden uit de invalshoek van zowel de uitvoering als de vastgoedontwikkeling beschouwd.

Aangezien de activiteiten van CFE Contracting en BPI Real Estate buitengewoon complementair zijn, kunnen de twee bedrijven een reële impact op de vier doelthema's hebben. Door gebruik te maken van drie hefboomen:

- DUURZAAM ZIJN IN ONZE ACTIVITEITEN
- DUURZAME PROJECTEN REALISEREN EN ONTWIKKELEN
- INNOVERENDE OPLOSSINGEN ONTWIKKELEN

kunnen CFE Contracting en BPI Real Estate een efficiënte synergie tot stand brengen en impact hebben.

Deze complementaire visie past dus volledig in de globale duurzaamheidsvisie van CFE Contracting en BPI Real Estate.

5. RESULTATEN VAN DIT BELEID

VOORBEELDEN ALS BEWIJS

De verschillende voorbeelden en projecten die op pagina [15] worden gepresenteerd, tonen de impact van het ESG-beleid op de drie polen. Ook dit jaar bevestigt de groep CFE haar duurzaamheidsambitie, met zowel acties op onze bouwplaatsen als de realisatie van op zich duurzame projecten.

CERTIFICERINGEN BEWIJZEN ONS DUURZAAM ENGAGEMENT

Dankzij een duurzame benadering en een doeltreffend beheer van de ESG-risico's behaalde de groep CFE opmerkelijke resultaten in de analyse van deze risico's door het ratingagentschap Sustainalytics. Met een score van 27,8 (Medium Risk) is de groep CFE op wereldvlak een van de beste leerlingen in haar sector. Deze score is het resultaat van een gedetailleerde analyse van het beleid en de procedures inzake ESG van de groep CFE en van haar vele KPI's.

In oktober 2021 ontving DEME officieel het internationale certificaat 'SDG Pioneer' van de Verenigde Naties, het United Nations Institute for Training and Research (UNITAR) en het Vlaams Netwerk van Ondernemingen (VOKA).

DE EUROPESE TAXONOMIE

De inzet van DEME in duurzame sectoren komt rechtstreeks tot uiting in de resultaten van de analyse van haar activiteiten volgens de Europese taxonomie. De activiteiten van DEME in offshore wind zullen immers op basis van de huidige interpretatie van de regels zowel als 'duurzaam' aangemerkt als grotendeels 'in overeenstemming' met de EU-taxonomie zijn. 28% van de totale omzet is 'aangemerkt' en 24% is 'in overeenstemming' op basis van de huidige definities. De omzet van CFE Contracting en BPI Real Estate is grotendeels (meer dan 95%) als duurzaam aangemerkt volgens de EU-taxonomie. CFE Contracting en BPI Real Estate voeren een actieve analyse uit van de technische criteria voor de overeenstemming en houden er in de lopende projecten en ontwikkelingen rekening mee. De details van deze analyse zijn te vinden op pagina's 130-132.

HET EFFECT VAN DE ACTIES METEN

Het werken met duidelijke KPI's en een zo stipt mogelijke monitoring is een prioriteit voor de drie polen van de groep. Dit maakt het immers mogelijk het effect van de ondernomen acties zo snel mogelijk te beoordelen en ze eventueel aan te passen.

Deze gegevensverzameling gaat samen met een uitlijning van de acties per pool in de verschillende entiteiten, om een significante impact te verzekeren. Er zijn gekwantificeerde doelstellingen en gestructureerde acties ingevoerd.

BPI Real Estate heeft twee tools in ontwikkeling voor de meting van enerzijds de CO₂-impact van elk project en anderzijds de impact op de DOD's in ruime zin. Deze tools zijn niet alleen bedoeld om de huidige portfolio te meten, maar ook en vooral om de projecten in ontwikkeling te ontwerpen en op de proef te stellen. De tools zijn ontwikkeld om zo 'agile' mogelijk te zijn, om rekening te houden met de mogelijke evolutie van de ESG-criteria in de tijd en dus gelijke tred te houden met de maatschappelijke ontwikkelingen.

EEN KWESTIE VAN MENTALITEIT

Tot slot willen de drie polen de duurzaamheid bij alle medewerkers verankeren, zodat ze een echte bedrijfscultuur wordt. Dat gebeurt met gerichte acties voor grootschalige projecten en eenvoudige, kleine ingrepen in de dagelijkse praktijk. Die laatste, hoe eenvoudig ook, maken sensibilisering van alle medewerkers mogelijk. Vervolgens is ook de integratie van alle schakels van de productieketen in deze aanpak van fundamenteel belang, net als de vorming van echt duurzame partnerships.

In de drie polen verzekeren specifieke duurzaamheids- en innovatieteams de follow-up van het ESG-beleid, de evolutie van de KPI's naar de doelstellingen toe en de ingevoerde actieplannen.

5.1. RESULTATEN VAN DIT BELEID BIJ DEME

In oktober 2021 kreeg DEME de titel 'SDG Pioneer' van de Verenigde Naties zelf en van het United Nations Institute for Training and Research (UNITAR), als erkenning van haar inspanningen om de planeet duurzamer te maken. DEME ontving een officieel internationaal certificaat.

Deze beloning is het resultaat van de geslaagde deelname gedurende drie opeenvolgende jaren aan het VOKA Charter Duurzaam Ondernemen. Met haar acties in het kader van het Charter heeft DEME een positieve bijdrage geleverd aan elk van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. DEME is bijzonder trots op dit resultaat, dat de grote inspanningen in de verf zet van al haar enthousiaste medewerkers, die zich van bij het begin hebben geëngageerd en elke dag meewerken aan de realisatie van deze ambitieuze visie op een duurzame toekomst.

Om haar ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen in alle aspecten van haar activiteiten te bereiken, heeft de groep DEME haar portfolio van leningen op lange termijn volledig getransformeerd en ze allemaal omgezet in leningen met een duurzaam karakter. Dit sterke engagement bewijst de wil van DEME om aan een duurzame toekomst te werken en vertegenwoordigt leningen voor een totaal bedrag van 579 miljoen euro. De commerciële voorwaarden van de leningen bij de relatiebanken van de groep zijn nu rechtstreeks gekoppeld aan de duurzaamheidsprestaties van DEME in twee specifieke domeinen: arbeidsveiligheid en koolstofarme brandstoffen. De kritische prestatie-indicatoren (KPI's) zullen tot een aanpassing van de op deze leningen toegepaste rentemarges leiden. Zo wordt DEME de eerste onderneming in de sector die haar duurzaamheidsdoelstellingen opneemt in al haar financieringsovereenkomsten op lange termijn. Dit is een sterk signaal voor alle stakeholders, dat toont dat DEME in het geheel van de onderneming rekening houdt met haar duurzaamheidsdoelstellingen en deze met concrete acties steunt.

5.1.1. SOCIAAL

VEILIGHEID

DEME is een grote werkgever, met 5.090 medewerkers, en is overtuigd van de noodzaak van aandacht voor het sociale en fysieke welzijn van al haar personeel, eigen werknemers en anderen.

Als pionier in de sector moet DEME vaak in erg moeilijke omstandigheden werken. Een veilige en gezonde werkomgeving voor iedereen – op de schepen en projectsites en in de kantoren – is daarom een constant aandachtspunt. De veiligheidsnormen worden doorlopend gemonitord met proactieve KPI's (zoals observaties en inspecties) en reactieve KPI's (zoals tijdig gemelde incidenten). Elke potentieel gevaarlijke situatie wordt geanalyseerd om de risico's op een aanvaardbaar peil te houden. Alle indicatoren worden door een interne richtlijn bepaald en opgenomen in een mondiaal QHSE-S-dashboard. Ze worden gedetailleerd besproken in hoofdstuk 6.2 (pagina 121). Deze specifieke veiligheidsparameters worden door elk directieteam en door de Raad van Bestuur gevolgd. De realisatie van de doelstellingen voor de veiligheid is opgenomen in het bonusbeleid.

De veiligheid is een absolute prioriteit voor DEME. Ze werd daarom gekozen als eerste doelstelling voor een aanpassing van de rentemarges op de door DEME aangegane groene leningen. Deze KPI, die vaak op de invoering van innoverende projecten in moeilijke, verafgelegen omgevingen berust, eist dat de onderneming haar veiligheidsprestaties doorlopend verbetert. DEME heeft reeds de beheersystemen en actieplannen ingevoerd die nodig zijn om haar veiligheidsdoelstellingen te bereiken, maar de onderneming blijft waakzaam. De verbetering van de veiligheid vereist doorlopende inspanningen.

DEME wil bijvoorbeeld haar frequentiegraad (LTIFR) onder 0,2 houden.

In 2021 vonden verscheidene initiatieven op ondernemingsschaal plaats, met name de Safety Stand-Down en de Safety Moment Day, met informatie over 214 successen in het domein van de veiligheid.

VEERKRACHT EN WELZIJN

In april werd DEME een van de drie finalisten van de Duurzaamheidsaward 2021 van de Haven van Antwerpen met betrekking tot DOD 3, voor haar preventieve gezondheidsprogramma 'Veerkracht en welzijn bij DEME', dat de weerbaarheid van de medewerkers tegenover de uitdagingen van COVID-19 heeft versterkt. Heel het jaar lang werkten verscheidene teams 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 om de projecten tijdens de pandemie volstrekt veilig te kunnen voortzetten.

PLAATSELIJKE GEMEENSCHAPPEN

DEME wijdt eveneens veel aandacht aan de plaatselijke gemeenschappen in de landen waar ze actief is en draagt bij aan diverse sociale projecten. Tot slot schaart DEME zich achter de Verklaring van de Rechten van de Mens.

5.1.2. MILIEU

PRODUCTIE VAN GROENE ENERGIE TEN DIENSTE VAN DE ENERGIETRANSITIE

De klimaatverandering is een van de grootste dreigingen voor onze planeet en onze samenleving. De stijging van de temperaturen op wereldschaal als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen leidt tot een stijging van de zeespiegel, een verwarming van het oppervlak van de oceaan en een toename van extreme weersverschijnselen met droogte, (bos)branden en overstromingen tot gevolg. Tegelijkertijd bestaat er een groeiende behoefte aan betaalbare, betrouwbare en duurzame energie.

DEME werkt verder aan haar ambitieuze strategie voor de versnelling van de energietransitie en de versterking van de weerbaarheid van de samenleving tegenover de impact van de klimaatverandering.

Dat komt in heel de onderneming tot uiting en in het bijzonder in de sector van de offshore windkracht, waar DEME in 2021 onder meer aan de windparken Triton Knoll, Hornsea Two, Saint-Nazaire en Dolwin6 heeft gewerkt. In het afgelopen jaar heeft DEME echt opmerkelijke contracten in de wacht gesleept, met name het eerste EPCI-contract voor een drijvend offshore windpark in Frankrijk en het T&I-contract voor de turbines en funderingen van Vineyard, het eerste grootschalige offshore windpark in de Verenigde Staten. Dit contract werd snel gevolgd door een belangrijk 'Balance of Plant'-contract voor de bouw van het project Coastal Virginia Offshore Wind van 2,6 GW. Dit is het grootste contract voor de installatie van offshore windturbines dat ooit in de Verenigde Staten werd gegund.

Parallel aan haar realisaties in het domein van offshore windenergie werkt DEME ook aan andere vormen van hernieuwbare energie, zoals de productie, de opslag en het transport van groene waterstof. Ze is een pionier met diverse initiatieven 'van wind en zon naar waterstof', zoals HYPOR[®] Oostende, HYPOR[®] Duqm en PosHYdon.

Midden juli ondertekende HYPOR[®] Duqm, een initiatief van DEME Concessions en OQ, haar partner in Oman, een samenwerkingsakkoord met Uniper om de bevoorrading met groene ammoniak te verkennen.

In mei 2021 is DEME lid geworden van Hyve, een consortium dat mikt op een duurzame, rendabele productie van waterstof op gigawattniveau.

In 2020 trad DEME Offshore toe tot PosHYdon, 's werelds eerste offshore proefproject met groene waterstof op een werkplatform. In 2021 kende de Nederlandse regering een subsidie van 3,6 miljoen euro toe die de start van het proefproject in de Noordzee mogelijk maakte.

OP WEG NAAR DE KLIMAATNEUTRALITEIT

DEME wil tegen 2030 haar uitstoot van broeikasgassen met 40% verlagen tegenover 2008, het jaar dat de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) als referentie heeft gekozen. DEME wil tegen 2050 een klimaatneutrale onderneming zijn.

Aangezien meer dan 90% van de uitstoot van broeikasgassen aan het brandstofverbruik van de schepen kan worden toegeschreven, voert DEME een investeringsplan over meerdere jaren uit om haar vloot van de meest geavanceerde technologie te voorzien en brandstoffen met lage emissie te gebruiken, zoals LNG, biodiesel en de toekomstige ecologische brandstoffen met waterstof, zoals groene methanol en groene waterstof. Daarnaast werkt DEME continu aan de verbetering van de energie-efficiëntie van de volledige vloot door middel van verschillende technologische maatregelen, zoals systemen voor de recuperatie van de warmte van restgassen voor de opwekking van elektrische energie. De nadruk ligt ook doorlopend op de optimalisatie van de processen en de verbetering van de productiviteit. Daarom werd de stijging van het percentage koolstofarme brandstoffen die de onderneming verbruikt als tweede doelstelling gekozen voor een aanpassing van de rentemarges op de door DEME aangegane groene leningen.

DEME bouwt dus verder aan haar toekomstbestendige vloot. De mega cutter ‘Spartacus’, de krachtigste snijkopzuiger ter wereld, is in bedrijf genomen. Het schip kan op LNG varen en heeft verscheidene energiebesparende kenmerken. De ‘Groenewind’, een speciaal voor het onderhoud van offshore windparken ontworpen schip dat tot 50% brandstof kan besparen, kwam eveneens bij de vloot.

DEME heeft bovendien verbeteringsprogramma's om de milieu-impact tijdens de uitvoering van de projecten verder te beperken. Specifieke programma's mikken op verdere reductie van de uitstoot van broeikasgassen die aan de klimaatverandering bijdragen, en van andere verontreinigende stoffen die de lokale luchtkwaliteit aantasten.

De totale CO₂-uitstoot van DEME (scope 1 en 2) is in 2021 gestegen naar 833 kt CO₂-eq., tegenover 660 kt CO₂-eq. in 2020. De toename van de uitstoot is vooral het gevolg van een grotere benutting van de schepen in 2021. Het gebruik van de hoppers en cutters lag ongeveer 15% hoger dan vorig jaar. Dit is vooral het gevolg van de activiteiten in grote projecten, zoals de havenprojecten Abu Qir I en II in Egypte.

MILIEUCERTIFICERINGEN

DEME verkreeg in 2021 voor het eerst de ISO 50001-certificering voor het beheer en de doorlopende verbetering van haar energieprestaties. Ze stelt DEME ook in staat om het energiebeheer en de eraan verbonden CO₂-uitstoot te integreren.

In de Benelux is DEME gecertificeerd volgens de eisen van de CO₂-prestatieschaal, die de ondernemingen aanmoedigt om hun CO₂-uitstoot in kaart te brengen en te verlagen. Sinds 2012 worden onze processen en resultaten geverifieerd door LRQA (een erkende onafhankelijke partij). In 2018 slaagde DEME met het hoogste kwalificatieniveau (niveau 5) voor de vernieuwingsaudit. De CO₂-prestatieschaal is een veelgebruikt instrument dat organisaties helpt om hun koolstofuitstoot te verminderen in de uitvoering van projecten en in hun commerciële activiteiten. Het principe bestaat erin dat de CO₂-inspanningen economisch worden beloond: hoe hoger de score op de schaal, hoe beter de evaluatie van de onderneming in de aanbestedingsprocedures.

De CO₂-prestatieschaal is eigendom van en wordt beheerd door de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen (SKAO).

INNOVATIES TEGEN DE KLIMAATRISICO'S

DEME levert al tientallen jaren oplossingen voor de bouw van een infrastructuur die beter aangepast is aan de klimaatrisico's, zoals een bescherming tegen overstromingsrisico's. Naast pionierprojecten zoals Coastbusters, gericht op door de natuur geïnspireerde concepten, is het project Bankbusters van start gegaan. Samen met haar partners zal DEME een kunstmatig moeras bestuderen en ontwerpen.

5.1.3. GOVERNANCE

DEME is vaak actief in landen met een hoger risicoprofiel in termen van onethische praktijken. Ze streeft altijd naar integer zakendoen en de proactieve preventie van corruptie en omkoping. De onderneming verbindt zich ook actief tot de eerbiediging en bescherming van de mensenrechten en de arbeidsrechten, zoals blijkt uit haar ‘Code voor ethiek en integer zakendoen’ en haar ‘Ethische code voor de handelspartners’.

Deze code weerspiegelt de fundamentele waarden van DEME, samengevat in het acroniem ‘STRIVE’: Safety, Technical Leadership, Respect & Integrity, Innovation, Value Creation and Environment (veiligheid, technisch leiderschap, respect en integriteit, innovatie, waardecreatie en milieu). Naast de naleving van de wet, een conditio sine qua non, zijn respect en integriteit van het allergrootste belang voor alle mensen van DEME, en iedereen die met DEME wil samenwerken, moet dezelfde normen respecteren.

SAFETY

TECHNICAL
LEADERSHIPRESPECT
& INTEGRITY

INNOVATION

VALUE
CREATION

ENVIRONMENT

Alle personeelsleden van DEME worden billijk behandeld, met waardigheid en respect, ongeacht hun persoonlijke kenmerken, geloof, nationale of etnische afkomst, cultuur, godsdienst, leeftijd, gender en seksuele geaardheid, geestelijke of lichamelijke vermogens. DEME biedt een werkplek aan waar alle werknemers billijk en zonder discriminatie worden behandeld.

EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN

DEME eerbiedigt en beschermt de mensenrechten in het algemeen, samen met de fundamentele rechten en vrijheden zoals ze in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties gedefinieerd zijn. De groep tolereert nooit slavernij, kinderarbeid, dwangarbeid of verplichte arbeid of mensenhandel. De toepassing van het beleid heeft ervoor gezorgd dat alle partners zich bewust zijn van het belang van de eerbiediging van de mensenrechten en dat zij weten hoe en waar zij eventuele inbreuken kunnen melden.

DEME is vaak actief in landen met een hoger risicoprofiel voor onethische praktijken. De specificiteit van haar activiteiten vereist een grote waakzaamheid opdat de ethische normen altijd zouden worden gerespecteerd. Het is altijd de ambitie om integer zaken te doen en proactief corruptie in om het even welke vorm te voorkomen.

DEME zet zich actief in voor de eerbiediging en bescherming van de arbeidsrechten en de mensenrechten in haar activiteiten. Met dat doel beschikt DEME over een 'code voor ethiek en integer zakendoen', naast verschillende specifieke beleidslijnen ('Compliancebeleid en praktijken', 'Mensenrechtenbeleid' en 'Meldingsbeleid en -procedures'). De code voor ethiek en integer zakendoen gaat gepaard met een verplichte jaarlijkse opleiding, met in 2021 een slaagcijfer van 99% (voor het voltallige personeel met uitzondering van de bemanningsleden). Voor de bemanningsleden werd een aan COVID-19 aangepaste benadering ontwikkeld.

Een goede selectie van bureaus, agentschappen en andere derden is bijgevolg een voorafgaande voorwaarde voor men contracten afsluit en de samenwerking begint. Het beleid van DEME voor respect in het algemeen en de eerbiediging van de mensenrechten in het bijzonder wordt altijd duidelijk in de contracten gedefinieerd. Een voor de bureaus en agentschappen ontwikkelde procedure, die zowel voor als na de aanwerving wordt toegepast, maakt onze normen en de manier waarop ze moeten worden nageleefd zeer zichtbaar.

Regelmatige audits en inspecties van de bureaus, agentschappen en andere derden die personeel op de sites van DEME inzetten, garanderen dat onze normen worden nageleefd en efficiënt zijn.

BESTRIJDING VAN FRAUDE EN CORRUPTIE

DEME heeft een duidelijk beleid om al haar activiteiten integer uit te voeren en elke vorm van corruptie te bestrijden. Naast de ethische en integriteitscode heeft DEME een volledig complianceprogramma geïmplementeerd dat onder meer een uitgebreid anticorruptiebeleid omvat. Het anticorruptiebeleid is in het kader van dit complianceprogramma opgenomen in het jaarlijkse programma voor de bewustmaking van de werknemers. Het beleid zelf wordt bovendien aangevuld met specifieke procedures die zijn effectiviteit in de dagelijkse werking verzekeren. De due diligence van het beleid tegenover derden, het beleid voor de integriteit van de uitgaande betalingen en het beleid voor de toelevering tot en met de betaling van belangrijke derden, en ook een opleidingsprogramma voor het personeel dat bij dergelijke activiteiten betrokken is, dragen effectief bij tot de strijd tegen fraude en corruptie. DEME is wereldwijd actief, ook in landen met een hogere score op de 'corruptieperceptie-index'. Mogelijke gevallen van corruptie betekenen een risico voor het imago van de groep. Daarom heeft DEME een due-diligenceprocedure ingevoerd, niet alleen voor dit type landen met hoog risico, maar ook voor alle situaties waarin een verhoogd risico van fraude en corruptie bestaat. Om te beginnen raadt DEME aan om zo weinig mogelijk gebruik te maken van sponsors of agenten. Als dat niet kan worden vermeden, moeten deze partijen vooraf worden onderzocht, met een diepgang die afhangt van het risiconiveau. Daarnaast voert de groep een follow-up uit van de derden met wie zij zaken doet. In onze contracten zijn specifieke clausules opgenomen waarmee de partijen zich ertoe verbinden altijd te handelen in overeenstemming met het door DEME geëiste conformiteitsniveau. Ten slotte verzekert DEME zich ervan dat deze partijen het beleid en de procedures inzake corruptie effectief naleven. Daarnaast beperkt DEME deze risico's zoveel mogelijk aan de hand van beleidsregels en procedures die iedereen goed kent en die in het geheel van de organisatie worden toegepast.

5.1.4. INNOVATIE

In termen van innovatie focust DEME op de gezamenlijke waardecreatie door het vormen van partnerschappen met meerdere partijen en door een grotere concentratie op intern ondernemerschap.

In de loop van het jaar werden verscheidene opmerkelijke innovaties gerealiseerd. DEME is lid van de innovatiepool 'The Blue Cluster', die focust op de duurzame groei op zee. MPVAqua won de Blue Innovation Swell Award 2021. De partners in deze samenwerking hebben zich verbonden tot de ontwikkeling van grootschalige offshore zonneparken.

Het project 'Bankbusters' werd eveneens gestart. Samen met haar partners zal DEME een kunstmatig moeras bestuderen en ontwerpen. Het innoverende karakter schuilt in de integratie van biologische en technologische aspecten voor de bescherming van de oevers van getijdederivieren tegen erosie. De verworven basiskennis wordt gebruikt voor de bouw van DRECO's (Dredged Ecological Compartment - conceptual building blocks). In die laatste worden nieuwe technieken en procedures toegepast voor de behandeling, installatie en dehydratie van zacht baggermateriaal. De DRECO's vormen een basis voor de toepassing van op de natuur gebaseerde oplossingen (NbS), het hergebruik en de stabilisatie van zacht sediment en de bouw van een duurzame bescherming van de oevers tegen erosie. Daarnaast worden passende meetinstrumenten en een benadering voor de monitoring van de erosiebescherming uitgewerkt.

DEME blijft ook via haar dochter GSR investeren in de duurzame mijnexploitatie in diep water. In april bewees de 'Patania II', de diepzee-robot van GSR, met succes dat hij zich op de zeebodem kon verplaatsen en op 4,5 km diepte polymetaalknollen kon verzamelen.

DEME focust sterk op internationale samenwerking, bijvoorbeeld door zich aan te sluiten bij de European Clean Hydrogen Alliance, het Sustainable Ocean Business Action Platform en het Global Partnership for Plastics Action van het World Economic Forum.

Als steun voor het interne ondernemerschap werden verscheidene innovatieprogramma's gestart om enerzijds nieuwe ideeën te verzamelen en anderzijds gerealiseerde initiatieven te belonen. In het volledige innovatieproces is de duurzaamheid een van de evaluatiecriteria.

5.2. RESULTATEN VAN DIT BELEID BIJ CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE

EEN GEZAMENLIJKE EN MULTIDISCIPLINAIRE AANPAK

De reële impact op de belangrijke ESG-thema's mens, energie, mobiliteit en materialen wordt verzekerd door een gezamenlijke en multidisciplinaire aanpak bij de verschillende entiteiten van CFE Contracting en BPI Real Estate. De duurzaamheid wordt dus al tijdens het ontwerp van de projecten van BPI Real Estate en Wood Shapers in aanmerking genomen en staat ook centraal in de uitvoering van de projecten door de verschillende entiteiten van CFE Contracting. De innovatie en de uitvoering van gezamenlijke acties door de verschillende entiteiten versterken de impact.

PROEFPROJECTEN VOOR DE MEEST COMPLEXE THEMA'S

In verscheidene proefprojecten worden de meest complexe thema's, zoals het materiaaltransport en de circulaire economie, van nabij gevolgd. Zo wordt de zeer geslaagde proef in België en Luxemburg voor de optimalisatie van de bouwplaatslogistiek door het gebruik van consolidatiecentra in nieuwe projecten herhaald.

AMBITIEUZE DOELSTELLINGEN MET DE SBT

CFE Contracting heeft zich aangesloten bij de Belgian Alliance for Climate Action. Ze onderschrijft daarmee het initiatief Science Based Targets (SBT). Deze aanpak zal het mogelijk maken om duurzame doelstellingen te valideren die antwoorden op de ambities van de akkoorden van Parijs.

Zo kon CFE Contracting in 2021 haar berekening van de uitstoot van broeikasgassen voor scope 1 en 2 bevestigen en heeft ze haar emissies voor scope 3 volledig in kaart gebracht.

CFE Contracting heeft haar concrete doelstellingen voor scope 1 en 2 in lijn met de SBT gevalideerd en verbindt zich tot de vermindering tegen 2030 met 40% van haar directe CO₂-uitstoot (scope 1 en 2) tegenover 2020.

Ze beschikt daartoe over verscheidene middelen: de vergroening van haar wagenpark, de optimalisatie van de bouwplaatslogistiek, de monitoring en optimalisatie van het energieverbruik, het gebruik van 100% groene energie op de bouwplaatsen en het rationele beheer van water en grondstoffen.

5.2.1. SOCIAAL

De mens staat centraal in de bouwprocessen van CFE. CFE is een belangrijke werkgever, zowel direct (3.155 werknemers) als indirect via de verschillende onderaannemers en leveranciers. In 2020 heeft CFE Contracting een campagne voor 'employer branding' gelanceerd die het concept 'Framily' (family & friends) dat haar kenmerkt in de verf zette. De filialen op mensenmaat en de soliditeit van de groep zijn samen met haar vele vormen van synergie de kracht en de bijzonderheid van CFE. Het aantrekken van nieuwe talenten is een grote uitdaging voor de groep.

HEALTH & SAFETY

CFE wenst ook een maximale aandacht te schenken aan de veiligheid en de gezondheid op de werkplek. De ernst en de frequentie van arbeidsongevallen krijgen in elke raad van bestuur bijzondere aandacht. CFE presteert in dit domein beter dan het Belgische sectorgemiddelde. Dat belet niet dat CFE Contracting haar score elk jaar wil verbeteren. In dat opzicht is het beleid voor sensibilisering, voor opleiding en voor preventie een belangrijk instrument. Ook de 'lean' methode draagt eraan bij. De bouwplaatsen worden regelmatig bezocht om de naleving van de procedures te controleren.

Om rekening te houden met het specifieke karakter en het risiconiveau van de verschillende activiteiten van de teams van CFE Contracting zijn specifieke doelstellingen bepaald. CFE Contracting gebruikt de ernstgraad (LTIGR) als indicator voor de follow-up van het effect van acties voor de veiligheid.

Ze streeft naar een ernstgraad van minder dan 0,4 voor de bouwactiviteiten, een ernstgraad van minder dan 0,5 voor de multitechnische activiteiten en een ernstgraad van minder dan 0,9 voor de activiteiten van rail & utilities. Al deze doelstellingen moeten tegen 2030 worden bereikt.

Om dat te doen, wordt voorrang gegeven aan een proactieve aanpak. Een maandelijks dashboard meet de acties op onze bouwplaatsen en hun impact op de frequentie en de ernstgraad van de ongevallen. De veiligheid is de verantwoordelijkheid van elke medewerker en proactieve en constructieve interventies worden sterk aangemoedigd.

De HSEQ board (Health, Safety, Environment, Quality) heeft meerdere doelstellingen. Hij wil vooral de strategische doelstellingen van de Groep CFE omzetten in concrete acties en duidelijke prioriteitsplannen. De beslissingen worden geleid door het principe 'think global, act local' en mikken op veiligheid voor iedereen, op elk moment. Om zero ongevallen/zero incidenten te bereiken, werkt de board aan de doorlopende verbetering van de processen en het delen van best practices door middel van constructief overleg, met duurzaamheid als rode draad. In 2020 heeft de board een gemeenschappelijke visie en een gemeenschappelijk beleid voor alle entiteiten gedefinieerd en een eenvormige rapportage van de HSEQ-statistieken ingevoerd. Dat heeft hem in staat gesteld om in 2021 een strategie op verschillende niveaus te ontwikkelen, met name de Awareness Training, een project op lange termijn dat de veiligheidscompetenties van de managers zal verbeteren, en de bewustmaking rond de Life Saving Rules, naast een preventiecampagne over het gebruik van alcohol en drugs. Het welzijn op de bouwplaatsen wordt eveneens concreet gemeten. In het project Tweewaters van MBG werd een proef gehouden met een welzijnsbarometer waarop de werknemers hun beleving kunnen aangeven.

FATSOENLIJKE ARBEIDSVOORWAARDEN VOOR IEDEREEN

De eerbied voor de mens geldt niet alleen voor onze eigen werknemers, maar ook voor het personeel van de onderaannemers en leveranciers. Deze filosofie is opgenomen in een integriteitscode die de eerbied voor de rechten van de mens omvat. In deze optiek verlopen de procedures voor de selectie van en de interactie met de onderaannemers schriftelijk. In 2021 werd geen enkele schending van de mensenrechten vastgesteld.

Alle veiligheidsregels gelden natuurlijk niet alleen voor ons eigen personeel, maar ook voor dat van de verschillende onderaannemers of andere actoren op onze bouwplaatsen. De naleving van de veiligheidsvoorschriften en van de arbeidsvoorwaarden wordt nauwkeurig gevolgd. De maandelijkse veiligheidsdashboards registreren dus ook de incidenten en ongevallen bij onze onderaannemers of uitzendkrachten.

OPLEIDINGEN OP MAAT

Ook dit jaar ontvingen de medewerkers van CFE Contracting meer dan 40.000 opleidingsuren. De opleidingen lopen sterk uiteen en hebben betrekking op zowel technische onderwerpen als management, veiligheid, talen of IT.

CFE Contracting en BPI Real Estate willen het aantal opleidingsuren tegen 2030 verdrievoudigen om tot 5 opleidingsdagen per persoon te komen.

In 2021 werden ook gerichte acties ondernomen. Zo lanceerde Van Laere de Van Laere Academy, een volledig programma om het leerproces van jonge projectleiders te voltooien.

5.2.2. MILIEU

Energie, mobiliteit en materialen zijn cruciale uitdagingen voor CFE Contracting en BPI Real Estate. Dankzij de gezamenlijke acties van de verschillende entiteiten op de bouwplaatsen, maar ook en vooral tijdens het ontwerp van de projecten, heeft CFE een zeer grote impact op deze verschillende thema's.

Innoverende nieuwe benaderingen van onze beroepen en nieuwe technologische oplossingen versterken deze ambities.

ANDERS GAAN DENKEN OVER MOBILITEIT

Het vervoer van personen en materialen heeft een aanzienlijke weerslag op de directe CO₂-uitstoot. Bijna 65% van de directe CO₂-uitstoot (scope 1 en 2) is aan het vervoer van de werknemers toe te schrijven.

Daarom is een nieuw beleid voor de vergroening van het wagenpark van de verschillende entiteiten ingevoerd.

Elektrische voertuigen, alternatieve transportoplossingen (fiets, openbaar vervoer ...), vulpercentage van de bestelwagens, vernieuwing van het vrachtwagenpark zijn stuk voor stuk toegepaste oplossingen. Om deze transitie te bevorderen, worden op de verschillende bouwplaatsen geleidelijk aan elektrische laadpalen geïnstalleerd.

CFE Contracting en BPI Real Estate willen de koolstofintensiteit van hun vloot tegen 2030 met 40% verlagen.

De behoefte aan transport voor materialen en afval herzien, kan eveneens helpen om de impact te verkleinen. De op de verschillende bouwplaatsen toegepaste 'lean' bouwprocessen dragen er eveneens toe bij.

Sinds 2020 hebben verscheidene bouwplaatsen in België en Luxemburg hun logistiek herzien door met consolidatiecentra te werken. Deze logistieke hubs verminderen het aantal vrachtwagens voor de bevoorrading van de bouwplaatsen in aanzienlijke mate en maken bovendien de leveringsplanning betrouwbaarder. In Brussel worden ook alternatieve leveringswijzen gebruikt, zoals levering via de waterweg. Dat heeft een onmiddellijke impact op de CO₂-uitstoot. Doorgedreven studies op de bouwplaats Auréa in Luxemburg hebben aangetoond dat het gebruik van logistieke hubs de productie van CO₂ in het materiaaltransport met tot 46% verminderde. Na het succes van de proefprojecten wordt deze aanpak in nieuwe projecten in België en Luxemburg overgenomen. In de Luxemburgse projecten wordt zelfs de terugrit van de vrachtwagens geoptimaliseerd, zodat ze bouwafval kunnen meenemen en de sortering, verwerking en recyclage van het afval worden vergemakkelijkt.

De projecten die BPI Real Estate als Urban Shaper ontwikkelt, liggen door hun aard in het centrum van de stad en houden altijd rekening met een multimodale mobiliteit. Naast de bouwplaatslogistiek en de mobiliteit van haar werknemers ijvert BPI Real Estate ook voor een koolstofvrije mobiliteit voor haar klanten en stedelijke partners.

De teams van MOBIX blijven de Belgische spoorwegen renoveren en spelen daarmee een belangrijke rol voor de zachte mobiliteit in België. Deze grootschalige werken worden mogelijk gemaakt door de grote expertise van MOBIX en door haar vermogen om totaaloplossingen aan te bieden: vernieuwing van de sporen en de signalisatie, elektrificatie.

RATIONEEL MATERIAALGEBRUIK

Volgens studies is de materiaalkeuze een doorslaggevende factor in de analyse van de CO₂-kosten van een gebouw. Renovatie, het gebruik van kringloopmaterialen of hergebruik zijn oplossingen voor de vermindering van de koolstofvoetafdruk. Ook de keuze van meer duurzame materialen draagt daar toe bij.

CFE Contracting en BPI Real Estate hebben daarom begin 2020 hun knowhow gebundeld om de joint venture Wood Shapers op te richten. De beheersing van de materialen (en in het bijzonder van hout) en van bouwtechnieken voor een geoptimaliseerde structuur staan samen met een geïntegreerde projectvisie centraal in de duurzame benadering van Wood Shapers. In 2021 heeft Wood Shapers samenwerkt met BPC aan het project Monteco, momenteel het hoogste houten gebouw in het Brussels Gewest.

Met haar drie filialen, Van Laere, BPC en VMA, heeft CFE Contracting het project ZIN in de Brusselse Noordwijk opgestart. Dit innoverende project van meer dan 110.000 m² legt de nadruk op circulariteit. De circulaire benadering begint met het behoud van 65% van de bestaande WTC-torens, wat de hoeveelheid sloopafval en het gebruik van nieuwe bouwmaterialen beperkt. Dit is het eerste project in België dat de circulariteitsprincipes op deze schaal toepast. Concreet zal in totaal 95% van het materiaal worden bewaard, hergebruikt of gerecycled en zal 95% van de nieuwe materialen voor de kantoren C2C-gecertificeerd zijn.

BPI Real Estate houdt al bij het ontwerp van haar projecten rekening met het hergebruik van materialen. Vooraleer de renovatie of sloop van een oud gebouw begint, wordt een inventaris gemaakt van de materialen of producten die men ter plekke of in andere projecten zou kunnen hergebruiken. Dit jaar kon ongeveer 35.580 ton materialen worden hergebruikt. Het betreft voornamelijk beton dat ter plekke werd hergebruikt voor de bekisting en het wegbed van het project Samaya.

Als het project het mogelijk maakt, verkiest BPI Real Estate renoveren boven slopen en herbouwen. Dat betreft dit jaar ongeveer 60.000 m² ter studie, met bouwvergunning in aanvraag, of in uitvoering.

Er gaat bijzondere aandacht naar het water dat wij op onze bouwplaatsen verbruiken of oppompen.

CFE Contracting verbindt zich ertoe om tegen 2030 geen pompwater meer in de riolering te lozen.

In 2021 hebben knappe initiatieven in die zin het licht gezien. Zo kwamen de teams van het project Tweewater in Leuven op het slimme idee om met de brouwerij Stella Artois samen te werken om het pompwater van de bouwplaats te hergebruiken.

Meer algemeen wordt het waterverbruik op vele bouwplaatsen gemonitord. Dankzij deze analyse kan men het verbruik optimaliseren en een abnormaal verbruik of lekken detecteren.

CFE Contracting heeft zich aangesloten bij het initiatief Co-station. CFE Contracting zal samen met Befimmo, Juunoo en het architectenbureau Sia een tool ontwikkelen die het opstellen van inventarissen en de circulaire economie ten goede komt.

HET ENERGIEVERBRUIK BEPERKEN

Een andere aanpak om de CO₂-productie te beperken, is de vermindering van het energieverbruik van zowel de gebouwen als de bouwplaatsinstallaties.

Het energieverbruik op de bouwplaatsen wordt gemonitord, zodat men het kan optimaliseren, met name door abnormaal oververbruik op te sporen. Het begrip van dit verbruik gaat samen met een betere isolatie van de werfcontainers en met diverse verbeteringsmaatregelen. Op veel bouwplaatsen worden bovendien zonnepanelen geïnstalleerd.

CFE Contracting heeft zich ertoe verbonden om tegen 2050 uitsluitend groene stroom te gebruiken op haar bouwplaatsen in België en Luxemburg, en tegen 2030 de koolstofintensiteit van haar energieverbruik met 40% te verminderen.

Mobix project

ZIN Brussel

Via haar filiaal VEMAS levert CFE Contracting ESCO-diensten met gegarandeerde energieprestaties aan de klanten die het wensen. CFE Contracting lanceerde eind 2021 VMANAGER, een software en app gericht op energiebesparing, het beheer van de energiestromen en meer algemeen het beheer van de gebouwtechnieken. Deze innoverende tool maakt een intelligent en duurzaam beheer mogelijk van nieuwe of gerenoveerde gebouwen. Hij combineert de technische expertise van VMA met intensieve monitoring en tools voor de supervisie en controle van de reële energieprestaties. De ontwikkeling van VMANAGER levert in combinatie met de knowhow van VEMAS een totaaloplossing voor het energiebeheer op.

In haar vastgoedontwikkelingen streeft BPI Real Estate naar de optimalisatie van het energieverbruik van de gebouwen en het gebruik van verwarmingstechnieken zonder fossiele brandstoffen (gas, steenkool en stookolie). Dit jaar voorzien 206.870 m² projecten ter studie of in ontwikkeling warmtekrachtkoppeling, een warmtenet met biomassa/pellets of geothermie. 83.200 m² krijgt een volledig 'fossil free' verwarmingssysteem.

De toekomst van groene energie in België kan niet zonder de ontwikkeling van batterijen. Het consortium EStor-Lux (SRIW, Ackermans & van Haaren, CFE, BEWATT, SOCOFE, IDELUX, SOFILUX) is op 9 december 2021 van start gegaan met de volledige commerciële activiteit van het eerste op het Belgische hoogspanningsnet aangesloten park van opslagbatterijen. Met een geïnstalleerd vermogen van 10 MW en een opslagcapaciteit van 20 MWh is dit park van 480 modules met lithium-ionbatterijen, geïnstalleerd in een datacenter van Kyndryl in Bastenaken, de grootste actieve batterijensite van de Benelux in termen van opslagcapaciteit. Het is bovendien een van de eerste Europese batterijparken die langdurig stroom kunnen leveren (120 minuten, dus 2 tot 4 keer meer dan de bestaande systemen). Dit is een beslissend voordeel, want het maakt veel frequentere en langere activeringen mogelijk om het net in evenwicht te houden vooraleer frequentiafwijkingen ontstaan, terwijl de huidige batterijparken beperkt zijn tot de compensatie van afwijkingen na hun ontstaan.

5.2.3. INNOVATIE

CFE Contracting lanceerde eind 2021 haar VMANAGER, gericht op energiebesparing, het beheer van de energiestromen en meer algemeen het beheer van de gebouwtechnieken. Deze innoverende tool maakt een intelligent en duurzaam beheer mogelijk van nieuwe of gerenoveerde gebouwen. Hij combineert de technische expertise van VMA met intensieve monitoring en tools voor de supervisie en controle van de reële energieprestaties. VMANAGER is dus een geïntegreerde oplossing, een combinatie van:

- VMANAGER Connect: een digitale 'stekkerdoos' die alle technische installaties van uw gebouw met elkaar verbindt.
- VMANAGER Performance, dat specifiek gericht is op energiebesparing en energiebeheer in nieuwbouw en bestaande gebouwen.

De innovatie impliceert ook samenwerkingen met universiteiten en onderzoekscentra. Zo werden de proefprojecten voor de logistieke hubs gevolgd door het WTCB, de VUB en de Confederatie van de Bouw in België en door LIST in Luxemburg.

BPI Real Estate en CFE Contracting hebben met het initiatief Co-station samengewerkt om innovatieve oplossingen voor smart building en de circulaire economie te ontwikkelen.

CFE blijft voor VEMAS samenwerken met VITO. Ze steunt dit onafhankelijke onderzoeksorganisme dat zich tot doel stelt om duurzaamheid de norm te maken in onze maatschappij, door globale projecten te ontwikkelen die de ecologische transitie met behulp van technologische innovaties bevorderen. Deze benadering reikt concrete antwoorden aan, maar legt ook de nadruk op het delen van kennis en op de synergie tussen de privésector en de onderzoekswereld.

Ook intern wordt kennis gedeeld. Elk bedrijf van CFE Contracting bezit een solide kennisbasis. Maar elke entiteit bouwt die op haar eigen manier op. Daarom is het Digitalization & Innovation Board op het idee gekomen om een zoekpagina aan te bieden waar men de expertise en gegevens vlot en transversaal kan delen. Dit platform heet Search-it.

5.2.4. GOVERNANCE

Een Corporate Governance Charter met concrete en begrijpelijke procedures moet de grootst mogelijk impact op de werking garanderen. In 2021 werden het corporate governance charter en alle cruciale beleidslijnen en procedures door zowel CFE als CFE Contracting geüpdatet.

Charters definiëren de structuur van CFE Contracting en BPI Real Estate, de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende raden en comités, en de minimale toepasselijke procedures. Vervolgens worden ze in een reeks interne beleidslijnen uitgewerkt.

Het beleid voor de eerbiediging van de mensenrechten en dat voor de bestrijding van fraude en corruptie verdienen een bijzondere vermelding.

EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN

De eerbiediging van de mensenrechten is een van de fundamentele waarden die aan de basis liggen van het algemene beleid van de polen Contracting en Vastgoedontwikkeling. Deze eerbied komt tot uiting in een geformuleerd beleid met een specifiek op de integriteit van de medewerkers gerichte gedragscode, die het algemene kader vormt waarvan de toepassing door individuele informatie en interne audits wordt verzekerd.

In de aanwerving, maar ook in bijvoorbeeld de dagelijkse werkrelaties en de opportuniteiten voor opleiding, interne mobiliteit of promotie, is elke discriminatie op grond van gender, leeftijd, nationaliteit, afkomst, overtuiging of handicap verboden. Het algemene beleid omvat ook de eerbiediging van de wetten met betrekking tot de privacy van de medewerkers, wat in de dochterondernemingen tot uiting komt in maatregelen op het vlak van de informatica om de veiligheid van de persoonsgegevens van de medewerkers te verzekeren.

Dit algemene beleid wordt ook weerspiegeld in de contractuele bepalingen met de onderaannemers, bepalingen die de eerbiediging van de wetten met betrekking tot de mensenrechten eisen. Bij de selectie van buitenlandse onderaannemers voeren wij de vereiste controles uit, bijvoorbeeld inzake de sociale zekerheid en de betaling van het minimumloon.

De polen Contracting en Vastgoedontwikkeling hebben tot op heden geen enkele inbreuk op hun mensenrechtenbeleid vastgesteld.

BESTRIJDING VAN FRAUDE EN CORRUPTIE

De door CFE opgestelde anticorruptiecode, die in 2021 werd bijgewerkt, richt zich tot alle medewerkers, ongeacht hun functie. Ze verklaart duidelijk dat elke vorm van corruptie of corrupte praktijken, direct of indirect, verboden is, zowel op het niveau van de ondernemingen als op dat van de natuurlijke personen. Om de effectiviteit en het goede begrip van de uitgevaardigde ethische regels te verzekeren, geeft de code concrete details met betrekking tot in commerciële betrekkingen courante gewoonten, zoals voordelen, geschenken, voorrechten en blijken van gastvrijheid: ze preciseert wat wel en niet toegelaten is, de grenzen die men moet respecteren enzovoort, rekening houdend met de nationale (van België en/of het betrokken buitenland) en de internationale reglementeringen. Het engagement van de dochterondernemingen en hun medewerkers, het ethische besef en de wil om in een geest van samenwerking en vertrouwen te werken, samen met de invoering van een aantal interne procedures die de mogelijkheid van fraude en corruptie beperken, zijn stuk voor stuk elementen die een goede naleving van de bepalingen tegen fraude en corruptie hebben verzekerd. CFE Contracting heeft in 2020 en 2021 haar inspanningen verdubbeld om haar operationele personeel op te leiden in de kennis en het begrip van de sociale wetgeving. Zo ontvingen meer dan 450 operationele medewerkers van de verschillende dochterondernemingen van CFE Contracting een opleiding 'Best Practices: contract management & social law' om een goed begrip van de toepasselijke reglementering inzake contracten en sociale wetten te verzekeren.

INTERNE AUDIT

De cel interne audit onderwerpt elke entiteit regelmatig aan een analyse van de risico's en de procedures. De interne audit is een onafhankelijke functie met als belangrijkste opdracht de ondersteuning en begeleiding van het management voor een betere beheersing van de risico's.

De interne audit rapporteert functioneel aan het Auditcomité van CFE, door het jaarlijkse auditplan, de belangrijkste resultaten van de uitgevoerde audits en een follow-up van de actieplannen voor te leggen. Indien nodig kunnen bijkomende opdrachten worden uitgevoerd op verzoek van het Auditcomité of het Executief Comité van CFE Contracting.

6. NIET-FINANCIËLE KRITISCHE PRESTATIE-INDICATOREN (KPI'S)

De definitie, de verzameling en de analyse van KPI's maken integraal deel uit van de duurzaamheidsstrategie van CFE. Voor elk thema met hoge materialiteit werd ten minste één KPI gekozen. Voor sommige meer complexe thema's, zoals het transport, werd de voorkeur gegeven aan de analyse van proefprojecten. De analyse en de regelmatige follow-up van al deze KPI's aan de hand van specifieke dashboards maken een nauwkeurige validatie van de toegepaste actieplannen mogelijk.

De kwaliteit van de verzamelde gegevens wordt elk jaar kritisch geanalyseerd met het oog op haar doorlopende verbetering.

6.1. BELANGRIJKSTE CIJFERS EN DUURZAAMHEIDSAMBITIE

6.1.1. BIJ DEME

De duurzame thema's met hoge materialiteit van DEME zijn 'Climate & energy', 'Innovation', 'Ethical Business' en 'Health, Safety & wellbeing'.

Voor deze thema's zijn strategische KPI's en concrete streefdoelen bepaald.

		KPI	Unit	2020	2021	Target 2030
Climate & Energy	Koolstofvoetafdruk	BKG-emissies scope 1 en 2 (wereldwijd) ⁽¹⁾	Ton CO ₂ -eq	660.000	832.800	De BKG-emissies (scope 1 en 2) tegen 2030 met 40% verminderen (tegenover het referentiejaar 2008)
Innovation	Duurzame innovatie	Goedgekeurde innovatie-initiatieven ⁽²⁾	#	18	14	De aanvaarding verzekeren van duurzaamheid als onderdeel van elke uitdaging in elke innovatiecampagne
Ethical Business	Bewustmaking inzake compliance	Percentage van het personeel dat een opleiding over compliance heeft ontvangen	%	97	99	Zich ervan verzekeren dat elke medewerker frequente opleidingen voor ethische bewustmaking heeft gevolgd
Health, Safety & Wellbeing	Frequentiegraad	LTIFR ⁽³⁾	Ratio	0,19	0,19	≤ 0,2

(1) Bepaald op basis van de protocollen over de broeikasgassen en de norm GRI 305 Emissies.

(2) Het totale aantal goedgekeurde innovatie-initiatieven na de innovatiecampagnes van DEME tijdens de rapportageperiode.

(3) De frequentiegraad is het aantal incidenten met verwonding die tot meer dan een dag werkverlet per team hebben geleid (de dag van het incident niet meegerekend) en de dodelijke ongevallen, gedeeld door het aantal gepresteerde werkuren maal 200.000. Ziekte, incidenten die geen verband houden met het werk en verkeersincidenten worden niet meegeteld.

De totale CO₂-uitstoot van DEME (scope 1 en 2) is in 2021 gestegen naar 833 kt CO₂-eq., tegenover 660 kt CO₂-eq in 2020. De toename van de uitstoot is vooral het gevolg van een grotere benutting van de schepen in 2021. Het gebruik van de schepen lag ongeveer 15% hoger dan vorig jaar.

6.1.2. BIJ CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE

De belangrijkste duurzaamheidsonderwerpen voor CFE Contracting en BPI Real Estate zijn mens, mobiliteit, energie en grondstoffen.

Dit heeft zowel betrekking op de ontwikkeling van de projecten van BPI Real Estate als op de uitvoering van de werken door de teams van CFE Contracting.

Voor deze thema's zijn strategische KPI's en concrete streefdoelen bepaald.

		KPI	Unit	2020	2021	Target 2030
People	Veiligheid	Ernstgraad ⁽¹⁾	Ratio	0,61	0,69	SrConstr < 0,4 SrMultitech < 0,5 SrRail&utilities < 0,9
	Opleidingen	Aantal opleidingsdagen per werknemer ⁽²⁾	d/VTE	1,75	1,65	5
Mobility	Directe CO ₂ -uitstoot (scope 1 en 2)	Koolstofintensiteit ⁽³⁾	Ton CO ₂ /k€	19,4	15,9	11,63 (daling met 40% tegenover de waarden van 2020)
Energy	Groene energie	Verhouding groene energie ⁽⁴⁾	%	40,09	54,9	100%*
Materials	Hergebruik van materialen	Ton in de projecten hergebruikte materialen ⁽⁵⁾	Ton	-	35.580	te bevestigen
	Rationeel watergebruik	Percentage hergebruikt pompwater ⁽⁶⁾	%	-	-	100%

(1) Ernstgraad = aantal kalenderdagen afwezigheid x 1.000 gedeeld door het aantal gewerkte uren.

Gelet op de specificiteit van de beroepen werden verschillende doelstellingen bepaald voor bouw, multitechnieken en rail.

Deze doelstelling komt overeen met een vermindering met 50% tegenover de Belgische sectorgemiddelden in 2020.

(2) Het aantal opleidingsdagen per werknemer wordt berekend met een hypothese van 8 werkuren per dag.

De doelstelling is ten minste vijf opleidingsdagen (alle categorieën samen) per medewerker.

(3) De koolstofintensiteit wordt berekend door de hoeveelheid CO₂ scope 1 en 2 die CFE Contracting en BPI Real Estate produceren, te delen door de omzet van in het voorbije jaar. De doelstelling is dus de verlaging van deze koolstofintensiteit met 40% tegen 2030 tegenover de gegevens van het referentiejaar 2020.

(4) De verhouding groene energie is de ratio tussen de groene energie en de totale verbruikte energie (op de bouwplaatsen en in de verschillende maatschappelijke zetels).

* De doelstelling van 100% is voor 2025 bepaald.

(5) In dit stadium betreft het de kwantificering van het gewicht aan hergebruikte materialen in de projecten van BPI Real Estate. De doelstelling en de horizon om ze te bereiken, moeten nog worden bepaald.

(6) Het pompwater van de bouwplaatsen wordt momenteel vaak rechtstreeks in de riolering geloosd. CFE Contracting heeft de ambitie om geen pompwater meer in de riolering te lozen en dus een manier te vinden om 100% van het pompwater te hergebruiken. Deze gegevens zullen vanaf 2022 worden gemonitord.

6.2. HR-INDICATOREN VAN DE GROEP CFE

De medewerkers zijn de grootste waarde van een onderneming. De teams van Human Resources staan doorlopend voor de uitdaging om gezonde, ontplooid en voldoende opgeleide medewerkers te vinden. Ze kunnen deze elementen dankzij verscheidene kritische prestatie-indicatoren zorgvuldig volgen.

Aantal medewerkers per pool			
	CFE Contracting & BPI Real Estate	DEME	Totaal
2019	3.276	5.134	8.410
2020	3.250	4.976	8.226
2021	3.137	5.090	8.227

Aantal medewerkers volgens statuut			
2021	Arbeiders	Bedienden	Totaal
CFE	1.620	1.517	3.137
DEME	2.201	2.889	5.090
Totaal	3.821	4.406	8.227

Aantal medewerkers per type contract				
	Arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur	Arbeidsovereenkomst van bepaalde duur	Alternerend leren	Totaal
2019	8.065	334	11	8.410
2020	7.895	327	4	8.226
2021	7.953	261	13	8.227

Leeftijdspiramide			
	2019	2020	2021
< 25	380	331	324
26-30	1.165	1.086	1.026
31-35	1.242	1.213	1.269
36-40	1.250	1.267	1.285
41-45	1.176	1.147	1.113
46-50	973	974	994
51-55	1.026	1.025	987
56-60	785	773	833
> 60	413	410	396

Anciënniteit			
	2019	2020	2021
<1	912	648	1.019
1-5	2.928	3.034	2.701
6-10	1.509	1.508	1.519
11-15	1.352	1.327	1.309
16-20	685	637	636
21-25	344	409	400
>25	680	663	643

Aantal mannen/vrouwen						
	Bedienden (M)	Bedienden (V)	Arbeiders	Arbeidsters	% mannen	% vrouwen
2019	3.289	1.115	3.934	72	85,9%	14,1%
2020	3.106	1.132	3.916	72	85,4%	14,6%
2021	3.201	1.156	3.809	61	85,2%	14,8%
Opleidingen						
In aantal uren per aard van de opleiding	Totaal 2019	Totaal 2020	Totaal 2020	Mannen	Vrouwen	
Technieken	68.119	38.020	59.315	57.738	1.577	
Hygiëne en veiligheid	60.580	44.919	63.446	61.620	1.826	
Milieu	907	1.022	526	502	24	
Management	17.129	6.953	12.967	12.194	773	
Informatica	17.656	12.445	84.578	84.137	441	
Adm/Boekh/Beheer/Jur.	14.039	12.001	23.401	22.000	1.401	
Talen	8.598	6.498	8.570	7.730	840	
Mix	310	8.128	244	117	127	
Overige	13.247	14.342	7.392	7.041	351	
Totaal	200.585	144.328	260.439	253.079	7.360	
Aantal uren per VTE	23,9	17,5	31,7			
Aantal dagen per VTE (op basis van 8 u./dag)	3,0	2,2	4,0			

Absenteïsme	2019	2020	2021
Aantal dagen afwezigheid wegens ziekte	90,498	68,312	87,216
Aantal dagen afwezigheid wegens arbeidsongeval	6,957	4,203	3,533
Aantal dagen afwezigheid wegens ongeval op de weg naar/van het werk	122	256	264
Aantal dagen afwezigheid wegens beroepsziekte	0	0	0
Aantal gewerkte dagen	1.802.571	1.805.789	1.869.756
Afwezigheidsgraad	5,41%	4,03%	4,87%

Alle HR-indicatoren zijn in de voorbije drie jaar relatief stabiel gebleven, wat na de Covid-periodes opmerkelijk is. In het bijzonder bij de opleidingen zien we een mooie evolutie, die zelfs de pre-covidwaarden overtreft.

6.3. KRITISCHE PRESTATIE-INDICATOREN VOOR DEME

Na de materialiteitsoefening, zoals beschreven in hoofdstuk [4.2.2], werden de onderwerpen met hoge materialiteit voor DEME in vier thema's verzameld:

- Climate & Energy (E)
- Health, safety & wellbeing (S)
- Ethical Business (G)
- Sustainable Innovation (I)

De kritische prestatie-indicatoren en de doelstellingen van DEME worden beschreven in hoofdstuk 6.1.1. Enkele aanvullende KPI's die een volledige follow-up van de evolutie van deze thema's mogelijk maken, worden behandeld in 6.3.1.

De ESG-thema's met gemiddelde materialiteit:

- Natural capital (E)
- Waste & resources management (E)
- Diversity & opportunity (S)
- Local communities (S)

hebben eveneens hun eigen KPI's, beschreven in hoofdstuk 6.3.2

6.3.1. KPI'S VOOR DE ESG-ONDERWERPEN MET HOGE MATERIALITEIT

6.3.1.1. KPI's voor het milieu

Klimaat en energie is als thema met hoge materialiteit gekozen.

Dit thema kan vanuit de invalshoek van EXCEL en EXPLORE worden benaderd. Zo zal men de afname van de productie van CO₂ in de activiteiten van DEME meten, evenals de evolutie van de productie van groene energie, in het bijzonder via de installatie van offshore windturbines.

DEME volgt het Greenhouse Gas Protocol en meldt haar uitstoot van broeikasgassen volgens de operationele benadering van de drie scopes:

SCOPE 1

De directe uitstoot van broeikasgassen (BKG) houdt verband met het gebruik van fossiele brandstoffen. Het betreft uitsluitend aangekochte fossiele brandstoffen die in de eigen installaties, machines en schepen of in de eigen projecten worden gebruikt. Deze scope 1 omvat ook de in de eigen elektriciteitsgeneratoren gebruikte brandstof.

SCOPE 2

De indirecte uitstoot van broeikasgassen (BKG) houdt verband met het gebruik van aangekochte elektriciteit. De elektriciteit die de ondernemingen aankopen, is vaak afkomstig uit zowel hernieuwbare als niet-hernieuwbare bronnen. Slechts wanneer de hoeveelheid energie die een bedrijf aankoopt uitdrukkelijk contractueel vastgelegd is, kan men die in de twee delen splitsen. In het andere geval kan men de effectief ontvangen hoeveelheid hernieuwbare energie niet nauwkeurig kennen. Dit verslag geeft dus geen uitsplitsing in dit opzicht.

SCOPE 3

Dit betreft de andere indirecte uitstoot van broeikasgassen. Deze uitstoot is het gevolg van de activiteiten van DEME, maar is afkomstig van bronnen die DEME niet controleert en waarvan ze niet de eigenaar is. In dit geval hebben de verzamelde gegevens uitsluitend betrekking op uitstoot in verband met vlieguren.

DEME neemt de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂), stikstofprotoxide (N₂O) en methaan (CH₄) op in haar koolstofvoetafdruk. De mondiale metingen en de metingen voor België en Nederland worden afzonderlijk geanalyseerd.

DEME gebruikt, uitsluitend voor Nederland en België, specifieke emissiefactoren volgens de CO₂-prestatieschaal

(<https://www.co2emissiefactoren.nl>).

Voor de mondiale uitstoot van broeikasgassen van DEME worden twee types emissiefactoren gebruikt:

- In de selectie van de emissie- of conversiefactoren gebruikt men voor de schepen de sectorale emissiefactoren van de IMO.
- Voor alle andere uitrustingen gebruikt men de mondiale emissiefactoren van het DEFRA (het Britse ministerie van milieu, voeding en landbouwaangelegenheden).

BROEIKASGASSEN SCOPE 1-2-3 DEME

DEME (wereldwijd)	Eenheid	2019	2020	2021
GHG(CO ₂ +N ₂ O+CH ₄)-uitstoot (scope 1)	Ton CO ₂ -eq.	676.000	659.000	832.000
GHG(CO ₂ +N ₂ O+CH ₄)-uitstoot (scope 2)	Ton CO ₂ -eq.	5.000	1.000	800
GHG(CO ₂ +N ₂ O+CH ₄)-uitstoot (scope 3)	Ton CO ₂ -eq.	12.000	10.000	11.000
CO₂-uitstoot (scope 1, 2 & 3)	Ton CO₂-eq.	693.000	670.000	843.800

CO₂-UITSTOOT BE + NL (VOLGENS DE CO₂-PRESTATIELADDER)

DEME België + Nederland	Eenheid	2019	2020	2021
GHG(CO ₂ +N ₂ O+CH ₄)-uitstoot (scope 1)	Ton CO ₂	148.773	191.000	133.000
GHG(CO ₂ +N ₂ O+CH ₄)-uitstoot (scope 2)	Ton CO ₂	7.796	2.000	700
CO₂-uitstoot (scope 1, 2 & 3)	Ton CO₂	156.569	193.000	133.700

SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN VOOR DE VERMINDERING VAN CO₂

DEME heeft specifieke verbeteringsprogramma's om de milieu-impact tijdens de uitvoering van de projecten verder te beperken. Specifieke programma's mikken op de verdere reductie van de uitstoot van broeikasgassen die aan de klimaatverandering bijdragen, en van andere verontreinigende stoffen die de lokale luchtkwaliteit aantasten.

DEME wil tegen 2030 haar uitstoot van broeikasgassen met 40% verlagen tegenover 2008, het jaar dat de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) als referentie heeft gekozen. DEME wil tegen 2050 een klimaatneutrale onderneming zijn.

Aangezien meer dan 90% van de uitstoot van broeikasgassen kan worden toegeschreven aan het brandstofverbruik van schepen, voert DEME hiervoor een meerjareninvesteringsplan uit, waarbij het zijn nieuwe vloot voorziet van de meest geavanceerde technologie op vlak van brandstof. Om dit te bereiken vertrouwt DEME op besparingen op het brandstofverbruik en het gebruik van emissiearme brandstoffen zoals LNG, biodiesel en toekomstige groene brandstoffen die waterstof bevatten, zoals groene methanol of groene waterstof. Daarnaast werkt DEME continu aan de verbetering van de energie-efficiëntie van de volledige vloot door middel van verschillende technologische maatregelen, zoals systemen voor de recuperatie van de warmte van restgassen voor de opwekking van elektrische energie. De nadruk ligt ook doorlopend op de optimalisatie van de processen en de verbetering van de productiviteit. Tot slot heeft DEME zich in 2020 ook ingespannen om de registratie van haar energiegegevens verder te optimaliseren, een geïntegreerde gegevensstructuur in te voeren en de nodige monitoringtools te ontwikkelen.

De evolutie van het windpark (in het bijzonder de offshore parken) en de productie van groene energie is eveneens opmerkelijk.

	Eenheid	2019	2020	2021
# MW geïnstalleerde windturbines	MW	1.057	1.477	2.378

6.3.1.2. Sociale KPI's

Bij de sociale of maatschappelijke thema's heeft DEME het thema 'Health, Safety & wellbeing' gekozen.

De frequentiegraad en de ernstgraad zijn de internationaal erkende indicatoren voor de analyse van de veiligheid.

Veiligheid voor DEME	2019	2020	2021	Sector-gemiddelde *
Frequentiegraad	0,24	0,19	0,19	4,23
Ernstgraad	0,097	0,04	0,07	0,75

* Sectorgemiddelde 2020, bron: fedris.be (NACE-codes 08.12, 39, 42.13, 42.911 en 42.919)

Frequentiegraad DEME = aantal ongevallen met arbeidsongeschiktheid (wereldwijd) vermenigvuldigd met 200.000 en gedeeld door het aantal gewerkte uren

Ernstgraad DEME = aantal kalenderdagen afwezigheid (wereldwijd) x 1000 en gedeeld door het aantal gewerkte uren

DEME heeft een dashboard voor de veiligheid ontwikkeld dat niet alleen rekening houdt met de frequentie- en ernstgraad die in punt 6.2.1 worden behandeld, maar ook met de deelname aan toolboxmeetings, het aantal incidenten, het aantal tijdig gemelde incidenten enz. Deze informatie wordt weergegeven in de onderstaande tabel.

Een volledig verslag over het veiligheidsbeleid is beschikbaar op de site van DEME (<https://www.deme-group.com/publications>).

Naam van de KPI	Definitie van de KPI	Eenheid	2019	2020	2021
HIPO-incidenten	Een HIPO-incident (high potential) is een incident met mogelijk ernstige gevolgen voor de kwaliteit, de gezondheid, de veiligheid of het milieu. Dit omvat ook incidenten bij derden, zoals onderaannemers, klanten of partners in joint ventures.	#	406	262	258
Deelname aan toolboxes	Het personeel/de bemanning van alle projecten, schepen en kantoren moet ten minste eenmaal per week aan een toolboxmeeting deelnemen. De toolboxmeetings omvatten de veiligheidsmomentdag, de veiligheidsvergadering van het schip/project en een voorbereidende vergadering voor het werk begint.	#	447.137	345.312	283.684
Tijdig gemelde incidenten	Alle incidenten met schade, bijna-ongelukken/gevaarlijke situaties en klachten/niet-conformiteiten moeten binnen 24 uur in IMPACT worden gemeld.	#	1.174	1.181	1.272
Tijdig afgesloten acties	Alle acties die voortvloeien uit incidenten & onderzoeken, audits, managementbeoordelingen en jaaractieplannen moeten binnen de gestelde termijn worden afgesloten.	#	1.218	1.394	2.260
Observaties	Het personeel/de bemanning van alle projecten, schepen en kantoren moet ten minste 3 observaties per jaar invullen/voltooiën.	#	23.191	17.133	12.117
Inspecties	De volgende functies moeten QHSE-S-inspecties uitvoeren: - Functies van supervisor tot projectleider voeren elk 1 inspectie per maand van het project uit. - Het scheepsmanagement (gezagvoerder, eerste machinist) voert 1 inspectie per maand aan boord uit.	#	14.605	11.593	9.645
Onderzoeken van incidenten	Alle incidenten die volgens de procedure voor incidentbeheer van DEME een onderzoek vereisen, moeten worden onderzocht.	#	381	379	2.869

Al deze KPI's zijn op interne richtlijnen gebaseerd.

Alle indicatoren staan in het groen. Deze uitstekende resultaten zijn te danken aan een ernstig veiligheidsbeleid. Let ook op de zeer positieve evolutie van de proactieve analyses (bijvoorbeeld analyse van incidenten en inachtneming van incidenten).

6.3.1.3. KPI's voor de governance

Deze KPI's en hun doelstellingen worden beschreven in hoofdstuk 6.1.1.

Deze KPI's zijn zeer goed en stabiel gebleven.

6.3.2. OVERIGE KPI'S

THEMA MET GEMIDDELDE MATERIALITEIT: - NATURAL CAPITAL (E)

Als meting van de aandacht voor de bescherming van het natuurlijke kapitaal registreert DEME het aantal jaarlijks goedgekeurde groene initiatieven. DEME wil ten minste één groen initiatief implementeren voor elk project met een duur van meer dan 3 maanden.

Naam van de KPI	Definitie van de KPI	Eenheid	2019	2020	2021
Totaal aantal goedgekeurde groene initiatieven	Een 'groen initiatief' is elk initiatief, elke wijziging of aanpassing van een proces, uitrusting of installatie dat de milieu-impact van het project verkleint.	#	105	128	125

THEMA MET GEMIDDELDE MATERIALITEIT: - WASTE AND RESOURCE MANAGEMENT (E)

Sommige 'groene initiatieven' hebben specifiek betrekking op het beheer van de hulpbronnen en het hergebruik van materialen.

Naam van de KPI	Definitie van de KPI	Eenheid	2019	2020	2021
Goedgekeurde groene initiatieven voor een slim gebruik van natuurlijke hulpbronnen	Een 'groen initiatief' is elk initiatief, elke wijziging of aanpassing van een proces, uitrusting of installatie dat de milieu-impact van het project verkleint.	#	NC	35	15
Goedgekeurde groene initiatieven voor het vermijden en het hergebruik van afval	Een 'groen initiatief' is elk initiatief, elke wijziging of aanpassing van een proces, uitrusting of installatie dat de milieu-impact van het project verkleint.	#	NC	12	36

THEMA MET GEMIDDELDE MATERIALITEIT: DIVERSITY & OPPORTUNITY (S)

De indicatoren voor het aantal opleidingsuren en de verdeling tussen mannen/vrouwen (en andere HR-verdelingen van de medewerkers) werden reeds vermeld in punt 6.2.

Wat het aantal werknemers, mannen/vrouwen betreft, wil DEME alle medewerkers gelijke kansen bieden op het vlak van de interne mobiliteit en hen actief in dat proces begeleiden en sturen.

In 2019 werd een nieuwe prestatie-indicator voor de prestaties en de loopbaanontwikkeling ingevoerd. Hij weerspiegelt de participatie aan het programma voor prestatiemeting 'Time To', een grootschalige op de competenties gebaseerde prestatietool. De managers gebruiken deze tool voor de follow-up en evaluatie van alle doelstellingen in verband met de prestaties en de ontwikkeling van onder meer technische en managementcompetenties. Wij hebben in 2020 de uitrol van dit programma voortgezet en het uitgebreid naar de bemanningen. Om de persoonlijke en professionele ontwikkeling van alle medewerkers te steunen, biedt DEME een intern digitaal opleidingsplatform aan, 'My Learning', met meer dan 600 verschillende opleidingen die elke medewerker in staat stellen om een leertraject op maat te vinden of samen te stellen.

Naam van de KPI	Definitie van de KPI	Eenheid	2019	2020	2021
Prestatie en loopbaanontwikkeling	Deelname aan het programma voor prestatiemeting Time To van al het personeel en alle bemanningen tijdens de verslagperiode	%	(1) TIMETOSTAFF = 85 (2) TIMETOCREW = 70	(1) TIMETOSTAFF = 86 (2) TIMETOCREW = 80	(1) TIMETOSTAFF = 71 (2) TIMETOCREW = 73

DEME is in veel landen actief en werkt met mensen uit alle landen. Ze telt ongeveer 80 verschillende nationaliteiten. Dit cijfer is in de voorbije drie jaar stabiel gebleven.

Naam van de KPI	Definitie van de KPI	Eenheid	2019	2020	2021
Aantal nationaliteiten	Het totale aantal nationaliteiten bij de vaste werknemers van de organisatie op 31 december.	#	82	80	80

THEMA MET LAGE MATERIALITEIT: LOCAL COMMUNITIES (S)

In lijn met haar ambities om een op lange termijn duurzame onderneming tot stand te brengen, knoopt DEME door middel van raadpleging, engagement en participatie samenwerkingsrelaties met de lokale gemeenschappen aan. Veel van deze initiatieven gaan uit van de medewerkers, die vaak jarenlang ter plekke actief zijn en steun en samenwerking verlenen aan de lokale liefdadige organisaties van de gemeenschappen waar ze wonen en werken.

Er is geen specifieke KPI voor dit thema, maar DEME streeft naar:

- De ondersteuning van een grote variëteit van sociale projecten wereldwijd.
- De bevordering van de inzet van de medewerkers ten gunste van participatie in de gemeenschap.

6.4. KRITISCHE PRESTATIE-INDICATOREN VOOR CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE

Na de materialiteitsoefening, zoals beschreven in hoofdstuk [4.3.2], werden de onderwerpen met hoge materialiteit voor CFE Contracting en BPI Real Estate in vier thema's verzameld:

- People (S)
- Mobility (E)
- Energy (E)
- Materials (E)

Waaraan men Governance en Innovation kan toevoegen.

De kritische prestatie-indicatoren en de doelstellingen worden beschreven in hoofdstuk 6.1.2. Enkele aanvullende KPI's die een volledige follow-up van de evolutie van deze thema's mogelijk maken, worden behandeld in 6.3.1.

6.4.1. KPI'S VOOR DE ESG-ONDERWERPEN MET HOGE MATERIALITEIT

6.4.1.1. KPI's voor het milieu

Voor CFE Contracting en BPI Real Estate is het thema klimaat en energie van cruciaal belang.

Zo zal men de afname van de productie van CO₂ in de activiteiten van CFE Contracting en BPI Real Estate meten. Dit heeft betrekking op scopes 1 en 2 van de benadering van het Greenhouse Gas Protocol:

SCOPE 1

De directe uitstoot van broeikasgassen (BKG) houdt verband met het gebruik van fossiele brandstoffen. Alleen de productie van CO₂ wordt in aanmerking genomen, de andere uitstoot van broeikasgassen wordt buiten beschouwing gelaten. Het betreft uitsluitend aangekochte fossiele brandstoffen die in de eigen installaties, machines en vloot of in de eigen projecten worden gebruikt. Deze scope 1 omvat ook de in de eigen elektriciteitsgeneratoren gebruikte brandstof.

SCOPE 2

De indirecte uitstoot van broeikasgassen (BKG) houdt verband met het gebruik van aangekochte elektriciteit. Alleen de productie van CO₂ wordt in aanmerking genomen, de andere uitstoot van broeikasgassen wordt buiten beschouwing gelaten. De elektriciteit die de ondernemingen aankopen, is vaak afkomstig uit zowel hernieuwbare als niet-hernieuwbare bronnen. Slechts wanneer de hoeveelheid energie die een bedrijf aankoopt uitdrukkelijk contractueel vastgelegd is, kan men die in de twee delen splitsen. In het andere geval kan men de effectief ontvangen hoeveelheid hernieuwbare energie niet nauwkeurig kennen. Dit verslag geeft dus geen uitsplitsing in dit opzicht.

Voor CFE Contracting en BPI Real Estate wordt de koolstofbalansmethode van het ADEME gebruikt.

	Eenheid	2019	2020	2021
CO ₂ -uitstoot scope 1	Ton CO ₂	14.754,00	15.812,22	14.569,75
CO ₂ -uitstoot scope 2	Ton CO ₂	3.063,00	1.871,57	1.919,06
CO₂-uitstoot scope 1+2	Ton CO₂	17.817,00	17.683,78	16.488,81

We stellen in het algemeen vast dat de CO₂-uitstoot van de bouwbedrijven van CFE Contracting bijzonder wordt beïnvloed door het type bouwplaats en uitgevoerde werken in de loop van het jaar. Vooral bouwplaatsen met omvangrijke ruwbouwwerken vereisen een groot verbruik van elektriciteit en diesel voor de werking van de bouwmachines en de kranen. Bouwplaatsen en afwerkingen in de winterperiode vereisen dan weer een grote inbreng van energie voor de verwarming en het drogen van de gebouwen. Het verbruik van de voertuigen zal eveneens sterk worden beïnvloed door de afstand woning-werk. Al deze elementen variëren sterk van jaar tot jaar.

Uit de analyse van deze KPI's blijkt een lichte overschatting van de CO₂-uitstoot in het jaarverslag van 2020. Deze overschatting is niet materieel en vereist geen wezenlijke correctie van de in het verleden meegedeelde cijfers. Het belangrijkste was de zekerheid dat men in de rapportage 2021 met een solide basis zou werken, wat door externe consultants bevestigd is.

CFE Contracting en BPI Real Estate hebben dit jaar aan scope 3 gewerkt. Voor CFE Contracting betreft dit het in kaart brengen van scope 3, om de grootste bronnen voor de productie van beton te identificeren en een eerste gekwantificeerde raming voor deze scope te maken. Voor BPI Real Estate betreft het de ontwikkeling van een tool om rekening te houden met de CO₂-uitstoot van het ontwerp van de gebouwen en om de koolstofvoetafdruk van de huidige portfolio te beoordelen. Deze tool zal duurzame keuzes vanaf de ontwerpfase vergemakkelijken. LCA's (Life Cycle Assessment) zijn ook uitgevoerd op emblematische BPI Real Estate-projecten en zullen geleidelijk worden veralgemeend, vooral in het kader van de Europese taxonomie.

KPI's voor de mobiliteit

In dit stadium is er geen KPI voor het transport van materialen, ook al is dit een onderwerp met hoge materialiteit. Om een totaalbeeld van de problematiek op de schaal van een project te krijgen, heeft men voor proefprojecten met logistieke consolidatiecentra gekozen. De eerste resultaten zijn zeer bemoedigend, want een zeer gedetailleerde studie in Luxemburg toont een theoretische vermindering van de CO₂-uitstoot van het materiaaltransport met 46%, dankzij de optimalisatie en het gebruik van een consolidatiecentrum. Het hergebruik van sloopmateriaal op de bouwplaats is ook een piste die bij BPI Real Estate wordt onderzocht om de omzet van vrachtwagens met afval te verminderen. Het werd in 2021 geïmplementeerd op de Samaya-site.

Wat de mobiliteit van de bedienden en arbeiders van CFE Contracting en BPI Real Estate betreft, wordt het verbruik van de voertuigen (auto's, bestelwagens en vrachtwagens) gemeten. Deze metingen worden ook omgezet in CO₂ in de globale berekening voor scope 1 + 2.

Wagenpark	Eenheid	2.020	2.021
Diesel - Auto	Liter	2.755.474	3.155.234
Hybride - Auto	Liter	1.870	7.168
Loodvrij - Auto	Liter	287.367	384.526
Diesel - Vrachtwagen	Liter	670.768	732.281
Hybride - Vrachtwagen	Liter	0	0
Loodvrij - Vrachtwagen	Liter	4.198	3.914
Auto's	#	1.909	1.855
Vrachtwagens	#	108	138
Verbruik auto's / aantal auto's	Liter/#	1.595	1.912
Verbruik trucks / aantal vrachtwagens	Liter/#	6.250	5.335

De mobiliteit van de bedienden en arbeiders is een belangrijke uitdaging, want ze vertegenwoordigt bijna 65% van de CO₂-uitstoot scope 1 en 2.

KPI's voor energie (Efficient & decent Energy)

Voor dit thema meten we zowel het energieverbruik op de bouwplaatsen van CFE Contracting als het gebruik van duurzame verwarmingssystemen in de projecten van BPI Real Estate.

Het energieverbruik wordt rechtstreeks gemeten op de bouwplaatsen, die in de meeste gevallen met smart meters uitgerust zijn.

Energie	Eenheid	2.020	2.021
Elektriciteit	Kwh	12.990.826	15.369.337
Gas	Kwh	3.195.251	4.844.905
Stookolie	Kwh	11.064.479	12.050.850
TOTAAL	Kwh	27.252.576	32.267.113
TOTAAL/omzet	Kwh/k€	30	31

In haar vastgoedontwikkelingen streeft BPI Real Estate naar de optimalisatie van het energieverbruik van de gebouwen en het gebruik van verwarmingstechnieken zonder fossiele brandstoffen (gas, steenkool en stookolie). Dit jaar voorzien 206.870 m² projecten ter studie of in ontwikkeling warmtekrachtkoppeling, een warmtenet met biomassa/pellets of geothermie. 83.200 m² krijgt een volledig 'fossil free' verwarmingssysteem. Deze gegevens worden regelmatig bijgewerkt en zijn beschikbaar op de website van BPI Real Estate (<https://www.bpi-realestate.com/nl/be/duurzame-ontwikkeling>). Dit aspect is van belang in het kader van de levenscyclusanalyse van het gebouw (Life Cycle Assessment - LCA) waar het aandeel van het verbruik vaak de overhand heeft om duurzame gebouwen te ontwikkelen.

KPI's voor materialen

Het thema materialen betreft de keuze van materialen voor de bouw, het hergebruik van materialen, de beperking van afval of het rationele beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water. De materiaalkeuze is van invloed, met name op het gebied van: CO₂ uitstoot. Bij BPI Real Estate wordt het steeds vaker geanalyseerd via Life Cycle Assessment (LCA). Uiteraard spelen renovatie en hergebruik hierbij een belangrijke rol.

Het hergebruik kan worden gemonitord op het niveau van de ontwikkelaar (BPI Real Estate) en op dat van de uitvoerende teams (CFE Contracting).

In het kader van de analyse op de bouwplaats analyseerde CFE Contracting alle gegevens van het project ZIN, dat als proef dient voor het bepalen van de meest 'SMART' KPI's en van ambitieuze maar realistische doelstellingen.

BPI Real Estate past een nauwkeurige monitoring toe van de in haar projecten hergebruikte materialen. Dat begint met inventarissen voorafgaand aan de sloop van bestaande gebouwen. Dit jaar kon ongeveer 35.580 ton materialen worden hergebruikt.

Sinds begin 2020 volgen alle dochterondernemingen van CFE Contracting een nieuwe indicator gerelateerd aan afval. De vijf belangrijkste afvalfracties worden viermaal per jaar gemeten en opgenomen in het milieudashboard. In 2022 zal deze monitoring ook focussen op de recyclage door de ophalers van gemengde containers, om zo het totale recyclagecijfer van het opgehaalde afval te meten.

Afval	Eenheid	2.020	2.021
Gemengd (ton)	Ton	9.498	10.672
Hout (ton)	Ton	3.855	2.896
Inert (ton)	Ton	9.498	6.222
Gevaarlijk (ton)	Ton	38	33,6
Staal (ton)	Ton	542	6.750,21
TOTAAL	Ton	23.431	28.595
TOTAAL/omzet	Ton/M€	25,69	27,50

De rapportage van het pompwater start in 2022.

CFE Contracting en BPI Real Estate analyseren ook de technische criteria van de Europese taxonomie om hun doelstellingen voor het thema materialen en water te valideren.

6.4.1.2. Sociale KPI's

KPI's voor de veiligheid, de gezondheid en het welzijn

Omdat de veiligheid een doorlopend aandachtspunt is, heeft CFE Contracting QHSE-dashboards ontwikkeld, zodat het de evolutie van de statistieken nauwkeurig kan volgen en zo snel mogelijk de nodige verbeteringsmaatregelen kan nemen.

Dit dashboard met de belangrijkste informatie voor elke dochteronderneming wordt ten minste eenmaal per maand bijgewerkt om de veiligheidsgegevens zo stipt mogelijk te monitoren.

De informatie over de ernstgraad is opgenomen in hoofdstuk 6.1.2.

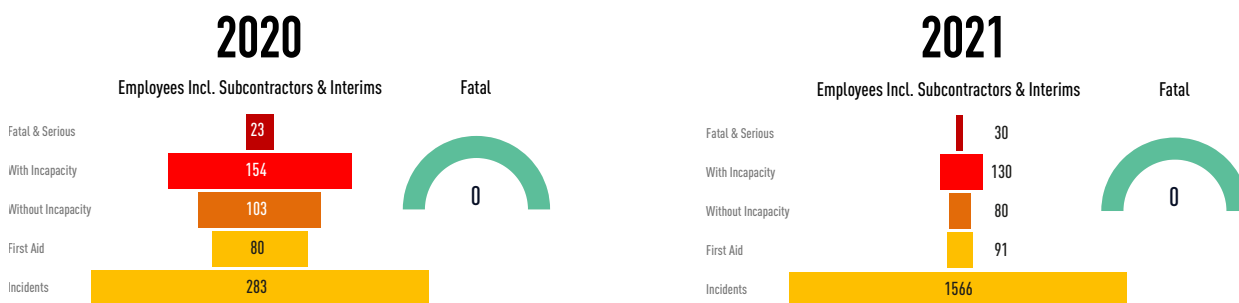
De veiligheid van de onderaannemers en het uitzendpersoneel krijgt uiteraard evenveel aandacht als die van het eigen personeel. Alle veiligheidsindicatoren houden rekening met de onderaannemers.

Veiligheid voor CFE Contracting	2019	2020	2021	Sector-gemiddelde *
Frequentiegraad	13,72	26,12	22,37	28,57
Ernstgraad	0,44	0,61	0,69	0,96

* Sectorgemiddelde 2019, bron: fedris.be (NACE-codes 41, 42 en 43)

Frequentiegraad CFE = aantal ongevallen met arbeidsongeschiktheid x 1 miljoen gedeeld door het aantal gewerkte uren

Ernstgraad = aantal kalenderdagen afwezigheid x 1.000 gedeeld door het aantal gewerkte uren

KPI's voor het aantrekken, opleiden en behoud van talenten

De HR-indicatoren worden vermeld in hoofdstuk 6.2.

Er gaat een bijzondere aandacht uit naar de opleidingen. Zo hebben CFE Contracting en BPI Real Estate de ambitie om in 2030 ten minste 5 opleidingsdagen per medewerker aan te bieden.

	2018	2019	2020	2021
Opleidingsuren	48.116	58.350	46.273	41.343
Aantal werknemers	3.524	3.276	3.250	3.137
Ratio (u/VTE)	14	18	14	13
Ratio (d/VTE)*	1,7	2,2	1,8	1,6

* op basis van een werkdag van 8 u.

6.4.1.3. KPI's voor de governance

Het bestaan van charters en procedures zorgt voor een goed bestuur van de verschillende divisies.

	CFE	CFE Contracting	BPI	DEME
Corporate governance charter	ok	ok	ok	ok
Procedures	*	ok	ok**	ok
Anticorruptiecode	*	ok	ok	ok

* overgedragen aan CFE Contracting en BPI

** intern beleid inzake financiële transacties

In 2021 heeft de analyse door Sustainalytics van het beheer van de ESG-risico's mogelijke verbeteringen van het ESG-beleid geïdentificeerd. Het beleid werd in die zin aangepast.

In het algemeen worden alle governance documenten regelmatig herzien om de geldende reglementeringen na te leven.

Elk jaar voert onze interne auditor een reeks audits uit om de correcte naleving en kennis van het beleid en de procedures te verifiëren.

Er werd geen enkele ernstige inbreuk vastgesteld.

In een streven naar doorlopende verbetering wordt het resultaat van de audits voorgelegd aan de leden van het Auditcomité van CFE en aan het Executief Comité van CFE, om verbeteringsmaatregelen overeen te komen.

Met het oog op de transparantie worden de dashboards voor veiligheid, human resources en milieu regelmatig gepubliceerd (maandelijks of viermaal per jaar, naargelang van het onderwerp) en bezorgd aan het management van CFE Contracting en de directiecomités van alle entiteiten.

Deze dashboards verzekeren een transparante communicatie met de verschillende directieniveaus en informeren alle medewerkers zo vaak mogelijk. Dankzij deze regelmatige follow-up kan men ook de ondernomen acties zo snel mogelijk bijstellen.

6.4.1.4. KPI's voor innovatie

In 2020 hebben CFE Contracting en BPI Real Estate vorderingen geboekt in de ontwikkeling van een gestructureerde innovatiestrategie. De twee polen hebben respectievelijk een 'Chief Digital Officer' en een 'Development & Innovation Director' aangesteld. Deze twee verantwoordelijken zijn belast met het uitwerken en de follow-up van de innovatiestrategie. Een board, het 'innovation core team' van de twee polen, vergadert ten minste eenmaal per maand.

In 2021 werden de governance met betrekking tot innovatie (ieders rol en verantwoordelijkheden) en een duidelijk proces voor de structurering van de innovatie gedefinieerd. Dit heeft het mogelijk gemaakt om te bepalen in welke thema's men moet innoveren en dus de nodige middelen voor een ambitieus en effectief beleid moet inzetten.

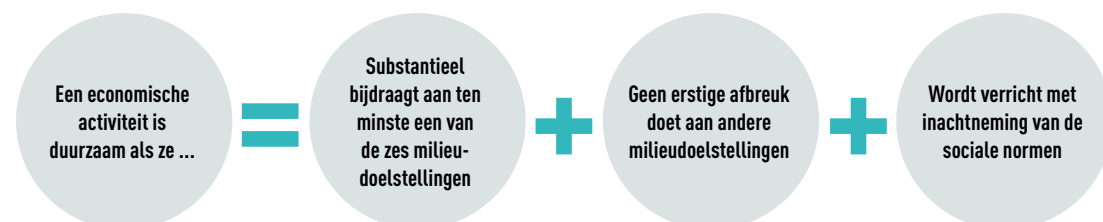
Bovendien heeft men in 2021 een tool ontwikkeld voor het verzamelen en centraliseren van innoverende ideeën van de medewerkers en het bepalen van het gevolg dat eraan zal worden gegeven. Hij zal begin 2022 ter beschikking van de medewerkers worden gesteld. Deze aanpak zal worden begeleid door duidelijke, gestructureerde communicatie.

7. EUROPESE TAXONOMIE

7.1. INLEIDING

De taxonomie van de EU beoogt de transformatie naar een koolstofarme economie, door ‘groene’ activiteiten te definiëren en aan te geven hoe men ze moet rapporteren. De Europese Taxonomie heeft tot doel een classificatiesysteem te scheppen voor wat uit ecologisch en sociaal oogpunt als ‘duurzaam’ wordt beschouwd. Ze schept een kader en principes voor de evaluatie van de economische activiteiten, met inachtneming van zes milieudoelstellingen: mitigatie van de klimaatverandering, aanpassing aan de klimaatverandering, duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen, de transitie naar een circulaire economie, preventie en bestrijding van verontreiniging en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en de ecosystemen.

Ze werkt als volgt: een activiteit kan als ‘duurzaam’ worden beschouwd als ze wezenlijk bijdraagt aan een van de zes milieudoelstellingen, zonder de vijf andere doelstellingen ernstig in het gedrang te brengen. Een activiteit moet ook sociale basiscriteria respecteren om als ‘duurzaam’ te worden beschouwd.

In dit stadium zijn slechts concrete prestatiedrempels (zogenaamde ‘technische screeningcriteria’, TSC) uitgewerkt voor een eerste reeks economische activiteiten die wezenlijk bijdragen aan de mitigatie van en de adaptatie aan de klimaatverandering. Voor de vier andere milieudoelstellingen moeten de drempels in de loop van het jaar 2022 worden bepaald. De criteria voor activiteiten die ernstig afbreuk doen, zijn al voor de zes categorieën bekend.

Mitigatie van de klimaatverandering	✓
Adaptatie aan de klimaatverandering	✓
Duurzaam gebruik en bescherming van water	
Transitie naar een circulaire economie	
Preventie en bestrijding van verontreiniging	
Bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen	

Merk op dat de definities niet altijd duidelijk zijn en dat ze kunnen evolueren. Dit vereist ook ingrijpende aanpassingen van de methodologie en de processen voor de rapportage van deze definities.

Voor 2021 moet de groep CFE aangeven of haar activiteiten als ‘groen’ worden aangemerkt en dus onder de Europese taxonomie vallen. CFE moet dus drie kritische prestatie-indicatoren (KPI's) publiceren:

- Aandeel van de omzet dat als duurzaam kan worden aangemerkt
- Aandeel van de investeringsuitgaven (CapEx) dat als duurzaam kan worden aangemerkt
- Aandeel van de bedrijfsuitgaven (OpEx) dat als duurzaam kan worden aangemerkt.

In 2022 zal men bepalen of deze activiteiten overeenstemmen met de EU-taxonomie door na te gaan of ze aan de TSC's voldoen en geen ernstige schade veroorzaken (Do Not Significantly Harm - DNSH) aan de andere in de EU-taxonomie bepaalde doelstellingen. Aangezien de wetgeving zeer ambitieuze TSC's formuleert, ziet het er naar uit dat veel activiteiten die een positieve bijdrage aan het klimaat leveren, niet noodzakelijk als duurzaam zullen worden beschouwd. Ook hier is de publicatie van de drie KPI's vereist (in aanmerking komen EN in overeenstemming zijn).

CFE rapporteert de Europese taxonomie op basis van haar boekhoudkundige consolidatiekring. De verschillende polen hebben een conservatieve benadering toegepast om te bepalen of een activiteit wel of niet aan de voorwaarden van de Europese taxonomie beantwoordt.

7.2. GECONSOLIDEERDE RESULTATEN: IN AANMERKING KOMENDE

EUROPESE TAXONOMIE		
	Aandeel voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten (%)	Aandeel niet voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten (%)
OMZET	50%	50%
CAPEX	36%	64%
OPEX ⁽¹⁾	-	-

(1) Bedrijfskosten, zoals gedefinieerd in de EU-taxonomie, bevatten een beperkende lijst van niet-geactiveerde kosten. Aangezien de jaarrekening wordt opgesteld op basis van IFRS-normen, zijn deze kosten reeds opgenomen in de investeringsuitgaven.

7.3. METHODOLOGIE

7.3.1. BIJ DEME

EUROPESE TAXONOMIE				
	Aandeel voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten (%)	Aandeel economische activiteit waarschijnlijk in aanmerking ('likely eligible') voor de taxonomie (%)	Aandeel economische activiteit potentieel 'eligible' voor de taxonomie (eligible and likely eligible) (%)	Geschat aandeel van in aanmerking komende activiteiten EN afgestemd op de taxonomie (%)
OMZET	28%	43%	28% - 71%	24%
CAPEX	32%	61%	32% - 93%	32%
OPEX ⁽¹⁾	-	-	-	-

(1) De operationele uitgaven, zoals gedefinieerd in het kader van de EU-taxonomie, omvatten een beperkende lijst van niet-gekapitaliseerde kosten. Aangezien de financiële overzichten op basis van de IFRS-normen worden opgesteld, zijn deze kosten al inbegrepen in de kapitaaluitgaven.

De activiteiten van DEME in offshore wind zullen op basis van de huidige interpretatie zowel 'aangemerkt' als grotendeels 'in overeenstemming' met de EU-taxonomie zijn. 28% van de totale omzet is 'aangemerkt' en 24% is al 'in overeenstemming' op basis van de huidige definities. Daarnaast is 32% van de totale kapitaaluitgaven 'aangemerkt' en kan het reeds als 'in overeenstemming' worden beschouwd. DEME voert ook andere 'groene' activiteiten uit, zoals de bouw van bruggen en tunnels voor de spoorweginfrastructuur en de bouw of modernisering van haveninfrastructuur. Voor deze activiteiten laat de taxonomie ruimte voor interpretatie, daarom worden deze activiteiten momenteel beschouwd als 'waarschijnlijk in aanmerking komend', goed voor 43% van de totale inkomsten. Bovendien kan 61% van de totale kapitaaluitgaven worden beschouwd als 'waarschijnlijk in aanmerking komend'. Een meer gedetailleerde analyse van de EU-taxonomie is beschikbaar in het duurzaamheidsrapport van DEME.

De evaluatie van het in aanmerking komen in de loop van het boekjaar 2021 werd op projectniveau gerealiseerd, te beginnen met het onderzoek van het einddoel van het project en door de link te leggen met de relevante bijdragende sector, de voor de taxonomie aangemerkte activiteit en de NACE-code(s). Alle projecten van de activiteitenlijnen 'Offshore', 'Baggerwerken' en 'Infra' van DEME werden beoordeeld op hun wezenlijke bijdrage aan de mitigatie van en adaptatie aan de klimaatverandering. De projecten van de activiteitenlijnen 'Milieu' en Overige van DEME werden niet beoordeeld.

Voor de grondige beoordeling van de afstemming van de taxonomie van offshore-windprojecten van DEME werden, naast de beoordeling van een aanzienlijke bijdrage tot de beperking van de klimaatverandering, twee extra stappen ondernomen. Deze projecten zijn ook getoetst aan alle relevante criteria van de 'geen significante schade'-aanpak. Ten slotte werd de naleving van de minimale sociale waarborgen (OE-SO-richtlijnen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights) geverifieerd door de relevante informatie in DEME's vorige duurzaamheidsverslag, het mensenrechtenbeleid, onze code voor bedrijfsethiek en integriteit en DEME's GRI-inhoudsindex te onderzoeken.

De berekening van het aandeel van de Taxonomy in aanmerking komende en niet in aanmerking komende activiteiten in de investeringsuitgaven is gebaseerd op het investeringsplan van DEME per 31 december 2021.

7.3.2. BIJ CFE CONTRACTING EN BPI REAL ESTATE

CFEC

	EUROPESE TAXONOMIE	
	Aandeel voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten (%)	Aandeel niet voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten (%)
OMZET	98%	2%
CAPEX	100%	0%
OPEX ⁽¹⁾	-	-

BPI

	EUROPESE TAXONOMIE	
	Aandeel voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten (%)	Aandeel niet voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten (%)
OMZET	100%	0%
CAPEX	-	-
OPEX ⁽¹⁾	-	-

(1) De operationele uitgaven die de EU-taxonomie definieert, omvatten een beperkende lijst van niet-gekapitaliseerde kosten. Aangezien de financiële overzichten op basis van de IFRS-normen worden opgesteld, zijn deze kosten al inbegrepen in de kapitaaluitgaven.

Vertrekkend van de geconsolideerde jaarrekening is een totaalbeeld tot stand gebracht van de aard van de activiteiten en de NACE-codes van de verschillende entiteiten van de groep. De lijst van de NACE-codes is een Europees kader dat alle economische activiteiten in verschillende codes indeelt. Hij is opgenomen in de taxonomie van de EU en dient als basis om een onderscheid te maken tussen de activiteiten van de groep die wel en niet in aanmerking komen.

Meer dan 95% van de omzet en de investeringen van CFE Contracting en BPI Real Estate komt in aanmerking voor de EU-taxonomie en is geconcentreerd in de sector van de bouw, de elektrische en multitechnische installaties, de spoorweginfrastructuur en de vastgoedontwikkeling (BPI Real Estate). De uiteindelijke analyse van de 'overeenstemming' zal in 2022 worden voltooid. De criteria voor de overeenstemming staan centraal in de studies van CFE Contracting en BPI Real Estate. Het betreft onder meer het waterverbruik van het sanitair van tertiaire gebouwen, het afvalbeheer op de bouwplaatsen en tijdens de eventuele sloop van bestaande gebouwen, of de analyses van het GWP/de koolstofuitstoot van de projecten in ontwikkeling.

2022

1

FINANCIËLE STATEN

DEFINITIES	138
GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	139
GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING	139
GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT	139
GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE	140
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT	141
GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN	142
KAPITAAL EN RESERVES	142
GECONSOLIDEERDE JAARREKENING EN TOELICHTING	143
1. ALGEMENE PRINCIPES	147
2. GRONDSLAGEN BIJ DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING	148
3. CONSOLIDATIEMETHODEN	160
CONSOLIDATIEKRING	160
VERRICHTINGEN BINNEN DE GROEP	160
OMREKENING VAN DE JAARREKENINGEN VAN DE BUITENLANDSE VENNOOTSCHAPPEN EN VESTIGINGEN	160
TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA	160
4. GESEGMENTEERDE INFORMATIE	161
OPERATIONELE SEGMENTEN VAN DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	161
OPERATIONELE SEGMENT VAN DE BEËINDIGDE ACTIVITEITEN - DOME	161
ELEMENTEN VAN HET GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE RESULTATENREKENING	162
OPSPLITSING VAN DE OMZET VAN DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	163
ORDERBOEK VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	163
GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE	164
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT	165
OVERIGE INFORMATIE	165
GEOGRAFISCHE INFORMATIE	165
5. OVERNAMES EN VERVREEMDINGEN VAN DOCHTERONDERNEMINGEN	166
OVERNAMES OVER DE PERIODE AFGESLOTEN PER 31 DECEMBER 2021	166
VERVREEMDINGEN OVER DE PERIODE AFGESLOTEN PER 31 DECEMBER 2021	166
ACTIVA AANGEHOUDEN MET HET OOG VOOR VERKOOP EN VERBODEN VERPLICHTINGEN VOOR DE PERIODE AFGESLOTEN PER 31 DECEMBER 2021	166
6. OVERIGE EXPLOITATIEBATEN EN EXPLOITATIELASTEN	171
7. BEZOLDIGINGEN EN SOCIALE LASTEN	171
8. FINANCIËEL RESULTAAT	171
9. RESULTAAT PER AANDEEL	172
10. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT	172
11. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA ANDERS DAN GOODWILL	174
12. GOODWILL	175
13. MATERIËLE VASTE ACTIVA	176
14. DEELNEMINGEN WAAROP VERMOGENSMUTATIEMETHODE IS TOEGEPAST	178
15. OVERIGE FINANCIËLE VASTE ACTIVA	180
16. BOUWCONTRACTEN	180
17. VOORRADEN	181
18. EVOLUTIE VAN DE HANDELSVORDERINGEN, HANDELSSCHULDEN EN OVERIGE VORDERINGEN EN SCHULDEN UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	181

19.	GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN.....	182
20.	KAPITAALSUBSIDIES.....	182
21.	PERSONEELSBELONINGEN.....	182
22.	ANDERE VOORZIENINGEN DAN PENSIOENVERPLICHTINGEN EN PERSONEELS-BELONINGEN	186
23.	MOGELIJKE ACTIVA EN PASSIVA VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN.....	186
24.	NETTO FINANCIËLE SCHULD	187
	ANALYSE VAN DE NETTO FINANCIËLE SCHULD ZOALS BEPAALD DOOR DE GROEP	187
	TIJDSHEMA VAN DE FINANCIËLE SCHULDEN	187
	KASSTROMEN MET BETREKKING TOT FINANCIËLE SCHULDEN	187
	KREDIETLIJNEN EN TERMIJNBANKLENINGEN	188
	FINANCIËLE CONVENANTEN	188
25.	INFORMATIE BETREFFENDE HET BEHEER VAN DE FINANCIËLE RISICO'S.....	189
	BEHEER VAN DE FINANCIËLE MIDDELEN	189
	RENTEVOETRISICO.....	189
	GEVOELIGHEID VAN HET RENTEVOETRISICO	189
	BESCHRIJVING VAN DE KASSTROOMINDEKKINGSOPERATIES.....	190
	VALUTARISICO	190
	RISICO VERBONDEN AAN GRONDSTOFFEN	191
	KREDIET- EN TEGENPARTIJRISICO	191
	LIQUIDITEITSRISICO	192
	BOEKWAARDE EN REËLE WAARDE PER BOEKHOUDCATEGORIE	192
26.	ANDERE GEGEVEN VERPLICHTINGEN	194
27.	ANDERE ONTVANGEN VERPLICHTINGEN.....	194
28.	GESCHILLEN	194
29.	VERBONDEN PARTIJEN	195
30.	BEZOLDIGING VAN DE COMMISSARISSEN	196
31.	BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN.....	197
32.	ONDERNEMINGEN BEHORENDE TOT DE GROEP CFE	197
	AFSTEMMING VAN ALTERNATIEVE FINANCIËLE INDICATOREN	203
	VERKLARING OVER HET GETROUWE BEELD VAN DE FINANCIËLE STATEN EN HET GETROUWE OVERZICHT IN HET BEHEERSVERSLAG	205
	ALGEMENE INLICHTINGEN OVER DE VENNOOTSCHAP	206
	VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANNEMINGSMAATSCHAPPIJ CFE NV OVER HET BOEKJAAR	
	AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2021 – GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	207
	STATUTAIRE FINANCIËLE STATEN.....	212
	STATUTAIR OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN RESULTATENREKENING (BEGAAP)	212
	ANALYSE VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN VAN HET TOTAALRESULTAAT	213

DEFINITIES

Behoeftte aan werkkapitaal	Voorraden + handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen + overige vlottende activa - handelsschulden en overige schulden - fiscale schulden - overige kortlopende verplichtingen
Vastgoedbestand	Eigen vermogen pool vastgoedontwikkeling + netto financiële schuld pool vastgoedontwikkeling
Netto financiële schuld (NFS)	Langlopende en kortlopende obligatieleningen + langlopende en kortlopende financiële schulden - geldmiddelen en kasequivalenten
Resultaat van de operationele activiteiten	Omzet + overige exploitatiebaten + aankopen + bezoldigingen en sociale lasten + overige exploitatielasten + afschrijvingen + afschrijving van goodwill
Bedrijfsresultaat (EBIT)	Resultaat van de operationele activiteiten + aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast
EBITDA	Resultaat van de operationele activiteiten + afschrijvingen en waardeverminderingen op (im)materiële vaste activa en goodwill
Rendement op eigen vermogen (ROE)	Resultaat - deel van de groep / eigen vermogen - deel groep
Orderboek	De te realiseren omzet voor de projecten waarvan het contract ondertekend is en in werking is getreden (met name na het verkrijgen van het aanvangsbevel of de opheffing van de opschortende voorwaarden) en waarvoor de projectfinanciering rond is.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	Toelichting	2021	2020 herwerkt
Omzet	4	1.125.346	1.026.600
Overige exploitatiebaten	6	50.749	64.616
Aankopen		(793.536)	(745.686)
Bezoldigingen en sociale lasten	7	(202.665)	(189.074)
Overige exploitatielasten	6	(111.356)	(109.221)
Afschrijvingen	11-13	(20.217)	(19.674)
Afschrijving van goodwill	12	0	0
Resultaat van de operationele activiteiten		48.321	27.561
Aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	14	9.655	10.574
Bedrijfsresultaat		57.976	38.135
Financieringslasten	8	(3.448)	(3.706)
Overige financiële lasten en opbrengsten	8	(2.591)	(4.991)
Financieel resultaat		(6.039)	(8.697)
Resultaat vóór belastingen		51.937	29.438
Winstbelastingen	10	(12.431)	(11.749)
Resultaat van de periode uit voortgezette activiteiten		39.506	17.689
Resultaat van de periode uit beëindigde activiteiten	5	113.260	47.134
Resultaat van de periode		152.766	64.823
Minderheidsbelangen - voortgezette activiteiten		0	0
Minderheidsbelangen - beëindigde activiteiten	5	(2.758)	(803)
Resultaat - deel van de groep		150.008	64.020
Resultaat uit voortgezette activiteiten - deel van de groep		39.506	17.689
Resultaat van beëindigde activiteiten - deel van de groep	5	110.502	46.331
Resultaat per aandeel (deel van de groep) (EUR) (basis en verwaterd)	9	5,93	2,53
Resultaat per aandeel (deel van de groep) uit voortgezette activiteiten (EUR) (basis en verwaterd)	9	1,56	0,70
Resultaat per aandeel (deel van de groep) uit beëindigde activiteiten (EUR) (basis en verwaterd)	9	4,37	1,83

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	Toelichting	2021	2020
Resultaat - deel van de groep		150.008	64.020
Resultaat van de periode		152.766	64.823
Financiële instrumenten – veranderingen in de reële waarde		21.373	(9.033)
Wisselkoersverschillen uit de omrekening		6.393	(11.592)
Uitgestelde belastingen	10	(3.000)	446
Overige elementen van het totaalresultaat die later overgebracht zullen worden naar het nettoresultaat		24.766	(20.179)
Herwaardering van de nettoverplichtingen m.b.t. toegezegde prestatie- en premieregelingen	21	(248)	(6.239)
Uitgestelde belastingen	10	98	1.472
Overige elementen van het totaalresultaat die later niet overgebracht zullen worden naar het nettoresultaat		(150)	(4.767)
Totaal overige elementen van het totaalresultaat die rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen worden		24.616	(24.946)
Totaalresultaat :		177.382	39.877
- Deel van de groep		174.536	38.810
- Deel van de minderheidsbelangen		2.846	1.067
Totaalresultaat (deel van de groep) per aandeel (EUR) (basis en verwaterd)	9	6,89	1,53

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	Toelichting	2021	2020
Immateriële vaste activa	11	1.943	111.259
Goodwill	12	23.763	172.127
Materiële vaste activa	13	82.283	2.515.052
Deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	14	103.418	204.095
Overige financiële vaste activa	15	79.313	89.196
Langlopende afgeleide financiële instrumenten	25	0	1.433
Overige vaste activa		13.861	15.052
Uitgestelde belastingvorderingen	10	8.257	127.332
Vaste activa		312.838	3.235.546
Voorraden	17	160.381	184.565
Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	18	281.256	867.761
Overige vlottende activa uit operationele activiteiten	18	85.555	57.454
Overige vlottende activa uit niet-operationele activiteiten	18	2.416	21.731
Kortlopende afgeleide financiële instrumenten	25	874	7.831
Vlottende financiële activa		15.691	2.900
Geldmiddelen en kasequivalenten	19	143.587	759.695
Vlottende activa		689.760	1.901.937
Activa aangehouden voor verkoop	5	4.297.401	0
Totaal der activa		5.299.999	5.137.483
Kapitaal		41.330	41.330
Uitgiftepremie		800.008	800.008
Ingehouden winsten		1.184.100	1.059.406
Pensioenplannen met vaste bijdragen en vaste prestaties		(41.976)	(41.783)
Reserves met betrekking tot afdeckingsverrichtingen		(31.160)	(49.715)
Wisselkoersverschillen uit de omrekening		(15.967)	(22.133)
Eigen vermogen – deel groep		1.936.335	1.787.113
Minderheidsbelangen		19.691	17.835
Eigen vermogen		1.956.026	1.804.948
Pensioenverplichtingen en personeelsbeloningen	21	11.916	76.686
Langlopende voorzieningen	22	12.279	13.239
Overige langlopende schulden		38.267	32.287
Langlopende obligatieleningen	24	0	29.794
Langlopende financiële schulden	24	77.599	918.681
Langlopende afgeleide financiële instrumenten	25	0	10.095
Uitgestelde belastingverplichtingen	10	2.129	96.961
Langlopende verplichtingen		142.190	1.177.743
Kortlopende voorzieningen	22	40.744	44.163
Handelsschulden en overige schulden	18	277.009	1.178.012
Fiscale schulden		8.300	75.283
Kortlopende obligatieleningen	24	29.899	0
Kortlopende financiële schulden	24	149.084	412.649
Kortlopende afgeleide financiële instrumenten	25	1.442	7.750
Overige kortlopende verplichtingen uit operationele activiteiten	18	141.723	192.424
Overige kortlopende verplichtingen uit niet-operationele activiteiten	18	78.376	244.511
Kortlopende verplichtingen		726.577	2.154.792
Verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop	5	2.475.206	0
Totaal eigen vermogen en verplichtingen		5.299.999	5.137.483

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	Toelichting	2021	2020 herwerkt
Operationele activiteiten			
Bedrijfsopbrengsten uit voortgezette activiteiten		48.321	27.561
Bedrijfsopbrengsten uit beëindigde activiteiten	5	138.692	59.692
Resultaat van de operationele activiteiten		187.013	87.253
Afschrijving op immateriële en materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen		20.217	19.674
(Afname)/toename van voorzieningen		(5.118)	(1.874)
Waardeverminderingen op activa en overige niet-kaselementen		8.098	(104)
Verlies/(winst) bij vervreemding van materiële en financiële vaste activa		(2.099)	(1.341)
Dividenden uit deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast		7.937	14.047
Beëindigde activiteiten: kasstroom uit operationele activiteiten	5	335.880	250.229
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten vóór wijzigingen van het werkkapitaal		551.928	367.884
Afname/(toename) van handels- en overige kortlopende en langlopende vorderingen		(22.873)	1.514
Afname/(toename) van voorraden		(12.989)	(30.388)
Toename/(afname) van handelsschulden en overige kortlopende en langlopende schulden		5.816	(5.370)
Betaalde/ontvangen winstbelastingen		(13.220)	(7.204)
Beëindigde activiteiten: wijziging van het werkkapitaal	5	(52.125)	91.898
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten		456.537	418.334
Investeringsactiviteiten			
Opbrengsten uit de verkoop van immateriële en materiële vaste activa		3.371	3.778
Aankoop van immateriële en materiële vaste activa		(14.557)	(12.324)
Overname van dochterondernemingen met aftrek van verworven geldmiddelen		(2.240)	0
Wijziging van deelneming in deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast		0	0
Kapitaalsvermindering/(kapitaalsverhoging) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	14	(5.750)	0
Opbrengsten uit de verkoop van dochterondernemingen	5	0	60
Terugbetaling (nieuwe) van verstrekte leningen aan deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast		1.366	(3.763)
Beëindigde activiteiten: kasstroom uit investeringsactiviteiten	5	(266.412)	(147.139)
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) investeringsactiviteiten		(284.222)	(159.388)
Financieringsactiviteiten			
Betaalde interesten		(6.765)	(6.463)
Ontvangen interesten		3.317	2.757
Overige financiële lasten en opbrengsten		(1.885)	(1.987)
Opbrengsten uit nieuwe leningen	24.3	33.483	40.976
Terugbetaling van leningen	24.3	(33.511)	(36.312)
Uitgekeerde dividenden		(4.893)	0
Beëindigde activiteiten: kasstroom uit financieringsactiviteiten	5	(250.827)	(103.821)
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) financieringsactiviteiten		(261.081)	(104.850)
Netto toename/(afname) van de geldmiddelen uit voortgezette activiteiten		6.026	3.237
Netto toename/(afname) van de geldmiddelen uit beëindigde activiteiten	5	(94.792)	150.859
Geldmiddelen en kasequivalenten, openingsbalans		759.695	612.206
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen voor geldmiddelen en kasequivalenten		(195)	(2.550)
Beëindigde activiteiten: effecten van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	5	1.485	(4.057)
Overdracht naar activa aangehouden voor verkoop	5	(528.632)	0
Geldmiddelen en kasequivalenten, slotbalans	19	143.587	759.695

De overnames en afstotingen van dochterondernemingen na aftrek van geldmiddelen omvatten niet de entiteiten die niet onder bedrijfscombinaties vallen (pool vastgoedontwikkeling); deze worden dus niet beschouwd als investeringsactiviteiten en worden binnen de kasstromen uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten opgenomen.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

(duizend euro)	Kapitaal	Uitgiftepremie	Ingehouden winsten	Pensioenplannen met vaste bijdragen en vaste prestaties	Reserves met betrekking tot afdekkingsverrichtingen	Wisselkoersverschillen uit de omrekening	Eigen vermogen – deel groep	Minderheidsbelangen	Totaal
December 2020	41.330	800.008	1.059.406	(41.783)	(49.715)	(22.133)	1.787.113	17.835	1.804.948
Totaalresultaat voor de periode			150.008	(193)	18.555	6.166	174.536	2.846	177.382
Dividenden aan aandeelhouders			(25.314)				(25.314)		(25.314)
Dividenden van minderheidsbelangen								(1.008)	(1.008)
Wijziging consolidatiekring en andere wijzigingen							0	18	18
December 2021	41.330	800.008	1.184.100	(41.976)	(31.160)	(15.967)	1.936.335	19.691	1.956.026

Het eigen vermogen van de groep bedraagt 1.956.026 duizend euro per 31 december 2021, waarvan 133.831 duizend euro met betrekking tot de voortgezette activiteiten en 1.822.195 met betrekking tot de beëindigde activiteiten.

De veranderingen in de reële waarde van de pensioenplannen met vaste bijdragen en vaste prestaties en de veranderingen met betrekking tot afgeleide instrumenten worden respectievelijk toegelicht in toelichtingen 21 *Personeelsbeloningen* en 14 *Deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast*.

Het aan de aandeelhouders uitbetaalde dividend, namelijk 25.314 duizend euro, wordt voor 4.893 duizend euro in de kasstromen van de financieringsactiviteiten van de voortgezette activiteiten voorgesteld en voor 20.421 in de kasstromen van de financieringsactiviteiten van de beëindigde activiteiten.

Het aan de minderheidsaandeelhouders uitbetaalde dividend, 1.008 duizend euro, wordt volledig voorgesteld in de kasstromen van de financieringsactiviteiten van de beëindigde activiteiten.

(duizend euro)	Kapitaal	Uitgiftepremie	Ingehouden winsten	Pensioenplannen met vaste bijdragen en vaste prestaties	Reserves met betrekking tot afdekkingsverrichtingen	Wisselkoersverschillen uit de omrekening	Eigen vermogen – deel groep	Minderheidsbelangen	Totaal
December 2019	41.330	800.008	995.786	(37.089)	(40.892)	(10.440)	1.748.703	11.607	1.760.310
Totaalresultaat voor de periode			64.020	(4.694)	(8.823)	(11.693)	38.810	1.067	39.877
Dividenden aan aandeelhouders			0				0		0
Dividenden van minderheidsbelangen								72	72
Wijziging consolidatiekring en andere wijzigingen			(400)				(400)	5.089	4.689
December 2020	41.330	800.008	1.059.406	(41.783)	(49.715)	(22.133)	1.787.113	17.835	1.804.948

KAPITAAL EN RESERVES

Het kapitaal op 31 december 2021 bestaat uit 25.314.482 gewone aandelen. Het zijn aandelen zonder aanduiding van nominale waarde. De houders van gewone aandelen hebben het recht om dividenden te ontvangen en hebben recht op één stem per aandeel op de algemene vergadering van aandeelhouders.

Aangezien de gedeeltelijke splitsing mechanisch tot de overdracht van een wezenlijk deel van de eigen middelen en de beschikbare reserves van CFE naar DEME Group zal leiden, meent de raad van bestuur dat het eigen vermogen van CFE moet worden versterkt en heeft hij voorgesteld geen dividend uit te keren voor het boekjaar 2021. Dit voorstel zal tijdens de algemene vergadering door de aandeelhouders moeten worden goedgekeurd.

De raad van bestuur had voor het boekjaar 2020 een dividend van 25.314 duizend euro voorgesteld, wat overeenstemt met 1,00 euro bruto per aandeel, dat op de algemene vergadering werd goedgekeurd.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING EN TOELICHTING

VOORAF

De Aannemingsmaatschappij CFE NV (hierna ‘de vennootschap’ of ‘CFE’ genoemd) is een vennootschap naar Belgisch recht, gevestigd in België. De geconsolideerde jaarrekening voor de periode afgesloten op 31 december 2021 bevat de jaarrekening van de vennootschap, van haar dochterondernemingen (‘groep CFE’) en haar belangen in de deelnemingen waarop vermogensmutatie is toegepast. CFE wordt voor 62,1 % gecontroleerd door de Belgische investeringsgroep Ackermans & van Haaren (XBRU BE0003764785). CFE en Ackermans & van Haaren zijn op Euronext Brussels genoteerde vennootschappen.

De raad van bestuur heeft toestemming gegeven voor de publicatie van de geconsolideerde jaarrekening van de groep CFE op 25 maart 2022.

De geconsolideerde jaarrekening van de groep CFE moet gelezen worden in samenhang met het beheersverslag van de raad van bestuur.

VOORNAAMSTE TRANSACTIES IN 2021 EN 2020 MET GEVOLGEN VOOR DE CONSOLIDATIEKRING VAN DE GROEP CFE

TRANSACTIES IN 2021 VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

1. Pool Contracting

De belangrijkste wijzigingen in het jaar 2021 van de consolidatiekring van de pool Contracting van de groep CFE zijn als volgt:

- De vennootschap Mobix Coghe NV, een 100 % dochteronderneming, volgens de globale methode geconsolideerd, werd opgeslorpt door de vennootschap Mobix Remacom NV, zelf een 100 % dochteronderneming en volgens de globale methode geconsolideerd, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021 ;
- De vennootschap Procool SA, een 100 % dochteronderneming, volgens de globale methode geconsolideerd, werd opgeslorpt door de vennootschap VMA Druart SA, zelf een 100 % dochteronderneming en volgens de globale methode geconsolideerd, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021 ;
- De vennootschap CFE Bau GmbH, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, werd opgericht. Deze vennootschap wordt volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap Anmeco NV, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, werd vereffend. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap VMA NV, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, verhoogde haar participatie in de vennootschap VMA R. Robotics Sp. z o.o. van 51 % naar 100 %. Deze vennootschap werd in het verleden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd en wordt nu volgens de globale methode geconsolideerd. Wij verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag ;
- De vennootschap VMA NV, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, verwierf 100 % van de aandelen van de vennootschappen Rolling Robotics Sp. z o.o., Rolling Robotics Sp. komandytowa, Power Automation Sp. z o.o. en Power Automation Sp. komandytowa. Deze vennootschappen worden volgens de globale methode geconsolideerd. Wij verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag ;
- De vennootschap CFE Sénégal SASU, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, werd vereffend. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd.

2. Pool vastgoedontwikkeling

De belangrijkste wijzigingen in het jaar 2021 van de consolidatiekring van de pool vastgoedontwikkeling van de groep CFE zijn als volgt:

- De vennootschap BPI Real Estate Poland Sp. z o.o. verwierf:
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap BPI Project VIII Sp. z o.o. ;
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap BPI Project IX Sp. z o.o.
 De bovengenoemde verworven entiteiten worden volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Luxembourg SA verwierf:
 - o 50 % van de nieuw opgerichte vennootschap The Roots Real Estate S.à r.l. ;
 - o 50 % van de nieuw opgerichte vennootschap The Roots Office S.à r.l.
 De bovengenoemde verworven entiteiten worden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Poland Sp. z o.o. vereffende al haar aandelen (100 %) in de vennootschap Immo Wola Sp. z o.o. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Poland Sp. z o.o. verlaagde haar participatie in de vennootschap BPI Project V Sp. z o.o. van 100 % naar 50 % en deze laatste veranderde haar naam in BPI-Revive Matejki Sp. z o.o. Deze vennootschap werd in het verleden volgens de globale methode geconsolideerd en wordt nu volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;

- De naam van de vennootschappen BPI Project III Sp. z o.o., BPI Project VI Sp. z o.o. en BPI Project VII Sp. z o.o. werd gewijzigd in respectievelijk BPI Obrzezna Sp. z o.o., BPI Jaracza Sp. z o.o. en BPI Chmielna Sp. z o.o. ;
- De vennootschap BPI Real Estate Luxembourg SA verwierf 100 % van de aandelen van de vennootschap Livingstone Retail S.à r.l. die voordien werden gehouden door de vennootschap M1 SA, een dochteronderneming voor 33,33 % van de groep CFE. Na deze overdracht veranderde de vennootschap haar naam in Mimosas Real Estate S.à r.l. Deze vennootschap werd in het verleden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd en wordt nu volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Belgium SA verwierf 37,5 % van de aandelen van de nieuw opgerichte vennootschap Tervuren Square SA. Deze vennootschap wordt volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Belgium SA verlaagde haar participatie in de vennootschap Samaya Development SA van 100 % naar 50 %. Deze vennootschap werd in het verleden volgens de globale methode geconsolideerd en wordt nu volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Belgium SA verkocht al haar aandelen (50 %) in de vennootschap Ernest 11 SA. Deze vennootschap werd volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd.

3. Wood Shapers – Partnerschap tussen de pool Contracting en de pool vastgoedontwikkeling

In de loop van het jaar 2021 verwierf de vennootschap Wood Shapers SA 50 % van de aandelen van de nieuw opgerichte vennootschap Wood Gardens SA. Deze vennootschap werd volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd.

4. Pool Holding

De belangrijkste wijzigingen in het jaar 2021 van de consolidatiekring van de pool Holding van de groep CFE zijn als volgt:

- De vennootschap CFE Tchad SA, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, werd verkocht. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap Société Franco-Belge de Constructions Internationales SAS, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, werd vereffend. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd.

TRANSACTIES IN 2021 VOOR DE BEËINDIGDE ACITIVITEITEN – DEME

De belangrijkste wijzigingen in het jaar 2021 van de consolidatiekring van de activiteiten van DEME zijn als volgt:

1.

- DEME verwierf:
 - o 100 % van de aandelen van de nieuw opgerichte vennootschap Thistle Wind Partners Ltd;
 - o 70 % van de aandelen van de nieuw opgerichte vennootschap Hyport Oostende Holdco NV.

De bovengenoemde verworven entiteiten worden volgens de globale methode geconsolideerd ;

- o 46,6 % van de aandelen van de vennootschap Nou Vela SA en 23,77 % van de aandelen van haar filiaal Port La Nouvelle SEMOP ;
- o 37,45 % van de aandelen van de nieuw opgerichte vennootschap Wérisol SA ;
- o 16,67 % van de aandelen van het consortium Hyve BV ;
- o 28 % van de aandelen van de vennootschap Rhama Port Hub SRL ;
- o 50 % van de aandelen van de vennootschap Hyport Coordination Company LLC ;
- o 14,7 % van de aandelen van de vennootschap Asyad Terminals DUQM LLC ;
- o 26 % van de aandelen van de vennootschap DUQM Logistic Lands and Investment Company LLC ;
- o 20 % van de aandelen van de vennootschap Zeeboerderij Westdiep BV ;
- o 49 % van de aandelen van de vennootschap Japan Offshore Marine Ltd ;
- o 49,99 % van de aandelen van de vennootschap CDWE Green Jade Shipowner Ltd.

De bovengenoemde verworven entiteiten worden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;

- DEME verhoogde haar participatie in de vennootschappen G-tec Offshore SA, G-tec SAS, G-tec NV en G-tec BV van 72,5 % naar 100 %. Deze vennootschappen blijven volgens de globale methode geconsolideerd ;
- DEME verhoogde haar participatie in de vennootschap Hydrogeo SARL, een 60 % dochteronderneming van G-tec, van 43,5 % naar 60 %. Deze vennootschap werd in het verleden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd en wordt nu volgens de globale methode geconsolideerd ;
- DEME verhoogde haar participatie in de vennootschap PT Dredging International Indonesia van 60 % naar 95 %. Deze vennootschap blijft volgens de globale methode geconsolideerd ;
- DEME verhoogde haar participatie in de vennootschap High Wind NV van 99,1 % naar 100 %. Deze vennootschap blijft volgens de globale methode geconsolideerd ;
- DEME vereffende al haar aandelen (100 %) in de vennootschappen DEME Concessions Infrastructure NV, Mascarenes Dredging & Management Ltd, DEME Shipping Company Ltd, Middle East Marine Contracting Ltd en Dredging International Services Middle East DMCEST. Deze vennootschappen werden volgens de globale methode geconsolideerd ;

- DEME wijzigde haar integratiepercentage in de vennootschap DIAP Thailand Co LTD van 98 % in 48,9 %. Deze vennootschap werd in het verleden volgens de globale methode geconsolideerd en wordt nu volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;
- De vennootschappen Agroviro NV en Purazur NV, 74,9 % dochterondernemingen en geconsolideerd volgens de globale methode, werden opgeslorpt door de vennootschap DEME Environmental Contractors NV, zelf een 74,9 % dochteronderneming en geconsolideerd volgens de globale methode. Na deze fusie werd de naam van de opslorpende vennootschap gewijzigd in DEME Environmental NV ;
- De vennootschappen Dredging International Luxembourg SA en Société de dragage Luxembourg SA, 100 % dochterondernemingen van DEME en volgens de globale methode geconsolideerd, werden opgeslorpt door de vennootschap Safindi SA, zelf een 100 % dochteronderneming en geconsolideerd volgens de globale methode. Na deze fusie werd de naam van de opslorpende vennootschap gewijzigd in DEME Luxembourg SA ;
- De naam van de vennootschap Maritime Services & Solutions SA werd gewijzigd in Spartacus Shipping SA.

TRANSACTIES IN 2020 VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

1. Pool Contracting

De belangrijkste wijzigingen in het jaar 2020 van de consolidatiekring van de pool Contracting van de groep CFE zijn als volgt:

- De vennootschap VMA Vanderhoydoncks NV werd opgeslorpt door VMA NV, een 100 % dochteronderneming van CFE Contracting, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020 ;
- De vennootschap Bâtiments et Ponts Construction SA (BPC SA), een 100 % dochteronderneming van CFE Contracting, bracht met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020 de activiteitstakken BPC Hainaut, BPC Liège en BPC Namur in bij de vennootschap Thiran SA, eveneens een 100 % dochteronderneming van CFE Contracting. Na deze gedeeltelijke splitsing zonder ontbinding van de gesplitste vennootschap werd de naam van de vennootschap Thiran SA gewijzigd in BPC Wallonie SA ;
- De vennootschap Algemeen Bouw- en Betonbedrijf NV (ABEB NV), een 100 % dochteronderneming van CFE Contracting, werd vereffend. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap Spanbo NV, een 100 % dochteronderneming van CFE Contracting, veranderde haar naam in Groep Terryn Construct NV.

2. Pool vastgoedontwikkeling

De belangrijkste wijzigingen in het jaar 2020 van de consolidatiekring van de pool vastgoedontwikkeling van de groep CFE zijn als volgt:

- De vennootschap BPI Real Estate Belgium SA (BPI) verwierf:
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap BPI Serenity Valley SA ;
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap Samaya Development SA.

De bovengenoemde verworven entiteiten werden volgens de globale methode geconsolideerd ;

- o 50 % van de nieuw opgerichte vennootschap Arlon 53 SA ;
- o 50 % van de vennootschap Mobius I SA die gedeeltelijk werd gesplitst door de oprichting van twee vennootschappen, Debrouckère Office SA en Debrouckère Leisure SA, zonder ontbinding van de gesplitste vennootschap, die haar naam veranderde in Debrouckère Land SA. Deze twee nieuwe vennootschappen worden voor 50 % gehouden.

De bovengenoemde verworven entiteiten werden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;

- De vennootschap BPI Real Estate Poland Sp. z o.o., een 100 % dochteronderneming, verhoogde haar participatie in de vennootschap ACE 14 Sp. z o.o. van 90 % naar 100 %, en deze laatste veranderde haar naam in BPI Wolare Sp. z o.o. Deze vennootschap blijft geconsolideerd volgens de globale methode ;
- De vennootschap BPI Project VII Sp. z o.o. werd opgericht. Deze vennootschap wordt voor 100 % gehouden door BPI Real Estate Poland Sp. z o.o. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschappen BPI Project I Sp. z o.o. en BPI Project IV Sp. z o.o., 100 % dochterondernemingen van BPI Real Estate Poland Sp. z o.o., veranderden hun naam in respectievelijk BPI Bernadowo Sp. z o.o. en BPI Wagrowska Sp. z o.o. ;
- De vennootschap BPI Real Estate Luxembourg, een 100 % dochteronderneming, verwierf:
 - o 100 % van de vennootschap Herrenberg SA;
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap Central Parc S.à r.l.

De bovengenoemde verworven entiteiten werden volgens de globale methode geconsolideerd ;

- o 50 % van de nieuw opgerichte vennootschap Immo Marial S.à r.l ;
- o 50 % van de nieuw opgerichte vennootschap Wooden SA.

De bovengenoemde verworven entiteiten werden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;

- De vennootschap Prince Henri S.à r.l. werd opgericht. Deze vennootschap wordt voor 100 % gehouden door Central Parc S.à r.l. Deze vennootschap wordt volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap Livingstone Retail S.à r.l. werd opgericht. Deze vennootschap wordt voor 100 % gehouden door M1 SA, een 33,33 % dochteronderneming van BPI Real Estate Luxembourg SA. Deze vennootschap werd volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;

- De vennootschap Pourpelt SA werd opgericht. Deze vennootschap wordt voor 100 % gehouden door BPI Real Estate Luxembourg SA. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Luxemburg SA verlaagde haar participatie in de vennootschap Gravity SA van 100 % naar 50 %. Deze vennootschap, die volgens de globale methode werd geconsolideerd, wordt voortaan volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;
- De vennootschappen Bedford Finance SRL en Bayside Finance SRL, 40 % dochterondernemingen van BPI, vereffenden hun participatie in de vennootschappen VM Property I SA en VM Property II SA. Er werden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ;
- De vennootschap BPI Real Estate Luxembourg SA verkocht al haar aandelen (100 %) in de vennootschap Arlon 23 SA. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd ;
- De vennootschap Van Maerlant SA, een 100 % dochteronderneming van BPI Real Estate Belgium SA, veranderde haar naam in BPI Pure SA.

3. Pool Holding

De belangrijkste wijziging in het jaar 2020 van de consolidatiekring van de pool Holding van de groep CFE is als volgt:

- De vennootschap CFE Middle East Co WLL, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, werd gedeconsolideerd. Deze vennootschap werd volgens de globale methode geconsolideerd.

TRANSACTIES IN 2020 VOOR DE BEËINDIGDE ACTIVITEITEN – DEME

De belangrijkste wijzigingen in het jaar 2020 van de consolidatiekring van de activiteiten van DEME zijn als volgt:

- DEME verwierf:
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap Dredging International Argentina SA;
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap Deeptech NV ;
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap Meuse River Shipping SA ;
 - o 95 % van de nieuw opgerichte vennootschap Dredging International Bahrain WLL ;
 - o 100 % van de nieuw opgerichte vennootschap Delta River Shipping SA ;
 - o 100 % van de vennootschappen SPT Offshore Holding BV, Seatec Holding BV, Seatec Subsea Systems BV, SPT Equipment BV, SPT Offshore BV, SPT Offshore UK Ltd en SPT Offshore SDN BHD, die de groep SPT Offshore vormen.

De bovengenoemde verworven vennootschappen worden geconsolideerd volgens de globale methode ;

- o 37,45 % van de vennootschap Blue Site SA ;
- o 19,47 % van de vennootschap Feluy M2M SA ;
- o 37,68 % van de vennootschap Combined Marine Terminal Operations Marafi LLC.

De bovengenoemde verworven vennootschappen werden geïntegreerd volgens de vermogensmutatiemethode ;

- DEME verhoogde haar belang in de vennootschap CBD SAS van 50 % naar 100 %. Deze vennootschap, die volgens de vermogensmutatiemethode werd geïntegreerd, wordt nu volgens de globale methode geconsolideerd. Deze vennootschap werd later opgeslorpt door de vennootschap Société de Dragage International (SDI), zelf een 100 % dochteronderneming en volgens de globale methode geconsolideerd ;
- DEME verhoogde haar belang in de vennootschap International Seaport Dredging PVT LTD van 89,61 % naar 93,64 %. Deze vennootschap blijft geconsolideerd volgens de globale methode ;
- DEME wijzigde haar integratiepercentage in de vennootschap DIAP Thailand Co LTD van 48,90 % naar 98 %, na de ondertekening van een aandeelhoudersovereenkomst waarin de lokale partner haar 98 % economische belangen toekent. Deze vennootschap, die volgens de vermogensmutatiemethode werd geïntegreerd, wordt nu volgens de globale methode geconsolideerd ;
- DEME verhoogde haar belang in de vennootschap High Wind NV van 50,4 % naar 99,1 %. Deze vennootschap, die volgens de vermogensmutatiemethode werd geïntegreerd, wordt nu volgens de globale methode geconsolideerd ;
- DEME verlaagde haar belang in de vennootschap Terranova NV van 43,73 % naar 24,96 %. Deze vennootschap blijft volgens de vermogensmutatiemethode geconsolideerd ;
- DEME verlaagde haar belang in de vennootschap DUQM Industrial Land Company LLC van 34,90 % naar 27,55 %. Deze vennootschap blijft volgens de vermogensmutatiemethode geconsolideerd ;
- DEME deed al haar aandelen (12,5 %) in de vennootschap Merkur Offshore GmbH van de hand. Deze vennootschap werd op 31 december 2019 gepresenteerd als activa bestemd voor verkoop ;
- DEME vereffende de vennootschap Thor Crewing Luxembourg SA waarvan het alle aandelen hield. Deze vennootschap werd geconsolideerd volgens de globale methode ;

- DEME en haar partner vereffenden de vennootschap DEME Environmental Contractors UK LTD. Deze vennootschap werd geconsolideerd volgens de globale methode (DEME: 74,9 %) ;
- De vennootschappen Innovation Holding BV en Innovation Shipowner BV, 100 % dochterondernemingen en geconsolideerd volgens de globale methode, werden opgeslorpt door de vennootschap DEME Offshore Shipping BV, zelf een 100 % dochteronderneming en geconsolideerd volgens de globale methode ;
- De vennootschap Innovation Shipping BV, een 100 % dochteronderneming en geconsolideerd volgens de globale methode, werd opgeslorpt door de vennootschap DEME Offshore NL BV, zelf een 100 % dochteronderneming en geconsolideerd volgens de globale methode ;
- De vennootschap Paes Maritiem BV, een 100 % dochteronderneming en geconsolideerd volgens de globale methode, werd opgeslorpt door de vennootschap DBM NL BV, zelf een 100 % dochteronderneming en geconsolideerd volgens de globale methode.

1. ALGEMENE PRINCIPES

IFRS ZOALS AANVAARD DOOR DE EUROPESE UNIE

De voor het opstellen en de voorstelling van de geconsolideerde jaarrekening van CFE op 31 december 2021 gekozen boekhoudkundige principes zijn conform de op 31 december 2021 door de Europese Unie goedgekeurde IFRS-normen en -interpretaties.

De op 31 december 2021 gekozen boekhoudprincipes zijn dezelfde als degene die werden gebruikt voor het opstellen van de jaarlijkse financiële overzichten per 31 december 2020, met uitzondering van de hierna beschreven door de Europese Unie aangenomen standaarden en/of aanpassingen die vanaf 1 januari 2021 verplicht van toepassing zijn.

STANDAARDEN EN INTERPRETATIES DIE VAN TOEPASSING ZIJN VOOR HET BOEKJAAR BEGINNEND OP 1 JANUARI 2021

- Aanpassingen aan IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 en IFRS 16 *Hervorming van de Referentierentevoeten* – fase 2 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021)
- Aanpassingen aan IFRS 16 *Leaseovereenkomsten: Huurconcessies in verband met COVID-19 na 30 juni* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 april 2021)
- Aanpassing aan IFRS 4 *Verzekeringscontracten – verlenging van de tijdelijke vrijstelling van de toepassing van IFRS 9 tot 1 januari 2023* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021)

De toepassing van deze standaarden en interpretaties heeft geen materiële gevolgen op de geconsolideerde jaarrekening van de groep CFE.

UITGEBRACHTE STANDAARDEN EN INTERPRETATIES DIE ECHTER NOG NIET VAN TOEPASSING ZIJN VOOR HET BOEKJAAR BEGINNEND OP 1 JANUARI 2021

De Groep heeft beslist om niet te anticiperen op de standaarden en interpretaties waarvan de toepassing op 31 december 2021 niet verplicht is.

- Aanpassingen aan IAS 16 *Materiële vaste activa: inkomsten verkregen voor het beoogde gebruik* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- Aanpassingen aan IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa: verlieslatende contracten – kost om het contract na te leven* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- Aanpassingen aan IFRS 3 *Bedrijfscombinaties: referenties naar het conceptueel raamwerk* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- Jaarlijkse verbeteringen 2018-2020 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- IFRS 17 *Verzekeringscontracten: eerste toepassing op IFRS 17 en IFRS 9* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023)
- Aanpassingen aan IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening: classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 1 *Presentatie van de jaarrekeningen* uiteenzetting van de praktijken in IFRS 2: *Te verstrekken informatie over de grondslagen voor financiële verslaggeving* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten: Definitie van schattingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 12 *Winstbelastingen: Uitgestelde belastingen met betrekking tot activa en passiva uit eenzelfde transactie* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)

2. GRONDSLAGEN BIJ DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

(A) OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld in overeenstemming met de standaarden voor financiële verslaglegging (IFRS - International Financial Reporting Standards) zoals goedgekeurd binnen de Europese Unie.

(B) PRESENTATIEBASIS

De geconsolideerde jaarrekening wordt uitgedrukt in duizenden euro, afgerond naar het dichtstbijzijnde duizendtal.

Eigenvermogensinstrumenten of afgeleide financiële instrumenten worden echter gewaardeerd tegen historische kostprijs wanneer er voor die instrumenten geen prijs op een actieve markt beschikbaar is en wanneer andere redelijke waarderingmethoden van de reële waarde ongeschikt en/of onuitvoerbaar zijn.

De boekhoudprincipes worden consistent toegepast.

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd vóór de bestemming van het resultaat van de moedermaatschappij zoals voorgesteld aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

(C) SAMENVATTING VAN BELANGRIJKE GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening volgens de IFRS-normen, worden schattingen verricht en veronderstellingen geformuleerd die een invloed hebben op de bedragen opgenomen in die jaarrekening, met name wat betreft :

- de afschrijvingsperiode van de vaste activa ;
- de waardering van de voorzieningen en de pensioenverplichtingen ;
- de waardering van het resultaat volgens de vooruitgang van de bouwcontracten ;
- de in de waardeverminderingstests gebruikte waarderingen ;
- de in de waardering van inkomstenbelastingen of onzekere belastingposities gebruikte schattingen ;
- de waardering van de financiële instrumenten tegen reële waarde ;
- de beoordeling van de controle op deelvennootschappen ;
- de kwalificatie, bij de overname van een bedrijf, van de transactie (bedrijfscombinatie of verwerving van activa) ; en
- de veronderstellingen die gebruikt werden voor de bepaling van de financiële verplichting in overeenstemming met IFRS 16.

Deze schattingen gaan ervan uit dat de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten gewaarborgd is en worden gemaakt op basis van de op dat ogenblik beschikbare informatie. De schattingen kunnen herzien worden wanneer de omstandigheden waarop ze gebaseerd zijn evolueren of wanneer nieuwe informatie beschikbaar wordt. De uiteindelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

(D) CONSOLIDATIEPRINCIPES

Deze geconsolideerde jaarrekening bevat de jaarrekening van de vennootschap en haar dochterondernemingen. Dochterondernemingen zijn entiteiten waarover de Groep zeggenschap heeft. Er is sprake van zeggenschap indien de Groep :

- macht heeft over de deelneming
- blootgesteld is aan of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van haar betrokkenheid bij de deelneming ;
- over de mogelijkheid beschikt deze opbrengsten via haar macht over de deelneming te beïnvloeden.

Indien de groep CFE niet de meerderheid van de stemrechten in een uitgevende instelling houdt, heeft zij stemrechten die volstaan om haar zeggenschap te geven wanneer zij in de praktijk eenzijdig de relevante activiteiten van de uitgevende instelling kan sturen. In haar beoordeling of de stemrechten die zij in de uitgevende instelling houdt, volstaan om haar zeggenschap te geven, houdt de groep CFE rekening met alle feiten en omstandigheden, met inbegrip van:

- het aantal stemrechten dat de groep CFE houdt, in verhouding met het aantal stemrechten van andere houders van stemrechten en met hun verspreiding;
- de potentiële stemrechten die de groep CFE, de andere houders van stemrechten of andere partijen houden;
- de rechten die voortvloeien uit andere contractuele akkoorden;
- de andere feiten en omstandigheden, indien zij bestaan, die aangeven of de groep CFE wel of niet in staat is om de relevante activiteiten te sturen op het ogenblik dat de beslissingen moeten worden genomen, met inbegrip van de tendensen van de stemmingen tijdens de vorige aandeelhoudersvergaderingen.

De groep CFE consolideert de dochteronderneming vanaf de datum waarop zij er de controle over verkrijgt, en consolideert ze niet langer wanneer zij de controle verliest. Meer bepaald worden de winsten en verliezen van een dochteronderneming die in de loop van het boekjaar wordt verworven of verkocht, opgenomen in de geconsolideerde resultatenrekening en het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat vanaf de datum waarop de groep CFE de controle over de dochteronderneming verwerft en tot de datum waarop zij de controle verliest.

De jaarrekeningen van de dochterondernemingen worden indien nodig aangepast opdat hun waarderingsgrondslagen overeenstemmen met de waarderingsgrondslagen van de groep CFE. Alle intercompanysaldi en -transacties inclusief ongerealiseerde resultaten op intercompanytransacties worden volledig geëlimineerd.

Een wijziging in het eigendomsbelang in een dochteronderneming zonder verlies van zeggenschap wordt verwerkt als een eigen-vermogenstransactie. De boekwaarden van het belang van de CFE Groep en de minderheidsbelangen worden bijgevolg rechtstreeks in het eigen vermogen aangepast om de nieuwe proportionele belangen in de dochteronderneming te weerspiegelen.

Wanneer de CFE groep de minderheidsaandeelhouders van een dochteronderneming een verkoopoptie verleent ('put' op de minderheidsbelangen), wordt de overeenkomstige financiële verplichting initieel in het eigen vermogen verwerkt als een daling van de minderheidsbelangen.

Een geassocieerde onderneming is een entiteit waarin de groep CFE een invloed van betekenis heeft. Een invloed van betekenis is het vermogen om deel te nemen aan de beslissingen over het financiële en operationele beleid van een uitgevende instelling, zonder echter een controle of gezamenlijke controle uit te oefenen over dat beleid.

Een joint venture is een partnerschap waarin de partijen die samen de controle over de onderneming uitoefenen rechten hebben op netto-activa van de onderneming. Gezamenlijke controle betekent het contractueel overeengekomen delen van de controle over een onderneming, dat alleen bestaat wanneer de beslissingen over de relevante activiteiten de unanieme goedkeuring vereisen van de partijen die de controle delen.

De resultaten en de activa en passiva van de geassocieerde deelnemingen of joint ventures worden in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, tenzij de deelneming of er een gedeelte ervan wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop; in dat geval wordt ze opgenomen volgens IFRS 5. Volgens de vermogensmutatiemethode wordt een participatie in een geassocieerde onderneming of een joint venture aanvankelijk tegen kostprijs opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening en vervolgens aangepast om het aandeel van de groep op te nemen in het nettoresultaat en de andere elementen van het totaalresultaat van de geassocieerde onderneming of de joint venture. Als het aandeel van de groep in de verliezen van een geassocieerde onderneming of een joint venture groter is dan haar participatie erin, neemt de groep CFE haar aandeel in de toekomstige verliezen niet langer op. De bijkomende verliezen worden alleen opgenomen indien de groep CFE een wettelijke of impliciete verplichting heeft aangegaan of betalingen heeft verricht in naam van de geassocieerde onderneming of de joint venture.

Een deelneming in een geassocieerde onderneming of joint venture wordt opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode vanaf de datum waarop de entiteit een geassocieerde deelneming of joint venture wordt. Bij de verwerving van de deelneming in een geassocieerde onderneming of een joint venture, wordt elk overschot van de verkrijgingsprijs op het aan de groep toerekenbare aandeel in de reële waarden van de individuele activa en verplichtingen van de entiteit opgenomen als goodwill, die is inbegrepen in de boekwaarde van de deelneming. Bij de verwerving van de deelneming wordt een negatief verschil tussen het aan de groep toerekenbare aandeel in de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva verkrijgingsprijs (na herwaardering), onmiddellijk opgenomen in het nettoresultaat van de periode van de verwerving van de deelneming.

Een gezamenlijke onderneming is een partnerschap waarin de partijen die samen de controle over de onderneming uitoefenen rechten hebben op de activa en plichten met betrekking tot de passiva van de onderneming. Gezamenlijke controle betekent het contractueel overeengekomen delen van de controle over een onderneming, dat alleen bestaat wanneer de beslissingen over de relevante activiteiten de unanieme goedkeuring vereisen van de partijen die de controle delen. Wanneer een entiteit van de groep CFE haar activiteiten onderneemt in het kader van een joint venture, moet de groep CFE als medepartner de volgende elementen opnemen voor haar belangen in de joint venture:

- haar activa, met inbegrip van haar aandeel in de gezamenlijk gehouden activa ;
- haar passiva, met inbegrip van haar aandeel in de gezamenlijk gedragen passiva, in voorkomend geval ;
- de winst die zij ontvangt uit de verkoop van haar aandeel in de productie die de joint venture voortbrengt ;
- haar aandeel in de winst uit de verkoop van de productie die de joint venture voortbrengt ;
- de verliezen die zij draagt, met inbegrip van haar aandeel in de gezamenlijk gedragen verliezen, in voorkomend geval.

(E) VREEMDE VALUTA

(1) TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Monetaire activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de slotkoers. Winsten en verliezen die voortvloeien uit deze transacties en uit de omrekening van de monetaire activa en verplichtingen die in vreemde valuta zijn uitgedrukt, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Niet-monetaire activa en verplichtingen uitgedrukt in vreemde valuta, worden omgerekend tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie.

(2) JAARREKENINGEN VAN BUITENLANDSE ENTITEITEN

De activa en verplichtingen van vennootschappen van de groep CFE die andere functionele valuta dan de euro gebruiken, worden omgerekend in euro tegen de wisselkoers op de balansdatum. Opbrengsten, kosten en kasstromen van buitenlandse dochterondernemingen, met uitsluiting van entiteiten die hun activiteiten uitoefenen in een economie met hyperinflatie, worden omgerekend in euro tegen de gemiddelde wisselkoers van het boekjaar (die de wisselkoers op de transactiedatum benadert).

De eigenvermogenscomponenten worden omgerekend tegen de historische wisselkoers.

De wisselkoersverschillen die voortvloeien uit deze omrekening worden opgenomen in een aparte rubriek van het eigen vermogen, met name 'omrekeningsverschillen'. Deze verschillen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening in het boekjaar waarin de entiteit wordt verkocht of vereffend.

(3) WISSELKOERSEN

Valuta	Slotkoers 2021	Gemiddelde koers 2021	Slotkoers 2020	Gemiddelde koers 2020
Poolse zloty	4,60	4,56	4,56	4,44
US dollar	1,13	1,18	1,23	1,14
Singaporese dollar	1,53	1,59	1,62	1,57
Tunesische dinar	3,25	3,29	3,29	3,20
CFA frank	655,96	655,96	655,96	655,96
Australische dollar	1,56	1,57	1,59	1,65
Nigeriaanse naira	465,25	484,15	484,55	435,36
Russische roebel	85,30	87,16	91,46	82,72
Egyptische pound	17,86	18,56	19,26	18,06
Taiwanese dollar	31,33	33,08	34,49	33,59

1 euro = X vreemde valuta

(F) IMMATERIËLE VASTE ACTIVA**(1) ONDERZOEKS- EN ONTWIKKELINGSKOSTEN**

Kosten voor onderzoeksactiviteiten, aangegaan met het oog op het verwerven van nieuwe wetenschappelijke of technische kennis en inzichten, worden als last opgenomen op het moment dat ze worden gemaakt.

De ontwikkelingskosten, dankzij welke de onderzoeksresultaten worden toegepast voor de planning of het ontwerp van de productie van nieuwe of verbeterde producten en processen, worden opgenomen als activa als het product of het proces technisch en commercieel realiseerbaar is, de vennootschap voldoende middelen heeft om de ontwikkeling te realiseren en de toerekenbare kosten op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

De onder de activa opgenomen kosten omvatten alle kosten die rechtstreeks toe te schrijven zijn aan dit actief, die noodzakelijk zijn voor de productie en ontwikkeling met het oog op het geplande gebruik. De andere ontwikkelingskosten worden als last opgenomen op het moment dat ze worden gemaakt.

De onder de activa opgenomen ontwikkelingskosten worden in de balans opgenomen tegen hun kostprijs, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen (zie hieronder) en bijzondere waardeverminderingen.

(2) OVERIGE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De overige immateriële vaste activa verworven door de vennootschap, worden in de balans opgenomen tegen kostprijs, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardeverminderingen. Kosten met betrekking tot goodwill en intern gegenereerde merken worden als last opgenomen op het moment dat ze worden gemaakt.

(3) KOSTEN NA EERSTE OPNAME

Kosten na eerste opname voor geactiveerde immateriële vaste activa worden maar als activa opgenomen indien ze toekomstige economische voordelen kunnen opleveren die het oorspronkelijk bepaalde prestatieniveau overschrijden. Alle andere kosten worden als last opgenomen op het moment dat ze worden gemaakt.

(4) AFSCHRIJVINGEN

De immateriële vaste activa worden volgens de lineaire methode afgeschreven over hun verwachte levensduur tegen de volgende percentages:

Minstens 5 %	De concessieovereenkomsten
20 % - 33,33 %	De software

(G) BEDRIJFSCOMBINATIES

Bedrijfscombinaties worden verwerkt volgens de overnamemethode. De kostprijs van een acquisitie wordt bepaald op het totaal van de overgedragen vergoeding (bepaald op de reële waarde per de overnamedatum). De aan de overname verbonden kosten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening op het moment dat ze worden gemaakt.

Wanneer een door de groep overgedragen vergoeding in het kader van een bedrijfscombinatie een voorwaardelijke vergoedingsovereenkomst omvat, wordt de voorwaardelijke vergoeding gewaardeerd tegen haar reële waarde op de overnamedatum. Veranderingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding die beantwoorden aan aanpassingen van de waarderingsperiode (zie hieronder) worden met terugwerkende kracht geboekt; alle andere veranderingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Wanneer een bedrijfscombinatie in verschillende fasen wordt gerealiseerd, wordt het voorheen aangehouden belang van de groep geherwaardeerd tegen de reële waarde op de overnamedatum (d.i. de datum waarop de groep de zeggenschap heeft verkregen) en de eventuele nettowinst of -verlies geboekt.

Op de overnamedatum worden de identificeerbare verworven activa en overgenomen verplichtingen opgenomen op basis van hun reële waarde, met uitzondering van:

- de uitgestelde belastingvorderingen of -verplichtingen en de verplichtingen en activa uit hoofde van de personeelsbeloningen, die respectievelijk overeenkomstig IAS 12 *Winstbelastingen* en IAS 19 *Personeelsbeloningen* worden opgenomen en gewaardeerd ;
- de verplichtingen of eigenvermogensinstrumenten ingevolge betalingsovereenkomsten op basis van aandelen van de verworven onderneming of betalingsovereenkomsten op basis van de aandelen van de groep, gesloten ter vervanging van betalingsovereenkomsten op basis van aandelen van de verworven onderneming, die gewaardeerd worden overeenkomstig IFRS 2 *Aandelen gebaseerde betalingen*, op de overnamedatum ;
- de activa (of groepen activa die worden afgestoten) geclassificeerd als bestemd voor verkoop overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*, die gewaardeerd worden in overeenstemming met deze standaard.

Als de initiële verwerking van een bedrijfscombinatie niet voltooid is op het einde van het boekjaar waarin de bedrijfscombinatie plaatsvond presenteert de groep de voorlopige bedragen voor de posten die nog niet volledig zijn verwerkt. Deze voorlopige bedragen worden tijdens de waarderingsperiode aangepast (zie hieronder), of bijkomende activa of verplichtingen worden opgenomen om rekening te houden met nieuwe informatie over de feiten en omstandigheden die golden op de overnamedatum en die, indien gekend, een invloed zou hebben gehad op de waardering van de toen opgenomen bedragen.

De aanpassingen van de waarderingsperiode vloeien voort uit aanvullende informatie over feiten en omstandigheden die golden op de overnamedatum, verkregen tijdens de ‘waarderingsperiode’ (maximum een jaar vanaf de overnamedatum).

(1) POSITIEVE GOODWILL

Goodwill ontstaat uit een bedrijfscombinatie wordt opgenomen als een actief op de datum dat de zeggenschap wordt verkregen (de overnamedatum). De goodwill wordt gewaardeerd als het surplus van de totale overgedragen vergoeding, het bedrag van de minderheidsbelangen in de overgenomen onderneming en (in voorkomend geval) de reële waarde van het eventuele voorheen aangehouden belang van de groep in de verworven onderneming) ten opzichte van het nettobedrag op de overnamedatum, van de identificeerbare verworven activa en overgenomen verplichtingen.

De minderheidsbelangen worden initieel gewaardeerd op basis van de reële waarde, of het aandeel van het minderheidsbelang in de opgenomen identificeerbare verworven netto-activa van de overgenomen onderneming. De keuze van de waarderingsgrondslag gebeurt voor elke transactie afzonderlijk.

Goodwill wordt niet afgeschreven, maar getoetst op bijzondere waardeverminderingen. Dit gebeurt jaarlijks, of frequenter als er aanwijzingen zijn dat de kasstroomgenererende eenheid waaraan hij wordt toegekend (meestal een dochter) een bijzondere waardevermindering zou hebben kunnen ondergaan. De goodwill wordt uitgedrukt in de valuta van de dochteronderneming waarop hij betrekking heeft. Indien de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid lager is dan haar boekwaarde wordt de bijzondere waardevermindering eerst in mindering gebracht van alle aan die eenheid toegewezen goodwill en pas daarna van de andere activa van die eenheid, evenredig met hun boekwaarde. De goodwill wordt in de balans opgenomen tegen de aanschaffingswaarde, min de bijzondere waardeverminderingen. Een voor goodwill opgenomen bijzondere waardevermindering, wordt niet teruggenomen in latere periodes. Bij vervreemding van een dochteronderneming worden de goodwill die eruit voortvloeit evenals het cumulatieve bedrag van de niet-gerealiseerde resultaten in aanmerking genomen voor het bepalen van het nettoresultaat van de vervreemding.

Voor vennootschappen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast, is de boekwaarde van de goodwill inbegrepen in de boekwaarde van dit belang.

(2) NEGATIEVE GOODWILL

Indien het nettobedrag van de identificeerbare verworven netto-activa en overgenomen verplichtingen, op de overnamedatum, het totaal van de overgedragen vergoeding, het bedrag van de minderheidsbelangen in de overgenomen onderneming en (in voorkomend geval) de reële waarde van het vroegere belang van de groep in de verworven onderneming overschrijdt, dan wordt het surplus onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen als een winst op een voordelige koop.

(H) MATERIËLE VASTE ACTIVA

(1) OPNAME EN WAARDERING

Materiële vaste activa worden maar als activa opgenomen als het waarschijnlijk is dat ze toekomstige economische voordelen zullen genereren en als de kosten op betrouwbare wijze gewaardeerd kunnen worden. Deze criteria zijn van toepassing bij de eerste opname en voor latere uitgaven.

Alle materiële vaste activa worden in de balans opgenomen tegen hun historische kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De historische kostprijs omvat de initiële aankoopprijs, de tijdens de bouwperiode aangegane financieringskosten en de andere directe bijkomende kosten (zoals niet terugvorderbare belastingen of vervoerkosten). De kostprijs van de door de onderneming geproduceerde activa omvat de prijs van de materialen, de directe loonkosten en een evenredig deel van de overheadkosten.

(2) KOSTEN NA EERSTE OPNAME

Kosten na eerste opname worden maar als een actief opgenomen wanneer ze de toekomstige economische voordelen voortgebracht door de materiële vaste activa vergroten. Herstellings- en onderhoudskosten die de toekomstige economische voordelen van de activa waarop ze betrekking hebben niet vergroten, dienen als last te worden opgenomen op het moment dat ze worden aangegaan.

(3) AFSCHRIJVINGEN

De afschrijvingen worden berekend vanaf de datum waarop het actief klaar is voor gebruik. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode en op basis van de geschatte gebruiksduur van die activa, namelijk:

vrachtwagens:	5 jaar
voertuigen:	3 à 5 jaar
ander materieel:	5 jaar
informaticamaterieel:	3 jaar
kantoomaterieel:	5 jaar
kantoormeubilair:	10 jaar
renovatie van gebouwen/nieuwbouw:	20-33 jaar
hoofddcomponent van de Trailing suction hopper dredgers, Cutter suction dredgers, Cable Lay Vessels and DP3 Offshore crane vessels en Jack-Up:	20 jaar met restwaarde van 1 %
pontons, bakken, werkschepen en boosters:	18 jaar zonder restwaarde
transportschepen, bakken:	25 jaar met restwaarde van 1 %
kranen:	8-12 jaar met/zonder restwaarde van 1 %
grondverzetmaterieel:	7 jaar zonder restwaarde
leidingen:	3 jaar zonder restwaarde
containers en werfinstallaties:	5 jaar
divers werfmaterieel:	5 jaar

Terreinen worden niet afgeschreven aangezien ze worden geacht een onbeperkte gebruiksduur te hebben.

Financieringskosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de verwerving, bouw of productie van een actief waarvoor een lange voorbereidingstijd nodig is, zijn in de prijs van dat actief inbegrepen.

(4) BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING VAN DE HOOFDVLOOT VAN DEME

De aanschaffingswaarde wordt in twee delen verdeeld: een hoofddcomponent die overeenkomt met 90 % van de aanschaffingswaarde, lineair afgeschreven tegen het afschrijvingspercentage bepaald per type schip, en een secundaire component die overeenkomt met 10 % van de aanschaffingswaarde en die lineair wordt afgeschreven over 10 jaar. Voor 'Jack-Up' vaartuigen, bedragen de hoofddcomponent en de secundaire component respectievelijk 66 % en 34 %. Bovendien worden het hefsysteem en de kraan lineair afgeschreven op 10 jaar.

Bij de verwerving van een schip worden de vervangingsonderdelen gekapitaliseerd in verhouding met de aankopen met een maximum van 8 % van de totale aankoop prijs van het schip (100 %) en worden ze lineair afgeschreven over de resterende gebruiksduur vanaf de datum waarop het actief beschikbaar is voor gebruik.

Bovendien worden de droogdokkosten van de hoofdvloot opgenomen in de boekwaarde van het schip wanneer deze worden gemaakt en afgeschreven over de periode tot de volgende droogdokking (5 jaar).

(I) LEASEOVEREENKOMSTEN

CFE treedt hoofdzakelijk op als huurder in het kader van huurcontracten. Leaseovereenkomsten worden in de balans opgenomen als gebruiksrechten en leaseverplichtingen tegen de contante waarde van de toekomstige leasebetalingen. De gebruiksrechten worden lineair afgeschreven over de gebruiksduur of over de looptijd van de lease indien de leaseovereenkomst niet voorziet in de overdracht van de eigendom aan het einde van de leaseperiode. De overeenkomstige verplichtingen worden geboekt als financiële schulden. Betalingen met betrekking tot huurcontracten met een maximale looptijd van 12 maanden en huurcontracten waarbij de waarde van de onderliggende waarde laag is, worden ten laste genomen in de periode waarin het actief wordt gebruikt.

Alle minimumhuren zijn deels opgenomen als financieringskosten en deels als terugbetaling van de leaseverplichting, zodat dit resulteert in een constante periodieke rente op het resterende saldo van de verplichting. De financiële kosten worden rechtstreeks ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Bij vroegtijdige beëindiging van een leaseovereenkomst, wordt iedere aan de leasegever betaalde vergoeding ten laste genomen in de periode waarin de beëindiging zich voordoet.

(J) FINANCIËLE ACTIVA

Financiële activa worden initieel opgenomen aan reële waarde. Voor de latere waardering worden financiële activa onderverdeeld in volgende categorieën:

(1) OBLIGATIES EN ANDERE FINANCIËLE ACTIVA

Deze financiële worden gepresenteerd als financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden en worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs, bepaald op basis van de effectieve-rentemethode wanneer aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

- het criterium 'Solely Payment of Principal and Interests', zoals gedefinieerd door IFRS 9 ;
- activa aangehouden met het oog op het ontvangen van contractuele kasstromen.

De methode van effectieve rente is een methode voor het berekenen van de geamortiseerde kostprijs en de verdeling van de rentebaten en -lasten over de relevante periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige contante betalingen of ontvangsten tijdens de verwachte

toekomstige levensduur van het financiële instrument vertegenwoordigt of, in voorkomend geval, een korte periode voor het verkrijgen van netto boekwaarde van de actief of financiële verplichting. De winst of het verlies wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Waardeverminderingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

(2) HANDELSVORDERINGEN

We verwijzen naar paragraaf (L).

(3) FINANCIËLE ACTIVA TEGEN REËLE WAARDE IN WINST-EN-VERLIESREKENING

Afgeleide financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen reële waarde in winst en verlies, tenzij er een gedocumenteerde indekkingsrelatie bestaat (paragraaf X).

(K) VOORRADEN

Voorraden worden gewaardeerd tegen de gewogen gemiddelde kostprijs of de netto-realiseerbare waarde indien deze lager is.

De kostprijs van afgewerkte producten en producten in bewerking omvat de grondstoffen, hulpstoffen, directe loonkosten en andere directe kosten, de financieringskosten voor zover het goed een lange bouwperiode vereist en een aandeel van de vaste en variabele algemene productiekosten, gebaseerd op de normale capaciteit van de productie-installaties.

De netto realiseerbare waarde stemt overeen met de geschatte verkoopprijs bij een normale gang van zaken, verminderd met de geschatte kosten nodig voor de verdere afwerking en verkoop van het product.

(L) HANDELSVORDERINGEN

Kortlopende handelsvorderingen worden gewaardeerd op basis van hun nominale waarde, met aftrek van de bijzondere waardeverminderingen. De waardering van financiële activa gebeurt op basis van het geschatte verliesmodel, dat vereist dat rekening wordt gehouden met de verdisconteerde waarde van geschatte verliezen als de debiteur in gebreke blijkt te zijn. Geraamde verliezen worden berekend op basis van het gewogen gemiddelde van de verwachte verliezen in verschillende scenario's. Deze analyse wordt per geval uitgevoerd, op het niveau van elke werf.

(M) GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten cash en termijndeposito's met een looptijd van minder dan drie maanden.

(N) BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VAN NIET-FINANCIËLE ACTIVA

De boekwaarde van de vaste activa (met uitzondering van financiële activa die onder het toepassingsgebied van IFRS 9 vallen, uitgestelde belastingen en vaste activa aangehouden voor verkoop) wordt op elke balansdatum herzien om na te gaan of er een aanwijzing is dat een actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Indien een dergelijke indicatie bestaat, dient de realiseerbare waarde van het actief te worden geschat. Voor immateriële activa met onbeperkte gebruiksduur en voor goodwill, wordt de realiseerbare waarde op elke balansdatum geschat. Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen wanneer de boekwaarde van het actief of de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

(1) SCHATTING VAN DE REALISEERBARE WAARDE

De realiseerbare waarde van de niet-financiële activa is de hoogste waarde van de bedrijfswaarde en de reële waarde minus verkoopkosten van de activa. De bedrijfswaarde is de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen.

Om de bedrijfswaarde te bepalen, worden de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen een rentevoet vóór belastingen, die zowel de actuele marktrente als de specifieke risico's met betrekking tot het actief weergeeft.

Voor activa die zelf geen kasstromen genereren, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe die activa behoren.

(2) TERUGNEMING VAN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

Er gebeuren geen terugnemingen van bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill. Met betrekking tot niet-financiële activa wordt een bijzondere waardevermindering teruggenomen indien er een wijziging is geweest in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde vast te stellen.

Een bijzondere waardevermindering van een actief wordt slechts teruggenomen als de boekwaarde van het actief, verhoogd ingevolge terugnemingen van een bijzonder waardevermindering, niet hoger ligt dan de boekwaarde na afschrijvingen, die zou zijn vastgesteld als er geen bijzonder waardevermindering voor het actief was opgenomen.

(O) KAPITAAL

INKOOP VAN EIGEN AANDELEN

Wanneer aandelen van de vennootschap door die vennootschap of door een vennootschap van de groep CFE worden ingekocht, wordt het betaalde bedrag, inclusief de direct aan de aankoop toe te rekenen kosten, in mindering gebracht op het eigen vermogen. De opbrengst van de verkoop van aandelen wordt direct opgenomen in het totaal eigen vermogen, zonder impact op de winst-en-verliesrekening.

(P) VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden aangelegd wanneer de vennootschap een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van gebeurtenissen in het verleden, het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen genereren vereist zal zijn om die verplichting af te wikkelen en wanneer het bedrag van die verplichting betrouwbaar kan worden bepaald.

Het als voorziening opgenomen bedrag stemt overeen met de beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op de balansdatum af te wikkelen. Deze schatting wordt verricht op basis van een rentevoet vóór belastingen die zowel de actuele marktramingen als de specifieke risico's van de schuld weerspiegelt.

Voorzieningen voor herstructurering worden aangelegd wanneer de vennootschap een gedetailleerd en geformaliseerd herstructureringsplan heeft goedgekeurd en wanneer de herstructurering ofwel werd aangevat ofwel publiek werd bekendgemaakt. Voor kosten verbonden aan de normale activiteiten van de vennootschap worden geen voorzieningen aangelegd.

Kortlopende voorzieningen zijn voorzieningen welke direct verbonden zijn met de specifieke exploitatiecyclus van elke activiteit, ongeacht de verwachte vervaldata.

De voorzieningen voor diensten na verkoop dekken de verplichtingen van de groep CFE in het kader van de wettelijke garantieverplichtingen met betrekking tot opgeleverde werken. Zij worden geschat op basis van statistische informatie van vastgestelde uitgaven in voorgaande boekjaren en op individuele basis voor specifiek geïdentificeerde problemen. De voorzieningen voor diensten na verkoop worden aangelegd vanaf de start van de werken.

Een voorziening voor verlieslatende contracten wordt aangelegd wanneer de verwachte economische voordelen van een contract lager liggen dan de onvermijdelijke kosten om aan de contractuele verplichtingen te voldoen.

De voorzieningen voor geschillen in het kader van de activiteit betreffen hoofdzakelijk geschillen met klanten, onder- of medeaannemers of leveranciers. De overige kortlopende voorzieningen voor risico's bestaan hoofdzakelijk uit voorzieningen voor laattijdigheidsboetes en andere bedrijfsrisico's.

Langlopende voorzieningen zijn voorzieningen die niet direct verband houden met de exploitatiecyclus en waarvan de looptijd doorgaans meer dan een jaar bedraagt.

(Q) PERSONEELSBELONINGEN

(1) VERPLICHTINGEN INZAKE PENSIOEN

De pensioenverplichtingen omvatten de pensioenplannen en de levensverzekeringen.

De vennootschap past wereldwijd een aantal pensioenplannen toe van het type 'met vaste prestaties' en het type 'met vaste bijdragen'.

In België zijn bepaalde op toegezegde bijdragen gebaseerde pensioenplannen het voorwerp van een door de werkgever wettelijk gewaarborgd minimumrendement en worden ze dus beschouwd als toegezegde pensioenregelingen.

De activa van die pensioenplannen worden in het algemeen beheerd door aparte instellingen en gefinancierd door bijdragen van de betrokken dochterondernemingen en van de werknemers. Deze bijdragen worden bepaald op basis van de aanbevelingen van onafhankelijke actuarissen.

De pensioenverplichtingen van de groep CFE zijn al dan niet gedekt door fondsen.

a) Pensioenplannen van het type "vaste bijdragen"

De bijdragen aan deze pensioenplannen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening van het boekjaar waarin ze betaald worden.

b) Pensioenplannen van het type "vaste prestaties"

Voor deze pensioenplannen worden de kosten van elk plan afzonderlijk geschat op basis van de 'projected unit credit'-methode. De methode van de geprojecteerde kredieteenheden stelt dat elke tewerkstellingsperiode recht geeft op een bijkomende voordeeleenheid en beschouwt elke eenheid afzonderlijk.

Volgens deze methode worden de pensioenkosten ten laste genomen in de winst-en-verliesrekening zodat de kosten op regelmatige wijze gespreid worden over de resterende diensttijd van de deelnemende werknemers, dit op basis van de aanbevelingen van actuarissen die deze plannen jaarlijks aan een grondige beoordeling onderwerpen. De in de winst-en-verliesrekening opgenomen bedragen omvatten de kostprijs van de verleende diensten, de rentelasten, de verwachte inkomsten uit de dekkingsactiva en de kosten van ontvangen diensten.

De in de balans opgenomen pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige uitgaven, berekend op basis van rentevoeten gelijk aan die van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit met een looptijd die deze van de pensioenverplichtingen benadert, na aftrek van de niet-opgenomen kosten van verstreken diensttijd en de reële waarde van de activa.

De actuariële winsten en verliezen worden afzonderlijk berekend voor elk type regeling met vaste prestaties. De actuariële winsten en verliezen omvatten het effect van de verschillen tussen actuariële veronderstellingen en de werkelijkheid en het effect van wijzigingen in de actuariële veronderstellingen. De actuariële verschillen met betrekking tot de verplichtingen of tot de activa die verbonden zijn met de voordelen bij uitdiensttreding en die resulteren uit de verrekeningen van het arbeidsverleden en/of de wijzigingen van actuariële veronderstellingen worden opgenomen onder andere elementen van het totaalresultaat in de periode waarin ze zijn opgelopen en maken het voorwerp uit van een afzonderlijke reserve in het eigen vermogen. Deze verschillen en de schommelingen van de limiet van de opgenomen activa worden voorgesteld in het overzicht van de staat van het totaalresultaat.

De rentekosten als gevolg van de afwikkeling van de verdiscontering van de pensioenvoordelen en soortgelijke verplichtingen en de financiële opbrengsten van het verwachte rendement van de activa van de regeling worden opgenomen in het financieel resultaat.

De invoering of de wijziging van een nieuwe regeling bij uitdiensttreding of van andere regelingen op lange termijn kan de geactualiseerde waarde verhogen van de verplichting uit hoofde van een regeling met vaste prestaties voor de diensten die verleend zijn in de vorige periodes, d.w.z. de kosten van ontvangen diensten. De kosten van ontvangen diensten die verband houden met de regelingen bij uitdiensttreding worden lineair over de gemiddelde periode opgenomen als resultaat totdat de overeenkomstige voordelen aanvaard zijn door de werknemers. De voordelen die aanvaard zijn als gevolg van het aannemen of het wijzigen van een regeling bij uitdiensttreding, en de kosten van ontvangen diensten verbonden met de andere voordelen op lange termijn, worden onmiddellijk opgenomen als resultaat.

De actuariële berekeningen van de verplichtingen bij uitdiensttreding en van de andere voordelen op lange termijn gebeuren door onafhankelijke actuarissen.

(2) BONUSSEN

De bonussen toegekend aan bedienden en hogere kaderleden worden berekend op basis van te bereiken financiële kernindicatoren. Het geschatte bedrag van de bonussen wordt opgenomen als last van het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

(R) RENTEDRAGENDE LENINGEN

(1) VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS

Rentedragende leningen worden initieel verwerkt tegen reële waarde, verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij elk verschil tussen het bedrag bij de eerste opname en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve-rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen. We verwijzen naar paragraaf J (2) voor de definitie van deze methode.

(2) FINANCIËLE VERPLICHTINGEN TEGEN REËLE WAARDE IN WINST-EN-VERLIESREKENING

Afgeleide financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen reële waarde in winst-en-verliesrekening, tenzij er een gedocumenteerde indekkingsrelatie bestaat (paragraaf X).

(S) HANDELSSCHULDEN EN OVERIGE SCHULDEN

De handelsschulden en overige kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

(T) WINSTBELASTINGEN

Belastingen op het resultaat omvatten de verschuldigde belastingen en de uitgestelde belastingen. De belastingen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, tenzij ze betrekking hebben op elementen die in andere elementen van het totaalresultaat werden geboekt; in dat geval worden ook de uitgestelde belastingen die categorieën opgenomen.

De verschuldigde belasting omvat het bedrag van de verschuldigde belastingen op de belastbare inkomsten van het afgelopen jaar, evenals alle aanpassingen van betaalde of te betalen belastingen met betrekking tot vorige jaren. De belastingen worden berekend op basis van de belastingtarieven die van toepassing zijn op de balansdatum.

Uitgestelde belastingen worden berekend op basis van de tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde en de belastinggrondslag van een actief/verplichting ('liability method'). De uitgestelde belastingen worden berekend op basis van de belastingtarieven die van toepassing zijn op de balansdatum.

Volgens deze methode moet de vennootschap, in geval van een bedrijfscombinatie, voorzieningen aanleggen voor uitgestelde belastingen tot dekking van het verschil tussen de reële waarde van het verworven netto-actief en de belastinggrondslag.

De volgende tijdelijke verschillen worden niet opgenomen: fiscaal niet-afrekbare goodwill, eerste opname van activa en verplichtingen die geen invloed hebben op de boekhoudkundige winst noch op de belastbare winst en verschillen met betrekking tot belangen in dochterondernemingen in zover een tegenboeking in de voorzienbare toekomst niet waarschijnlijk is.

Uitgestelde belastingvorderingen worden enkel opgenomen als het waarschijnlijk is dat er in de toekomst een belastbare winst beschikbaar zal zijn om het belastingvoordeel te compenseren. De uitgestelde belastingvordering wordt verminderd wanneer het niet langer waarschijnlijk is dat het eraan verbonden belastingvoordeel zal gerealiseerd worden.

IFRIC 23, in werking getreden op 1 januari 2019, verduidelijkt hoe opname- en waarderingsvereisten voor winstbelastingen moeten worden toegepast wanneer onzekerheid bestaat over de fiscale behandeling van actuele of uitgestelde belastingen. In bepaalde gevallen zal de aanvaardbaarheid van een specifieke fiscale behandeling pas in de toekomst gekend zijn, wanneer een bevoegde belastingautoriteit of een rechtbank er uitspraak over heeft gedaan. Bij de beoordeling of en hoe een onzekere fiscale behandeling de bepaling van het belastbaar inkomen beïnvloedt, gaat de groep uit van het principe dat een belastingautoriteit de bedragen zal onderzoeken die zij gerechtigd is te onderzoeken en dat zij bij deze onderzoeken volledig kennis heeft van alle relevante informatie. Als de groep besluit dat het waarschijnlijk is dat de belastingautoriteit een onzekere fiscale behandeling zal aanvaarden, bepaalt zij het belastbare resultaat op basis van de fiscale behandeling die in haar belastingaangiften wordt gebruikt of naar verwachting zal worden gebruikt. Als de groep besluit dat het niet waarschijnlijk is dat een belastingautoriteit een onzekere fiscale behandeling zal aanvaarden, weerspiegelt zij het effect van de onzekerheid in haar boekhoudkundige belastingpositie. Als de mogelijke resultaten binair zijn of geconcentreerd zijn op één enkele waarde, wordt de onzekere belastingpositie gewaardeerd op basis van het meest waarschijnlijke bedrag. Als er een reeks mogelijke resultaten is die niet binair en niet op één waarde geconcentreerd zijn, kan de som van de gewogen bedragen binnen een reeks mogelijke resultaten de oplossing van de onzekerheid beter voorspellen.

(U) OPBRENGSTEN VAN BOUW- EN DIENSTVERLENINGSCONTRACTEN

Wanneer de winst of het verlies van een aannemingscontract op een betrouwbare manier ingeschat kan worden, worden de inkomsten en uitgaven van het contract, inclusief de financieringskosten die gemaakt worden wanneer het contract de boekhoudperiode overschrijdt, in de tijd gespreid opgenomen in de winst-en-verliesrekening, in verhouding tot het voltooiingspercentage van het contract op balansdatum. Het voltooiingspercentage wordt berekend als de verhouding tussen de contractkosten op de balansdatum en de geschatte totale contractkosten.

Het grootste deel van de inkomsten wordt in de tijd gespreid opgenomen als aan een van de volgende criteria voldaan is:

- de klant ontvangt en verbruikt simultaan de voordelen van de prestaties van de vennootschap terwijl ze presteert ;
- de prestaties van de vennootschap creëren of verbeteren een actief dat de klant controleert terwijl het actief gecreëerd of verbeterd wordt ;
- de prestaties van de vennootschap creëren een actief zonder mogelijk alternatief nut voor de vennootschap en de vennootschap heeft een afdwingbaar recht op betaling voor de prestaties die tot dusver geleverd zijn.

(1) PROJECTKOSTEN

Projectkosten worden opgenomen als een uitgave in de winst-en-verliesrekening in de boekhoudperiodes waarin het werk waarop ze betrekking hebben uitgevoerd wordt, en gemaakte kosten die betrekking hebben op toekomstige activiteiten in het project worden gekapitaliseerd als het waarschijnlijk is dat ze terugverdiend zullen worden. Er wordt een correctie toegepast voor de kosten van materiaal dat aangekocht werd maar nog niet vervaardigd werd of in productie is op de verslagdatum. Wanneer het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten hoger zullen zijn dan de totale projectopbrengsten, wordt het verwachte verlies onmiddellijk erkend als een last.

(2) PROJECTOPBRENGSTEN

Opbrengsten van een aannemingscontract omvatten het initiële bedrag van de opbrengsten dat in het contract vastgesteld wordt en wijzigingen in de werkzaamheden die door het contract gespecificeerd worden, vorderingen en prestatiebonussen voor zover het zeer waarschijnlijk is dat een significante terugboeking van opgenomen cumulatieve opbrengsten niet zal plaatsvinden wanneer de onzekerheid met betrekking tot de variabele vergoeding vervolgens opgelost wordt. Wanneer het resultaat van een aannemingscontract niet op een betrouwbare manier ingeschat kan worden, worden de projectopbrengsten opgenomen tot het bedrag van de gemaakte projectkosten die waarschijnlijk terugverdiend zullen worden.

De transactieprijs wordt gewaardeerd tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding en wordt toegerekend aan de prestatieverplichting op basis van individuele verkoopprijzen. De individuele verkoopprijzen worden geschat op basis van de verwachte kosten.

Een wijziging van het contract kan leiden tot een stijging of daling van de transactieprijs. Dit is een instructie van de klant voor een wijziging in de omvang van de werkzaamheden die in het kader van het contract uitgevoerd moeten worden. Bij de toepassing van dit principe worden de prestatiebonus en de inkomsten uit vorderingen over het algemeen alleen als onderdeel van de transactieprijs beschouwd wanneer met de klant een contract is gesloten. De meest voorkomende variabele elementen zoals de prijs van staal, het brandstofverbruik of wijzigingen in de ontwerprijzen worden slechts in de transactieprijs opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er geen significante terugname van de erkende opbrengsten zal plaatsvinden.

Prestatiebonussen maken deel uit van de projectopbrengsten wanneer het op basis van het voltooiingspercentage van het project waarschijnlijk is dat het gespecificeerde prestatieniveau zal worden bereikt of overschreden en het bedrag van de prestatiebonus op een betrouwbare manier gemeten kan worden.

(3) PROJECTTEGOEDEN

Een contractactief is het recht op een vergoeding in ruil voor goederen of diensten die overgedragen worden. Als de entiteit goederen of diensten aan een klant levert vóór de klant de vergoeding betaalt of vóór de betaling verschuldigd is, wordt een contractactief opgenomen voor de verdiende vergoeding die voorwaardelijk is.

Een contractverplichting is de verplichting om goederen of diensten over te dragen aan de klant waarvoor de groep een vergoeding heeft ontvangen vóór de vennootschap goederen of diensten aan de klant overdraagt. Een contractverplichting wordt opgenomen op het moment dat de betaling uitgevoerd is of de betaling verschuldigd is (afhankelijk van wat het vroegste is). Contractverplichtingen worden opgenomen als opbrengsten wanneer de vennootschap werkzaamheden uitvoert in het kader van het contract.

(4) KOSTEN OM EEN CONTRACT TE VERKRIJGEN OF UIT TE VOEREN

De groep CFE heeft vastgesteld dat de kosten voor het aantrekken van een contract (bv. betaalde commissies) en de kosten voor de uitvoering van een contract dat niet gedekt wordt door een specifieke IFRS-norm (bv. mobilisatiekosten) die normaal gesproken gekapitaliseerd moeten worden, zoals gedefinieerd in IFRS 15, wanneer ze voldoen aan bepaalde specifieke criteria, geen materiële impact hebben op de opname van opbrengsten en de marge

van projecten. Als zodanig worden deze kosten om een contract aan te trekken of uit te voeren niet afzonderlijk verwerkt in overeenstemming met IFRS 15, maar worden ze opgenomen in de projectboekhouding en derhalve opgenomen als gemaakte kosten.

(5) BIJZONDERE OVERWEGINGEN MET BETREKKING TOT INKOMSTEN PER POOL

a) Inkomsten van de pool DEME (beëindigde activiteiten)

De activiteiten van DEME omvatten baggerwerken, bodemsanering, waterbouwkundige werken, diensten voor de offshore olie- en gasindustrie en de sector van de hernieuwbare energie. De omzet uit het merendeel van de bouw- en servicecontracten worden opgenomen als één enkele prestatieverplichting die geleidelijk aan wordt gerealiseerd. De Groep meent dat de opbrengsten uit bouw- en servicecontracten moeten worden opgenomen op basis van het stadium van voltooiing, waarbij gebruik wordt gemaakt van een kostprijsmethode. Als zodanig bepaalt het model dat opbrengsten worden opgenomen op basis van het stadium van voltooiing van de prestatieverplichting, dat overeenkomt met de overdracht van de zeggenschap over de goederen of diensten aan een klant.

Kosten en opbrengsten worden opgenomen volgens het stadium van voltooiing van het uit te voeren contract aan het einde van de periode, gemeten als het toegezegde deel van de projectkosten voor de uitvoering van het contract tot op heden, rekening houdend met de geschatte totale kosten, behalve wanneer dit niet representatief is voor het stadium van voltooiing. Er zal een correctie worden aangebracht voor de kosten van materieel dat is aangeschaft maar nog niet is vervaardigd of nog in bewerking is op de verslagdatum.

Indien het contract meerdere afzonderlijke prestatieverplichtingen bevat, wijst de groep de totale contractprijs toe aan elke prestatieverplichting in overeenstemming met de bepalingen van IFRS 15. Voor een beperkt aantal EPCI-contracten binnen de pool DEME (offshore windparken) werden meerdere prestatieverplichtingen geïdentificeerd. Deze prestatieverplichtingen hebben betrekking op enerzijds inkoopactiviteiten en anderzijds transport- en installatieactiviteiten.

b) Inkomsten uit bouwcontracten

CFE staat in voor het globale beheer van een project waarin verschillende goederen en diensten zijn opgenomen, zoals afbraak, grondwerken, bodemsanering, funderingswerken, aankoop van materialen, bouw van de ruwbouw en de gevels, installatie van de technische percelen (elektriciteit, HVAC, enz.) en de afwerking.

Prestatieverplichtingen om goederen en diensten over te dragen worden in het kader van het contract niet afzonderlijk behandeld, omdat de entiteit een belangrijke dienst verleent door goederen en diensten (de inputs) te integreren in het gebouw (het gecombineerde product) waarvoor de klant een overeenkomst heeft gesloten. Daarom zijn goederen en diensten niet gescheiden. De entiteit neemt alle goederen en diensten in het contract op als één enkele prestatieverplichting.

Opbrengsten uit bouwcontracten worden opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing op basis van de kostenmethode, d.w.z. op basis van het aandeel van de tot dan toe gemaakte projectkosten in de totale geschatte kosten.

Voor zover het contract expliciet elke eenheid afzonderlijk identificeert en de klant van elke eenheid afzonderlijk kan profiteren, moet de constructie van elke eenheid worden beschouwd als een afzonderlijke prestatieverplichting en worden de producten afzonderlijk erkend voor elke prestatieverplichting. Voor sommige contracten, voornamelijk in het multitechnische segment, beslaan de installatie- en uitvoeringswerkzaamheden een zeer korte periode. Voor dergelijke contracten worden de opbrengsten verantwoord wanneer de werkzaamheden zijn voltooid.

c) Vastgoedontwikkelingen

De groep CFE staat in voor het globale beheer van de vastgoedprojecten waarbij verschillende blokken van gebouwen in aanbouw (of nog te bouwen) aan de klant(en) worden verkocht. Hoewel de lokale regulator de eigendomsoverdracht aan de eindklant regelt, wordt de prestatieverplichting geleidelijk of op een specifiek moment nagekomen. Opbrengsten worden opgenomen zodra de materiële risico's en voordelen van eigendom in wezen zijn overgedragen aan de koper en er geen onzekerheid bestaat over de inning van de verschuldigde bedragen, de daaraan verbonden kosten of de eventuele terugzending van de goederen.

De zogenaamde gemengde projecten, namelijk vastgoedontwikkelingen die residentiële eenheden, kantoren en/of handelsruimten omvatten, zullen naargelang de verschillende ontwikkelde eenheden wel of niet onderscheiden zijn in de betekenis van IFRS 15, worden onderverdeeld in een of meer prestatieverplichtingen. Voor het overige zullen de ontwikkeling van het project en de follow-up van zijn bouw afhankelijk van het contractuele kader als een enkele of als twee onderscheiden prestatieverplichtingen worden beschouwd.

De opbrengst wordt geboekt wanneer elke individueel genomen prestatieverplichting voldaan is, namelijk:

- indien de lokale wetgever de eigendom van de bouw geleidelijk overdraagbaar maakt gedurende de uitvoering van de bouwwerkzaamheden en indien de groep contractueel verplicht is de eigendommen door te verkopen naar andere klanten en een afdwingbaar recht heeft op betaling voor de uitgevoerde werkzaamheden, zullen de opbrengsten uit de bouw van deze woningen derhalve geleidelijk worden opgenomen. Het voltooiingspercentage wordt berekend volgens het aandeel in de cumulatieve contractkosten die gemaakt werden voor de realisatie gesplitst door de geschatte totale kosten en volgens de mate van eigendomsoverdracht op de balansdatum;
- indien de wetgever bepaalt dat de overdracht van risico's en voordelen en het afdwingbare recht op betaling pas wordt vastgesteld wanneer de wooneenheid volledig is gebouwd en geleverd, worden de inkomsten pas op een specifiek moment erkend: bij de ondertekening van de notariële akte of het overdrachtsprotocol tussen CFE en de eindklant.

Indien de ontwikkeling van een project en de follow-up van zijn bouw als twee onderscheiden verplichtingen worden beschouwd, zal de opbrengst van de ontwikkeling van het project in het algemeen worden opgenomen op een welbepaald ogenblik, bij de verkoop, en zal de opbrengst van de follow-up van de bouw zoals vroeger worden opgenomen volgens het voltooiingspercentage.

(V) OVERIGE INKOMSTEN

(1) HUURINKOMSTEN EN -KOSTEN

Huurinkomsten en -kosten uit gewone huurcontracten worden lineair opgenomen over de looptijd van de huurovereenkomst.

(2) OVERHEIDSSUBSIDIES

Een overheidssubsidie wordt initieel opgenomen in het geconsolideerd overzicht van de financiële positie als uitgestelde baten wanneer er een redelijke zekerheid bestaat dat deze ontvangen zal worden en dat de onderneming zal voldoen aan de voorwaarden die eraan verbonden zijn. Subsidies die de onderneming vergoeden voor gemaakte kosten worden systematisch opgenomen als overige exploitatiebaten gedurende de periode waarin de overeenkomstige kosten gemaakt worden die door de subsidie gedekt moeten worden.

Kapitaalsubsidies die de onderneming vergoeden voor de kostprijs van een actief worden systematisch opgenomen als aftrek van de kosten voor deze vaste activa. Ze worden opgenomen tegen hun verwachte waarde op de datum van de eerste opname in het geconsolideerd overzicht van de financiële positie en in mindering gebracht op de afschrijvingskosten van het onderliggend actief over zijn gebruiksduur in de winst-en-verliesrekening.

(W) LASTEN

(1) FINANCIËLE LASTEN

De financiële lasten omvatten de verschuldigde rente op leningen, de wisselkoersverliezen en verliezen afkomstig van de afdekkingsinstrumenten opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Alle renten en andere gemaakte kosten in verband met leningen, behalve die welke in aanmerking kwamen voor activering, worden als financieringskosten in de winst-en-verliesrekening opgenomen. De rentekosten met betrekking tot de huurcontracten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen volgens de effectieve-rentemethode.

(2) ONDERZOEKS- EN ONTWIKKELINGSKOSTEN, RECLAME- EN PROMOTIEKOSTEN EN ONTWIKKELINGSKOSTEN VAN INFORMATIESYSTEMEN

De onderzoeks-, reclame- en promotiekosten worden opgenomen in het boekjaar waarin deze kosten worden gemaakt. Ontwikkelingskosten en ontwikkelingskosten van informatiesystemen worden ten laste genomen wanneer ze worden gemaakt, wanneer ze niet voldoen aan de criteria voor immateriële vaste activa.

(X) BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING VAN AFDEKKINGSTRANSACTIES

De vennootschap gebruikt afgeleide financiële instrumenten hoofdzakelijk om de risico's te beperken die voortvloeien uit ongunstige schommelingen van de rentevoeten, wisselkoersen, grondstoffenprijzen en andere marktrisico's. Het beleid van de vennootschap verbiedt het gebruik van deze instrumenten voor speculatie doeleinden.

De groep houdt geen derivaten aan voor handelsdoeleinden en de groep geeft deze ook niet uit. Derivaten die echter niet in aanmerking komen voor hedge accounting worden verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit fluctuaties van de reële waarde wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Indien echter derivaten voor hedge accounting in aanmerking komen, is de opname van een resulterende winst of een resulterend verlies afhankelijk van de aard van de post die wordt afgedekt.

De reële waarde van renteswaps is het geschatte bedrag dat de groep zou ontvangen of betalen om de swap per balansdatum te beëindigen, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele rente en met de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en van de groep. De reële waarde van valutatermijncontracten is de contante waarde van de genoteerde termijntkoers per balansdatum.

De administratieve verwerking van afdekkingstransacties is van toepassing als aan de voorwaarden van IFRS 9 voldaan is:

- de afdekkingsrelatie moet duidelijk, van de datum waarop het afdekkingsinstrument ten uitvoer is gelegd, aangemerkt en gedocumenteerd worden;
- het economisch verband tussen de afgedekte positie en het afdekkingsinstrument moet gedocumenteerd worden, evenals de potentiële bronnen van inefficiëntie;
- de retrospectieve inefficiëntie moet bij elk besluit gemeten worden;
- de afdekkingsrelatie bestaat uitsluitend uit in aanmerking komende afdekkingsinstrumenten en in aanmerking komende afgedekte posities;
- de afdekkingsverhouding in de afdekkingsrelatie is dezelfde als die welke voortvloeit uit de hoeveelheid van de afgedekte positie die de entiteit feitelijk afdekt en de hoeveelheid van het afdekkingsinstrument dat de entiteit feitelijk gebruikt om die hoeveelheid van de afgedekte positie af te dekken.

De veranderingen in de reële waarde van de ene periode naar de andere worden anders verwerkt, afhankelijk van de boek- houdkundige kwalificatie van het instrument:

(1) KASSTROOMAFDEKKING (CASHFLOW HEDGES)

Wanneer een afgeleid financieel instrument de mogelijke variabiliteit van kasstromen van een opgenomen verplichting, een vaststaande toezegging of een verwachte toekomstige transactie van de vennootschap afdekt, wordt het effectieve deel van de winst of verlies op het afgeleide financieel instrument rechtstreeks in andere elementen van het totaalresultaat en in een aparte categorie van ingehouden winsten in het eigen vermogen opgenomen.

Wanneer de vaststaande verbintenis of de verwachte toekomstige transactie leidt tot opname van een niet-financiële actief of verplichting, worden de cumulatieve winsten of verliezen verwijderd uit de rubriek 'eigen vermogen' en worden ze in de initiële waardering van het actief of de verplichting opgenomen.

In het andere geval worden de cumulatieve winsten of verliezen verwijderd uit het eigen vermogen en opgenomen in de winst-en-verliesrekening op hetzelfde ogenblik als de afgedekte transactie.

Het niet-effectieve deel van de winst of het verlies op het financieel instrument wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen. De winsten en verliezen afkomstig van de tijdelijke waarde van het afgeleid financieel instrument worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Wanneer een afdekkingsinstrument of afdekkingsrelatie ten einde loopt maar de afgedekte transactie nog moet plaatshebben, blijft de op dat ogenblik niet-gerealiseerde cumulatieve winst of verlies in de rubriek 'eigen vermogen' en wordt dan opgenomen volgens het bovenbeschreven principe wanneer de transactie plaatsvindt.

Wanneer men niet meer verwacht dat de afgedekte transactie zal plaatsvinden, wordt de niet-gerealiseerde cumulatieve winst of verlies die opgenomen werd in het eigen vermogen, onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

(2) REËLE-WAARDEAFDEKKING

Voor ieder afgeleid financieel instrument dat de mogelijke veranderingen in de reële waarde van een opgenomen vordering of schuld afdekt, wordt de winst of het verlies uit herwaardering van het afdekkingsinstrument in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Ook de waarde van het afgedekte element wordt gewaardeerd tegen de reële waarde die toe te rekenen is aan het afgedekte risico. De ermee verbonden winst of verlies wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

De reële waarde van de afgedekte elementen in verband met het afgedekte risico, zijn de boekwaarden op de balansdatum, omgerekend in euro tegen de wisselkoers die geldt op de balansdatum.

(3) AFDEKKING VAN EEN NETTO-INVESTERING IN BUITENLANDSE ACTIVITEITEN

Als een schuld in vreemde valuta een investering in een buitenlandse entiteit afdekt, worden de wisselkoersverschillen ingevolge de omzetting van de schuld in euro rechtstreeks opgenomen als omrekeningverschillen onder de rubriek 'eigen vermogen'.

Als een afgeleid financieel instrument een netto-investering met betrekking tot buitenlandse activiteiten afdekt, dan wordt het effectieve deel van de winst of het verlies op het financieel instrument rechtstreeks opgenomen als 'omrekeningverschil' onder de rubriek 'eigen vermogen', terwijl het niet-effectieve deel wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

(4) INSTRUMENTEN GEKOPPELD AAN BOUWCONTRACTEN

Indien een afgeleid financieel instrument de mogelijke variabiliteit van kasstromen van een opgenomen verplichting, een vaststaande toezegging of een verwachte toekomstige transactie van de vennootschap in het kader van een bouwcontract afdekt (voornamelijk termijn aankopen van grondstoffen, en termijn aankopen of -verkoop van valuta), dan maakt dit instrument niet het voorwerp uit van een documentatie van de afdekking van de kasstroom zoals beschreven onder punt (1) hierboven. De winsten of verliezen die op het afgeleid financieel instrument worden gerealiseerd, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening als financiële baten of lasten.

De winsten of verliezen die op het afgeleid financieel instrument worden gerealiseerd, worden beschouwd als kosten van het bouwcontract (zie sectie (U) hierboven). Dit element speelt echter niet mee bij de bepaling van de mate van voortgang van het contract.

(Y) ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP EN BEÏNDIGDE ACTIVITEITEN

De vervreemde vaste activa en groepen van activa worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop indien hun boekwaarde in het kader van een afstoting wordt gerealiseerd en niet door hun voortgezette gebruik. Deze voorwaarde wordt slechts als vervuld beschouwd indien het afstoten van deze activa, door verkoop of anderszins, zeer waarschijnlijk is en de activa of groepen van activa in hun huidige toestand onmiddellijk beschikbaar voor verkoop zijn. De directie moet zich hebben verbonden tot het afsluiten van de verkoop in het jaar dat op de datum van de classificatie volgt.

Activa bestemd voor verkoop worden gewaardeerd tegen de laagste tussen de boekwaarde en de reële waarde verminderd met de verkoopkosten. Deze worden samen met de overeenkomstige passiva in een aparte rubriek van de geconsolideerde staat van de financiële positie gerapporteerd. Het resultaat en de kasstromen van de beëindigde activiteiten worden respectievelijk in de geconsolideerde resultaatrekening en de geconsolideerde tabel van de kasstromen gepresenteerd. De als aangehouden voor verkoop geclassificeerde vaste activa worden niet langer afgeschreven of in waarde verminderd.

Per 31 december 2021 betreft het de activiteiten van de pool DEME. Op 2 december 2021 heeft de raad van bestuur zijn intentie aangekondigd om de groep in twee onderscheiden vennootschappen te splitsen: CFE en DEME. Deze splitsing heeft tot doel twee toonaangevende actoren in hun respectieve activiteitensectoren te scheppen.

(Z) GESEGMENTEERDE INFORMATIE

Een segment is een onderscheiden onderdeel van de groep CFE dat opbrengsten genereert en kosten meebrengt, en waarvan de operationele resultaten regelmatig door de directie worden bekeken om beslissingen te nemen of de prestaties van het segment na te gaan. De voortgezette activiteiten van de groep CFE bestaat uit drie operationele polen: de pool Contracting, de pool Vastgoedontwikkeling en de pool Holding.

De beëindigde activiteiten bestaan uitsluitend uit de activiteiten van de groep DEME.

3. CONSOLIDATIEMETHODEN

CONSOLIDATIEKRING

Vennootschappen waarvan de groep direct of indirect de meerderheid van de stemrechten bezit en waarover ze dus zeggenschap heeft, worden geconsolideerd volgens de integrale consolidatiemethode.

De vennootschappen waarover de groep een gezamenlijke zeggenschap heeft samen met andere aandeelhouders, worden geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode. Dit heeft met name betrekking op Rent-A-Port en bepaalde dochterondernemingen van BPI en DEME (beëindigde activiteiten).

De evolutie van de consolidatiekring van de groep CFE tussen 2020 en 2021 voor de voortgezette activiteiten en de beëindigde activiteiten wordt als volgt samengevat:

Aantal entiteiten - voortgezette activiteiten	2021	2020
Integrale methode	80	80
Vermogensmutatiemethode	93	93
Totaal	173	173
Aantal entiteiten - beëindigde activiteiten	2021	2020
Integrale methode	122	130
Vermogensmutatiemethode	60	50
Totaal	182	180

VERRICHTINGEN BINNEN DE GROEP

De wederzijdse verrichtingen en transacties van activa en verplichtingen, baten en lasten tussen opgenomen ondernemingen worden in de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd. Deze eliminatie gebeurt:

- volledig, als de transactie plaatsheeft tussen twee dochterondernemingen die volgens de integrale consolidatiemethode worden geconsolideerd; en
- naar rato van het belang in de onderneming waarop vermogensmutatie wordt toegepast voor het interne resultaat gerealiseerd tussen een integraal geconsolideerde onderneming en een onderneming geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode.

OMREKENING VAN DE JAARREKENINGEN VAN DE BUITENLANDSE VENNOOTSCHAPPEN EN VESTIGINGEN

In de meeste gevallen stemt de functionele valuta van de vennootschappen en vestigingen overeen met de valuta van het betrokken land.

De jaarrekeningen van de buitenlandse vennootschappen waarvan de functionele valuta verschilt van de presentatievaluta van de geconsolideerde jaarrekening van de groep CFE, worden omgerekend tegen de wisselkoers op de balansdatum wat betreft de posten van de balans en tegen de gemiddelde koers over de periode voor de posten van de resultatenrekening. De omrekeningsverschillen die daaruit voortvloeien, worden in de geconsolideerde reserves opgenomen als wisselkoersverschillen die uit de omrekening resulteren. De goodwill met betrekking tot de buitenlandse vennootschappen wordt geacht deel uit te maken van de verworven activa en verplichtingen en wordt uit dien hoofde omgerekend tegen de wisselkoers op de balansdatum.

TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

De transacties in vreemde valuta worden omgerekend in euro tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Aan het eind van de periode worden de monetaire activa en verplichtingen die uitgedrukt zijn in vreemde valuta, omgerekend in euro tegen de wisselkoers op de balansdatum. De winsten en verliezen die hieruit voortvloeien worden opgenomen in de rubriek wisselresultaten en worden in de resultatenrekening gepresenteerd als overige financiële lasten en opbrengsten.

De wisselkoersverschillen op leningen in vreemde valuta of op afgeleide producten gebruikt voor afdekking van belangen in de buitenlandse dochterondernemingen, worden opgenomen in de rubriek van de wisselkoersverschillen uit de omrekening onder de overige elementen van het totaalresultaat en zijn het voorwerp van een afzonderlijke reserve in het eigen vermogen.

4. GESEGMENTEERDE INFORMATIE

OPERATIONELE SEGMENTEN VAN DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

De gesegmenteerde informatie wordt voorgesteld rekening houdend met de operationele segmenten. De resultaten en activa en verplichtingen van de segmenten omvatten elementen die ofwel rechtstreeks, ofwel op basis van een logische verdeling toe te wijzen zijn aan een segment.

De voortgezette activiteiten van de groep CFE bestaan uit de volgende drie operationele polen:

Contracting

De pool Contracting omvat de activiteiten Bouw, Multitechnieken en Rail & Utilities.

De bouwactiviteit is geconcentreerd in België, het Groothertogdom Luxemburg en Polen. CFE Contracting is gespecialiseerd in de bouw en renovatie van kantoorgebouwen, woningen, hotels, scholen en universiteiten, parkings, winkel- en vrijetijdscentra, ziekenhuizen en industriële gebouwen.

De afdelingen multitechnieken, Rail & Utilities zijn voornamelijk actief in België via twee clusters:

- de VMA-cluster die bestaat uit tertiaire elektriciteit, HVAC (verwarming, ventilatie en airconditioning), elektrotechnische installaties, telecommunicatienetwerken, automatisering in de sector van de autonijverheid, de farmacie en de agrovoeding, geautomatiseerd beheer van technische gebouwinstallaties, elektromechanica van weg- en spoorweginfrastructuur (tunnels, enz.), het onderhoud op lange termijn van technische installaties en projecten van het ESCO-type (energieverbetering van gebouwen);
- de MOBIX-cluster, met spoorwerken (plaatsen van sporen en bovenleidingen), signalisatie, transport van energie en openbare verlichting.

Vastgoedontwikkeling

De pool vastgoedontwikkeling ontwikkelt vastgoedprojecten in België, Luxemburg en Polen.

Holding

Naast de activiteiten die een holding eigen zijn, verzamelt deze pool ook:

- participaties in Rent-A-Port, Green Offshore en twee contracten van het type Design Build Finance and Maintenance in België;
- de Contracting-activiteiten die niet werden overgedragen aan CFE Contracting SA, waaronder verschillende civieltechnische projecten in België en bouwprojecten in Afrika (met uitzondering van Tunesië) en Centraal-Europa (met uitzondering van Polen).

OPERATIONELE SEGMENT VAN DE BEËINDIGDE ACTIVITEITEN - DEME

De activiteiten van DEME omvatten baggerwerken (investerings- en onderhoudsbaggerwerken), de plaatsing van offshore windmolens en onderzeese kabels, de bescherming van pijpleidingen in zee, de behandeling van vervuilde gronden en slib en marine engineering.

ELEMENTEN VAN HET GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE RESULTATENREKENING

Per 31 december 2021 (duizend euro)	DEME	Herwerkingen DEME (*)	Totaal beëindigde activiteiten	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Eliminaties tussen polen	Totaal voortgezette activiteiten	Totaal geconsolideerd
Omzet	0		0	1.039.658	106.300	9.789	(30.401)	1.125.346	1.125.346
Resultaat van de operationele activiteiten	0		0	25.164	24.695	(1.856)	318	48.321	48.321
Aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	0		0	105	5.399	4.151	0	9.655	9.655
Bedrijfsresultaat (EBIT)	0		0	25.269	30.094	2.295	318	57.976	57.976
% Omzet				2,43%	28,31%			5,15%	5,15%
Financieel resultaat	0		0	(2.045)	(4.134)	140	0	(6.039)	(6.039)
Winstbelastingen	0		0	(9.319)	(2.990)	(27)	(95)	(12.431)	(12.431)
Resultaat uit voortgezette activiteiten - deel van de groep	0		0	13.905	22.970	2.408	223	39.506	39.506
% Omzet				1,34%	21,61%			3,51%	3,51%
Resultaat van beëindigde activiteiten - deel van de groep	114.581	(4.079)	110.502						110.502
Resultaat - deel van de groep	114.581	(4.079)	110.502	13.905	22.970	2.408	223	39.506	150.008
Niet-kaselementen	0		0	18.708	878	631	0	20.217	20.217
EBITDA	0		0	43.872	25.573	(1.225)	318	68.538	68.538
% Omzet				4,22%	24,06%			6,09%	6,09%

Per 31 december 2020 (duizend euro)	DEME	Herwerkingen DEME (*)	Totaal beëindigde activiteiten	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Eliminaties tussen polen	Totaal voortgezette activiteiten	Totaal geconsolideerd
Omzet	0		0	911.898	131.105	21.859	(38.262)	1.026.600	1.026.600
Resultaat van de operationele activiteiten	0		0	14.709	18.279	(5.165)	(262)	27.561	27.561
Aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	0		0	190	4.650	5.734	0	10.574	10.574
Bedrijfsresultaat (EBIT)	0		0	14.899	22.929	569	(262)	38.135	38.135
% Omzet				1,63%	17,49%			3,71%	3,71%
Financieel resultaat	0		0	(2.525)	(4.908)	(1.264)	0	(8.697)	(8.697)
Winstbelastingen	0		0	(6.867)	(4.800)	(82)	0	(11.749)	(11.749)
Resultaat uit voortgezette activiteiten - deel van de groep	0		0	5.507	13.221	(777)	(262)	17.689	17.689
% Omzet				0,60%	10,08%			1,72%	1,72%
Resultaat van beëindigde activiteiten - deel van de groep	50.410	(4.079)	46.331						46.331
Resultaat - deel van de groep	50.410	(4.079)	46.331	5.507	13.221	(777)	(262)	17.689	64.020
Niet-kaselementen	0		0	18.403	1.127	(1.833)	0	17.697	17.697
EBITDA	0		0	33.112	19.406	(6.998)	(262)	45.258	45.258
% Omzet				3,63%	14,80%			4,41%	4,41%

(*) Herwerkingen na de boeking van de identificeerbare activa en passiva van DEME in reële waarde ingevolge de verwerving van de bijkomende 50% aandelen van DEME op 24 december 2013.

OPSPLITSING VAN DE OMZET VAN DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

OPSPLITSING PER GEOGRAFISCH GEBIED

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
België	803.152	742.668
Polen	156.295	170.902
Luxemburg	137.735	90.166
Overig Europa	17.468	16.068
Ander	10.696	6.796
Totaal geconsolideerd	1.125.346	1.026.600

De verdeling van de omzet per land is afhankelijk van het land waarin de prestaties zijn uitgevoerd.

De groep heeft in 2021 geen inkomsten afkomstig van een significante klant ten belope van meer dan 10 % van de omzet.

OPSPLITSING PER ACTIVITEIT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Bouw	718.278	634.744
Multitechnieken (VMA)	196.375	164.945
Rail & Utilities (MOBIX)	125.005	112.209
Totaal Contracting	1.039.658	911.898
Totaal Vastgoedontwikkeling	106.300	131.105
Totaal Holding en eliminaties tussen polen	(20.612)	(16.403)
Totaal voortgezette activiteiten	1.125.346	1.026.600

De groep CFE erkent, wat betreft de omzet van de bouwactiviteiten, de omzet 'bouw' gerealiseerd via de pool vastgoedontwikkeling.

De eliminatie van de gemeenschappelijke omzet tussen de pool Contracting en de pool Vastgoedontwikkeling gebeurt ter hoogte van de eliminatie tussen polen.

Aangezien er een vertraging bestaat tussen de bouw en de verkoop door de pool vastgoedontwikkeling, wordt het interne omzetcijfer tijdens de bouwperiode opgeslagen en pas toegewezen op het moment van de verkoop.

ORDERBOEK VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020	Variatie
Bouw	1.166.070	1.058.658	+10,1%
Multitechnieken (VMA)	236.359	251.120	-5,9%
Rail & Utilities (MOBIX)	164.620	182.815	-10,0%
Totaal Contracting	1.567.049	1.492.593	+5,0%
Totaal Vastgoedontwikkeling	43.510	40.721	+6,8%
Totaal Holding	10.060	15.747	-36,1%
Totaal voortgezette activiteiten	1.620.619	1.549.061	+4,6%

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE

Boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (duizend euro)	DEME	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Eliminaties tussen polen	Totaal geconsolideerd
ACTIVA						
Goodwill	0	23.763	0	0	0	23.763
Materiële vaste activa	0	79.785	1.121	1.377	0	82.283
Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep	0	0	0	20.000	(20.000)	0
Overige financiële vaste activa	0	9	68.350	10.954	0	79.313
Overige vaste activa	0	11.989	58.132	1.303.276	(1.245.918)	127.479
Voorraden	0	16.894	141.222	3.090	(825)	160.381
Geldmiddelen en kasequivalenten	0	62.884	6.326	74.377	0	143.587
Interne kaspositie - Cash pooling - actief	0	69.287	49.675	3.586	(122.548)	0
Overige vlottende activa	0	351.267	25.199	21.097	(11.771)	385.792
Activa aangehouden voor verkoop	4.297.401	0	0	0	0	4.297.401
Totaal der activa	4.297.401	615.878	350.025	1.437.757	(1.401.062)	5.299.999
VERPLICHTINGEN						
Eigen vermogen	1.822.195	90.377	104.362	1.189.373	(1.250.281)	1.956.026
Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep	0	0	20.000	0	(20.000)	0
Langlopende obligatieleningen	0	0	0	0	0	0
Langlopende financiële schulden	0	33.270	43.954	375	0	77.599
Overige langlopende verplichtingen	0	14.402	36.426	13.763	0	64.591
Kortlopende obligatieleningen	0	0	29.899	0	0	29.899
Kortlopende financiële schulden	0	9.393	29.350	110.341	0	149.084
Interne kaspositie - Cash pooling - passief	0	3.641	18.845	100.061	(122.547)	0
Overige kortlopende verplichtingen	0	464.795	67.189	23.844	(8.234)	547.594
Verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop	2.475.206	0	0	0	0	2.475.206
Totaal der passiva	2.475.206	525.501	245.663	248.384	(150.781)	3.343.973
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	4.297.401	615.878	350.025	1.437.757	(1.401.062)	5.299.999
Boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (duizend euro)						
	DEME	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Eliminaties tussen polen	Totaal geconsolideerd
ACTIVA						
Goodwill	150.567	21.560	0	0	0	172.127
Materiële vaste activa	2.431.361	79.796	2.070	1.825	0	2.515.052
Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep	0	0	0	20.000	(20.000)	0
Overige financiële vaste activa	32.813	0	37.858	18.525	0	89.196
Overige vaste activa	348.275	14.132	58.090	1.284.587	(1.245.913)	459.171
Voorraden	10.456	16.536	153.850	5.349	(1.626)	184.565
Geldmiddelen en kasequivalenten	621.937	73.514	5.707	58.537	0	759.695
Interne kaspositie - Cash pooling - actief	0	86.830	1.457	1.741	(90.028)	0
Overige vlottende activa	596.476	295.223	35.319	37.974	(7.315)	957.677
Totaal der activa	4.191.885	587.591	294.351	1.428.538	(1.364.882)	5.137.483
VERPLICHTINGEN						
Eigen vermogen	1.709.637	78.365	85.532	1.178.951	(1.247.537)	1.804.948
Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep	0	0	20.000	0	(20.000)	0
Langlopende obligatieleningen	0	0	29.794	0	0	29.794
Langlopende financiële schulden	735.053	25.318	42.701	115.609	0	918.681
Overige langlopende verplichtingen	172.966	16.566	37.628	2.108	0	229.268
Kortlopende obligatieleningen	0	0	0	0	0	0
Kortlopende financiële schulden	375.913	8.919	17.488	10.329	0	412.649
Interne kaspositie - Cash pooling - passief	0	2.708	3.376	83.944	(90.028)	0
Overige kortlopende verplichtingen	1.198.316	455.715	57.832	37.597	(7.317)	1.742.143
Totaal der passiva	2.482.248	509.226	208.819	249.587	(117.345)	3.332.535
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	4.191.885	587.591	294.351	1.428.538	(1.364.882)	5.137.483

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

Boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (duizend euro)	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Totaal voortgezette activiteiten	Beëindigde activiteiten - DEME	Totaal geconsolideerd
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten vóór wijzigingen van het werkkapitaal	44.492	34.117	(1.253)	77.356	474.572	551.928
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten	(8.698)	28.243	14.545	34.090	422.447	456.537
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) investeringsactiviteiten	(12.744)	(692)	(4.374)	(17.810)	(266.412)	(284.222)
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) financieringsactiviteiten	10.953	(26.879)	5.672	(10.254)	(250.827)	(261.081)
Netto toename/(afname) van de geldmiddelen	(10.489)	672	15.843	6.026	(94.792)	(88.766)

Boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (duizend euro)	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Totaal voortgezette activiteiten	Beëindigde activiteiten - DEME	Totaal geconsolideerd
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten vóór wijzigingen van het werkkapitaal	31.793	29.288	(3.118)	57.963	309.921	367.884
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten	46.809	(21.730)	(8.564)	16.515	401.819	418.334
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) investeringsactiviteiten	(8.102)	(278)	(3.869)	(12.249)	(147.139)	(159.388)
Kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) financieringsactiviteiten	(30.565)	21.670	7.866	(1.029)	(103.821)	(104.850)
Netto toename/(afname) van de geldmiddelen	8.142	(338)	(4.567)	3.237	150.859	154.096

De kasstroom uit hoofde van (gebruikt in) financieringsactiviteiten bevat de cash-poolingbedragen ten opzichte van de andere segmenten. Een positief bedrag stemt overeen met een gebruik van geldmiddelen in de cash pooling. Deze rubriek wordt ook beïnvloed door externe financiering, met name en hoofdzakelijk in de polen Vastgoedontwikkeling en Holding en bij DEME. De pool DEME maakt geen deel uit de cash pooling van de groep CFE.

OVERIGE INFORMATIE

Boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (duizend euro)	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Totaal voortgezette activiteiten	Beëindigde activiteiten - DEME	Totaal geconsolideerd
Afschrijvingen	(18.708)	(878)	(631)	(20.217)	(325.286)	(345.503)
Investerings	19.741	1.190	124	21.055	323.347	344.402
Waardeverminderingen	0	0	0	0	(5.018)	(5.018)

Boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (duizend euro)	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Totaal voortgezette activiteiten	Beëindigde activiteiten - DEME	Totaal geconsolideerd
Afschrijvingen	(17.982)	(967)	(701)	(19.650)	(300.723)	(320.373)
Investerings	20.281	1.283	280	21.844	214.583	236.427
Waardeverminderingen	(24)	0	0	(24)	(4.042)	(4.066)

De investeringen omvatten de verwervingen van materiële en immateriële vaste activa. De verwervingen door middel van bedrijfscombinaties zijn niet opgenomen in deze bedragen.

GEOGRAFISCHE INFORMATIE

De operaties van de groep in de polen Contracting en Vastgoedontwikkeling bevinden zich voornamelijk in België, Luxemburg en Polen.

De materiële vaste activa in de polen Contracting en Vastgoedontwikkeling bevinden zich voornamelijk in België.

Wat de beëindigde activiteiten betreft, wordt bij DEME de hoofdactiviteit verricht door de vloot die verspreid is over verschillende maatschappijen en weerspiegelt de juridische lokalisatie niet de economische realiteit van de activiteit die door die vloot voor die maatschappijen wordt uitgevoerd. Daarom wordt geen detail gegeven van de materiële vaste activa per vennootschap. Een presentatie die de geografische zones waar de activiteit plaatsvindt weerspiegelt, is praktisch niet haalbaar.

5. OVERNAMES EN VERVREEMDINGEN VAN DOCHTERONDERNEMINGEN

OVERNAMES OVER DE PERIODE AFGESLOTEN PER 31 DECEMBER 2021

Op 22 december 2021 heeft de vennootschap VMA NV, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, haar participatie in de vennootschap VMA R. Robotics Sp. z o.o. verhoogd van 51 % naar 100 %. Deze vennootschap werd in het verleden volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd en wordt nu volgens de globale methode geconsolideerd. Daarnaast werd de historische participatie van 51 % geherwaardeerd naar haar reële waarde, met een effect in de resultaatrekening.

Op 22 december 2021 heeft de vennootschap VMA NV, een 100 % dochteronderneming van de groep CFE, ook 100 % verworven van de aandelen van de vennootschappen Rolling Robotics Sp. z o.o., Rolling Robotics Sp. komandytowa, Power Automation Sp. z o.o. en Power Automation Sp. komandytowa. Deze vennootschappen worden geconsolideerd volgens de globale methode.

De waardering van de identificeerbare activa en passiva tegen hun reële waarde werd tijdig voor de jaarlijkse afsluiting voltooid. Deze waardering volgens de boekhoudkundige methoden van de groep CFE is definitief per 31 december 2021.

De reële waarden die aan de identificeerbare verworven activa en passiva werden toegewezen, kunnen als volgt worden samengevat:

(duizend euro)	
Immateriële vaste activa	54
Goodwill	0
Materiële vaste activa	64
Handelsvorderingen en overige bedragsvorderingen	1.468
Geldmiddelen en kasequivalenten	1.063
Pensioenverplichtingen en personeelsbeloningen	(16)
Kortlopende en langlopende financiële schulden	0
Overige vaste activa en langlopende schulden	(16)
Handelsschulden en overige schulden	(1.138)
Totaal van de netto verworven activa - deel van de groep	1.479
Goodwill	2.203
Waardering van het historische belang - 51% in VMA R. Robotics Sp. z o.o.	379
Aanschaffingswaarde	3.303

De betaalde overnameprijs en de complementaire geldmiddelen van de nieuwe geïntegreerde vennootschappen leiden tot een nettodaling van de geldmiddelen met 2,2 miljoen euro. De residuele goodwill bedraagt 2,2 miljoen euro.

De opname van een residuele goodwill wordt gerechtvaardigd door het feit dat de groep CFE haar competenties vervolledigt; in het bijzonder op het vlak van het ontwerp en de programmering buiten geautomatiseerde productieketens.

VERVREEMDINGEN OVER DE PERIODE AFGESLOTEN PER 31 DECEMBER 2021

Op het niveau van de polen Contracting en Holding vond in 2021 geen verkoop in de zin van de norm 'IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*' met een materiële impact plaats.

De gerealiseerde overnames en verkopen op het niveau van de pool vastgoedontwikkeling betreffen geen bedrijfscombinaties en bijgevolg is het totaal van de betaalde prijs toegekend aan terreinen en gebouwen aangehouden in voorraad. De voornaamste gerealiseerde verwervingen en verkopen op het niveau van de pool vastgoedontwikkeling werden in de inleiding beschreven.

ACTIVA AANGEHOUDEN MET HET OOG VOOR VERKOOP EN VERBODEN VERPLICHTINGEN VOOR DE PERIODE AFGESLOTEN PER 31 DECEMBER 2021

Op 2 december 2021 heeft de raad van bestuur zijn intentie aangekondigd om de groep in twee onderscheiden beursgenoteerde vennootschappen te splitsen: CFE en DEME. Deze splitsing heeft tot doel twee toonaangevende spelers in hun respectieve domeinen te vormen.

Aangezien DEME en CFE op verschillende segmenten en in verschillende geografische markten actief zijn, elk met onderscheiden strategische prioriteiten, meent de raad van bestuur dat het in het belang van alle betrokkenen is om de groep in twee delen te splitsen. De splitsing moet zowel de maritieme diensten als contracting en vastgoedontwikkeling in de toekomst in staat stellen om zich te ontwikkelen als twee onderscheiden, autonome en solide beursgenoteerde vennootschappen, elk met hun eigen governance. De splitsing zal bovendien onze aandeelhouders, medewerkers en andere belanghebbenden meer duidelijkheid en transparantie verschaffen over het ondernemingsproject. Deze verduidelijking zal de strategische projecten een bijkomende dynamiek geven zodat elke onderneming een leider in haar sector blijft.

De geplande transactie is een partiële splitsing van CFE, met een overdracht van haar 100% participatie in DEME NV naar een Newco, die de naam DEME Group zal dragen. Op het ogenblik van de partiële splitsing zullen alle aandeelhouders van CFE een aandeel van DEME Group ontvangen voor elk aandeel van CFE dat zij bezitten. De voorbereiding van de transactie is gaande en zal verschillende maanden duren. Ze veronderstelt het verkrijgen van een fiscale ruling van de Belgische Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken, en van het akkoord van de verschillende partners en van de buitengewone algemene vergadering van CFE, waarin ten minste 75% van het vertegenwoordigde kapitaal zich voor de partiële splitsing zal moeten uitspreken. Het is de bedoeling dat de transactie in de zomer van 2022 wordt afgerond. Ackermans & van Haaren, de meerderheidsaandeelhouder, en

VINCI, die respectievelijk 62,1% en 12,1% van CFE bezitten, steunen de partiële splitsing. VINCI, dat reeds met CFE en DEME samenwerkt in verscheidene projecten, zoals de Fehmarnbelt-verbinding, wenst deze samenwerking in de komende jaren voort te zetten.

De aankondiging van de intentie om over te gaan tot een partiële splitsing impliceert dat de activiteiten van DEME zullen worden overgedragen aan DEME Group. Overeenkomstig de voorschriften van IFRS 5 moeten deze worden verwerkt als 'beëindigde bedrijfsactiviteiten'. Concreet betekent dit dat de activa en passiva van DEME op het actief en het passief van de geconsolideerde balans per 31 december 2021 op één regel worden voorgesteld als activa en passiva aangehouden voor verkoop zonder herwerking van de respectieve saldi per 31 december 2020.

Activa aangehouden voor verkoop

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	0
Geherklasseerd naar activa aangehouden voor verkoop in de periode	4.297.401
Vervreemdingen	0
Saldo op het einde van het boekjaar	4.297.401

Verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	0
Geherklasseerd naar verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop in de periode	2.475.206
Vervreemdingen	0
Saldo op het einde van het boekjaar	2.475.206

Geconsolideerd overzicht van de financiële positie van de beëindigde activiteiten

In het geconsolideerd overzicht van de financiële positie per 31 december 2021 zijn de activa en passiva van de activiteiten van DEME geclassificeerd als aangehouden voor verkoop. De onderstaande tabel toont de hergeclassificeerde activa en passiva:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021
ACTIVA	
Goodwill	153.793
Materiële vaste activa	2.363.428
Overige financiële vaste activa	33.450
Overige vaste activa	391.369
Voorraden	12.168
Geldmiddelen en kasequivalenten	528.632
Overige vlottende activa	782.105
Activa aangehouden voor verkoop	32.456
Totaal der activa	4.297.401
VERPLICHTINGEN	
Eigen vermogen	1.822.195
Langlopende obligatieleningen	0
Langlopende financiële schulden	577.970
Overige langlopende verplichtingen	194.024
Kortlopende obligatieleningen	0
Kortlopende financiële schulden	343.340
Overige kortlopende verplichtingen	1.359.872
Totaal der passiva	2.475.206
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	4.297.401
Elementen opgenomen in het cumulatief totaalresultaat :	
Reserves gewaardeerd tegen reële waarde	(89.816)
Uitgestelde belastingen op reserves	22.661
Wisselkoersverschillen uit de omrekening	(8.881)
Totaal van de elementen opgenomen in het cumulatief totaalresultaat	(76.036)

De goodwill op de activiteiten van DEME komt in essentie voort uit de boeking van de identificeerbare activa en passiva van DEME in reële waarde na de verwerving van het bijkomende 50 % van de aandelen van DEME op 24 december 2013. Voorafgaand aan zijn herclassificatie als activa aangehouden voor verkoop, werd deze goodwill aan een waardeverminderingstest onderworpen. CFE gebruikte daartoe de meest recente gedetailleerde berekening van de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid DEME, uitgevoerd per 31 december 2020, aangezien alle volgende criteria voldaan zijn: (a) de activa en passiva die de kasstroomgenererende eenheid DEME vormen zijn niet significant gewijzigd sedert eind 2020, (b) de realiseerbare waarde eind 2020 was beduidend hoger dan de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid DEME en (c) op basis van een analyse van de gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan en de omstandigheden die zijn gewijzigd sedert 31 december 2020, is de waarschijnlijkheid zeer laag dat een bepaling van de huidige realiseerbare waarde lager zou zijn dan de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid DEME. Bijgevolg werd geen waardeverminderingverlies op deze goodwill vastgesteld per 31 december 2021.

De vloot van schepen vertegenwoordigt de grote meerderheid van de materiële vaste activa. De schepen in aanbouw vertegenwoordigen een bedrag van 309 miljoen euro. Het betreft voornamelijk de Orion. Het hefvaartuig Thor werd geherclassificeerd als activa aangehouden voor verkoop.

De overige vaste activa zijn voornamelijk participaties in gezamenlijk gecontroleerde vennootschappen, zoals concessiehouders van offshore windparken of ondernemingen die schepen in mede-eigendom houden.

De geldmiddelen en kasequivalenten van DEME bedragen 528,6 miljoen euro. DEME is niet opgenomen in het systeem voor cash pooling van CFE maar beschikt over haar eigen cash pooling met haar filialen.

De overige vlottende activa bedragen 782,1 miljoen euro en bestaan voornamelijk uit handelsvorderingen en overige vorderingen uit operationele activiteiten.

De langlopende en kortlopende financiële schulden bedragen in totaal 921,3 miljoen euro per 31 december 2021. Ze bestaan voornamelijk uit bilaterale leningen op middellange termijn die begin 2022 werden omgezet in duurzame financiering in de vorm van 'sustainable linked loans'. DEME komt per 31 december 2021 al haar bankconvenanten na.

De overige kortlopende verplichtingen bedragen 1.359,9 miljoen euro en omvatten voornamelijk leveranciersschulden, sociale zekerheids- en belastingenschulden evenals ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen.

De directie van DEME beoordeelt periodiek de in de belastingaangiften gekozen standpunten voor situaties waarin de toepasselijke belastingreglementering voor interpretatie vatbaar is en neemt in voorkomend geval voorzieningen. Deze voorzieningen voor onzekere fiscale posities worden opgenomen als een uitgestelde belastingverplichting (inbegrepen in de rubriek overige langlopende verplichtingen).

Elementen van het geconsolideerd overzicht van de resultatenrekening van de beëindigde activiteiten

De resultaten van de activiteiten van DEME zijn in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening op een afzonderlijke regel geboekt: 'resultaat van de periode uit beëindigde activiteiten'. De onderstaande tabel toont de resultaten van de activiteiten van DEME die als beëindigde activiteiten opgenomen zijn in de geconsolideerde winst- en verliesrekening :

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Omzet	2.510.607	2.195.828
Exploitatielasten (exclusief afschrijvingen)	(2.041.299)	(1.826.371)
EBITDA	469.308	369.457
Afschrijvingen	(330.616)	(309.765)
Resultaat van de operationele activiteiten	138.692	59.692
Aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	9.818	21.666
Bedrijfsresultaat (EBIT)	148.510	81.358
Financieel resultaat	(5.412)	(25.651)
Resultaat vóór belastingen	143.098	55.707
Winstbelastingen	(29.839)	(8.573)
Resultaat - deel van de groep	110.502	46.331

De opsplitsing van de omzet van de activiteiten van DEME per land en per activiteitensector is als volgt:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
België	279.247	427.199
Overige Europa	1.585.647	1.380.755
Afrika	491.058	133.735
Azië	73.733	158.831
Amerika	42.359	51.011
Oceanië	37.285	37.188
Midden-Oosten	1.278	7.109
Totaal	2.510.607	2.195.828

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Baggeren	1.132.897	877.045
Offshore	899.590	934.565
Infra	262.976	208.822
Milieu	143.040	118.727
Overige	72.104	56.669
Totaal	2.510.607	2.195.828

Orderboek van de beëindigde activiteiten

Het aan de activiteiten van DEME toe te schrijven orderboek wordt samengevat als volgt:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020	Variatie
Baggeren	1.740.000	2.187.000	-20,4%
Offshore	2.807.000	1.131.000	+148,2%
Infra	875.000	896.000	-2,3%
Milieu	256.000	190.000	+34,7%
Overige	228.000	96.000	+137,5%
Totaal	5.906.000	4.500.000	+31,2%

Geconsolideerd kasstroomoverzicht van de beëindigde activiteiten

De kasstromen toe te schrijven aan de operationele activiteiten, investeringen en financieringen met betrekking tot de activiteiten van DEME worden samengevat als volgt:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Kasstromen uit hoofde van (gebruikt in) operationele activiteiten	422.447	401.819
Kasstromen uit hoofde van (gebruikt in) investeringsactiviteiten	(266.412)	(147.139)
Kasstromen uit hoofde van (gebruikt in) financieringsactiviteiten	(250.827)	(103.821)
Netto toename/(afname) van de geldmiddelen	(94.792)	150.859

Mogelijke activa en passiva van de beëindigde activiteiten

Volgens de beschikbare informatie op de datum waarop de financiële staten zijn goedgekeurd door de raad van bestuur hebben we geen kennis van mogelijke activa en verplichtingen behalve mogelijke activa en verplichtingen gerelateerd aan bouwcontracten (bijvoorbeeld de eisen van de groep ten opzichte van de klanten of de eisen van de toeleveranciers) wat normaal is in de baggersector en wordt behandeld door het bepalen van het resultaat van de werf bij de toepassing van de methode van het voltooiingspercentage.

DEME ziet er ook op toe dat de ondernemingen van de groep zich organiseren om de geldende wetten en reglementen na te leven, met inbegrip van de 'compliance-regels'.

Het Parket is in 2016 een gerechtelijk onderzoek gestart naar de omstandigheden waarin een contract onderhands werd gegund aan Mordraga, een Russische joint venture vennootschap van de DEME Groep, voor de uitvoering van baggerwerken in de haven van Sabetta (Rusland). De werken werden uitgevoerd in de zomermaanden van 2014 en 2015. Het contract werd in 2016 beëindigd.

Het onderzoek werd gestart na indiening van een klacht door een concurrent, aan wie het betrokken contract niet werd toegekend in het kader van een onderhandse gunning, en steunt uitsluitend op selectieve informatie aangereikt door deze concurrent.

Eind december 2020 heeft het Parket enkele vennootschappen en (ex)-personeelsleden van de DEME-groep opgeroepen om voor de raadkamer te verschijnen. De raadkamer heeft op 21 februari 2022 beslist de zaak door te verwijzen naar de correctionele rechtbank. Tegen de beslissing van de raadkamer werd beroep aangetekend.

Er weze benadrukt dat de raadkamer geen uitspraak doet over de grond van de zaak, doch enkel oordeelt over de vraag of er al dan niet voldoende bezwaren zijn om een zaak ten gronde te laten beoordelen door de bevoegde rechter.

DEME behoudt het volste vertrouwen in het verdere verloop van de procedure.

In de huidige omstandigheden en in het licht van het bovenstaande kan DEME de eventuele financiële gevolgen van de lopende procedures niet betrouwbaar inschatten. Daarom werd er geen voorziening opgenomen per 31 december 2021, in overeenstemming met de vereisten van IAS 37.

Financiële convenanten van de beëindigde activiteiten

De op het niveau van de geconsolideerde rekening van DEME gedefinieerde convenanten per 31 december 2021 worden hierna verder uiteengezet :

Naam van de ratio	Formule	Vereiste	December 2021	December 2020
DEME NV, IFRS-geconsolideerde rekeningen				
Solvabiliteitsratio	(Eigen vermogen, deel groep - immateriële vaste activa - goodwill) / (Totaal activa - immateriële activa - uitgestelde belastingvorderingen)	>25%	38,10%	36,30%
Schuldratio	Netto financiële schuld / EBITDA	<3,0	0,63	1,20
Rentedekkingspercentage	EBITDA / Kosten van schulden	>4,0	171,34	46,36

Afstemming van alternatieve financiële indicatoren van de beëindigde activiteiten

De indicatoren voor de netto financiële schuld en de EBITDA worden berekend op basis van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie en de geconsolideerde resultatenrekening:

Geconsolideerde netto financiële schuld (duizend euro)	2021
Langlopende obligatieleningen	0
+ Langlopende financiële schulden	577.970
+ Kortlopende obligatieleningen	0
+ Kortlopende financiële schulden	343.340
Financiële schulden	921.310
- Geldmiddelen en kasequivalenten	(528.632)
Geldmiddelen en kasequivalenten	(528.632)
Geconsolideerde netto financiële schuld	392.678

EBITDA (duizend euro)	2021	2020
Resultaat van de operationele activiteiten	138.692	59.692
Afschrijvingen op vaste activa (im)materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	330.616	309.765
(Afname)/toename van voorzieningen	0	0
Waardeverminderingen op activa en overige niet-kaselementen	0	0
Niet-kaselementen	330.616	309.765
EBITDA	469.308	369.457

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum van de beëindigde activiteiten

Door de Rusland-Oekraïne crisis, waardoor beide landen en de mondiale financiële markten werden gedestabiliseerd, zal onze wereldeconomie, die al verzwakt is door inflatie, stijgende energieprijzen, de aanhoudende pandemie en een beperkte bevoorradingsketen, verder onder druk komen te staan. Op datum van dit verslag schatten we in dat deze crisis en de beperkende maatregelen van Europa en de VS tegen Rusland geen wezenlijke directe gevolgen hebben voor de activiteiten van DEME. De indirecte impact is op dit moment moeilijk te voorspellen.

6. OVERIGE EXPLOITATIEBATEN EN EXPLOITATIELASTEN

De overige exploitatiebaten bedragen 50.749 duizend euro (2020 herwerkt : 64.616 duizend euro) en hebben voornamelijk betrekking op :

- doorberekeningen van kosten en andere diverse vergoedingen voor 49.392 duizend euro (2020 herwerkt : 63.507 duizend euro) ;
- meerwaarden op de verkoop van materiële en immateriële vaste activa voor 1.357 duizend euro (2020 herwerkt : 1.109 duizend euro).

De overige exploitatielasten zijn als volgt samengesteld:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Diverse diensten en goederen	(107.892)	(104.302)
Bijzondere waardevermindering van activa		
- Voorraden	(1.072)	(199)
- Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	(5.331)	301
Netto toevoeging aan de voorzieningen (behalve toevoeging voor pensioenverplichtingen)	4.149	988
Overige exploitatielasten	(1.210)	(6.009)
Totaal geconsolideerd	(111.356)	(109.221)

De diverse diensten en goederen omvatten voornamelijk de algemene kosten, diverse belastingen, verkoopcommissies en diverse honoraria.

7. BEZOLDIGINGEN EN SOCIALE LASTEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Bezoldigingen	(140.925)	(130.743)
Verplichte socialezekerheidsbijdragen	(41.308)	(39.753)
Overige loonkosten	(16.214)	(14.537)
Bijdragen pensioenplannen (met vaste prestaties)	(4.218)	(4.041)
Totaal geconsolideerd	(202.665)	(189.074)

Het gemiddeld aantal voltijdse equivalenten (gemiddeld totaal personeelsbestand) van de voortgezette activiteiten voor 2021 bedraagt 3.043 (2020: 3.137), wat overeenkomt met 3.250 personen per 1 januari 2021 (2020: 3.276) en 3.137 per 31 december 2021 (2020: 3.250).

8. FINANCIËEL RESULTAAT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Financieringslasten	(3.448)	(3.706)
Leningen en vorderingen - Opbrengsten	3.317	2.757
Verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs - Rentelasten	(6.765)	(6.463)
Overige financiële lasten en opbrengsten	(2.591)	(4.991)
Winst (verlies) uit gerealiseerde en niet-gerealiseerde wisselresultaten	(549)	(2.510)
Rentekosten en opbrengsten uit regelingen met vaste prestaties	(38)	(178)
Waardevermindering op financiële activa	(14)	0
Overige	(1.990)	(2.303)
Financieel resultaat	(6.039)	(8.697)

De evolutie van de winst (het verlies) uit gerealiseerde en niet-gerealiseerde wisselresultaten en overige per 31 december 2021 wordt voornamelijk verklaard door de devaluatie van zloty tegenover de euro bij BPI en CFE Contracting.

9. RESULTAAT PER AANDEEL

Het basisresultaat per aandeel is identiek aan het verwaterd resultaat per aandeel, gezien de afwezigheid van potentiële gewone aandelen met verwateringseffect in omloop. Het wordt als volgt berekend:

Boekjaar afgesloten op 31 December (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Resultaat van de periode uit voortgezette activiteiten - deel van de groep	39.506	17.689
Resultaat van de periode uit beëindigde activiteiten - deel van de groep	110.502	46.331
Resultaat van de periode - deel van de groep	150.008	64.020
Totaalresultaat - deel van de groep	174.536	38.810
Aantal gewone aandelen op afsluitingsdatum	25.314.482	25.314.482
Resultaat per aandeel, op basis van het aantal gewone aandelen op balansdatum (basis) :		
Resultaat van de periode per aandeel (deel van de groep) uit voortgezette activiteiten (in euro)	1,56	0,70
Resultaat van de periode per aandeel (deel van de groep) uit beëindigde activiteiten (in euro)	4,37	1,83
Resultaat van de periode per aandeel (deel van de groep) (in euro)	5,93	2,53
Totaalresultaat (deel van de groep) per aandeel (in euro)	6,89	1,53

10. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT

OPGENOMEN IN HET TOTAALRESULTAAT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Actuele belastingen		
Lasten uit hoofde van belastingen in het huidig boekjaar	11.248	9.593
Overschot (tekort) voorziening vorige boekjaren	107	(198)
Totaal actuele lasten uit hoofde van belastingen	11.355	9.395
Uitgestelde belastingen		
Opname en terugname van uitgestelde belastingen m.b.t. verliezen in voorgaande periodes	1.867	1.284
Opname en terugname van tijdelijke verschillen	(791)	1.070
Totaal kosten/(opbrengsten) uit hoofde van uitgestelde belastingen	1.076	2.354
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	12.431	11.749
Opbrengsten/kosten rechtstreeks opgenomen in andere elementen van het totaalresultaat	(2.902)	1.918
Totaal belastinglast in het totaalresultaat	9.529	13.667

AFSTEMMING VAN HET EFFECTIEVE BELASTINGTARIEF

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Resultaat vóór belastingen	51.937	29.438
waarvan het aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	9.655	10.574
Winst vóór belastingen, exclusief deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	42.282	18.864
Winstbelasting berekend aan het tarief van 25%	10.571	4.716
Fiscale impact van niet-afrekbare uitgaven	4.027	3.403
Fiscale impact van niet-belastbare opbrengsten	(3.061)	(1.624)
Belastingkrediet en de impact van de notionele interest	(157)	17
Effect van verschillende belastingtarieven van dochterondernemingen in andere rechtsgebieden	(586)	(1.338)
Fiscale gevolgen van het gebruik van fiscale verliezen niet opgenomen in voorgaande periodes	(3.048)	(1.357)
Fiscale impact van correcties in uitgestelde en actuele belastingen m.b.t. voorgaande periodes	1.134	1.123
Fiscale impact van niet-erkenning uitgestelde actieve belastinglatentie op verliezen van het jaar	3.551	6.808
Belastinglast	12.431	11.749
Effectieve belastingtarief van het boekjaar	29,40%	62,28%

De belastingkosten bedragen 12.431 duizend euro per 31 december 2021, tegenover 11.749 duizend euro eind 2020. Het effectieve belastingtarief bedraagt 29,40% tegenover 62,28% in 2020.

OPGENOMEN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	Activa		Verplichtingen	
	2021	2020	2021	2020
Immateriële en materiële vaste activa	0	27.546	(1.058)	(87.629)
Personeelsbeloningen	2.243	15.131	0	0
Voorzieningen	1.796	2.296	0	(22.110)
Reële waarde van afgeleide instrumenten	0	3.468	0	(364)
Behoeftte aan werkkapitaal	4.420	48.170	(1.352)	(8.412)
Overige elementen	137	158	(98)	(36.838)
Fiscale verliezen	66.481	147.998	0	0
Bruto uitgestelde belastingen activa/verplichtingen	75.077	244.767	(2.508)	(155.353)
Niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen	(66.441)	(59.043)	0	0
Belastingverrekening	(379)	(58.392)	379	58.392
Netto te ontvangen (te betalen) uitgestelde belasting	8.257	127.332	(2.129)	(96.961)

Overdraagbare fiscale verliezen en andere tijdelijke verschillen waarop geen uitgestelde belastingvordering is opgenomen, bedragen 265.764 duizend euro. Fiscale verliezen betreffen meestal Belgische vennootschappen en hebben bijgevolg geen tijdbeperking. Het betreft voornamelijk fiscale verliezen van CFE NV; in het kader van de in de zomer van 2022 geplande partiële splitsing, zal de meerderheid van de overdraagbare fiscale verliezen van CFE worden getransfereerd naar DEME Group volgens de toepasselijke fiscale voorschriften.

De post 'belastingverrekening' geeft de verrekening weer die is uitgevoerd tussen uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per entiteit.

Per 31 december 2020 bedroeg de bijdrage van de beëindigde activiteiten aan de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen respectievelijk 117.958 en 94.986 duizend euro.

FISCALE VERLIEZEN WAAROP GEEN ACTIEVE UITGESTELDE BELASTINGVORDERING GEBOEKT IS

Er werd geen uitgestelde belastingvordering geboekt in de gevallen waarbij het onwaarschijnlijk is dat er voldoende belastbare winst beschikbaar zal zijn voor de dochtermaatschappijen om de fiscale verliezen te kunnen recupereren.

UITGESTELDE BELASTINGOPBRENGSTEN (-KOSTEN) OPGENOMEN IN ANDERE ELEMENTEN VAN HET TOTAALRESULTAAT

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Uitgestelde belastingen op het effectieve deel van de wijzigingen in reële waarde in kasstroomafdekking	(3.000)	446
Uitgestelde belastingen op de herwaardering van het passief m.b.t. regelingen met vaste prestaties	98	1.472
Totaal	(2.902)	1.918

De uitgestelde belastingopbrengsten (-kosten) opgenomen in andere elementen van het totaalresultaat bedragen (2.902) duizend euro, waarvan (1.567) duizend euro betrekking heeft op de beëindigde activiteiten en (1.335) duizend euro op de voortgezette activiteiten.

11. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA ANDERS DAN GOODWILL

Boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (duizend euro)	Concessies, brevetten en licenties	Ontwikkelingskosten	Totaal
Aanschaffingswaarde			
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	152.276	4.454	156.730
Netto wisselkoersverschillen	(6)	0	(6)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	54	0	54
Verwervingen	2.858	23	2.881
Afstotingen	(1.772)	(2)	(1.774)
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	(146.835)	(4.007)	(150.842)
Saldo op het einde van het boekjaar	6.575	468	7.043
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen			
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	(41.059)	(4.412)	(45.471)
Netto wisselkoersverschillen	4	0	4
Afschrijvingen van het boekjaar	(4.263)	(28)	(4.291)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0	0
Afstotingen	1.772	2	1.774
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	38.877	4.007	42.884
Saldo op het einde van het boekjaar	(4.669)	(431)	(5.100)
Netto boekwaarde			
Per 1 januari 2021	111.217	42	111.259
Per 31 december 2021	1.906	37	1.943

(*) De overdrachten naar andere activacategorieën houden voornamelijk verband met de afzonderlijke voorstelling op de balans van de immateriële vaste activa aangehouden voor verkoop volgens de norm IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Bijgevolg omvatten de overdrachten van 2021 de immateriële vaste activa van DEME die geclassificeerd zijn als vaste activa aangehouden voor verkoop per 31 december 2021 voor een netto boekwaarde van 110.040 duizend euro (2020 : 109.462 duizend euro). Wij verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

De verwervingen voor de periode bedragen 2.881 duizend euro (2020 : 3.890 duizend euro) en hebben voornamelijk betrekking op investeringen in softwarelicenties en concessierechten.

De afschrijvingen op immateriële vaste activa bedragen (4.291) duizend euro per 31 december 2021.

In 2020 bedroegen de acquisities die voortvloeien uit wijzigingen van de consolidatiekring 19.254 duizend euro en hadden ze voornamelijk betrekking op de verwerving van de vennootschap SPT Offshore bij DEME.

De immateriële vaste activa die beantwoorden aan de definitie van de norm IAS 38 *Immateriële vaste activa* werden erkend in de mate dat toekomstige economische voordelen waarschijnlijk zijn.

Boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (duizend euro)	Concessies, brevetten en licenties	Ontwikkelingskosten	Totaal
Aanschaffingswaarde			
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	130.729	4.262	134.991
Netto wisselkoersverschillen	(40)	0	(40)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	19.261	0	19.261
Verwervingen	3.505	385	3.890
Afstotingen	(1.822)	(152)	(1.974)
Overdracht naar andere activacategorieën	643	(41)	602
Saldo op het einde van het boekjaar	152.276	4.454	156.730
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen			
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	(40.623)	(4.107)	(44.730)
Netto wisselkoersverschillen	29	0	29
Afschrijvingen van het boekjaar	(2.236)	(498)	(2.734)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	(7)	0	(7)
Afstotingen	1.631	152	1.783
Overdracht naar andere activacategorieën	147	41	188
Saldo op het einde van het boekjaar	(41.059)	(4.412)	(45.471)
Netto boekwaarde			
Per 1 januari 2020	90.106	155	90.261
Per 31 december 2020	111.217	42	111.259

12. GOODWILL

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Aanschaffingswaarde		
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	401.731	401.731
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	2.221	0
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	(374.149)	0
Overige wijzigingen	(18)	0
Saldo op het einde van het boekjaar	29.785	401.731
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen		
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	(229.604)	(224.604)
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen van het boekjaar	(311)	(5.000)
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	223.893	0
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0
Saldo op het einde van het boekjaar	(6.022)	(229.604)
Netto boekwaarde per 31 december	23.763	172.127

(*) De overdrachten naar andere activacategorieën houden uitsluitend verband met de afzonderlijke voorstelling op de balans van de goodwill aangehouden voor verkoop volgens de norm IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Bijgevolg omvatten de overdrachten van 2021 de goodwill van DEME die geclassificeerd is als vaste activa aangehouden voor verkoop per 31 december 2021. Wij verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

De impact van wijzigingen in de consolidatiekring heeft uitsluitend betrekking op de verwerving van 100 % van de aandelen van de vennootschappen Rolling Robotics Sp. z o.o., Rolling Robotics Sp. komandytowa, Power Automation Sp. z o.o. en Power Automation Sp. komandytowa. Wij verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

Volgens de norm IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* werd een waarderingstest uitgevoerd op de waarde van deze goodwill per 31 december 2021.

De volgende hypothesen werden aangenomen in de waardeverminderingstests:

Activiteit	Netto waarde goodwill		Parameters gebruikt in het model met toekomstige kasstromen			Bruto waarde goodwill	Afwaardering van het boekjaar
	2021	2020	Groeipercentage (eindwaarde)	Actualiseringsvoet	Gevoeligheidspercentage		
Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)							
VMA	11.115	11.115	0,50%	8,50%	5%	11.115	-
Mobix Remacom	5.346	5.346	0,50%	8,50%	5%	5.346	-
Mobix Stevens	2.682	2.682	0,50%	8,50%	5%	2.682	-
VMA Robotics	2.202	0	0,50%	8,50%	5%	2.202	-
VMA Druart	1.507	1.507	0,50%	8,50%	5%	3.360	-
BPC	911	911	0,50%	8,50%	5%	911	-
Totaal	23.763	21.561				25.616	0

De kasstromen die gebruikt werden in de waardeverminderingstests werden afgeleid uit de initiële begroting die werd voorgelegd aan het directiecomité van CFE Contracting. Een groeivoet van 0,5 % werd toegepast voor de bepaling van de eindwaarde.

Een gevoeligheidsanalyse werd uitgevoerd door de kasstromen en de WACC met 5 % te laten variëren. Aangezien de gebruikswaarde van de entiteiten telkens hoger was dan hun boekwaarde, inclusief goodwill, werd er geen waardevermindering vastgesteld.

13. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (duizend euro)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubiliair en rollend materieel	Overige materiële vaste activa	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde						
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	244.206	4.163.313	109.589	0	506.270	5.023.378
Netto wisselkoersverschillen	1.128	5.605	42	0	0	6.775
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	35	121	0	0	156
Verwervingen	41.375	149.807	23.018	0	127.321	341.521
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	(199.140)	(4.071.769)	(56.303)	0	(632.167)	(4.959.379)
Afstotingen	(15.737)	(141.780)	(16.221)	0	(348)	(174.086)
Saldo op het einde van het boekjaar	71.832	105.211	60.246	0	1.076	238.365
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen						
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	(88.153)	(2.350.014)	(70.159)	0	0	(2.508.326)
Netto wisselkoersverschillen	(465)	(4.249)	41	0	0	(4.673)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0	(92)	0	0	(92)
Afschrijvingen	(19.288)	(307.238)	(19.704)	0	0	(346.230)
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	74.826	2.454.820	32.218	0	0	2.561.864
Afstotingen	8.424	117.272	15.679	0	0	141.375
Saldo op het einde van het boekjaar	(24.656)	(89.409)	(42.017)	0	0	(156.082)
Netto boekwaarde						
Per 1 januari 2021	156.053	1.813.299	39.430	0	506.270	2.515.052
Per 31 december 2021	47.176	15.802	18.229	0	1.076	82.283

(*) De overdrachten naar andere activacategorieën houden voornamelijk verband met de afzonderlijke voorstelling op de balans van de materiële vaste activa aangehouden voor verkoop volgens de norm IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Bijgevolg omvatten de overdrachten van 2021 de materiële vaste activa van DEME die geclassificeerd zijn als vaste activa aangehouden voor verkoop per 31 december 2021 voor een netto boekwaarde van 2.363.428 duizend euro (2020 : 2.431.361 duizend euro). Wij verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

Per 31 december 2021 bedragen de verwervingen van materiële vaste activa 341.521 duizend euro, waarvan 20.082 duizend euro voor de voortgezette activiteiten en 321.439 duizend euro voor de beëindigde activiteiten.

De afschrijvingen op materiële vaste activa bedragen (346.230) duizend euro (2020 : (321.705) duizend euro).

Boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (duizend euro)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubiliair en rollend materieel	Overige materiële vaste activa	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde						
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	229.873	4.070.355	102.912	0	540.374	4.943.514
Netto wisselkoersverschillen	(1.445)	(10.172)	(905)	0	(5)	(12.527)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	1.983	5.994	656	0	1.071	9.704
Verwervingen	18.912	95.627	18.045	0	99.953	232.537
Overdracht naar andere activacategorieën	2.862	125.054	1.398	0	(135.123)	(5.809)
Afstotingen	(7.979)	(123.545)	(12.517)	0	0	(144.041)
Saldo op het einde van het boekjaar	244.206	4.163.313	109.589	0	506.270	5.023.378
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen						
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	(72.676)	(2.192.432)	(63.242)	0	0	(2.328.350)
Netto wisselkoersverschillen	570	7.470	704	0	0	8.744
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	(64)	(1.965)	(212)	0	0	(2.241)
Afschrijvingen	(18.992)	(284.754)	(17.959)	0	0	(321.705)
Overdracht naar andere activacategorieën	99	(209)	392	0	0	282
Afstotingen	2.910	121.876	10.158	0	0	134.944
Saldo op het einde van het boekjaar	(88.153)	(2.350.014)	(70.159)	0	0	(2.508.326)
Netto boekwaarde						
Per 1 januari 2020	157.197	1.877.923	39.670	0	540.374	2.615.164
Per 31 december 2020	156.053	1.813.299	39.430	0	506.270	2.515.052

De nettowaarde van de materiële activa met een gebruiksrecht van de voortgezette activiteiten bedraagt 35.272 duizend euro per 31 december 2021 tegenover 37.671 duizend euro voor de voortgezette activiteiten en 75.917 duizend euro voor de beëindigde activiteiten per 31 december 2020. Deze activa hebben voornamelijk betrekking op het wagenpark van de groep CFE en de maatschappelijke zetels en de uitrustingen van bepaalde dochterondernemingen van de pool Contracting.

De evolutie van de materiële vaste activa met een gebruiksrecht is als volgt:

Boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (duizend euro)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubiliair en rollend materieel	Totaal
Aanschaffingswaarde				
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	102.430	18.975	49.289	170.694
Netto wisselkoersverschillen	1.121	295	98	1.514
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0	0	0
Verwervingen	27.168	4.377	18.078	49.623
Overdracht naar andere activacategorieën (**)	(91.314)	(9.279)	(36.936)	(137.529)
Afstotingen	(12.873)	(2.812)	(6.070)	(21.755)
Saldo op het einde van het boekjaar	26.532	11.556	24.459	62.547
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen				
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	(26.473)	(11.080)	(19.553)	(57.106)
Netto wisselkoersverschillen	(456)	(115)	(48)	(619)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0	0	0
Afschrijvingen	(13.690)	(4.246)	(14.349)	(32.285)
Overdracht naar andere activacategorieën (**)	24.376	6.006	16.809	47.191
Afstotingen	7.231	2.769	5.544	15.544
Saldo op het einde van het boekjaar	(9.012)	(6.666)	(11.597)	(27.275)
Netto boekwaarde				
Per 1 januari 2021	75.957	7.895	29.736	113.588
Per 31 december 2021	17.520	4.890	12.862	35.272

(*) De overdrachten naar andere activacategorieën houden voornamelijk verband met de afzonderlijke voorstelling op de balans van de materiële vaste activa aangehouden voor verkoop volgens de norm IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Bijgevolg omvatten de overdrachten van 2021 de materiële vaste activa met een gebruiksrecht van DEME die geclassificeerd zijn als vaste activa aangehouden voor verkoop per 31 december 2021.

Boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (duizend euro)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubiliair en rollend materieel	Totaal
Aanschaffingswaarde				
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	96.715	111.674	39.324	247.713
Netto wisselkoersverschillen	(1.186)	(684)	(117)	(1.987)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	1.983	0	300	2.283
Verwervingen	9.598	4.817	14.226	28.641
Overdracht naar andere activacategorieën	(27)	(95.101)	(215)	(95.343)
Afstotingen	(4.653)	(1.731)	(4.229)	(10.613)
Saldo op het einde van het boekjaar	102.430	18.975	49.289	170.694
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen				
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	(14.115)	(59.902)	(10.167)	(84.184)
Netto wisselkoersverschillen	350	174	63	587
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0	0	0
Afschrijvingen	(14.300)	(8.563)	(12.097)	(34.960)
Overdracht naar andere activacategorieën	153	55.752	451	56.356
Afstotingen	1.439	1.459	2.197	5.095
Saldo op het einde van het boekjaar	(26.473)	(11.080)	(19.553)	(57.106)
Netto boekwaarde				
Per 1 januari 2020	82.600	51.772	29.157	163.529
Per 31 december 2020	75.957	7.895	29.736	113.588

14. DEELNEMINGEN WAAROP VERMOGENSMUTATIEMETHODE IS TOEGEPAST

WIJZIGINGEN VAN DE PERIODE

De belangen in deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast worden als volgt weergegeven:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	204.095	167.653
Verwervingen door middel van bedrijfscombinaties	0	0
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	(139.401)	(158)
Aandeel in de winst (het verlies) van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	19.473	32.240
Kapitaalverhoging/(vermindering)	19.077	33.412
Dividenden	(18.416)	(29.127)
Wijzigingen in de consolidatiekring	2.456	17.338
Overige wijzigingen	16.134	(17.263)
Saldo op het einde van het boekjaar	103.418	204.095

(*) De overdrachten naar andere activacategorieën houden voornamelijk verband met de afzonderlijke voorstelling op de balans van de deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast aangehouden voor verkoop volgens de norm IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Bijgevolg omvatten de overdrachten van 2021 de deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast van DEME die geclassificeerd zijn als vaste activa aangehouden voor verkoop per 31 december 2021 voor een waarde van 141.527 duizend euro (2020 : 116.201 duizend euro). Wij verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

Alle entiteiten waarin de groep CFE een betekenisvolle invloed heeft, worden boekhoudkundig verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode. De groep CFE beschikt niet over deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast die op een publieke markt zijn genoteerd.

Het aandeel van de groep CFE in de winst van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast bedraagt 19.473 duizend euro (tegenover 32.240 duizend euro in 2020) en is voornamelijk afkomstig uit de activiteiten van de pool Vastgoedontwikkeling en de participaties van DEME en Green Offshore in de concessiebedrijven van offshore windparken zoals Rentel, SeaMade en C-Power.

De kapitaalverhogingen in deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast bedragen 19.077 duizend euro en hebben voornamelijk betrekking op Rent-A-Port NV en CSBC DEME Wind Engineering Co Ltd (CDWE, Taiwan) bij DEME.

De door de deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast uitgekeerde dividenden bedragen 18.416 duizend euro en zijn voornamelijk afkomstig van de projectvennootschappen van de pool Vastgoedontwikkeling.

Overige wijzigingen zijn voornamelijk het gevolg van veranderingen in de marktwaarde van de afdekkingsinstrumenten (voornamelijk rente-hedges bij Rentel en SeaMade) en van de variatie in wisselkoersverschillen bij de integratie van de participaties in valuta.

FINANCIËLE INFORMATIE BETREFFENDE DEELNEMINGEN WAAROP VERMOGENSMUTATIEMETHODE IS TOEGEPAST

De belangrijkste deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast, zijn opgenomen in toelichting 32, volgens hun participatie binnen de groep CFE, de activiteitssector waarin ze actief zijn en de geografische regio waar hun maatschappelijke zetel ligt.

De per pool gegroepeerde financiële informatie die hieronder volgt, is afkomstig uit rekeningen opgesteld op basis van de IFRS-boekhoudmethoden voor de deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast, of bij gebrek daaraan op hun statutaire rekeningen. De transacties binnen bedrijven werden niet geneutraliseerd. De afstemming tussen het statutaire eigen vermogen en de bijdrage aan de geconsolideerde rekeningen wordt voorgesteld na de financiële indicatoren.

December 2021 (duizend euro)	DEME		Vastgoedontwikkeling en Contracting		Holding		Totaal	
	100%	E/A	100%	E/A	100%	E/A	100%	E/A
Resultatenrekening								
Omzet	0	0	110.842	41.995	54.388	26.093	165.230	68.088
Resultaat - deel van de groep	0	0	21.666	7.410	9.009	4.269	30.675	11.679
Balans								
Vaste activa	0	0	116.931	51.299	237.229	89.248	354.160	140.547
Vlottende activa	0	0	432.575	185.269	174.423	82.449	606.998	267.718
Eigen vermogen	0	0	74.516	31.395	144.746	75.904	219.262	107.299
Langlopende verplichtingen	0	0	131.490	59.965	149.493	49.079	280.983	109.044
Kortlopende verplichtingen	0	0	343.500	145.208	117.413	46.714	460.913	191.922
Netto financiële schuld	0	0	132.161	63.991	153.006	44.189	285.167	108.180

De vaste en vlottende activa van de polen Vastgoedontwikkeling en Contracting bestaan voornamelijk uit de vennootschappen Gravity SA : 52.839 duizend euro (a rato van 100%), Wooden SA : 44.641 duizend euro (a rato van 100%), M1 SA : 43.883 duizend euro (a rato van 100%), The Roots Office SàRL : 31.624 duizend euro (a rato van 100%), Erasmus Gardens SA : 31.441 duizend euro (a rato van 100%), BPI-Revive Matejki Sp. z o.o. : 27.993 duizend euro (a rato van 100%), Grand Poste SA : 24.239 duizend euro (a rato van 100%), Debrouckère Land SA : 23.469 duizend euro (a rato van 100%), Bavière Development SA : 19.883 duizend euro (a rato van 100%), Goodways SA : 19.681 duizend euro (a rato van 100%), MG Immo SPRL : 16.726 duizend euro (a rato van 100%), Pré de la Perche Construction SA : 15.853 duizend euro (a rato van 100%), Debrouckère Office SA : 15.387 duizend euro (a rato van 100%), Key West SA : 13.161 duizend euro (a rato van 100%), Arlon 53 SA : 12.924 duizend euro (a rato van 100%) en Victor Estate SA : 10.973 duizend euro (a rato van 100%).

Voor de pool Holding heeft de netto financiële schuld betrekking op de concessievennootschappen PPP Schulen à Eupen : 70.619 duizend euro (a rato van 100%) en de vennootschappen Rent-A-Port NV : 44.029 duizend euro (a rato van 100%) en Green Offshore NV : 8.073 duizend euro (a rato van 100%).

December 2020 (duizend euro)	DEME		Vastgoedontwikkeling en Contracting		Holding		Totaal	
	100%	E/A	100%	E/A	100%	E/A	100%	E/A
Resultatenrekening								
Omzet	0	0	181.215	69.117	77.089	37.294	258.304	106.411
Resultaat - deel van de groep	0	0	16.572	6.600	14.116	6.588	30.688	13.188
Balans								
Vaste activa	3.324.251	475.653	134.735	45.940	216.200	78.176	3.675.186	599.769
Vlottende activa	888.981	179.570	382.495	144.272	181.131	85.861	1.452.607	409.703
Eigen vermogen	710.951	99.985	87.995	39.469	111.291	59.343	910.237	198.797
Langlopende verplichtingen	3.052.761	449.887	205.774	73.765	168.935	57.812	3.427.470	581.464
Kortlopende verplichtingen	449.520	105.351	223.461	76.978	117.105	46.882	790.086	229.211
Netto financiële schuld	2.582.286	366.927	153.776	52.919	198.573	66.250	2.934.635	486.096

In de pool DEME betreffen de vaste activa voornamelijk de vennootschappen C-Power NV : 720.043 duizend euro (a rato van 100%), SeaMade : 1.233.494 duizend euro (a rato van 100%) en Rentel : 885.795 duizend euro (a rato van 100%). De bijdrage van deze vennootschappen aan de gecondenseerde netto financiële schuld bedraagt respectievelijk 443.550 duizend euro (a rato van 100%), 1.008.619 duizend euro (a rato van 100%) en 728.742 duizend euro (a rato van 100%). De bijdrage van deze ondernemingen aan het gecondenseerde nettoresultaat bedraagt respectievelijk 23.150 duizend euro (a rato van 100%), 44.602 duizend euro (a rato van 100%) en 61.017 duizend euro (a rato van 100%).

De vaste en vlottende activa van de polen Vastgoedontwikkeling en Contracting bestaan voornamelijk uit de vennootschappen M1 SA : 43.866 duizend euro (a rato van 100%), Gravity SA : 27.027 duizend euro (a rato van 100%), Debrouckère Land SA : 25.740 duizend euro (a rato van 100%), Erasmus Gardens SA : 24.866 duizend euro (a rato van 100%), Grand Poste SA : 24.239 duizend euro (a rato van 100%), Wooden SA : 23.458 duizend euro (a rato van 100%), Pré de la Perche Construction SA : 22.663 duizend euro (a rato van 100%), Goodways SA : 19.136 duizend euro (a rato van 100%), Debrouckère Office SA : 16.249 duizend euro (a rato van 100%), Ernest 11 SA : 12.038 duizend euro (a rato van 100%), Key West SA : 11.029 duizend euro (a rato van 100%), Victor Estate SA : 10.976 duizend euro (a rato van 100%), Les 2 Princes Development SA : 10.464 duizend euro (a rato van 100%), Bavière Development SA : 10.249 duizend euro (a rato van 100%) en Arlon 53 SA : 10.314 duizend euro (a rato van 100%).

Voor de pool Holding heeft de netto financiële schuld betrekking op de concessievennootschappen PPP Schulen à Eupen : 73.652 duizend euro (a rato van 100%) ainsi qu'aux sociétés Rent-A-Port NV : 81.600 duizend euro (a rato van 100%) en Green Offshore NV : 13.875 duizend euro (a rato van 100%).

De afstemming tussen het evenredig aandeel van de groep CFE in het statutaire eigen vermogen van deze vennootschappen en de boekwaarde van de deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast, wordt samengevat in onderstaande tabel:

December 2021 (duizend euro, als evenredig aandeel van CFE)	DEME	Vastgoedontwikkeling en Contracting	Holding	Totaal
Nettoactiva van partners vóór reconciliatieposten	0	31.395	75.904	107.299
Afstemmingselementen	0	8.532	(20.983)	(12.451)
Negatieve deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	0	8.570	0	8.570
Boekwaarde van de participatie van CFE	0	48.497	54.922	103.418

December 2020 (duizend euro, als evenredig aandeel van CFE)	DEME	Vastgoedontwikkeling en Contracting	Holding	Totaal
Nettoactiva van partners vóór reconciliatieposten	99.985	39.469	59.343	198.797
Afstemmingselementen	10.283	6.554	(20.810)	(3.973)
Negatieve deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	5.933	3.338	0	9.271
Boekwaarde van de participatie van CFE	116.201	49.361	38.533	204.095

De opgenomen afstemmingselementen voor de segmenten DEME, Vastgoedontwikkeling en Contracting betreffen in hoofdzaak de erkenning van de inkomsten in overeenstemming met de boekhoudregels van de groep en de eliminaties binnen de groep.

De deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast zijn ondernemingen waarvoor groep CFE meent een verplichting te hebben om deze vennootschappen en hun projecten te ondersteunen.

15. OVERIGE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De overige financiële vaste activa bedragen 79.313 duizend euro per 31 december 2021, een daling tegenover december 2020 (89.196 duizend euro). Ze omvatten per 31 december 2021 uitsluitend leningen toegekend aan deelnemingen waarop de vermogensmutatiemethode is toegepast (2020: 81.811 duizend euro).

De stijging in 2020 van het bedrag van deze langlopende financiële vorderingen had voornamelijk betrekking op de financieringsactiviteiten van de concessiebedrijven van de windparken van de pool DEME en de projectvennootschappen van de pool vastgoedontwikkeling. De daling in 2021 van het bedrag van deze financiële vorderingen wordt voornamelijk verklaard door:

- de overdrachten naar andere activacategorieën (*), die voornamelijk verband houden met de afzonderlijke voorstelling op de balans van de overige financiële vaste activa aangehouden voor verkoop volgens de norm IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Bijgevolg omvatten zij de overige financiële vaste activa van DEME die geclassificeerd zijn als vaste activa aangehouden voor verkoop per 31 december 2021 voor een bedrag van 33.450 duizend euro (2020: 32.813 duizend euro). Deze daling wordt gedeeltelijk gecompenseerd door :
- de door BPI Real Estate Poland Sp. z o.o. toegekende leningen voor het stadsproject Matejki in Poznan. Nadat BPI recentelijk 50 % van haar aandelen in het project heeft afgestaan, wordt de vennootschap nu volgens de vermogensmutatiemethode geïntegreerd ; en
- de toekenningen en terugbetalingen van leningen aan de projectvennootschappen van de pool vastgoedontwikkeling en aan de concessievennootschappen van de windparken bij DEME.

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Saldo aan het einde van het vorige boekjaar	89.196	83.913
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	14.130	10.757
Verhogingen	19.534	16.276
Verminderingen	(9.572)	(19.825)
Overdracht naar andere activacategorieën (*)	(33.957)	(1.732)
Waardeverminderingen/tegenboeking waardeverminderingen	(14)	0
Netto wisselkoersverschillen	(4)	(193)
Saldo op het einde van het boekjaar	79.313	89.196

16. BOUWCONTRACTEN

Het bedrag van de opgelopen kosten verhoogd met de geboekte winsten en verminderd met de geboekte verliezen, alsook de tussentijdse facturatie wordt werf per werf bepaald. Het nettobedrag verschuldigd door klanten of verschuldigd aan klanten wordt contract per contract bepaald door het verschil tussen deze twee posities.

Zoals beschreven in paragrafen (L) en (U) van het deel betreffende de belangrijke boekhoudprincipes, worden de kosten en opbrengsten van de bouwcontracten respectievelijk geboekt als lasten en als opbrengsten afhankelijk van de vorderingsgraad van de activiteit van het contract op de datum van afsluiting (methode van het voltooiingspercentage). De voltooiingsgraad van de activiteit wordt berekend volgens de 'cost to cost' methode. Een verwacht verlies op het bouwcontract wordt onmiddellijk als last geboekt. We verwijzen naar toelichting 22 *Andere voorzieningen dan pensioenverplichtingen en personeelsbeloningen*.

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Gegevens uit de balans		
Ontvangen en betaalde voorschotten	(6.080)	(65.034)
Onderhanden projecten van derden - activa	114.660	343.236
Onderhanden projecten van derden - verplichtingen	(66.210)	(210.503)
Onderhanden projecten van derden - netto bedrag	48.450	132.733
Gecumuleerde geboekte winsten en verliezen uit onderhanden werken :		
Gecumuleerde kosten met toename van de geboekte winsten en afname van de geboekte verliezen	2.422.140	6.637.364
Verminderd met de tussentijdse facturatie	(2.373.690)	(6.504.631)
Onderhanden projecten van derden - netto bedrag	48.450	132.733

Per 31 december 2020 bedroeg de bijdrage van DEME 94.949 duizend euro. Per 31 december 2021 bedraagt het netto deel van de lopende bouwcontracten voor de beëindigde activiteiten 145.590 duizend euro.

Het positieve verschil uit de gecumuleerde kosten en de geboekte winsten en verliezen op de tussentijdse facturatie omvatten het nog niet gefactureerde deel van de contracten weergegeven in de rubriek 'handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen' van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie en het positieve verschil met betrekking tot de onderhanden werken opgenomen in de rubriek 'overige vlottende activa uit operationele activiteiten'.

Het positieve verschil tussen de tussentijdse facturatie en de gecumuleerde kosten en de geboekte winsten en verliezen omvatten het nog niet gefactureerde deel van de contractkosten weergegeven in de rubriek 'handelsschulden en overige schulden' van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie en het positieve verschil met betrekking tot de onderhanden werken opgenomen in de rubriek 'overige kortlopende verplichtingen uit operationele activiteiten'.

De voorschotten zijn de bedragen ontvangen door de ondernemer voordat de werken worden uitgevoerd. We verwijzen naar toelichting 18 *Handelsvorderingen, handelsschulden en overige vorderingen en schulden uit operationele activiteiten*.

De resterende prestatieverplichtingen, d.w.z. de te behalen omzet, in de volgende jaren voor de projecten die per 31 december 2021 in uitvoering zijn, bedragen 1.143 miljoen euro, waarvan 398 miljoen euro in 2022 uitgevoerd zouden moeten worden.

17. VOORRADEN

Per 31 december 2021 bedragen de voorraden 160.381 duizend euro (2020 : 184.565 duizend euro), als volgt samengesteld:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Grond- en hulpstoffen	9.600	18.071
Waardeverminderingen op voorraad grond- en hulpstoffen	(29)	(17)
Eindproducten en onroerende goederen bestemd voor verkoop	152.102	167.337
Waardeverminderingen op voorraad eindproducten en onroerende goederen bestemd voor verkoop	(1.292)	(826)
Voorraden	160.381	184.565

De daling van de eindproducten en onroerende goederen bestemd voor verkoop ((15.235) duizend euro) is vooral het gevolg van een perimeterect van de verkoop van 50 % van de aandelen van BPI Real Estate Poland Sp. z o.o. in de stedelijke projectvennootschap Matejki in Poznan in Polen, gecompenseerd door de verwerving door de pool Vastgoedontwikkeling van te ontwikkelen terreinen, voornamelijk in Polen.

Per 31 december 2021 bedragen de aan DEME toe te schrijven voorraden met betrekking tot grond- en hulpstoffen en opgenomen in de activa aangehouden voor verkoop 12.168 duizend euro (2020 : 10.456 duizend euro).

18. EVOLUTIE VAN DE HANDELSVORDERINGEN, HANDELSCHULDEN EN OVERIGE VORDERINGEN EN SCHULDEN UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Handelsvorderingen	208.496	526.696
Min: provisie voor dubieuze debiteuren	(19.044)	(64.609)
Netto handelsvorderingen	189.452	462.087
Overige vorderingen uit operationele activiteiten	91.804	405.674
Totaal geconsolideerd	281.256	867.761
Overige vlottende activa uit operationele activiteiten	85.555	57.454
Overige vlottende activa uit niet-operationele activiteiten	2.416	21.731
Handelsschulden en overige schulden	277.009	1.178.012
Overige kortlopende verplichtingen uit operationele activiteiten	141.723	192.424
Overige kortlopende verplichtingen uit niet-operationele activiteiten	78.376	244.511
Totaal geconsolideerd	497.108	1.614.947
Netto saldo van de handelsvorderingen en schulden	(127.881)	(668.001)

Per 31 december 2021 bedraagt de nettopositie van de handels- en operationele vorderingen en schulden, toe te schrijven aan DEME en hergeclassificeerd als activa aangehouden voor verkoop en verbonden verplichtingen (486.303) duizend euro (2020 : (535.584) duizend euro).

Wij verwijzen naar toelichting 25 voor de analyse van het kredietrisico en tegenpartijrisico. De handelsvorderingen van dochterondernemingen die in toelichting 16 - *Bouwcontracten* werden beschouwd, bedragen 152.371 duizend euro.

Per 31 december 2020 was de bijdrage van DEME in de handelsvorderingen van de in toelichting 16 *Bouwcontracten* beschouwde entiteiten 270.623 duizend euro tegenover 332.842 duizend euro per 31 december 2021.

19. GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Deposito's op korte termijn	13.596	15.965
Bank- en kasmiddelen	129.991	743.730
Geldmiddelen en kasequivalenten	143.587	759.695

De bankdeposito's op korte termijn betreffen beleggingen bij financiële instellingen met een oorspronkelijke looptijd van minder dan 3 maanden. De variabele vergoeding van deze beleggingen zijn voornamelijk gekoppeld aan de Euribor of de Eonia met een floor op 0 %.

Per 31 december 2021 bedragen de aan DEME toe te schrijven geldmiddelen en kasequivalenten, opgenomen in de activa aangehouden met het oog op verkoop, 528.632 duizend euro (2020 : 621.937 duizend euro).

20. KAPITAALSUBSIDIES

De groep CFE heeft geen belangrijke kapitaalsubsidies ontvangen in 2021.

21. PERSONEELSBELONINGEN

De groep CFE draagt bij tot pensioenplannen en brugpensioenplannen in verschillende landen waar de groep actief is. Deze voordelen worden verwerkt in overeenstemming met IAS 19 en worden beschouwd als 'post-employment' en 'long-term benefit plans'.

Per 31 december 2021 bedraagt de netto verplichting van de groep CFE voor de voordelen 'post employment' voor pensioenen en brugpensioenen 11.916 duizend euro (2020: 76.686 duizend euro). Deze bedragen zijn opgenomen in de rubriek 'Pensioenverplichtingen en personeelsbeloningen'. Deze rubriek omvat eveneens een provisie van 154 duizend euro voor overige personeelsbeloningen (2020: 2.950 duizend euro) voornamelijk uitgegeven door de groep DEME in 2020.

BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN TOEGEZEGDE VOORDEELPLANNEN VAN DE GROEP CFE

De toegezegde voordeelplannen kunnen opgesplitst worden in regelingen met vaste bijdragen en regelingen met vaste prestaties.

REGELINGEN MET VASTE BIJDAGEN

De pensioenplannen met vaste bijdragen zijn plannen volgens dewelke de onderneming de bijdragen – zoals bepaald in het overeengekomen plan – betaalt aan een vennootschap of aan een apart fonds. Eenmaal deze bijdragen vereffend zijn, is er geen bijkomende verplichting voor de onderneming.

REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES

Alle regelingen die geen regelingen met vaste bijdragen zijn, worden verondersteld regelingen met vaste prestaties te zijn. Deze plannen zijn ofwel extern gefinancierd door pensioenfondsen of verzekeringsinstellingen ('gefinancierde plannen'), ofwel binnen de groep CFE gefinancierd ('niet gefinancierde plannen'). Er wordt een jaarlijkse actuariële evaluatie gemaakt door een onafhankelijke actuaar voor de belangrijkste pensioenregelingen.

De toegezegde voordeelplannen van de groep CFE kennen aan haar personeelsleden een voordeel toe in geval van pensionering alsook in geval van overlijden. Alle plannen van de voortgezette activiteiten worden extern gefinancierd door een verzekeringsmaatschappij die geen banden heeft met de groep CFE. De verplichtingen in hoofde van vaste prestaties voor de voortgezette activiteiten zijn uitsluitend in België.

De toegezegde voordeelplannen in België zijn van het type 'Tak 21' hetgeen inhoudt dat de verzekeraar een minimum rendement op de betaalde bijdragen moet garanderen.

Al deze plannen zijn conform aan het lokaal gereguleerd kader en voldoen aan de minimale vereisten inzake financiering.

Het merendeel van de toegezegde voordeelplannen van de groep CFE zijn van het type 'met vaste prestaties'.

BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN DE REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES

BELGISCHE PENSIOENPLANNEN VAN HET TYPE "TAK 21"

Sommige personeelsleden genieten van een regeling met vaste bijdragen die door een verzekeringsmaatschappij van 'Tak 21' wordt gefinancierd. De Belgische wetgeving vereist dat een werkgever op de regelingen met vaste bijdragen een minimuminterest van 3,25 % garandeert op zijn eigen bijdragen aan de plannen en van 3,75 % op de bijdragen van de begunstigten gestort voor 1 januari 2016 en een minimuminterest van 1,75 % op de bijdragen gestort sinds 1 januari 2016. Gezien de wijziging van de wetgeving eind 2015 werden deze pensioenregelingen in de boekhouding opgenomen als pensioenregelingen met vaste prestaties.

De arbeiders van de bouwsector genieten van een pensioenregeling met vaste bijdragen die gefinancierd wordt door het multi-werkgever pensioenfonds 'fbz-fse Constructiv'. Dit pensioenplan is ook onderworpen aan de hierboven genoemde Belgische wetgeving aangaande het gewaarborgd minimumrendement.

INFORMATIE MET BETREKKING TOT DE RISICO'S VAN DE REGELINGEN VAN VASTE PRESTATIES

Bij stelsels met vaste prestaties draagt over het algemeen de werkgever het actuariële risico, zoals het risico inherent aan renteschommelingen, aan de evolutie van de salarissen alsook het risico verbonden aan de evolutie van het inflatiepercentage. De mogelijke impact van de evolutie van deze risico's is toegelicht in de gevoeligheidsanalyse hieronder.

Het risico verbonden aan de spreiding in de tijd van de prestaties is beperkt in die zin dat de meerderheid van de plannen in de uitbetaling van een kapitaal voorziet. De optie van een jaarlijkse uitkering werd toch voorzien. In dit geval is de jaarlijkse uitkering in handen van een verzekeringsinstelling die het kapitaal omzet naar jaarlijkse annuïteiten. Het overlijdensrisico tijdens de actieve loopbaan is eveneens verzekerd bij een verzekeringsinstantie. Het risico op insolventie van de verzekeringsinstelling kan als onbestaand worden beschouwd.

INFORMATIE MET BETREKKING TOT HET BEHEER VAN DE REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES

De administratie en het beheer van de verzekeringen zijn toevertrouwd aan de verzekeringsinstelling. CFE verzekert de naleving door de verzekeringsmaatschappijen van de gerelateerde pensioenwetgeving.

INFORMATIE MET BETREKKING TOT DE ACTIVA VAN DE REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES

De activa van de plannen geïnvesteerd bij een verzekeringsinstelling zijn niet onderhevig aan marktbevingen. De reële waarde van de verzekeringscontracten komt overeen met de geactiveerde waarde van de betaalde bijdragen rekening houdend met het contractueel rendement overeengekomen met de verzekeringsmaatschappij (België).

De activa van de plannen bevatten geen financiële instrumenten van de groep CFE, noch enig gebouw dat gebruikt wordt door de groep CFE.

SCHULDEN MET BETREKKING TOT REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES EN BRUGPENSIOEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Nettovorderingen (-verplichtingen) uit hoofde van gefinancierde te bereiken doel plannen	(11.762)	(73.362)
Contante waarde van volledig of gedeeltelijk gefinancierde verplichtingen	(69.997)	(323.083)
Reële waarde van fondsbeleggingen	58.235	249.721
Op de balans voorziene verplichtingen	(11.762)	(73.362)
Verplichtingen	(11.762)	(73.362)
Activa	0	0

VARIATIES VAN DE VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES EN BRUGPENSIOEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Saldo op 1 januari	(73.362)	(67.319)
Nettolasten opgenomen in de resultatenrekening	(18.500)	(17.321)
Nettolasten opgenomen in overige elementen van het totaalresultaat	(276)	(6.239)
Bijdragen van werkgever	18.069	17.379
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0
Overige bewegingen	94	138
Overdrachten naar verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop	62.213	0
Saldo op 31 december	(11.762)	(73.362)

De rubriek 'Overdrachten naar de verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop' heeft uitsluitend betrekking op de verplichtingen uit hoofde van DEME die worden voorgesteld als 'verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop' per eind december 2021.

NETTOLASTEN OPGENOMEN IN DE RESULTATENREKENING MET BETREKKING TOT REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES EN BRUGPENSIOEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Nettolasten opgenomen in de resultatenrekening	(4.256)	(4.219)
Kosten van geleverde diensten	(4.218)	(4.041)
Rentekosten	(281)	(447)
Rendement op fondsbeleggingen (-)	238	379
Niet-opgenomen kosten van ontvangen diensten	5	(110)

De nettolasten opgenomen in de resultatenrekening met betrekking tot regelingen met vaste prestaties en brugpensioen van DEME bedragen 14.243 duizend euro (2020: 13.102 duizend euro).

NETTOLASTEN OPGENOMEN IN DE OVERIGE ELEMENTEN VAN HET TOTAALRESULTAAT MET BETREKKING TOT REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES EN BRUGPENSIOEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Nettolasten opgenomen in overige elementen van het totaalresultaat	(276)	(6.239)
Actuariële verschillen	7.550	(10.440)
Rendement op fondsbeleggingen, uitgezonderd bedragen in renteopbrengsten	(4.784)	4.184
Wisselkoerseffecten	(3.042)	17

BEWEGINGEN IN DE VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES EN BRUGPENSIOEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Saldo op 1 januari	(323.083)	(310.971)
Kosten van geleverde diensten	(18.134)	(16.814)
Rentekosten	(1.504)	(2.055)
Bijdragen van werkgever	(794)	(906)
Betalingen aan begunstigden (-)	19.660	15.631
Opgenomen actuariële (winsten) verliezen, netto	4.415	(10.549)
<i>Actuariële (winsten) verliezen die ontstaan uit demografische veronderstellingen</i>	<i>(7.270)</i>	<i>0</i>
<i>Actuariële (winsten) verliezen die ontstaan uit financiële assumpties</i>	<i>14.020</i>	<i>(5.601)</i>
<i>Ervarings(winsten)/verliezen</i>	<i>(2.335)</i>	<i>(4.948)</i>
Niet-opgenomen kosten van ontvangen diensten	0	0
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0
Afname door bedrijfsafplitsing	0	0
Wisselkoerseffecten	0	0
Overige bewegingen	249.443	2.581
Saldo op 31 december	(69.997)	(323.083)

De rubriek 'Overige bewegingen' heeft voornamelijk betrekking op verbintenissen van de beëindigde activiteiten, namelijk 246.857 duizend euro.

BEWEGINGEN IN DE FONDSBELEGGINGEN VAN DE REGELINGEN MET VASTE PRESTATIES EN BRUGPENSIOEN

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Saldo op 1 januari	249.721	243.652
Rendement op fondsbeleggingen, uitgezonderd bedragen in renteopbrengsten	(4.643)	4.184
Rendement op fondsbeleggingen	1.220	1.651
Bijdragen van werkgever	18.863	18.108
Betalingen aan begunstigden (-)	(19.660)	(15.631)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	0	0
Afname door bedrijfsafplitsing	0	0
Wisselkoerseffecten	0	0
Opnamen van Belgische pensionplannen met gewaarborgd minimum rendement	0	0
Overige bewegingen	(187.266)	(2.243)
Saldo op 31 december	58.235	249.721

De rubriek 'Overige bewegingen' heeft voornamelijk betrekking op afdekkingsactiva van de beëindigde activiteiten, namelijk 184.686 duizend euro.

VOORNAAMSTE ACTUARIËLE VERONDERSTELLINGEN OP AFSLUITINGSDATUM (IN GEWOGEN GEMIDDELDE)

	2021	2020
Disconteringsvoet op 31 december	0,89%	0,46%
Verwacht percentage van loonsverhogingen	3,29%	3,09%
Inflatie	1,90%	1,70%
Toegepaste sterftetabellen	MR/FR	MR/FR

OVERIGE VERONDERSTELLINGEN INZAKE PENSIOENREGELINGEN MET VASTE PRESTATIES

	2021	2020
Looptijd (in jaren)	13,50	13,29
Gemiddeld reëel rendement van de pensioenactiva	-2,40%	2,39%
Voorziene bijdragen te storten voor pensioenplannen in de loop van volgend boekjaar	4.264	17.133

De kenmerken van de regelingen met vaste prestaties hebben uitsluitend betrekking op de pensioenverbintenissen van de voortgezette activiteiten.

GEVOELIGHEIDSANALYSE (INVLOED OP HET BEDRAG VAN DE VERPLICHTINGEN)

	2021	2020
Disconteringsvoet		
Toename met 25 basispunten	-3,02%	-3,63%
Afname met 25 basispunten	3,15%	3,85%
Verwacht percentage van loonsverhogingen		
Toename met 25 basispunten	2,15%	1,96%
Afname met 25 basispunten	-2,03%	-1,86%

22. ANDERE VOORZIENINGEN DAN PENSIOENVERPLICHTINGEN EN PERSONEELS-BELONINGEN

Per 31 december 2021, bedragen deze voorzieningen 53.023 duizend euro, een daling met 4.379 duizend euro ten opzichte van eind 2020 (57.402 duizend euro).

(duizend euro)	Diensten na verkoop	Voorzieningen voor negatieve deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast	Overige risico's	Totaal
Saldo op het einde van het vorige boekjaar	15.387	9.272	32.743	57.402
Netto wisselkoersverschillen	(13)	0	(44)	(57)
Effect van wijzigingen in de consolidatiekring	(253)	0	3	(250)
Overdracht naar andere rubrieken (*)	0	(701)	(5.154)	(5.855)
Voorzieningen : toevoegingen	1.409	0	15.951	17.360
Voorzieningen : bestedingen	(2.060)	0	(13.517)	(15.577)
Voorzieningen : terugnemingen	0	0	0	0
Saldo op het einde van het boekjaar	14.470	8.571	29.982	53.023
waarvan kortlopende :	14.470	0	26.274	40.744
langlopende :	0	8.571	3.708	12.279

(*) De overdrachten naar andere rubrieken houden voornamelijk verband met de overdracht van verplichtingen met betrekking tot de activiteiten van DEME naar de verplichtingen verbonden aan vaste activa aangehouden voor verkoop volgens de norm IFRS 5 *Vaste activa aangehouden met het oog op verkoop en stopgezette bedrijfsactiviteiten*. Bijgevolg omvatten per 31 december 2021 de overdrachten in 2021 de voorzieningen van DEME geclassificeerd als verplichtingen verbonden aan vaste activa aangehouden voor verkoop voor een bedrag van 2.827 duizend euro (2020: 0 duizend euro). We verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

De voorziening voor diensten na verkoop daalt met 917 duizend euro en bedraagt 14.470 duizend euro eind 2021. De evolutie eind 2021 wordt voornamelijk verklaard door het nemen en/of terugnemen van voorzieningen in het kader van de tienjarige garanties.

De voorzieningen voor overige risico's dalen met 2.761 duizend euro en bedraagt 29.982 duizend euro eind 2021. Deze evolutie eind 2021 wordt verklaard door de overdracht van voorzieningen met betrekking tot de activiteiten van DEME naar de verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop.

De voorzieningen voor overige kortlopende risico's (26.274 duizend euro) omvatten:

- de voorzieningen voor lopende geschillen (5.406 duizend euro) alsook overige kortlopende risico's (9.888 duizend euro). Daar de onderhandelingen met de klanten nog lopen, kunnen we geen verdere informatie verstrekken over de toegepaste veronderstellingen en over het moment van de waarschijnlijke kasuitgaven ;
- de voorzieningen voor verliezen einde werf (10.955 duizend euro) worden in de boeken opgenomen wanneer de verwachte economische opbrengsten van deze contracten lager zijn dan de onvermijdelijke kosten welke voortvloeien uit de verplichtingen van deze contracten. De benutting van de verliezen einde werf houdt verband met de uitvoering van de betreffende contracten.

Als het aandeel van de groep CFE in de verliezen van deelnemingen waarop vermogensmutatiemethode is toegepast wordt toegepast hoger is dan de boekwaarde van de deelneming, wordt deze laatste tot nul teruggebracht. De verliezen boven dit bedrag worden niet geboekt, met uitzondering van het bedrag van de verbintenissen van de groep CFE tegenover deze entiteiten. Het bedrag van deze verbintenissen wordt geboekt in de langlopende voorzieningen aangezien de groep CFE meent dat ze een verplichting heeft om deze entiteiten en hun projecten te ondersteunen.

De overige langlopende risico's omvatten de voorzieningen voor risico's die niet rechtstreeks verband houden met de operationele cyclus van de lopende werken.

23. MOGELIJKE ACTIVA EN PASSIVA VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

Volgens de beschikbare informatie op de datum waarop de financiële staten zijn goedgekeurd door de raad van bestuur hebben we geen kennis van mogelijke activa en verplichtingen behalve dat mogelijke activa en verplichtingen gerelateerd aan bouwcontracten (bijvoorbeeld de eisen van de groep ten opzichte van de klanten of de eisen van de toeleveranciers) wat normaal is in de contractingsector en wordt behandeld door het bepalen van het resultaat van de werf bij de toepassing van de methode van het voltooiingspercentage.

CFE ziet er ook op toe dat de ondernemingen van de groep zich organiseren om de geldende wetten en reglementen na te leven, met inbegrip van de 'compliance-regels'.

24. NETTO FINANCIËLE SCHULD

ANALYSE VAN DE NETTO FINANCIËLE SCHULD ZOALS BEPAALD DOOR DE GROEP

(duizend euro)	2021			2020		
	Langlopende	Kortlopende	Totaal	Langlopende	Kortlopende	Totaal
Bankleningen en andere financiële schulden	53.172	45.682	98.854	751.194	212.264	963.458
Obligatieleningen	0	29.899	29.899	29.794	0	29.794
Opname van kredietlijnen	0	60.000	60.000	81.000	0	81.000
Leasingschulden	24.427	9.402	33.829	86.487	27.435	113.922
Totaal van de langlopende financiële schuld	77.599	144.983	222.582	948.475	239.699	1.188.174
Financiële schulden op korte termijn	0	34.000	34.000	0	172.950	172.950
Kasequivalenten	0	(13.596)	(13.596)	0	(15.965)	(15.965)
Geldmiddelen	0	(129.991)	(129.991)	0	(743.730)	(743.730)
Totaal van de kortlopende netto financiële schuld (of beschikbare middelen)	0	(109.587)	(109.587)	0	(586.745)	(586.745)
Totaal van de netto financiële schuld	77.599	35.396	112.995	948.475	(347.046)	601.429
Financiële derivaten - interestdekking	0	568	568	10.047	4.405	14.452

Bankleningen en andere financiële schulden (98.854 duizend euro) betreffen voornamelijk bankleningen op middellange termijn van de pool Vastgoedontwikkeling met betrekking tot de financiering van bepaalde projecten, door CFE NV en BPI NV uitgegeven handelspapier en de financiering van de nieuwe zetel van VMA.

De enige resterende obligatielening is op het niveau van BPI. Deze obligatielening werd uitgegeven op 19 december 2017 voor een bedrag van 30 miljoen euro. Ze genereert een rentepercentage van 3,75 % en is terugbetaalbaar op 19 december 2022.

De leasingschulden (33.829 duizend euro) hebben betrekking op contracten die voldoen aan de criteria van het toepassingsdomein van de norm IFRS 16 *Leaseovereenkomsten*.

De kortlopende financiële schulden bedragen 34.000 duizend euro eind december 2021 en hebben betrekking op de uitgifte van handelspapier op minder dan een jaar door CFE NV en BPI NV.

De sterke daling van de financiële schuld houdt voornamelijk verband met de herindeling van de financiële schulden en geldmiddelen van DEME naar respectievelijk verplichtingen in verband met activa aangehouden voor verkoop en activa aangehouden voor verkoop. We verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

TIJDSHEMA VAN DE FINANCIËLE SCHULDEN

(duizend euro)	Vervallen binnen het jaar	Vervallen tussen 1 en 2 jaar	Vervallen tussen 2 en 3 jaar	Vervallen tussen 3 en 5 jaar	Vervallen tussen 5 en 10 jaar	Vervallen na meer dan 10 jaar	Totaal
Bankleningen en andere financiële schulden	45.682	21.617	697	24.021	3.452	3.385	98.854
Obligatieleningen	29.899	0	0	0	0	0	29.899
Opname van kredietlijnen	60.000	0	0	0	0	0	60.000
Leasingschulden	9.402	5.588	4.774	6.220	6.633	1.212	33.829
Totaal van de langlopende financiële schuld	144.983	27.205	5.471	30.241	10.085	4.597	222.582
Financiële schulden op korte termijn	34.000	0	0	0	0	0	34.000
Kasequivalenten	(13.596)	0	0	0	0	0	(13.596)
Geldmiddelen	(129.991)	0	0	0	0	0	(129.991)
Totaal van de kortlopende netto financiële schuld (of beschikbare middelen)	(109.587)	0	0	0	0	0	(109.587)
Totaal van de netto financiële schuld	35.396	27.205	5.471	30.241	10.085	4.597	112.995

KASSTROMEN MET BETREKKING TOT FINANCIËLE SCHULDEN

(duizend euro)	Niet-contante bewegingen					2021
	2020	Kasstroom	Overdrachten	Overige wijzigingen	Totaal niet-contante bewegingen	
Langlopende financiële schulden						
Obligatieleningen	29.794	0	(29.899)	105	(29.794)	0
Overige langlopende financiële schulden	918.681	(192.156)	(577.970)	(70.956)	(648.926)	77.599
Kortlopende financiële schulden						
Obligatieleningen	0	0	29.899	0	29.899	29.899
Overige kortlopende financiële schulden	412.649	(34.146)	(343.340)	113.921	(229.419)	149.084
Totaal	1.361.124	(226.302)	(921.310)	43.070	(878.240)	256.582

Per 31 december 2021 bedragen de financiële schulden van de groep CFE 256.582 duizend euro, een daling met 1.104.542 duizend euro ten opzichte van 31 december 2020. Dit wordt voornamelijk verklaard door:

- de herclassering van de schulden met betrekking tot de beëindigde activiteiten naar verplichtingen verbonden aan activa aangehouden met het oog op verkoop (921.310 duizend euro) ;
- de kasstromen van het jaar (226.302) duizend euro waarvan (226.274) duizend euro met betrekking tot de beëindigde activiteiten en (28) duizend euro met betrekking tot de voortgezette activiteiten ; en
- de overige variaties, 43.070 duizend euro waarvan 36.617 duizend euro betrekking heeft op de beëindigde activiteiten en 6.453 duizend euro op de voortgezette activiteiten. Dit heeft voornamelijk betrekking op de stijging van de huurschulden (42.051 duizend euro waarvan 35.698 duizend euro betrekking heeft op de beëindigde activiteiten en 6.353 duizend euro op de voortgezette activiteiten).

KREDIETLIJNEN EN TERMIJNBANKLENINGEN

Per 31 december 2021 beschikt CFE NV over bevestigde langlopende bankkredietlijnen ten bedrage van 234 miljoen euro, waarvan 60 miljoen euro wordt gebruikt per 31 december 2021. Gelet op de aangekondigde splitsing van de groep zal in de loop van het eerste semester 2022 opnieuw over deze kredietlijnen worden onderhandeld. CFE NV kan ook handelspapier ten bedrage van 50 miljoen euro uitgeven. Deze financieringsbron wordt op 31 december 2021 volledig gebruikt.

Per 31 december 2021 beschikt BPI Real Estate Belgium NV over bevestigde langlopende bankkredietlijnen ten bedrage van 50 miljoen euro, die per 31 december 2021 niet worden gebruikt. BPI Real Estate Belgium NV heeft eveneens de mogelijkheid om handelspapier uit te geven ten bedrage van 40 miljoen euro. Deze financieringsbron wordt op 31 december 2021 gebruikt ten bedrage van 27,25 miljoen euro.

FINANCIËLE CONVENANTEN

De bilaterale kredieten zijn onderworpen aan specifieke convenanten die rekening houden met onder andere de schuldpositie en haar verhouding tot het eigen vermogen of de vaste activa, alsook met de gegenereerde cashflow.

Gelet op de aangekondigde splitsing van de groep, zullen de financieringen op het niveau van de groep CFE NV in de loop van het 1ste semester 2022 worden herzien.

De bestaande convenanten met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening van de groep CFE en met betrekking tot de statutaire jaarrekening van CFE NV worden per 31 december 2021 volledig nageleefd.

De convenanten worden eveneens nageleefd op basis van de pro forma geconsolideerde rekeningen (met DEME voorgesteld als voortgezette activiteiten). Wij verwijzen naar het beheerverslag voor de belangrijkste financiële indicatoren van de pro forma rekeningen.

De convenanten met betrekking tot de geconsolideerde stand-alone IFRS-rekeningen van BPI Real Estate Belgium worden eind december 2021 volledig nageleefd en worden hierna verder uiteengezet.

Naam van de ratio	Formule	Vereiste	December 2021	December 2020
BPI Real Estate Belgium SA, IFRS-geconsolideerde rekeningen – Stand Alone				
Minimum eigen vermogen	Eigen vermogen van de groep + Achtergestelde schulden	>70 M€	132,0	110,5
Solvabiliteitsratio	Netto financiële schuld / (Eigen vermogen + achtergestelde schulden)	<1,65	0,64	0,96

25. INFORMATIE BETREFFENDE HET BEHEER VAN DE FINANCIËLE RISICO'S

BEHEER VAN DE FINANCIËLE MIDDELEN

Eind 2021 bedragen de financiële middelen van de groep CFE een netto financiële schuld van 112.995 duizend euro (toelichting 24) en eigen vermogen van 1.956.026 duizend euro waarvan 1.822.195 duizend euro verband houdt met de beëindigde activiteiten en 133.831 duizend euro verband houdt met de voortgezette activiteiten. Bovendien beschikt CFE NV over bevestigde kredietlijnen (toelichting 24), terwijl CFE NV en BPI NV handelspapier kunnen uitschrijven. Het eigen vermogen van groep CFE bestaat uit kapitaal, uitgiftepremies, ingehouden winsten en minderheidsbelangen. De groep CFE beschikt noch over eigen aandelen, noch over converteerbare obligaties. Het geheel van het eigen vermogen is bestemd voor aan het financieren van operationele activiteiten voorzien in het maatschappelijk doel van de vennootschap.

RENTEVOETRISICO

Het beheer van het rentevoetrisico wordt binnen de groep op het niveau van de verschillende polen verzekerd.

De activiteiten van Contracting worden gekenmerkt door een overschot van geldmiddelen. Het beleid is grotendeels gecentraliseerd in het kader van de cash pooling.

Anderzijds gebruikt CFE NV ook afgeleide producten (IRS) om het renterisico van de opnames op haar bevestigde kredietlijnen in te dekken.

Effectieve gemiddelde rentevoet vóór effect van financiële derivaten									
Soort schulden	Vaste rentevoet			Variabele rentevoet			Totaal		
	Bedragen	Aandeel	Rentevoet	Bedragen	Aandeel	Rentevoet	Bedragen	Aandeel	Rentevoet
Bankleningen en andere financiële schulden	53.571	57,31%	1,42%	45.283	47,52%	1,82%	98.854	52,37%	1,60%
Obligatieleningen	29.899	31,99%	3,75%	0	0,00%	0,00%	29.899	15,84%	3,75%
Opname van kredietlijnen	10.000	10,70%	1,40%	50.000	52,48%	0,53%	60.000	31,79%	0,68%
Totaal	93.470	100%	2,16%	95.283	100%	1,15%	188.753	100%	1,65%

Effectieve gemiddelde rentevoet na effect van financiële derivaten												
Soort schulden	Vaste rentevoet			Variabele rentevoet			Variabele rentevoet + inflatie			Totaal		
	Bedragen	Aandeel	Rentevoet	Bedragen	Aandeel	Rentevoet	Bedragen	Aandeel	Rentevoet	Bedragen	Aandeel	Rentevoet
Bankleningen en andere financiële schulden	53.571	37,34%	1,42%	45.283	100,00%	1,82%	0	0,00%	0,00%	98.854	52,37%	1,60%
Obligatieleningen	29.899	20,84%	3,75%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	29.899	15,84%	3,75%
Opname van kredietlijnen	60.000	41,82%	1,40%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	60.000	31,79%	1,40%
Totaal	143.470	100%	1,89%	45.283	100%	1,82%	0	0,00%	0,00%	188.753	100%	1,88%

GEVOELIGHEID VAN HET RENTEVOETRISICO

De groep CFE wordt geconfronteerd met het risico van volatiliteit van de rentevoeten op zijn resultaat, gelet op:

- de kasstromen van financiële instrumenten tegen variabele koers na indekking;
- financiële instrumenten tegen vaste koers, erkend tegen reële waarde in de balans via het resultaat;
- derivaten die niet als indekking gekwalificeerd zijn.

Daarentegen wordt de wijziging in de reële waarde van derivaten als kasstroomindekking gekwalificeerd, niet in de winst-en-verliesrekening erkend, maar rechtstreeks in andere elementen van het totaalresultaat. Indien de waarde van het derivaat wordt hergebruikt, wordt de impact in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

De volgende analyse veronderstelt dat het bedrag van financiële schulden en derivaten op 31 december 2021 constant blijft gedurende een jaar.

Een wijziging van de rentevoeten met 50 basispunten op afsluitingsdatum zou bijgevolg een stijging of een vermindering van het eigen vermogen en het resultaat gekend hebben ter hoogte van de hieronder aangegeven bedragen. Met het oog op deze analyse, werden de andere variabelen verondersteld constant te blijven.

(duizend euro)	31-12-2021				
	Resultaat		Eigen vermogen		
	Impact van sensibeleitsberekening +50bp	Impact van sensibeleitsberekening -50bp	Impact van sensibeleitsberekening +50bp	Impact van sensibeleitsberekening -50bp	
Langlopende schulden (+ vervallend binnen het jaar) aan variabele renten na boekhoudkundige indekking	1.113	(1.113)			
Netto financiële schuld (korte termijn) (*)	170	(170)			
Derivaten boekhoudkundig niet gekwalificeerd als indekking					
Als indekking gekwalificeerde derivaten (kasstroom zeker of hoogstwaarschijnlijk)			329	(265)	

(*) exclusief beschikbare middelen

BESCHRIJVING VAN DE KASSTROOMINDEKKINGSOPERATIES

Op afsluitingsdatum hebben de als kasstroomindekking gekwalificeerde instrumenten van CFE NV de volgende kenmerken:

31-12-2021							
(duizend euro)	< 1 jaar	Tussen 1 en 2 jaar	Tussen 2 en 5 jaar	> 5 jaar	Onderliggende	Reële waarde activa	Reële waarde passiva
Renteswap variabele rentevoet ontvangen en vaste rentevoet betaald							
Rentevoet opties (cap, collar)							
Rentevoetderivaten: indekking van hoogstwaarschijnlijk verwachte kastromen							0
Renteswap variabele rentevoet ontvangen en vaste rentevoet betaald	50.000	0	0	0	50.000	0	(568)
Rentevoet opties (cap, collar)							
Rentevoetderivaten: indekking van zekere kastromen	50.000	0	0	0	50.000	0	(568)

31-12-2020							
(duizend euro)	< 1 jaar	Tussen 1 en 2 jaar	Tussen 2 en 5 jaar	> 5 jaar	Onderliggende	Reële waarde activa	Reële waarde passiva
Renteswap variabele rentevoet ontvangen en vaste rentevoet betaald							
Rentevoet opties (cap, collar)							
Rentevoetderivaten: indekking van hoogstwaarschijnlijk verwachte kastromen							0
Renteswap variabele rentevoet ontvangen en vaste rentevoet betaald	194.551	181.045	367.949	115.536	859.081	0	(14.452)
Rentevoet opties (cap, collar)							
Rentevoetderivaten: indekking van zekere kastromen	194.551	181.045	367.949	115.536	859.081	0	(14.452)

VALUTARISICO

SOORTEN RISICO'S WAARAAN DE GROEP WORDT BLOOTGESTELD

De groep CFE en haar dochterondernemingen dekken de valutarisico's in voor de activiteiten van Contracting in Polen.

VERDELING VAN DE FINANCIËLE SCHULDEN OP LANGE TERMIJN PER VALUTA

Het bedrag van de schulden (buiten leasingverplichtingen die voor het grootste deel in euro zijn) per valuta is:

(duizend euro)	2021	2020
Euro	188.753	1.074.252
US dollar	0	0
Overige valuta	0	0
Totale langlopende financiële verplichtingen	188.753	1.074.252

Per 31 december 2020 bedroegen de uitstaande schulden (exclusief lease verplichtingen) in verband met de beëindigde activiteiten en de voortgezette activiteiten respectievelijk 887.702 en 186.550 duizend euro.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde en de onderliggende waarde weer van de financiële wisselkoersinstrumenten (forward verkoop / aankoop contracten) (+ : activa / - : passiva):

31-12-2021	PLN - Poolse zloty	
(duizend euro)	Onderliggende	Reële waarde
Termijnaankopen	0	0
Termijnverkoop	67.667	(874)

De variatie in de reële waarde van de wisselkoersinstrumenten wordt als 'bouwkosten' beschouwd. Deze variatie wordt als een operationeel resultaat voorgesteld.

De groep CFE wordt aan valutarisico's op haar resultaat blootgesteld.

De volgende analyse wordt uitgevoerd door te veronderstellen dat het bedrag van de financiële activa en passiva en de derivaten op 31 december 2021 constant blijven gedurende het jaar.

Een variatie van 5 % van de wisselkoersen (appreciatie van de euro) op afsluitingsdatum zou een stijging of een vermindering van het eigen vermogen en resultaat op het niveau van de hieronder aangegeven bedragen voor gevolg hebben gehad. Met het oog op deze analyse, werden de andere variabelen verondersteld constant te blijven.

(duizend euro)	31-12-2021	
	Resultaat	
	Impact van de sensitiviteitsberekening - verhoging EUR 5%	Impact van de sensitiviteitsberekening - vermindering EUR 5%
Langlopende schulden (+ vervallend binnen het jaar) met variabele renten na boekhoudkundige indekking	5.306	(4.800)
Netto financiële schuld op korte termijn	(1.461)	1.321
Werkkapitaal	96	(87)

RISICO VERBONDEN AAN GRONDSTOFFEN

Grond- en hulpstoffen opgenomen in de werken, vormen een belangrijk element van de kostprijs.

Hoewel bepaalde contracten prijsherzieningsformules bevatten, blijft het risico van prijsfluctuaties van grondstoffen groot.

KREDIET- EN TEGENPARTIJRISICO

De groep CFE is blootgesteld aan kredietrisico in geval van in gebreke blijven van zijn klanten. De groep wordt aan het tegenpartijrisico blootgesteld in het kader van de belegging van zijn beschikbare middelen, de intekening in verhandelbare vorderingen, financiële activa en derivaten.

Voorts heeft de groep CFE procedures opgesteld om de concentratie van het kredietrisico te vermijden en te beperken.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De groep heeft een systeem met beleggingslimieten ingevoerd om haar tegenpartijrisico te beheren. Dit systeem bepaalt maximale risicolijnen per tegenpartijen gedefinieerd in functie van hun kredietnotaties zoals gepubliceerd door Standard & Poor's en Moody's. Deze limieten worden regelmatig opgevolgd en bijgewerkt.

KLANTEN

De groep heeft procedures opgesteld teneinde het risico van haar klantenvorderingen te beperken. Merk op dat een niet te verwaarlozen deel van de geconsolideerde omzet met openbare of semi-openbare klanten wordt gerealiseerd. Verder is de groep CFE van mening dat de concentratie van het tegenpartijrisico voor klanten wordt beperkt door het grote aantal klanten.

Om het courante risico in te dijken, volgt de groep CFE regelmatig de uitstaande klantenbedragen op en stelt ze haar positie ten opzichte daarvan bij.

De analyse van de betalingsachterstand eind 2021 en eind 2020 is als volgt:

Situatie per 31 december 2021 (duizend euro)	Op het einde van de periode	Niet vervallen	< 3 maanden	< 1 jaar	> 1 jaar
Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	303.803	226.565	28.072	20.089	29.077
Totaal bruto	303.803	226.565	28.072	20.089	29.077
Voorzieningen - Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	(22.547)	(117)	0	(4.800)	(17.630)
Totaal voorzieningen	(22.547)	(117)	0	(4.800)	(17.630)
Totaal nettobedragen	281.256	226.448	28.072	15.289	11.447

Situatie per 31 december 2020 (duizend euro)	Op het einde van de periode	Niet vervallen	< 3 maanden	< 1 jaar	> 1 jaar
Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	934.586	715.672	56.177	30.445	132.698
Totaal bruto	934.586	715.672	56.177	30.445	132.698
Voorzieningen - Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	(66.825)	0	0	0	(66.825)
Totaal voorzieningen	(66.825)	0	0	0	(66.825)
Totaal nettobedragen	867.761	715.672	56.177	30.445	65.873

De waardeverminderingen op handelsvorderingen en op overige bedrijfsvorderingen tonen de volgende evolutie:

(duizend euro)	2021	2020
Gecumuleerde waardeverminderingen - beginsaldo	(66.825)	(70.813)
Wijziging van de consolidatiekring	39.360	0
Waardeverminderingen / tegenboekings waardeverminderingen tijdens het boekjaar	(8.517)	4.153
Wisselkoersverschillen en overdrachten naar andere activacategorieën	13.435	(165)
Gecumuleerde waardeverminderingen - eindsaldo	(22.547)	(66.825)

De in de loop van het jaar teruggenomen en opgenomen waardeverminderingen bedragen (8.517) duizend euro (2020: 4.153 duizend euro) waarvan (5.332) duizend euro met betrekking tot de voortgezette activiteiten (2020: 301 duizend euro) en (3.185) duizend euro met betrekking tot de beëindigde activiteiten (2020: 3.852 duizend euro).

De rubriek 'wisselkoersverschillen en overdrachten naar andere activacategorieën' hebben voornamelijk betrekking op de herclassering van de vorderingen van DEME naar de rubriek activa aangehouden voor verkoop (18.423 duizend euro).

De rubriek 'wijziging van de consolidatiekring' heeft uitsluitend betrekking op het niet langer opnemen van de waardeverminderingen (en bijbehorende vorderingen) van CFE Tchad na de verkoop van alle aandelen.

LIQUIDITEITSRISICO

CFE NV en BPI NV beschikken over bilaterale kredietlijnen die hen in staat stellen het liquiditeitsrisico beduidend te beperken. In het kader van de partiële splitsing van de groep CFE zal in de loop van het eerste semester 2022 opnieuw worden onderhandeld over de kredietlijnen van CFE NV.

BOEKWAARDE EN REËLE WAARDE PER BOEKHOUDCATEGORIE

31 december 2021 (duizend euro)	FAVGRW / FVGRW (3) - Afgeleide instrumenten niet gekwalficeerd als indekking	FAVGRW / FVGRW (3) - Afgeleide instrumenten gekwalficeerd als indekking	Activa/ verplichtingen aan afgeschreven kost	Totale boekwaarde	Bepaling van de reële waarde per niveau	Reële waarde van de categorie
Financiële vaste activa	0	0	79.313	79.313		79.313
Deelnemingen (1)	0	0	0	0	Niveau 2	0
Financiële leningen en vorderingen (1)	0	0	79.313	79.313	Niveau 2	79.313
Rentevoetderivaten	0	0	0	0	Niveau 2	0
Financiële vlottende activa	0	874	424.843	425.717		425.717
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	0	0	281.256	281.256	Niveau 2	281.256
Rentevoetderivaten	0	874	0	874	Niveau 2	874
Kasequivalenten (2)	0	0	13.596	13.596	Niveau 1	13.596
Beschikbare middelen (2)	0	0	129.991	129.991	Niveau 1	129.991
Totaal activa	0	874	504.156	505.030		505.030
Langlopende financiële verplichtingen	0	0	77.599	77.599		77.599
Obligatielening	0	0	0	0	Niveau 1	0
Financiële schulden	0	0	77.599	77.599	Niveau 2	77.599
Rentevoetderivaten	0	0	0	0	Niveau 2	0
Kortlopende financiële verplichtingen	0	1.442	455.992	457.434		457.434
Handelsschulden en andere voortvloeiend uit operationele activiteiten	0	0	277.009	277.009	Niveau 2	277.009
Obligatielening	0	0	29.899	29.899	Niveau 1	29.899
Financiële schulden	0	0	149.084	149.084	Niveau 2	149.084
Rentevoetderivaten	0	1.442	0	1.442	Niveau 2	1.442
Totaal passiva	0	1.442	533.591	535.033		535.033

31 december 2020 (duizend euro)	FAVGRW / FVGRW (3) - Afgeleide instrumenten niet gekwalficeerd als indekking	FAVGRW / FVGRW (3) - Afgeleide instrumenten gekwalficeerd als indekking	Activa/ verplichtingen aan afgeschreven kost	Totale boekwaarde	Bepaling van de reële waarde per niveau	Reële waarde van de categorie
Financiële vaste activa	909	524	89.196	90.629		90.629
Deelnemingen (1)	0	0	7.385	7.385	Niveau 2	7.385
Financiële leningen en vorderingen (1)	0	0	81.811	81.811	Niveau 2	81.811
Rentevoetderivaten	909	524	0	1.433	Niveau 2	1.433
Financiële vlottende activa	5.394	2.437	1.627.456	1.635.287		1.635.287
Handels- en overige vorderingen uit operationele activiteiten	0	0	867.761	867.761	Niveau 2	867.761
Rentevoetderivaten	5.394	2.437	0	7.831	Niveau 2	7.831
Kasequivalenten (2)	0	0	15.965	15.965	Niveau 1	15.965
Beschikbare middelen (2)	0	0	743.730	743.730	Niveau 1	743.730
Totaal activa	6.303	2.961	1.716.652	1.725.916		1.725.916
Langlopende financiële verplichtingen	48	10.047	948.475	958.570		963.683
Obligatielening	0	0	29.794	29.794	Niveau 1	29.794
Financiële schulden	0	0	918.681	918.681	Niveau 2	923.794
Rentevoetderivaten	48	10.047	0	10.095	Niveau 2	10.095
Kortlopende financiële verplichtingen	568	7.182	1.590.661	1.598.411		1.600.084
Handelsschulden en andere voortvloeiend uit operationele activiteiten	0	0	1.178.012	1.178.012	Niveau 2	1.178.012
Obligatielening	0	0	0	0	Niveau 1	0
Financiële schulden	0	0	412.649	412.649	Niveau 2	414.322
Rentevoetderivaten	568	7.182	0	7.750	Niveau 2	7.750
Totaal passiva	616	17.229	2.539.136	2.556.981		2.563.767

(1) Gepresenteerd in de rubriek “overige financiële vaste activa” en “overige vaste activa”

(2) Gepresenteerd in de rubriek “kas en kasequivalenten”

(3) FAVGRW : Financiële vaste activa, verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening
FVGRW : Financiële verplichtingen, gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening

De reële waarde van financiële instrumenten kunnen in drie niveaus (1 tot 3) geclassificeerd worden naargelang de inputs gebruikt voor de waardering waarneembaar zijn:

- de reële waardering van niveau 1 zijn gebaseerd op genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) voor identieke activa en verplichtingen ;
- de reële waardering van niveau 2 zijn gebaseerd op inputs, andere dan in niveau 1 opgenomen genoteerde prijzen, die direct (via prijzen) of indirect (via inputs afgeleid van prijzen) voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn ;
- de reële waardering van niveau 3 zijn gebaseerd op waarderingstechnieken die inputs omvatten die niet waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting.

De juiste waarde van de financiële instrumenten werd aan de hand van de volgende technieken berekend :

- voor kortlopende financiële instrumenten zoals de handelsvorderingen en handelsschulden werd de juiste waarde beschouwd als niet significant verschillend van de boekwaarde aan afgeschreven kostprijs ;
- voor leningen met een variabele interestvoet, werd de juiste waarde beschouwd als niet significant verschillend van de boekwaarde aan afgeschreven kostprijs ;
- voor financiële instrumenten zoals rentevoet derivaten, wisselkoers derivaten of toekomstige kasstromen derivaten, wordt de juiste waarde bepaalde aan de hand van een verdisconteringsmodel van de toekomstige kasstromen rekening houdend met toekomstige rentecurves, wisselkoerscurves, of andere termijnprjiscures ;
- voor overige afgeleide financiële instrumenten, werd de juiste waard bepaald op basis van een verdisconteringsmodel van toekomstige geschatte kasstromen ;
- voor beursgenoteerde obligaties uitgeschreven door BPI werd de juiste waarde bepaald op basis van de beurskoers op afsluitingsdatum ;
- voor leningen met vaste rentevoet, werd de juiste waarde beschouwd als niet significant verschillend van de boekwaarde aan afgeschreven kostprijs aangezien vaste en variabele rentevoeten niet significant verschillen.

26. ANDERE GEGEVEN VERPLICHTINGEN

Het totaal van de gegeven verplichtingen andere dan de zakelijke zekerheden voor de groep CFE voor het boekjaar tot 31 december 2021 bedraagt 246.810 duizend euro (2020 : 1.566.108 duizend euro) en is als volgt samengesteld volgens aard :

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Goede uitvoering en performance bonds (a)	239.681	1.388.480
Biedingen (b)	559	18.144
Teruggaven voorschotten (c)	0	0
Garantie-inhouding (d)	1.700	19.724
Betaling op termijn van de onderaannemers en leveranciers (e)	0	37.561
Overige gegeven verplichtingen	4.870	102.199
Totaal	246.810	1.566.108

Per 31 december 2020 bedroeg de bijdrage van DEME 1.329.399 duizend euro. Per 31 december 2021 bedroegen de voor de beëindigde activiteiten gegeven verplichtingen 1.378.146 duizend euro.

- (a) Garanties gegeven in het kader van de uitvoering van de overeenkomsten inzake werken. In geval van wanprestatie van de bouwonderneming, verbindt de bank (of de verzekeringsmaatschappij) zich ertoe de klant tot aan het bedrag van de garantie te vergoeden.
- (b) Garanties gegeven in het kader van aanbestedingen in verband met de overeenkomsten inzake werken.
- (c) Garanties gegeven door de bank aan een klant waarin de teruggave van de voorschotten op contracten wordt gegarandeerd.
- (d) Garanties gegeven door de bank aan een klant dat ze het ingehouden garantiebedrag overneemt.
- (e) Garantie van de betaling van de schuld jegens een leverancier of een onderaannemer.

27. ANDERE ONTVANGEN VERPLICHTINGEN

Het totaal van de ontvangen verplichtingen voor de groep CFE voor het boekjaar tot 31 december 2021 bedraagt 73.547 duizend euro (2020 : 440.094 duizend euro) en is als volgt samengesteld volgens aard:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Goede uitvoering en performance bonds	69.870	435.733
Andere ontvangen verplichtingen	3.677	4.361
Totaal	73.547	440.094

Per 31 december 2020 bedroeg de bijdrage van DEME 399.936 duizend euro. Per 31 december 2021 bedroegen de voor de beëindigde activiteiten ontvangen verplichtingen 241.035 duizend euro.

28. GESCHILLEN

De groep CFE kent een aantal geschillen dat men als normaal kan beschouwen in de bagger en bouwsector. In het merendeel van de gevallen tracht de groep CFE een dading te sluiten met de tegenpartij, wat bijgevolg het aantal procedures sterk heeft verminderd.

De groep CFE tracht tevens de bedragen terug te vorderen bij haar klanten. Het is echter onmogelijk om een inschatting te geven van dit potentieel actief.

29. VERBONDEN PARTIJEN

Ackermans & van Haaren (AvH) bezit 15.720.684 aandelen van CFE op 31 december 2021 en is bijgevolg de voornaamste aandeelhouder van CFE met 62,10 % van de aandelen.

Piet Dejonghe, gedelegeerd bestuurder, ontving naast de bezoldiging voor zijn bestuurdersmandaat (32 duizend euro) een totale vergoeding van 345 duizend euro voor zijn functie als bestuurder in verschillende dochterondernemingen van de groep. Deze bezoldigingen worden volledig afgestaan aan Ackermans & van Haaren op grond van een overeenkomst die hen bindt. In 2021 heeft CFE aan Piet Dejonghe, gedelegeerd bestuurder, geen vergoedingen in aandelen, opties of andere rechten om aandelen van de vennootschap te verwerven toegekend.

John-Eric Bertrand ontving, naast de bezoldiging voor zijn bestuurdersmandaat (32 duizend euro) en zijn mandaat als voorzitter van het auditcomité (8 duizend euro) een bedrag van 115 duizend euro voor de uitoefening van activiteiten in verscheidene ondernemingen van de groep CFE, meer bepaald VMA Druart, VMA en VMA Nizet. Deze bezoldigingen worden volledig afgestaan aan Ackermans & van Haaren op grond van een overeenkomst die hen bindt. Koen Janssen ontving, naast de bezoldiging voor zijn bestuursmandaat (32 duizend euro), een bedrag van 15 duizend euro voor de uitoefening van activiteiten in verscheidene dochterondernemingen van de groep CFE, in de groep Terryn. Deze bezoldigingen worden volledig afgestaan aan Ackermans & van Haaren op grond van een overeenkomst die hen bindt.

Euro-Invest Management, vertegenwoordigd door Martine Van den Poel, ontving naast de bezoldiging voor haar bestuurdersmandaat tot 6 mei 2021 (12.900 €) een bedrag van 19.100 € voor haar prestaties voorafgaand aan haar bestuurdersmandaat.

De verschillende dochterondernemingen van de groep CFE worden als volgt geleid:

- De activiteit van DEME (DEME) wordt geleid door een uitvoerend comité, samengesteld uit een CEO, Luc Vandebulcke, en vier andere leden, Philip Hermans, Eric Tancré, Els Verbraecken, en Hugo Bouvy.
- De pool Contracting (CFE Contracting) wordt geleid door een uitvoerend comité, samengesteld uit een CEO, Trorema BV, vertegenwoordigd door Raymund Trost, en vijf andere leden: AHO Consulting BV, vertegenwoordigd door Alexander Hodac, MSQ BV, vertegenwoordigd door Fabien De Jonge, 8822 BV, vertegenwoordigd door Yves Weyts, Almacon BV, vertegenwoordigd door Manu Coppens, en Focus2LER BV vertegenwoordigd door Valérie Van Brabant.
- De activiteit vastgoedontwikkeling (BPI) staat onder de verantwoordelijkheid van een gedelegeerd bestuurder, Artist Valley SA, vertegenwoordigd door Jacques Lefèvre.

Leningen werden toegestaan aan bepaalde leden van het uitvoerend comité van CFE Contracting in het kader van de hen toegekende aandelenoptieplannen.

In het kader van de bestaande regeling van opties voor de aankoop van aandelen voor de leden van het uitvoerend comité van CFE Contracting, heeft de groep in de afgelopen jaren opties voor aankoop van aandelen van CFE Contracting uitgegeven. In augustus 2021 werd een gedeelte van deze aankoopopties uitgeoefend, met gedeeltelijke financiering door een lening van de groep. De door deze minderheidsaandeelhouders gehouden aandelen geven geen zeggenschap en worden in de geconsolideerde jaarrekening niet als eigen vermogen behandeld aangezien ze geen aanleiding geven tot participaties die zeggenschap geven volgens de norm IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*.

Met uitzondering van regelingen voor opties voor de aankoop van aandelen zijn er geen transacties met de vennootschappen Trorema BV, AHO Consulting BV, 8822 BV, Artist Valley SA, MSQ BV, Almacon BV en Focus2LER BV behoudens de facturatie van die vennootschappen in verband met hun dienstencontracten.

De CEO's, de leden van de directiecomités en de gedelegeerd bestuurders van de hierboven vermelde dochterondernemingen worden 'uitvoerende managers' van de dochterondernemingen van de groep CFE genoemd. Het bedrag van de bezoldigingen en andere voordelen die rechtstreeks of onrechtstreeks aan de uitvoerende managers van de dochterondernemingen van de groep CFE worden toegekend is als volgt (bedragen uitgedrukt in een globaal bedrag):

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Vaste vergoedingen	3.965	4.184
Variabele vergoedingen op korte termijn	4.973	5.382
Overige voordelen	458	433
Totaal	9.396	9.999

DEME en CFE NV hebben een dienstencontract afgesloten met Ackermans & van Haaren NV. De door DEME en CFE NV verschuldigde vergoedingen op grond van dit contract bedragen 1.235 duizend euro en 674 duizend euro.

Op 31 december 2021 oefent de groep CFE een gezamenlijke controle uit over met name Rent-A-Port NV, Green Offshore NV en hun dochterondernemingen.

De transacties met verbonden partijen betreffen voornamelijk de operaties met de vennootschappen in welke CFE een opmerkelijke invloed of een gemeenschappelijke controle heeft. Deze transacties zijn op basis van de marktprijs uitgevoerd.

In 2021 werd er geen significante verandering vastgesteld in de aard van transacties tussen verbonden partijen in vergelijking met 31 december 2020.

De commerciële transacties of financieringstransacties tussen de groep en de geassocieerde ondernemingen en partnerschappen van de voortgezette activiteiten, geïntegreerd volgens de vermogensmutatiemethode, zijn als volgt:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Activa met verbonden partijen	104.729	78.528
Financiële vaste activa	84.120	61.154
Handelsvorderingen en overige bedragsvorderingen	15.154	9.454
Overige vlottende activa	5.455	7.920
Passiva met verbonden partijen	14.785	9.053
Overige langlopende schulden	15.061	9.269
Handelsschulden en overige schulden	(276)	(216)

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Lasten en opbrengsten met verbonden partijen	50.736	51.142
Omzet en overige exploitatiebaten	48.090	48.907
Aankopen en overige exploitatiebaten	(49)	(126)
Financiële lasten en opbrengsten	2.695	2.361

De commerciële transacties of financieringstransacties tussen de groep en de geassocieerde ondernemingen en partnerschappen van de beëindigde activiteiten, geïntegreerd volgens de vermogensmutatiemethode, zijn als volgt:

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Activa met verbonden partijen	39.557	55.310
Financiële vaste activa	25.668	25.422
Handelsvorderingen en overige bedragsvorderingen	13.889	29.888
Overige vlottende activa	0	0
Passiva met verbonden partijen	20.996	29.531
Overige langlopende schulden	0	0
Handelsschulden en overige schulden	20.996	29.531

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Lasten en opbrengsten met verbonden partijen	179.022	269.527
Omzet en overige exploitatiebaten	194.362	288.395
Aankopen en overige exploitatiebaten	(17.456)	(21.915)
Financiële lasten en opbrengsten	2.116	3.047

30. BEZOLDIGING VAN DE COMMISSARISSEN

Bezoldiging van de commissarissen voor het geheel van de groep, inclusief CFE NV (boekjaar 2021) bedraagt:

(duizend euro)	Ernst & Young		Overige	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Audit				
Commissariaat der rekeningen, certificatie, controle van de individuele en geconsolideerde rekeningen	989,3	64,30%	1.750,8	21,87%
Overige toebehorende opdrachten en andere auditopdrachten	124,2	8,07%	205,7	2,57%
Subtotaal audit	1.113,5	72,38%	1.956,5	24,44%
Overige prestaties				
Juridisch, fiscaal, sociaal	362,0	23,53%	1.225,4	15,31%
Overige	63,0	4,09%	4.824,4	60,26%
Subtotaal overige	425,0	27,62%	6.049,8	75,56%
Totaal honoraria commissarissen der rekeningen	1.538,5	100%	8.006,3	100%
- Toe te schrijven aan voortgezette activiteiten	751,5	48,8%	674,0	8,4%
- Toe te schrijven aan beëindigde activiteiten - DEME	787,0	51,2%	7.332,3	91,6%

31. BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM VOOR DE VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN

De Oekraïense crisis heeft geen directe gevolgen voor de voortzetting van de activiteiten van CFE aangezien CFE niet aanwezig is in deze twee landen. Dit conflict heeft echter belangrijke indirecte gevolgen: de sterke stijging van de meeste materiaalprijzen en de verstoring van de toeleveringsketens zullen de voortzetting van de activiteiten van CFE in 2022 beïnvloeden. Daar er echter geen zicht is op de duur en de omvang van de crisis, is het in dit stadium niet mogelijk het effect ervan te kwantificeren.

32. ONDERNEMINGEN BEHORENDE TOT DE GROEP CFE

VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN – LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE INTEGRAAL GECONSOLIDEERDE DOCHTER-ONDERNEMINGEN

NAMEN	ZETEL	ACTIVITEITENPOOL	AANDEEL VAN DE GROEP IN %
EUROPA			
België			
ARTHUR VANDENDORPE NV	Zedelgem	Contracting	93,12% (*)
BATIMENTS ET PONTS CONSTRUCTION SA	Brussel	Contracting	93,12% (*)
BENELMAT SA	Gembloux	Contracting	93,12% (*)
BPC WALLONIE SA	Grâce-Hollogne	Contracting	93,12% (*)
BRANTEGEM NV	Aalst	Contracting	93,12% (*)
CFE CONTRACTING SA	Brussel	Contracting	93,12% (*)
DESIGN & ENGINEERING SA	Brussel	Contracting	93,12% (*)
GROEP TERRY NV	Moorslede	Contracting	93,12% (*)
HOFKOUTER NV	Zwijndrecht	Contracting	93,12% (*)
MBG NV	Wilrijk	Contracting	93,12% (*)
MOBIX ENGEMA SA	Brussel	Contracting	93,12% (*)
MOBIX ENGETEC SA	Manage	Contracting	93,12% (*)
MOBIX REMACOM NV	Lochristi	Contracting	93,12% (*)
MOBIX STEVENS NV	Halen	Contracting	93,12% (*)
VANLAERE NV	Zwijndrecht	Contracting	93,12% (*)
VMA NV	Sint-Martens-Latem	Contracting	93,12% (*)
VMA DRUART SA	Jumet	Contracting	93,12% (*)
VMA BE.MAINTENANCE SA	Brussel	Contracting	93,12% (*)
VMA FOOD & PHARMA NV	Sint-Martens-Latem	Contracting	93,12% (*)
VMA NIZET SA	Louvain-la-Neuve	Contracting	93,12% (*)
VMA WEST NV	Waregem	Contracting	93,12% (*)
WEFIMA NV	Zwijndrecht	Contracting	93,12% (*)
HDP CHARLEROI SA	Brussel	Holding	100%
BPI PURE SA	Brussel	Vastgoed	100%
BPI REAL ESTATE BELGIUM SA	Brussel	Vastgoed	100%
BPI SAMAYA SA	Brussel	Vastgoed	100%
BPI SERENITY VALLEY SA	Brussel	Vastgoed	100%
BPI PARK WEST SA	Brussel	Vastgoed	100%
DEVELOPPEMENT D'HABITATIONS BRUXELLOISES SA	Brussel	Vastgoed	100%
PROJECTONTWIKKELING VAN WELLEN NV	Brussel	Vastgoed	100%
WOLIMMO SA	Brussel	Vastgoed	100%
ZEN FACTORY SA	Brussel	Vastgoed	100%
WOOD SHAPERS SA	Brussel	Contracting/ Vastgoed	96,56% (*)
Groothertogdom Luxemburg			
COMPAGNIE LUXEMBOURGEOISE D'ENTREPRISES CLE SA	Strassen	Contracting	93,12% (*)
SOCIETE FINANCIERE D'ENTREPRISES SFE SA	Strassen	Holding	100%
BPI REAL ESTATE LUXEMBOURG S.à R.L.	Strassen	Vastgoed	100%
CENTRAL PARC S.à R.L.	Luxemburg	Vastgoed	100%
HERRENBERG SA	Grevenmacher	Vastgoed	100%
MIMOSAS REAL ESTATE S.à R.L.	Strassen	Vastgoed	100%
POURPELT SA	Strassen	Vastgoed	100%
PRINCE HENRI S.à R.L.	Strassen	Vastgoed	100%
IMMO-BEHEL CLE S.à R.L.	Strassen	Contracting/ Vastgoed	96,56% (*)
WOOD SHAPERS LUXEMBOURG SA	Strassen	Contracting/ Vastgoed	96,56% (*)
Polen			
CFE POLSKA SP. Z O.O.	Warschau	Contracting	93,12% (*)
POWER AUTOMATION SP. Z O.O.	Ruda Śląska	Contracting	93,12% (*)
POWER AUTOMATION SP. KOMANDYTOWA	Ruda Śląska	Contracting	93,12% (*)

ROLLING ROBOTICS SP. Z O.O.	Sosnowiec	Contracting	93,12% (*)
ROLLING ROBOTICS SP. KOMANDYTOWA	Sosnowiec	Contracting	93,12% (*)
VMA POLSKA SP. Z O.O.	Warschau	Contracting	93,12% (*)
VMA R. ROBOTICS SP. Z O.O.	Sosnowiec	Contracting	93,12% (*)
BPI BERNADOWO SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI PROJECT II SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI OBRZEZNA SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI WAGROWSKA SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI JARACZA SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI CHMIELNA SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI PROJECT VIII SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI PROJECT IX SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI VILDA PARK SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI BARSKA SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI CZYSTA SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI REAL ESTATE POLAND SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI SADOWA SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI WOLARE SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
BPI WROCLAW SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	100%
Andere Europese landen			
CFE BAU GMBH	Berlijn, Duitsland	Contracting	93,12% (*)
VMA MIDLANDS LTD	Yorkshire, Groot-Brittannië	Contracting	93,12% (*)
VMA SLOVAKIA SRO	Trencin, Slowakije	Contracting	93,12% (*)
CFE CONTRACTING AND ENGINEERING SRL	Bucarest, Roemenië	Holding	100%
CFE HUNGARY EPTOIPARI KFT	Budapest, Hongarije	Holding	100%
CONTRACTORS OVERSEAS LTD	Nicosia, Cyprus	Holding	100%
AFRIKA			
Tunisië			
COMPAGNIE TUNISIENNE D'ENTREPRISES SA	Tunis	Contracting	93,12% (*)
CONSTRUCTION MANAGEMENT TUNISIE SA	Tunis	Holding	99,96% (*)
AMERIKA			
Verenigde staten			
VMA US INC	South Carolina	Contracting	93,12% (*)

(*) De door deze minderheidsaandeelhouders (6,88 %) gehouden aandelen geven geen zeggenschap en worden in de geconsolideerde jaarrekening niet als eigen vermogen behandeld aangezien ze geen aanleiding geven tot participaties die zeggenschap geven volgens de norm IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*.

VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN – LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE GECONSOLIDEERDE VERBONDEN ENTITEITEN

NAMEN	ZETEL	ACTIVITEITENPOOL	AANDEEL VAN DE GROEP IN %
EUROPA			
België			
LUWA SA	Wierde	Contracting	11,17%
LUWA MAINTENANCE SA	Wierde	Contracting	23,28%
BPG CONGRES SA	Brussel	Holding	49%
BPG HOTEL SA	Brussel	Holding	49%
PPP BETRIEB SCHULEN EUPEN SA	Eupen	Holding	25%
PPP SCHULEN EUPEN SA	Eupen	Holding	19%
GREEN OFFSHORE NV	Antwerpen	Holding	50%
RENT-A-PORT NV en haar dochterondernemingen	Antwerpen	Holding	50%
ARLON 53 SA	Luxemburg	Vastgoed	50%
BARBARAHOF NV	Leuven	Vastgoed	40%
BAVIERE DEVELOPPEMENT SA	Luik	Vastgoed	30%
BATAVES 1521 SA	Brussel	Vastgoed	50%
DEBROUCKERE DEVELOPMENT SA	Brussel	Vastgoed	50%
DEBROUCKERE LAND SA	Brussel	Vastgoed	50%
DEBROUCKERE LEISURE SA	Brussel	Vastgoed	50%
DEBROUCKERE OFFICE SA	Brussel	Vastgoed	50%
ERASMUS GARDENS SA	Brussel	Vastgoed	50%
ERNEST 11 SA	Brussel	Vastgoed	50%
ESPACE ROLIN SA	Brussel	Vastgoed	33,33%
EUROPEA HOUSING SA	Brussel	Vastgoed	33%
FONCIERE DE BAVIERE SA	Luik	Vastgoed	30%
FONCIERE DE BAVIERE A SA	Luik	Vastgoed	30%
FONCIERE DE BAVIERE C SA	Luik	Vastgoed	30%
GOODWAYS SA	Antwerpen	Vastgoed	50%
GRAND POSTE SA	Luik	Vastgoed	24,97%

IMMOANGE SA	Brussel	Vastgoed	50%
IMMO PA 33 1 SA	Brussel	Vastgoed	50%
IMMO PA 44 1 SA	Brussel	Vastgoed	50%
IMMO PA 44 2 SA	Brussel	Vastgoed	50%
JOMA 2060 NV	Brussel	Vastgoed	70%
KEYWEST DEVELOPMENT SA	Brussel	Vastgoed	50%
LA RESERVE PROMOTION NV	Kapellen	Vastgoed	33%
LES JARDINS DE OISQUERCQ SPRL	Brussel	Vastgoed	50%
LES 2 PRINCES DEVELOPMENT SA	Brussel	Vastgoed	50%
LIFE SHAPERS NV	Brussel	Vastgoed	70%
LRP DEVELOPMENT BVBA	Gent	Vastgoed	33%
MG IMMO SPRL	Brussel	Vastgoed	50%
PRE DE LA PERCHE CONSTRUCTION SA	Brussel	Vastgoed	50%
PROMOTION LEOPOLD SA	Brussel	Vastgoed	30,44%
SAMAYA DEVELOPMENT SA	Brussel	Vastgoed	50%
TERVUREN SQUARE SA	Brussel	Vastgoed	37,5%
TULIP ANTWERP NV	Brussel	Vastgoed	70%
VICTOR BARA SA	Brussel	Vastgoed	50%
VICTOR SPAAK SA	Brussel	Vastgoed	50%
VICTOR ESTATE SA	Brussel	Vastgoed	50%
VICTOR PROPERTIES SA	Brussel	Vastgoed	50%
VAN MAERLANT RESIDENTIAL SA	Brussel	Vastgoed	40%
WOOD GARDENS SA	Brussel	Contracting/ Vastgoed	46,56%
Groothertogdom Luxemburg			
BAYSIDE FINANCE SRL	Luxemburg	Vastgoed	40%
BEDFORD FINANCE SRL	Luxemburg	Vastgoed	40%
CHATEAU DE BEGGEN SA	Strassen	Vastgoed	50%
GRAVITY SA	Luxemburg	Vastgoed	50%
IMMO MARIAL S.à R.L.	Strassen	Vastgoed	50%
M1 SA	Strassen	Vastgoed	33,33%
M7 SA	Strassen	Vastgoed	33,33%
THE ROOTS REAL ESTATE S.à R.L.	Luxemburg	Vastgoed	50%
THE ROOTS OFFICE S.à R.L.	Luxemburg	Vastgoed	50%
WOODEN SA	Hesperange	Vastgoed	50%
Polen			
BPI-REVIVE MATEJKI SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	50%
IMMOMAX SP. Z O.O.	Warschau	Vastgoed	47%
AFRIKA			
Tunisië			
BIZERTE CAP 3000 SA en haar dochteronderneming	Tunis	Holding	20%

BEËINDIGDE ACTIVITEITEN – LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE INTEGRAAL GECONSOLIDEERDE DOCHTERONDERNEMINGEN

NAMEN	ZETEL	ACTIVITEITENPOOL	AANDEEL VAN DE GROEP IN %
EUROPA			
Duitsland			
DEME OFFSHORE DE GMBH	Bremen	DEME	100%
NORDSEE NASSBAGGER UND TIEFBAU GMBH	Bremen	DEME	100%
OAM-DEME MINERALIEN GMBH	Grosshansdorf	DEME	70%
België			
BAGGERWERKEN DECLOEDT EN ZON NV	Oostende	DEME	100%
CATHIE ASSOCIATES HOLDING CVBA	Diegem	DEME	100%
COMBINED MARINE TERMINAL OPERATIONS WORLDWIDE NV (CTOW)	Zwijndrecht	DEME	54,38%
DEEPTCH NV	Oostende	DEME	100%
DEME BLUE ENERGY NV	Zwijndrecht	DEME	69,99%
DEME BUILDING MATERIALS NV	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME ENVIRONMENTAL NV	Zwijndrecht	DEME	74,90%
DEME NV	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME COORDINATION CENTER NV	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME CONCESSIONS NV	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME CONCESSIONS WIND NV	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME INFRASEA SOLUTIONS NV (DISS)	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME INFRA MARINE CONTRACTORS NV (DIMCO NV)	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME OFFSHORE BE NV	Zwijndrecht	DEME	100%
DEME OFFSHORE HOLDING NV	Zwijndrecht	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL NV	Zwijndrecht	DEME	100%
ECOTERRES SA	Farciennes	DEME	74,90%
EKOSTO NV	Sint-Gillis-Waas	DEME	74,90%
FILTERRES SA	Farciennes	DEME	56,10%

GGEOWIND NV	Zwijndrecht	DEME	100%
GLOBAL SEA MINERAL RESOURCES NV	Oostende	DEME	100%
GROND RECYCLAGE CENTRUM NV	Zwijndrecht	DEME	52,43%
GRC ZOLDER NV	Zwijndrecht	DEME	36,70%
G-TEC OFFSHORE SA	Vottem	DEME	100%
G-TEC SA	Vottem	DEME	100%
HIGH WIND NV	Zwijndrecht	DEME	100%
HYPORT OOSTENDE HOLDCO NV	Zwijndrecht	DEME	70%
LOGIMARINE SA	Berchem	DEME	100%
Cyprus			
BELLSEA LTD	Nicosia	DEME	100%
DEME CYPRUS LTD	Nicosia	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL CYPRUS LTD	Nicosia	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL SERVICES CYPRUS LTD	Nicosia	DEME	100%
DEME OFFSHORE CY LTD	Nicosia	DEME	100%
NOVADEAL LTD	Nicosia	DEME	100%
TCMC THE CHANNEL MANAGEMENT COMPANY LTD	Nicosia	DEME	100%
Frankrijk			
G-TEC SAS	Lambersart	DEME	100%
DEME OFFSHORE FR SAS	Lambersart	DEME	100%
SOCIETE DE DRAGAGE INTERNATIONAL SA	Lambersart	DEME	100%
Groot-Brittannië			
DEME BUILDING MATERIALS LTD	Weybridge	DEME	100%
NEWWAVES SOLUTIONS LTD	Weybridge	DEME	100%
SPT OFFSHORE UK LTD	Manchester	DEME	100%
THISTLE WIND PARTNERS LTD	Weybridge	DEME	100%
Groothertogdom Luxemburg			
APOLLO SHIPPING SA	Luxemburg	DEME	100%
BONNY RIVER SHIPPING SA	Luxemburg	DEME	100%
CRIVER SHIPPING SA	Luxemburg	DEME	100%
DELTA RIVER SHIPPING SA	Luxemburg	DEME	100%
DEME LUXEMBOURG SA	Luxemburg	DEME	100%
DEME OFFSHORE LU SA	Luxemburg	DEME	100%
DEME OFFSHORE PROCUREMENT & SHIPPING LU SA	Luxemburg	DEME	100%
SPARTACUS SHIPPING SA	Luxemburg	DEME	100%
MEUSE RIVER SHIPPING SA	Luxemburg	DEME	100%
SAFINDI RE SA	Luxemburg	DEME	100%
Nederland			
AANNEMINGSMAATSCHAPPIJ DE VRIES & VAN DE WIEL BV	Amsterdam	DEME	74,90%
DEME BUILDING MATERIALS BV	Ritthem	DEME	100%
DEME CONCESSIONS MERKUR BV	Breda	DEME	100%
DEME CONCESSIONS NETHERLANDS BV	Breda	DEME	100%
DEME OFFSHORE NL BV	Breda	DEME	100%
DE VRIES & VAN DE WIEL BEHEER BV	Amsterdam	DEME	74,90%
DE VRIES & VAN DE WIEL KUST EN OEVERWERKEN BV	Amsterdam	DEME	74,90%
DEME INFRA MARINE CONTRACTORS BV (DIMCO BV)	Dordrecht	DEME	100%
DEME OFFSHORE SHIPPING BV	Breda	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL NETHERLANDS BV	Breda	DEME	100%
G-TEC BV	Delft	DEME	100%
MILIEUTECHNIEK DE VRIES & VAN DE WIEL BV	Amsterdam	DEME	74,90%
SEATEC HOLDING BV	Colijnsplaat	DEME	100%
SEATEC SUBSEA SYSTEMS BV	Colijnsplaat	DEME	100%
SPT OFFSHORE HOLDING BV	Woerden	DEME	100%
SPT EQUIPMENT BV	Woerden	DEME	100%
SPT OFFSHORE BV	Woerden	DEME	100%
ZANDEXPLOITATIEMAATSCHAPPIJ DE VRIES & VAN DE WIEL BV	Amsterdam	DEME	74,90%
Andere Europese landen			
DEME OFFSHORE DK A/S	Fredericia, Denemarken	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL ESPANA SA	Alicante, Spanje	DEME	100%
NAVIERA LIVING STONE SLU	Alicante, Spanje	DEME	100%
SOCIETA ITALIANA DRAGAGGI SPA	Rome, Italië	DEME	100%
BERIN ENGENHARIA DRAGAGENS E AMBIENTE SA	Lisbonne, Portugal	DEME	100%
DRAGMORSTROY LLC	Sint-Petersburg, Rusland	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL UKRAINE LLC	Odessa, Oekraïne	DEME	100%
AFRIKA			
Angola			
DRAGAGEM ANGOLA SERVICOS LDA	Luanda	DEME	100%
SOYO DRAGAGEM LDA	Luanda	DEME	100%
Nigeria			
COMBINED MARINE TERMINAL OPERATORS NIGERIA LTD (CMTON)	Lagos	DEME	54,43%
DREDGING AND ENVIRONMENTAL SERVICES NIGERIA LTD	Lagos	DEME	100%

DREDGING INTERNATIONAL SERVICES NIGERIA LTD	Lagos	DEME	100%
EARTH MOVING INTERNATIONAL NIGERIA	Port Harcourt	DEME	100%
NOVADEAL EKO FZE	Lagos	DEME	100%
Andere Afrikaanse landen			
DRAGAMAZ LDA	Maputo, Mozambique	DEME	100%
HYDROGEO SARL	Hey El-Fat Rabat, Marokko	DEME	60%
DREDGING INTERNATIONAL SOUTH AFRICA PTY LTD	Durban, Zuid-Afrika	DEME	100%
AZIË			
India			
DREDGING INTERNATIONAL INDIA PVT LTD	New Delhi	DEME	99,97%
INTERNATIONAL SEAPORT DREDGING PVT LTD	Chennai	DEME	93,64%
Maleisië			
DREDGING INTERNATIONAL MALAYSIA SDN BHD	Kuala Lumpur	DEME	100%
SPT OFFSHORE SDN BHD	Kuala Lumpur	DEME	100%
Andere Aziatische landen			
DREDGING INTERNATIONAL SAUDI ARABIA LTD	Al-Khobar, Saoedi-Arabië	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL BAHRAIN WLL	Manama, Bahrein	DEME	95%
DREDGING INTERNATIONAL MANAGEMENT CONSULTING SHANGHAI LTD	Shanghai, China	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL RAK FZ LLC	Ras Al Khaimah, Verenigde Arabische Emiraten	DEME	100%
FAR EAST DREDGING LTD	Hong Kong	DEME	100%
PT DREDGING INTERNATIONAL INDONESIA	Jakarta, Indonesië	DEME	95%
MIDDLE EAST DREDGING COMPANY QSC (MEDCO)	Doha, Qatar	DEME	95%
DREDGING INTERNATIONAL ASIA PACIFIC PTE LTD (DIAP)	Singapore	DEME	100%
AMERIKA			
Verenigde Staten			
DEME OFFSHORE US INC	East Boston	DEME	100%
DEME OFFSHORE US LLC	East Boston	DEME	100%
MARINE CONSTRUCTION & SOLUTIONS HOLDING LLC	Texas	DEME	100%
MARINE CONSTRUCTION & SOLUTIONS LLC	Texas	DEME	100%
Brazilië			
DEC DO BRASIL ENGENHARIA AMBIENTAL LTDA	Rio de Janeiro	DEME	74,90%
DRAGABRAS SERVICOS DE DRAGAGEM LTDA	Rio de Janeiro	DEME	100%
Mexico			
DREDGING INTERNATIONAL MEXICO SA DE CV	Mexico	DEME	100%
LOGIMARINE SA DE CV	Mexico	DEME	100%
Panama			
CORPORACION ARENERA MARINA SA	Panama	DEME	100%
DREDGING INTERNATIONAL DE PANAMA SA	Panama	DEME	100%
Andere Amerikaanse landen			
DREDGING INTERNATIONAL ARGENTINA SA	Buenos Aires, Argentinië	DEME	100%
DEME OFFSHORE CA LTD	Halifax, Canada	DEME	100%
SERVICIOS MARITIMOS SERVIMAR SA	Caracas, Venezuela	DEME	100%
OCEANIË			
Australië			
DREDGING INTERNATIONAL AUSTRALIA PTY LTD	Brisbane	DEME	100%
GEOSEA AUSTRALIA PTY LTD	Brisbane	DEME	100%
Papoea-Nieuw-Guinea			
DREDECO (PNG) LTD	Port Moresby	DEME	100%

BEËINDIGDE ACTIVITEITEN – LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE GECONSOLIDEERDE VERBONDEN ENTITEITEN

NAMEN	ZETEL	ACTIVITEITENPOOL	AANDEEL VAN DE GROEP IN %
EUROPA			
België			
BLUECHEM BUILDING NV	Gent	DEME	25,47%
BLUEPOWER NV	Zwijndrecht	DEME	35%
BLUE OPEN NV	Zwijndrecht	DEME	49,94%
BLUE GATE ANTWERP DEVELOPMENT NV	Zwijndrecht	DEME	25,46%
BLUE SITE SA	Farciennes	DEME	37,45%
CONSORTIUM ANTWERP PORT (OMAN) NV	Zwijndrecht	DEME	60%
CONSORTIUM ANTWERP PORT INDUSTRIAL PORT LAND NV	Zwijndrecht	DEME	50%
C-POWER NV	Oostende	DEME	6,46%
C-POWER HOLDCO NV	Zwijndrecht	DEME	10%
FELUY M2M SA	Farciennes	DEME	19,47%
HYVE BV	Leuven	DEME	16,67%
LA VELORIE SA	Doornik	DEME	12,48%
NORTH SEA WAVE NV	Oostende	DEME	13,22%

OTARY BIS NV	Oostende	DEME	18,89%
OTARY RS NV	Oostende	DEME	18,89%
POWER@SEA NV	Zwijndrecht	DEME	51,10%
RENTEL NV	Oostende	DEME	18,89%
SCALDIS SALVAGE & MARINE CONTRACTORS NV	Antwerpen	DEME	54,38%
SEDISOL SA	Farciennes	DEME	37,45%
SEAMADE NV	Oostende	DEME	13,22%
SILVAMO NV	Roeselare	DEME	37,45%
TERRANOVA NV	Zwijndrecht	DEME	24,96%
TERRANOVA SOLAR NV	Stabroek	DEME	16,01%
TOP WALLONIE SA	Moeskroen	DEME	37,45%
TRANSTERRA NV	Stabroek	DEME	50%
WERISOL SA	Luik	DEME	37,45%
ZEEBOERDERIJ WESTDIEP BV	Halle	DEME	20%
Groot-Brittannië			
BNS JV LTD	Camberley	DEME	50%
WEST ISLAY TIDAL ENERGY PARK LTD	Glasgow	DEME	35%
Frankrijk			
NOU VELA SA	Port-la-nouvelle	DEME	46,6%
PORT LA NOUVELLE SEMOP	Port-la-nouvelle	DEME	23,77%
Nederland			
BAAK BLANKENBURG-VERBINDING BV	Nieuwegein	DEME	15%
DBM-BONTRUP BV	Amsterdam	DEME	50%
DEEPROCK BV	Breda	DEME	50%
DEEPROCK BEHEER CV	Breda	DEME	50%
K3 DEME BV	Amsterdam	DEME	50%
OVERSEAS CONTRACTING & CHARTERING SERVICES BV	Papendrecht	DEME	50%
Andere Europese landen			
EARTH MOVING WORLDWIDE LTD	Nicosia, Cyprus	DEME	50%
MORDRAGA LLC	Sint-Petersburg, Rusland	DEME	40%
NORMALUX MARITIME SA	Luxemburg, Groothertogdom Luxemburg	DEME	37,50%
RHAMA PORT HUB SRL	Ravenna, Italië	DEME	28%
AMERIKA			
Brazilië			
D.E.M.E. BRAZIL SERVICOS DE DRAGAGEM LTDA	Rio de Janeiro	DEME	50%
MSB MINERACOES SUSTENTAVEIS DO BRASIL SA	Sao Paulo	DEME	51%
AZIË			
Oman			
ASYAS TERMINALS DUQM LLC	Duqm	DEME	14,7%
COMBINE MARINE TERMINAL OPERATIONS MARAFI LLC	Duqm	DEME	37,68%
DUQM INDUSTRIAL LAND COMPANY LLC	Duqm	DEME	27,55%
DUQM LOGISTIC LANDS AND INVESTMENT COMPANY LLC	Duqm	DEME	26%
HYPORT COORDINATION COMPANY LLC	Duqm	DEME	50%
PORT OF DUQM COMPANY SAOC	Duqm	DEME	30%
Singapore			
DIAP DAELIM JOINT VENTURE PTE LTD	Singapore	DEME	51%
DIAP-SHAP JOINT VENTURE PTE LTD	Singapore	DEME	51%
DRAGAFI ASIA PACIFIC PTE LTD	Singapore	DEME	40%
Andere Aziatische landen			
JAPAN OFFSHORE MARINE LTD	Tokyo, Japan	DEME	49%
CSBC DEME WIND ENGINEERING CO LTD	Taipei, Taiwan	DEME	49,99%
CDWE GREEN JADE SHIPOWNER LTD	Taipei, Taiwan	DEME	49,99%
GUANGZHOU COSCOCS DEME NEW ENERGY ENGINEERING CO LTD	Guangzhou, China	DEME	50%
DIAP THAILAND CO LTD	Bangkok, Thailand	DEME	48,9%
GULF EARTH MOVING QATAR WLL	Doha, Qatar	DEME	50%
EARTH MOVING MIDDLE EAST CONTRACTING DMCEST	Dubai, Verenigde Arabische Emiraten	DEME	50%

AFSTEMMING VAN ALTERNATIEVE FINANCIËLE INDICATOREN

Zoals hierna voorgesteld, gebruikt de groep CFE alternatieve prestatie-indicatoren voor de meting van haar financiële prestatie. De definities van deze indicatoren zijn te vinden in de sectie 'glossarium' van dit verslag.

De indicatoren Netto financiële schuld en EBITDA worden berekend op basis van de verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening en het geconsolideerd overzicht van de financiële positie:

Netto financiële schuld Boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (duizend euro)	DEME	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Eliminaties tussen polen	Totaal
Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep (*)	0	0	20.000	0	(20.000)	0
+ Langlopende obligatieleningen	0	0	0	0	0	0
+ Langlopende financiële schulden	0	33.270	43.954	375	0	77.599
+ Kortlopende obligatieleningen	0	0	29.899	0	0	29.899
+ Kortlopende financiële schulden	0	9.393	29.350	110.341	0	149.084
+ Interne kaspositie - Cash pooling - passief (*)	0	3.641	18.845	100.061	(122.547)	0
Financiële schulden	0	46.304	142.048	210.777	(142.547)	256.582
- Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep (*)	0	0	0	(20.000)	20.000	0
- Geldmiddelen en kasequivalenten	0	(62.884)	(6.326)	(74.377)	0	(143.587)
- Interne kaspositie - Cash pooling - actief (*)	0	(69.287)	(49.675)	(3.586)	122.548	-
Geldmiddelen en kasequivalenten	0	(132.171)	(56.001)	(97.963)	142.548	(143.587)
Netto financiële schuld	0	(85.867)	86.047	112.814	0	112.995

Netto financiële schuld Boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (duizend euro)	DEME	Contracting	Vastgoed- ontwikkeling	Holding	Eliminaties tussen polen	Totaal
Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep (*)	0	0	20.000	0	(20.000)	0
+ Langlopende obligatieleningen	0	0	29.794	0	0	29.794
+ Langlopende financiële schulden	735.053	25.318	42.701	115.609	0	918.681
+ Kortlopende obligatieleningen	0	0	0	0	0	0
+ Kortlopende financiële schulden	375.913	8.919	17.488	10.329	0	412.649
+ Interne kaspositie - Cash pooling - passief (*)	0	2.708	3.376	83.944	(90.028)	0
Financiële schulden	1.110.966	36.945	113.359	209.882	(110.028)	1.361.124
- Langlopende leningen aan geconsolideerde vennootschappen van de groep (*)	0	0	0	(20.000)	20.000	0
- Geldmiddelen en kasequivalenten	(621.937)	(73.514)	(5.707)	(58.537)	0	(759.695)
- Interne kaspositie - Cash pooling - actief (*)	0	(86.830)	(1.457)	(1.741)	90.028	0
Geldmiddelen en kasequivalenten	(621.937)	(160.344)	(7.164)	(80.278)	110.028	(759.695)
Netto financiële schuld	489.029	(123.399)	106.195	129.604	0	601.429

(*) Deze rekeningen hebben betrekking op de kasposities tegenover de entiteiten die deel uitmaken van de andere divisies van de groep (voornamelijk CFE NV)

Per 31 december 2021 bedraagt de netto financiële schuld van de beëindigde activiteiten opgenomen in de activa aangehouden voor verkoop en de verplichtingen in verband met de activa aangehouden voor verkoop 392.678 duizend euro. We verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

Behoefte aan werkkapitaal Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Voorraden	160.381	184.565
+ Handelsvorderingen en overige bedrijfsvorderingen	281.256	867.761
+ Vlottende activa uit operationele activiteiten	85.555	57.454
+ Overige vlottende activa uit niet-operationele activiteiten	2.416	21.731
- Handelsschulden en overige schulden	(277.009)	(1.178.012)
- Fiscale schulden	(8.300)	(75.283)
- Overige kortlopende verplichtingen uit operationele activiteiten	(141.723)	(192.424)
- Overige kortlopende verplichtingen uit niet-operationele activiteiten	(78.376)	(244.511)
Behoefte aan werkkapitaal	24.200	(558.719)

Per 31 december 2020 bedroeg de behoefte aan werkkapitaal (591.465) duizend euro voor de beëindigde activiteiten en 32.746 duizend euro voor de voortgezette activiteiten.

Per 31 december 2021 bedroeg de behoefte aan werkkapitaal van de beëindigde activiteiten opgenomen in de activa aangehouden voor verkoop en verplichtingen in verband met de activa aangehouden voor verkoop (518.050) duizend euro. We verwijzen naar toelichting 5 van dit verslag.

EBITDA Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020 herwerkt
Resultaat van de operationele activiteiten	48.321	27.561
Afschrijvingen op vaste activa (im)materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	20.217	19.674
(Afname)/toename van voorzieningen	0	(1.874)
Waardeverminderingen op activa en overige niet-kaselementen	0	(103)
Niet-kaselementen	20.217	17.697
Geconsolideerde EBITDA	68.538	45.258

Tot 31 december 2020 waren de niet-kas elementen opgenomen in de EBITDA, de afschrijvingen, de waardeverminderingen en de andere niet-kaselementen.

Vanaf 2021 zijn de niet-kaselementen beperkt tot afschrijvingen en waardeverminderingen op (im)materiële vaste activa en goodwill.

Volgens deze nieuwe definitie bedroeg de EBITDA van de voortgezette activiteiten per 31 december 2020 47.235 duizend euro of 4,6 % van de omzet.

Het uitstaand vastgoedbestand wordt berekend op basis van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie per segment :

Vastgoedbestand Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Eigen vermogen - vastgoedontwikkeling	104.362	85.532
Netto financiële schuld - vastgoedontwikkeling	86.047	106.195
Vastgoedbestand	190.409	191.727

VERKLARING OVER HET GETROUWE BEELD VAN DE FINANCIËLE STATEN EN HET GETROUWE OVERZICHT IN HET BEHEERSVERSLAG

(Artikel 12, par 2, 3° van het Koninklijk besluit van 14.11.2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een geregementeerde markt)

We verklaren, namens en voor rekening van Aannemingsmaatschappij CFE NV en onder verantwoordelijkheid van de maatschappij dat, voor zover ons bekend,

1. de jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van Aannemingsmaatschappij CFE NV en van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
2. het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van Aannemingsmaatschappij CFE NV en van de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

HANDTEKENINGEN

Naam:	Fabien De Jonge	Piet Dejonghe
Functie:	Financieel en administratief directeur.	Gedelegeerd bestuurder.

Datum: 25 maart 2022

ALGEMENE INLICHTINGEN OVER DE VENNOOTSCHAP

Identiteit van de vennootschap:	Aannemingsmaatschappij CFE
Zetel:	Herrmann-Debrouxlaan 42, 1160 Brussel
Telefoon:	+ 32 2 661 12 11
Rechtsvorm:	Naamloze vennootschap
Wetgeving:	Belgisch
Oprichting:	21 juni 1880
Duur:	onbepaald
Boekjaar:	vanaf 1 januari tot 31 december van elk jaar
Handelsregister:	RPM Brussel 0400 464 795 – BTW 400.464.795
Plaatsen waar de juridische documenten kunnen worden geraadpleegd:	op de maatschappelijke zetel van de vennootschap

SOCIAAL DOEL (ARTIKEL 2 VAN DE STATUTEN)

« De vennootschap heeft als doel het bestuderen en uitvoeren, in België alsmede in het buitenland, hetzij alleen hetzij gezamenlijk met andere natuurlijke of rechtspersonen, publiek- of privaatrechtelijk, voor eigen rekening of voor rekening van publiek- of privaatrechtelijke derden, van welkdanige aanneming van werken en bouwwerken, in alle en elk van haar beroepen, onder andere elektriciteit en milieu.

Zij kan eveneens diensten aanverwant aan deze activiteiten verlenen, voor de promotie ervan zorgen, deze direct of indirect uitbaten of in concessie brengen, alsmede eender welke aankoop-, verkoop- huur-, verhuur-, of leasingverrichting uitvoeren die verband houdt met deze aannemingen.

Zij kan direct of indirect deelnemingen verwerven, houden of overdragen in iedere bestaande of op te richten vennootschap of maatschappij, bij wijze van verwerving, fusie, splitsing of anderszins.

Zij kan alle commerciële, industriële, administratieve, financiële verrichtingen uitvoeren, roerend of onroerend, die direct of indirect verband houden met haar doel, zelfs gedeeltelijk, of van aard zijn om de verwezenlijking ervan te vergemakkelijken of te ontwikkelen, zowel voor haarzelf als voor haar dochtervennootschappen.

De algemene vergadering mag het maatschappelijk doel wijzigen onder de bij artikel vijfhonderd negenenvijftig van het *Wetboek van vennootschappen* bepaalde voorwaarden. »

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANNEMINGSMAATSCHAPPIJ CFE NV OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2021 – GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris van Aannemingsmaatschappij CFE NV (de “Vennootschap”) en van de dochterondernemingen (samen de “Groep”). Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2021, de geconsolideerde resultatenrekening en het geconsolideerd overzicht van het globaal resultaat, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht van het boekjaar afgesloten op 31 december 2021 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de “Geconsolideerde Jaarrekening”) en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 6 mei 2021, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2023. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep voor één boekjaar uitgevoerd.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Aannemingsmaatschappij CFE NV, die het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2021 omvat, alsook de geconsolideerde resultatenrekening en het geconsolideerd overzicht van het globaal resultaat, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van € 5.299.999.000 en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 152.766.000.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2021, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie (“IFRS”) en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing (“ISAs”). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte “Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening” van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Overige aangelegenheid

De geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2020 werd door een andere commissaris gecontroleerd die op 26 maart 2021 een oordeel zonder voorbehoud over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking heeft gebracht.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Geplande splitsing van DEME: Classificatie en presentatie van activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Beschrijving van het kernpunt

Op 2 december 2021 kondigde de Groep de geplande splitsing aan van de activiteiten van het operationele segment DEME in een nieuwe beursgenoteerde entiteit via een beursintroduktie (IPO) in de loop van 2022. Als gevolg hiervan, en in overeenstemming met IFRS 5 “Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten”, werden de activa met betrekking tot DEME gepresenteerd als activa aangehouden voor verkoop (€ 4.297,4 miljoen) en werden de passiva met betrekking tot DEME gepresenteerd als verplichtingen verbonden met activa aangehouden voor verkoop (€ 2.475,2 miljoen) in de Geconsolideerde Jaarrekening per 31 december 2021. Eveneens in overeenstemming met IFRS 5, worden alle opbrengsten en kosten met betrekking tot de activiteiten van DEME in de winst- en verliesrekening van 2021 gerapporteerd op één lijn als “Resultaten van beëindigde bedrijfsactiviteiten” (€ 113,3 miljoen), en werd de vergelijkende winst- en verliesrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2020 aangepast aan de 2021 presentatie. De presentatie van het kasstroomoverzicht en de toelichtingen van de Geconsolideerde

Jaarrekening werden eveneens aangepast in overeenstemming met de vereisten van IFRS 5.

Wij beschouwen de classificatie en presentatie van activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten als een kernpunt van onze controle vanwege de specifieke IFRS-vereisten waaraan deze classificatie moet voldoen voor en wegens de significante impact van deze presentatie op de Geconsolideerde Jaarrekening in zijn geheel.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- We hebben geverifieerd of de voorwaarden van IFRS 5 waren voldaan om de classificatie toe te laten als activa aangehouden voor verkoop en als beëindigde bedrijfsactiviteiten. In het bijzonder hebben wij geëvalueerd of de Vennootschap zich op 31 December 2021 geëngageerd had om DEME af te splitsen en of het splitsingsproces actief in gang had gezet. We hebben de inschatting van de directie beoordeeld inzake de waarschijnlijkheid dat DEME in zijn huidige staat beschikbaar is voor onmiddellijke splitsing en of het zeer waarschijnlijk is dat de splitsing zal plaatsvinden 2022.
- We hebben de accuraatheid gecontroleerd van de classificatie en presentatie van DEME als activa en verplichtingen verbonden met activa aangehouden voor verkoop, en als beëindigde bedrijfsactiviteiten in de Geconsolideerde Jaarrekening, en of die beëindigde activiteiten op passende wijze gescheiden werden van de voortgezette activiteiten.
- We hebben ook onderzocht of de vergelijkende cijfers met betrekking tot de beëindigde bedrijfsactiviteiten voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2020 correct werden aangepast, voor zover vereist door IFRS 5.
- We hebben de volledigheid en nauwkeurigheid van Toelichting 5 "Overnames en afstotingen van dochterondernemingen" van de Geconsolideerde Jaarrekening geëvalueerd.

Omzeterkenning en boekhoudkundige verwerking van projecten (segment Contracting en niet-voortgezette activiteiten DEME)

Beschrijving van het kernpunt

Voor het gros van haar projecten (hierna "contracten" of "projecten") erkent de groep opbrengsten en winst à rato van de voortschrijding der werken, die gedefinieerd wordt als het aandeel van de gemaakte projectkosten voor de tot de balansdatum verrichte werkzaamheden versus de geschatte totale kosten bij voltooiing van het project. De erkenning van omzet en winst worden aldus gebaseerd op schattingen van de verwachte totale kosten per project. Kosten voor onvoorziene omstandigheden kunnen ook in deze schattingen worden opgenomen om rekening te houden met specifieke onzekere risico's of claims tegen de Groep. De omzet uit projecten kan ook variatie-orders en claims omvatten die per contract worden opgenomen wanneer de bijkomende opbrengsten met een hoge mate van zekerheid kunnen worden gewaardeerd.

Omzeterkenning en boekhoudkundige verwerking van projecten omvat vaak een hoge mate van oordeelsvorming vanwege de complexiteit van projecten, onzekerheid over de nog op te lopen kosten en onzekerheid over de uitkomst van gesprekken met opdrachtgevers over variatie-orders en claims.

Dit is een kernpunt van onze controle wegens een hoge graad van risico en bijhorende oordeelsvorming door de directie inzake de inschatting van de te erkennen omzet en winst of verlies, en wijzigingen in deze schattingen kunnen aanleiding geven tot belangrijke afwijkingen.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- Wij hebben inzicht verkregen in het proces van contractopvolging, de erkenning van omzet en winst en, voor zover van toepassing, de voorzieningen voor verlieslatende contracten. We hielden rekening met het ontwerp van de belangrijkste interne controles, inclusief de controles uitgevoerd door de directie.
- Op basis van kwantitatieve en kwalitatieve criteria hebben wij een steekproef van contracten geselecteerd om de belangrijkste en meest complexe schattingen en oordeelsvormingen te beoordelen. Tijdens deze testen hebben wij inzicht verworven in de huidige status en historiek van het project, en hebben we de inschattingen m.b.t. deze projecten besproken met het senior uitvoerend en financieel management. We analyseerden de verschillen met eerdere projectinschattingen en evalueerden de consistentie met de ontwikkelingen van het project gedurende het jaar.
- We hebben de accurate berekening van het percentage van de voortschrijding der werken ("percentage of completion") en de bijhorende erkenning van omzet en winst voor een steekproef van projecten nagegaan.
- We vergeleken de financiële prestaties van projecten ten opzichte van budgetten en historische trends.
- We voerden werfbezoeken uit voor bepaalde projecten, en observeerden de voortschrijding der werken van die projecten en bespraken met het personeel ter plaatse de status en complexiteiten van het project die de verwachte totale kosten zouden kunnen beïnvloeden.
- We analyseerden de correspondentie met klanten over variatie-orders en claims, en beoordeelden of deze informatie consistent is met de gemaakte inschattingen door de directie.
- We inspecteerden belangrijke clausules voor een selectie van contracten. We identificeerden de relevante contract-clausules die een invloed hebben op de (ont)bundeling van contracten, boetes voor vertragingen, bonussen of succesvergoedingen, en we beoordeelden of deze clausules naar behoren zijn weerspiegeld in de bedragen die zijn opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.
- We beoordeelden of de informatie in de toelichtingen 2 en 16 van de Geconsolideerde Jaarrekening gepast is.

Omzeterkenning en waardering van voorraden (segment Vastgoedontwikkeling)

Beschrijving van het kernpunt

De waardering van de grondposities en de gemaakte bouwkosten voor residentiële ontwikkelingsprojecten is gebaseerd op de historische kostprijs of de lagere netto-realisatiewaarde. De beoordeling van de netto-realisatiewaarden omvat veronderstellingen met betrekking tot toekomstige marktontwikkelingen, vergunningsbeslissingen van overheidsinstanties, verdisconteringsvoeten en toekomstige

veranderingen in kosten en verkoopprijzen. Deze schattingen hebben betrekking op verschillende elementen en zijn gevoelig voor gebruikte scenario's en assumpties en houden als zodanig een significante inschatting in van het management. Het risico bestaat dat mogelijke bijzondere waardeverminderingen van voorraden niet adequaat worden verwerkt in de Geconsolideerde Jaarrekening.

Opbrengsten en resultaten worden erkend voor zover componenten (huisvestingseenheden) verkocht zijn, en à rato van de voortschrijding der werken. Omzet- en winsterkenning worden aldus verantwoord op basis van schattingen met betrekking tot de verwachte totale kosten per project.

Vaak is er een hoge mate van inschatting vanwege de complexiteit van projecten en de onzekerheid over de verwachte kosten. Dit is een kernpunt van onze controle omdat er een hoge graad van risico gekoppeld is aan het inschatten van het bedrag van opbrengsten en winst die door de groep moet worden erkend in de periode, en wijzigingen in deze schattingen kunnen aanleiding geven tot belangrijke afwijkingen.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- Wij hebben inzicht verkregen in het proces van contractopvolging, de erkenning van omzet en winst, en we hielden rekening met het ontwerp van de belangrijkste interne controles, inclusief de controles uitgevoerd door de directie.
- Wij hebben een steekproef van projectontwikkelingen getest en verifieerden de tot op heden gemaakte kosten met betrekking tot grondaankopen en onderhanden werk. We herrekenden ook het percentage van voortschrijding der werken op balansdatum, sloten verkoopwaarde aan met contracten, controleerden de accuraatheid van de formule van winsterkenning.
- We hebben de berekeningen van de netto realisatiewaarden nagekeken, en hebben de redelijkheid en consistentie van de door het management gehanteerde assumpties en modellen beoordeeld.
- We evalueerden de financiële prestaties van specifieke projecten ten opzichte van het budget en historische trends, met name om de redelijkheid van de kosten tot afwerking te beoordelen.
- We beoordeelden of de informatie in de toelichtingen 2 en 17 van de Geconsolideerde Jaarrekening gepast is.

Onzekere belastingposities (niet-voortgezette activiteiten DEME)

Beschrijving van het kernpunt

DEME is wereldwijd actief in diverse landen en aldus onderworpen aan verschillende belastingstelsels. De belasting van haar activiteiten kan afhankelijk zijn van inschattingen die aanleiding geven tot geschillen met de lokale belastingautoriteiten, waarvan de oplossing meerdere jaren neemt. Indien het bedrag van de belastingschuld onzeker is, legt de directie op basis van haar beste inschatting een voorziening aan voor het waarschijnlijk verschuldigde bedrag. De directie oefent een belangrijk oordeelsvermogen uit bij de inschatting van het bedrag van voorzieningen voor onzekere belastingposities, en wijzigingen in deze schattingen kunnen aanleiding geven tot belangrijke afwijkingen.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- Wij hebben inzicht verkregen in het proces van de boekhoudkundige verwerking van (uitgestelde) belastingposities, en hebben het ontwerp van de bijbehorende controles in aanmerking genomen.
- We hebben de geschatte waarschijnlijkheid van het geïdentificeerde belastingrisico geëvalueerd alsook de inschatting door de directie van de potentiële uitstroom van middelen, via besprekingen met de directie en via de analyse van onderliggende documentatie (wijzigingen in fiscale wetgeving, correspondentie met belastingautoriteiten en fiscale adviseurs, beschikbare rulings).
- We hebben beroep gedaan op onze belastingsspecialisten om ons bij te staan bij de evaluatie van de assumpties en de toepassing van de relevante belastingwetgeving en regelgeving die de directie hanteert bij de bepaling van de onzekere belastingposities van de Groep.
- We beoordeelden of de informatie in de toelichtingen 2 en 10 van de Geconsolideerde Jaarrekening gepast is.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België na. De

wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Vennootschap en van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Vennootschap en van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen. Onze verantwoordelijkheden inzake de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significant twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze

Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISAs, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, zijnde:

- Kerncijfers
- Afstemming van alternatieve financiële indicatoren
- Statutaire financiële staten

een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:32, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd gehecht aan het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening. De Groep heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het Global Reporting Initiative ("GRI") referentiemodel. Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het GRI referentiemodel.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Europees uniform elektronisch formaat ("ESEF")

Wij hebben, overeenkomstig de norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het Europees uniform elektronisch formaat (hierna "ESEF"), de controle uitgevoerd van de overeenstemming van het ESEF-formaat met de technische reguleringsnormen vastgelegd door de Europese Gedelegeerde Verordening nr. 2019/815 van 17 december 2018 (hierna "Gedelegeerde Verordening").

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen, in overeenstemming met de ESEF-vereisten, van de geconsolideerde financiële overzichten in de vorm van een elektronisch bestand in ESEF-formaat (hierna "de digitale geconsolideerde financiële overzichten") opgenomen in het jaarlijks financieel verslag beschikbaar op het portaal van de FSMA (<https://www.fsma.be/nl/data-portal>).

Het is onze verantwoordelijkheid voldoende en geschikte onderbouwende informatie te verkrijgen om te concluderen dat het formaat en de markeertaal van de digitale geconsolideerde financiële overzichten in alle van materieel belang zijnde opzichten voldoen aan de ESEF-vereisten krachtens de Gedelegeerde Verordening.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn wij van oordeel dat het formaat en de markering van informatie in de digitale geconsolideerde financiële overzichten van de Vennootschap per 31 december 2021 opgenomen in het jaarlijks financieel verslag beschikbaar op het portaal van de FSMA (<https://www.fsma.be/nl/data-portal>) in alle van materieel belang zijnde opzichten in overeenstemming zijn met de ESEF-vereisten krachtens de Gedelegeerde Verordening.

Andere vermeldingen

Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Diegem, 30 maart 2022

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Marnix Van Dooren *
Partner
* Handelend in naam van een BV

Patrick Rottiers *
Partner
* Handelend in naam van een BV

STATUTAIRE FINANCIËLE STATEN

STATUTAIR OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN RESULTATENREKENING (BEGAAP)

Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
Oprichtingskosten	0	0
Vaste activa	1.326.014	1.335.220
Immateriële vaste activa	72	92
Materiële vaste activa	742	987
Financiële vaste activa	1.325.200	1.334.141
- Verbonden ondernemingen	1.325.195	1.334.124
- Overige	5	17
Viottende activa	105.267	97.005
Vorderingen op meer dan één jaar	2.334	0
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3.325	6.013
Vorderingen op ten hoogste één jaar	24.621	31.033
- Handelsvorderingen	9.015	23.899
- Overige vorderingen	15.606	7.134
Geldbeleggingen	0	0
Liquide middelen	74.334	59.256
Overlopende rekeningen	653	703
Totaal der activa	1.431.281	1.432.225
Eigen vermogen	1.197.943	1.168.944
Kapitaal	41.330	41.330
Uitgiftepremies	592.651	592.651
Herwaarderingsmeerwaarden	487.399	487.399
Reserves	8.654	8.654
Overdragen winst (+) of overgedragen verlies (-)	67.909	38.910
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	10.340	12.197
Schulden	222.998	251.084
Schulden op meer dan één jaar	248	115.248
Schulden op ten hoogste één jaar	222.501	135.467
- Financiële schulden	110.000	10.792
- Handelsschulden	6.852	9.341
- Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en social lasten en ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	4.645	4.867
- Overige schulden	101.004	110.467
Overlopende rekeningen	249	369
Totaal van de passiva	1.431.281	1.432.225
Boekjaar afgesloten op 31 december (duizend euro)	2021	2020
RESULTATEN		
Bedrijfsopbrengsten	14.441	32.074
Bedrijfskosten	(19.014)	(37.145)
- Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	(7.670)	(23.215)
- Diensten en diverse goederen	(8.035)	(8.609)
- Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(4.293)	(3.965)
- Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	1.515	(986)
- Overige	(531)	(370)
Bedrijfsresultaat	(4.573)	(5.071)
Financiële opbrengsten	35.667	21.808
Financiële kosten	(2.095)	(10.739)
Resultaat vóór belastingen	28.999	5.998
Belastingen (heffingen en regularisering)	0	(77)
Resultaat van het boekjaar	28.999	5.921
BESTEMMING		
Resultaat van het boekjaar	28.999	5.921
Overgedragen resultaat van het vorige boekjaar	38.910	58.303
Vergoeding van het kapitaal	0	(25.314)
Beschikbare reserves	0	0
Wettelijke reserves	0	0
Over te dragen resultaat	67.909	38.910

ANALYSE VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN VAN HET TOTAALRESULTAAT

De vaste activa bestaan zeer overwegend uit de participaties in DEME (1,1 miljard euro), CFE Contracting en BPI.

De schulden op ten hoogste één jaar omvatten leningen van 60 miljoen euro die op de bevestigde kredietlijnen werden opgenomen en 50 miljoen euro handelspapier.

De werf van het waterzuiveringsstation Brussel-Zuid, die in oktober 2021 werd opgeleverd, vertegenwoordigt een belangrijk deel van de omzet voor het boekjaar.

Het financiële resultaat is in 2021 sterk gestegen, dankzij de ontvangst van dividenden van de filialen DEME (20,4 miljoen euro), CFE Contracting (8 miljoen euro) en BPI (4 miljoen euro).

ALGEMENE INFORMATIE OVER DE VENNOOTSCHAP

1. ADRES VAN DE ZETEL

Herrmann-Debrouxlaan 42, 1160 Brussel

RPR Brussel nr. 0400.464.795

E-mail: info@cfe.be

Website: <https://www.cfe.be>

2. DATUM VAN DE OPRICHTING, LAATSTE WIJZIGING VAN DE STATUTEN

De vennootschap werd opgericht bij notariële akte van 24 juni 1880, gepubliceerd in de Bijlagen van het Belgisch Staatsblad van 27 juni 1880. De statuten werden herhaaldelijk gewijzigd, het laatst bij notariële akte van 2 mei 2019, gepubliceerd in de Bijlagen van het Belgisch Staatsblad van 22 mei 2019 onder het nummer 19068846.

3. DUUR VAN DE VENNOOTSCHAP

Onbepaald

4. VENNOOTSCHAPSVORM – TOEPASSELIJK RECHT

Naamloze vennootschap naar Belgisch recht

5. VOORWERP VAN DE VENNOOTSCHAP

De vennootschap heeft als doel het bestuderen en uitvoeren, in België alsmede in het buitenland, hetzij alleen hetzij gezamenlijk met andere natuurlijke of rechtspersonen, publiek- of privaatrechtelijk, voor eigen rekening of voor rekening van publiek- of privaatrechtelijke derden, van elke aanneming van werken en bouwwerken, in alle en elk van haar beroepen, onder andere elektriciteit en milieu. Zij kan eveneens diensten aanverwant aan deze activiteiten verlenen, voor de promotie ervan zorgen, deze rechtstreeks of onrechtstreeks uitbaten of in concessie brengen, alsmede eender welke aankoop-, verkoop-, huur-, verhuur-, of leasingverrichting uitvoeren die verband houdt met deze aannemingen.

Zij kan rechtstreeks of onrechtstreeks deelnemingen verwerven, houden of overdragen in iedere bestaande of op te richten vennootschap of maatschappij, bij wijze van verwerving, fusie, splitsing of anderszins.

Zij kan alle commerciële, industriële, administratieve, financiële verrichtingen uitvoeren, roerend of onroerend, die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met haar doel, zelfs gedeeltelijk, of van aard zijn om de verwezenlijking ervan te vergemakkelijken of te ontwikkelen, zowel voor haarzelf als voor haar dochtervennootschappen.

6. KAPITAAL VAN DE VENNOOTSCHAP

GEPLAATST KAPITAAL

Bij de sluiting van het boekjaar bedroeg het maatschappelijk kapitaal 41.329.482,42 euro, vertegenwoordigd door 25.314.482 aandelen zonder vermelding van nominale waarde. Alle aandelen zijn volledig volgestort.

KAPITAALVERHOOGING

De laatste kapitaalverhoging dateert van 24 december 2013, na de inbreng in natura door de naamloze vennootschap Ackermans & van Haaren van de naamloze vennootschap Dredging, Environmental & Marine Engineering.

TOEGESTAAN KAPITAAL

Overeenkomstig de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van 2 mei 2019 kan de Raad van Bestuur in de 5 jaren vanaf 22 mei 2019 het kapitaal eenmalig of meermaals verhogen met een maximumbedrag van 5.000.000 euro, met of zonder uitgifte van nieuwe aandelen of van wel of niet ondergeschikte obligaties of van warrants of andere roerende waarden, wel of niet gebonden aan andere effecten van de vennootschap.

De Raad van Bestuur kan het toegestaan kapitaal ook gebruiken in het geval van een openbaar overnamebod op door de vennootschap uitgegeven effecten, onder de voorwaarden en binnen de grenzen van artikel 7:202 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen. De Raad van Bestuur kan deze bevoegdheden uitoefenen indien het openbaar overnamebod door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) aan de vennootschap wordt meegedeeld uiterlijk drie jaar na de datum van de voornoemde buitengewone algemene vergadering (namelijk 2 mei 2022).

Deze toelating omvat ook het vermogen om over te gaan tot:

- kapitaalverhogingen of de uitgifte van converteerbare obligaties of inschrijvingsrechten waarbij het voorkeurrecht van de aandeelhouders wordt opgeheven of beperkt;
- kapitaalverhogingen of de uitgifte van converteerbare obligaties waarbij het voorkeurrecht van de aandeelhouders wordt opgeheven of beperkt ten voordele van een of meer vooraf bepaalde personen die geen personeelsleden van de vennootschap of haar filialen zijn; en
- kapitaalverhogingen door de omzetting van reserves.

7. AARD VAN DE EFFECTEN

De aandelen van de vennootschap zijn volledig volgestort en zijn op naam of gedematerialiseerd. Elke houder kan op elk ogenblik, op eigen kosten, de omzetting van zijn volledig volgestorte effecten in een andere vorm vragen, binnen de grenzen van de wet, de eigendom, het vruchtgebruik of de blote eigendom opschorten. De mede-eigenaren, de vruchtgebruikers en de blote eigenaars dienen zich respectievelijk te laten vertegenwoordigen door een gemeenschappelijke vertegenwoordiger en de vennootschap daarvan op de hoogte te brengen. In het geval van vruchtgebruik zal de blote eigenaar van het aandeel tegenover de vennootschap worden vertegenwoordigd door de vruchtgebruiker, tenzij anders overeengekomen tussen de partijen.

8. PLAATS WAAR DE DOCUMENTEN VAN DE VENNOOTSCHAP KUNNEN WORDEN GERAADPLEEGD

De statutaire en geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap wordt neergelegd bij de Nationale Bank van België. De gecoördineerde versie van de statuten van de vennootschap kan worden geraadpleegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank van Brussel, afdeling Brussel. Het jaarlijks financieel verslag wordt toegezonden aan de aandeelhouders op naam en aan elke persoon die het verzoekt. De gecoördineerde versie van de statuten en het jaarlijks financieel verslag zijn eveneens beschikbaar op de website (www.cfe.be).

COLOFON

COPYRIGHT VAN FOTOS EN MONTAGES, IN ALFABETISCHE VOLGORDE:

Archi2000
ArtBuild Architects
DEME
Estor-Lux
Philippe van Gelooven
Plopsa Kownaty - Studio 100
Tom D'Haenens

CONCEPT, DESIGN EN REALISATIE:

Brandelicious/Anne Thys - anne.thys@brandelicious.be
Make/Paul Thomas - www.makecontact.nl

Dit jaarverslag is verkrijgbaar in het Nederlands, Frans en Engels.
In geval van verschillen primeert de Franse versie.